

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

UDEN KAMP - INGEN SEJR

TOLDSTRUP

UDEN KAMP - INGEN SEJR

DEN OVERVEJENDE DEL
AF BILLEMATERIALET ER LEVERET AF
ØRN

FORLAGET AROS

1947

**COPYRIGHT
TOLDSTRUP-FONDEN**

PRINTED IN DENMARK

**B. MØLLER CHRISTENSEN & Co
AARHUS**

TILEGNET

*Dansk Ungdom — som i Dag
og i Fremtiden skal kæmpe Sandhedens,
Frihedens og Rettens Kamp.*

„... Min Krone, min Søster, min Rigdom, det kunde du jo give mig tilbage, men aldrig mit glimrende Navn, det fik jeg ej tilbage, om jeg saa end aftvættede min Skam, thi hvad man tvætter, taber i det mindste Glansen, og sent vil Rygtet holde op at sjunge: Kong Frode var en fangen Mand ...“

„... Kun ved Modgang vinder man de stærke Ben, der hører til at bære gode Dage, man skønner heller aldrig paa sin Lykke, før man har prøvet hvad det er at miste den, og det er ene efter overstaet Kummer, vi kan smage Glædens fulde Sødme ...“

(Kong Frode og Erik i Saxo Grammaticus:
Danmarks Riges Krønike.)

Du — der var med!

Det er mit Haab, at først og fremmest du, der kan betegnes som en af „Vore Folk“, vil forstaa lidt af det, jeg har villet sige med denne Bog. Jeg har forsøgt i grove Træk og i spredte Glimt at give et Billede af Modstandskampen, som vi kendte den — med Sejre og Glæder, men ogsaa med Skuffelser og Sorger — med Spændingen, Angsten og Harmen og med Viljen, Idealerne og den lyse Tro.

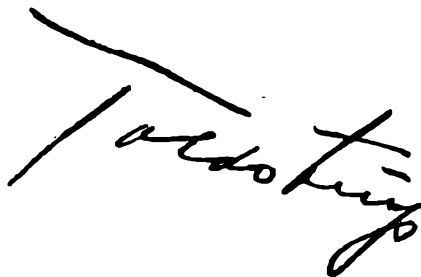
Jeg har forsøgt at stille Tingene i den rette Belysning og sige Sandheden, ogsaa hvor den hidtil er blevet fortiet.

Det er ikke tilsigtet at fremhæve bestemte Personer. De, der er nævnt, er kommet med, fordi de tilfældigvis optraadte i de Begivenheder, der er skildret — men de maa opfattes som Repræsentanter for jer alle. De omtalte bliver ikke større og de unævnte ikke mindre af den Grund.

Enten du var Nedkastningsmand, Sabotør eller Kvartervært, havde Depot, Kontaktsted — eller hvilken Opgave, der nu var blevet din, saa var du dog Grundlag og Forudsætning for hele Kampen. Derfor handler denne Bog om dig!

Jeg takker dem, der med gode Raad har medvirket under Arbejdet med Bogen — først og fremmest dog „Holm“, der har ydet mig værdifuld Støtte ved Bearbejdelsen af Stoffet og udført en væsentlig Del af det manuelle Arbejde.

Aarhus, Oktober 1947.

A handwritten signature in black ink, written in a cursive style. The name appears to be 'Toldstrup'. The signature is written on a white background.

Indledning.

Paa Toldboden i Hjørring en Dag i Slutningen af April 1940. Gennem Vinduet kan man se et tysk Troppetog paa Jernbaneterrænet lige overfor. Det er straalende Vejr, og de tyske Soldater har aabnet Portene i Kreaturvognene og sidder med Benene ud over Kanten og nyder Solskinnet. Deres taktfaste Sang kan sikkert høres over det meste af Byen: „... denn wir fahren gegen England!“

De synger godt. Det maa man indrømme, hvor nødigt man end vil. Paa en af Vognene er skrevet med Kridt: „Berlin—London“. Den tyske Værnemagt paa Vej. En knusende Krigsmagt — en begejstret Ungdom. En sejrssikker Nation, som intet kan standse. Een Fører... eet Folk! Rhinlandet, Østrig, Tjekkoslovakiet, Polen, Danmark, Norge. Verdens stærkeste Krigsmagt paa Vej til nye Sejre og ny Hæder. Verden skal faa at se, at det ny Tyskland ikke finder sig i den Uret, man bød det i Versailles.

... Uret! Hvad er Uret? Er Uret kun det, man bliver budt af andre? Det, den stærke gør som Ret, bliver det Uret for den svage? Findes der en højere Magt, som alene dømmer om Ret og Uret — eller kan ogsaa Mennesker dømme her?

De tyske Soldater tænker tilsyneladende ikke paa, at de gør noget galt ved at stjæle smaa Nationers Lykke og Frihed. De er selv lykkelige og stolte. Deres Sang fortæller det.

Men hvorfor forsøge at granske deres Følelsesliv? Det er jo os, det gælder. Har vi Retten paa vor Side — eller har ogsaa vi været Urettens Lejesvende.

Et dejligt Land fik vi. Man hørte ofte utilfredse Røster, men alle maatte dog erkende, at vi i Virkeligheden havde de ydre Betingelser for at være lykkelige. Men Lykke er ikke Smør og Flæsk. Lykke er ikke Solskin og grønne Skove. Følelsen af Lykke svinger som et Pendul i Takt med Samvittigheden. Den, der føler, han har gjort sin Pligt — han har taget det første Skridt mod Lykken, og et nødvendigt Skridt.

De kom — og vi lod dem komme. Vi der i Skolen havde lært, at vi tilhørte den bedste og dygtigste Nation i Verden. Vi var af gammel Krigerslægt — hvorfor kom dansk Ungdom da til at staa med knyttede Hænder, men magtesløse? Hvorfor blev vi bragt i denne Situation? Hvorfor blev vi svigtet?

Vi var saa unge. Vi kendte ikke Storpolitikken Krogveje. Vi levede lykkeligt i vort lille Land, fordi man sagde os, at vi kunde være trygge. Men nu var vi blevet et Offer for Uretten. Ikke bare den Uret, som de fremmede øvede — men ogsaa den Uret, som blev begaaet af vore egne, af vore Fædre.

.... Der sidder et lille Barn paa Gulvet ved mine Fødder, medens disse Linier skrives. Hun griber efter Solstraalen, som falder paa Tæppet — hun pludrer og smiler lykkeligt. Mit Barn! Tro ikke, du kan fange Solskinnet. Hvis du bøjer dig frem, vil Solens Straaler naa dine Øjne, og du bliver blændet af dem. Men Solskinnet er ikke dit. Straalerne flytter sig, og snart vil du være i Skyggen. Den Sol, som skal fylde dit Liv, giver Himlen dig som Gave — men den Vej, du skal følge, vil Mor og Far vise dig.

Et Fallitbo.

Det Slægtled, som blev født under og lige efter den første Verdenskrig, voksede op i en Tid præget af det overstaaede Kaos, blev som unge stillet Ansigt til Ansigt med en ny Verdenskrig — og var paa en mærkelig Maade blevet benyttet som Forsøgskaniner.

Mellemkrigsperioden blev en Demokratiets Storhedstid i vort Land, og der skete mange betydningsfulde Ting, som for altid vil tjene dette politiske System til Ære. Det blev en Tid, hvor gamle, syge og fattige, Enker og forældreløse Børn fik at mærke, at der ogsaa for dem var en taalelig Plads i Samfundet. Det blev en Tid, hvor det blev anerkendt, at den Mand, hvis Arbejde det er at bruge en Skovl, ogsaa er et Menneske — og at dette ogsaa gælder, naar Vederlaget for hans Arbejdsindsats skal erlægges. En blomstrende Tid var det paa mange Maader. Skoler, Hospitaler, Børnehaver og Boliger blev rejst, og Ungdommen fik storartede Muligheder for at dygtiggøre sig. Hvad Kristendommen, som er Talsmand for det mest storslaaede af alle Social-Programmer — „Den som have to Kjortler dele med den som ingen har!“ — ikke havde været i Stand til at lære Folk, det lærte de nu paa anden Vis.

De praktiske Resultater var gode, men netop fordi denne Strømning ikke var dikteret af Næstekærlighedens Bud, men udelukkende kom som et Krav fra de Masser, som var blevet holdt nede af et Mindretal i Folket, havde den sin Skyggeside. Vi kræver, hed det, og efterhaanden gik det saadan, at der kun

var Tale om at kræve, aldrig om Pligt og Ansvar. Den opvoksende Slægt blev indpodet denne nye Aand, men først senere skulde det vise sig, at de Mænd, som havde Ansvaret for dette Blændværk, selv i højere Grad havde taget Skade deraf end Ungdommen.

Det var først den 9. April 1940, det gik op for os, at vi var blevet vildført. Vi havde ikke lært Ansvarsfølelse at kende. De gamle handlede for os. Alt blev os foræret uden Indsats fra vor Side, og kun de Unge, som fra de var Pattebørn havde deltaget i politiske Møder og var blevet indpodet Parolen: „Partiet fremfor alt“, var forberedt paa at træde til og indtage ansvarsfulde Pladser. Ikke at de kendte til, hvad det vil sige at tage Ansvar. Nej, hele deres Indstilling var af materialistisk Art, oprundet af „Vi kræver-Politik“.

Man kan ikke leve af at kræve. Det gaar for en Tid, men vil man i Sandhed leve, maa man yde fremfor at kræve. Den Dag kom, da dansk Ungdom maatte yde uden at kræve og uden at gøre sig Haab om Belønning eller Fortjeneste. Det var ikke de gamles Skyld, at Ungdommen viste sig i Stand til at gaa ind i Kampen paa disse Vilkaar. Havde det staaet til de gamle, var der ikke blevet nogen Kamp, og Ungdommen havde ikke faaet Lov til at rejse Hovedet. For Folk, som er parat til at sælge deres Sjæl til Djævelen bare for at faa Lov til at blive siddende paa den Stol i Rigsdagssalen, som de har varmet i mange Aar, er det ubehageligt, naar en ny Generation i en ung Alder viser Handlekraft og Viljestyrke. Derfor blev disse Stolevarmere vore Modstandere, og derfor blev de Tyskernes Lejesvende. De solgte hellere deres egne Børn til Fjenden end erkendte, at de havde fejlet og handlet ansvarsløst.

For altid vil dette Slægtled i Danmark staa med Skammen over sig. De har vredet sig som Orm for at komme uden om Ansvaret før, under og efter Krigen. De er kommet krybende frem i Solskinnet for at høste Ære, hvor den ikke tilkom dem, og de har hugget med deres giftige Tænder efter den Ungdom, som bare gjorde sin Pligt og intet andet. Men de vil faa deres Dom. For kommende Slægter vil den Helt, der bare var en

ganske almindelig Bydreng, men som havde den Opfattelse, at Sandhed og Ret, Fædreland og Folk betød mere end hans eget Liv, faa den største Betydning. Gennem ham er Historien om Holger Danske blevet Sandhed. Og det er ham, som er Skyld i, at Holger Danske aldrig mere skal sove saa fast, som han gjorde en Tid.

Spirende Modstand.

Det begyndte forskelligt — men efterhaanden kom det. Vi var nogle, som var i Uniform den 9. April 1940. Paa Kaser-
nen var fuldt Alarmberedskab allerede den 8. ved Middags-
tid, men ingen fortalte os, hvad der egentlig var paa Færde.
Vi gisnede baade i den ene og den anden Retning, men ingen
gættede sig blot tilnærmelsesvis til Sandheden.

Der blev blæst Retræte Klokken 22, og vi gik til Ro med
Uniformen paa og Pistolen paa en Stol ved Siden af Sengen. I
Barakgaden stod Karrerne med Mortérer og Maskingeværer
pakket og klar til Udrykning. Hestene stod opselede og opsad-
lede i Stalden, og overalt var der ekstra Vagtmandskab.

Vi sov — en Soldat kan altid sove —, og vi var sikre paa, at
vi vilde blive vækket, hvis noget skulde hænde. Klokken 5,30
kom en Ordonnans styrtende ind paa Kvarteret. Vi var straks
lysvaagne, og hele hans Optræden og Udseende sagde os, at der
var sket noget alvorligt. Han stod Ret og meldte:

— Tyskerne er gaaet i Land i København, Korsør og ved
Storstrømsbroen for cirka en Time siden!

Han blev afbrudt af et Brøl:

— Det er Løgn, Mand!

— Det passer, Hr. Løjtnant! De er muligvis ogsaa gaaet i
Land andre Steder.

Et nyt Brøl:

— Ordre, Ordre! Hvad lyder Ordren paa?

Rolig, men med bævende Stemme siger han:

— Vi skal forholde os i Ro. Ordre kommer senere.

Vi skal forholde os i Ro! Fjenden er i København. Vi ligger 20 Kilometer fra Hovedstaden med 500 Mand, som er velbevæbnede — det føler vi i hvert Fald selv — og som har lært, at de med deres Liv skal forsvare Danmark, naar der er Krig. Der er Jernbanestation faa Kilometer fra Kasernen, og der bor Vognmænd i de nærliggende Smaabyer. Vi skal forholde os i Ro!

Kasernen bliver øjeblikkelig lutter Travlhed. Hestene spændes for, og Udrustningen anbringes.

— Hjælp mig lige med den Rem!

— Sidder min Gasmaske rigtigt?

Alle arbejder febrilsk. Ingen Kommando er nødvendig. Hestene stamper og pruster. De mærker, at der er noget særligt paa Færde. Vi skal i Krig — ud at slaas for Danmark!

Men med eet standser al Travlhed. Vi staar som forstenede og lytter. Der høres en kraftig Brummen. Den kommer nærmere og nærmere. Og pludselig ser vi dem. Tretten store tyske Bombemaskiner flyver lavt hen over os. Vi har ingen Vaaben, der kan gøre dem noget, og forøvrigt vilde det være Selvmord at forsøge. Men det er ikke Tanker om det, der besjæler os i dette Øjeblik. Først nu gaar det rigtigt op for os, at Fjenden virkelig er i Landet. Først nu forstaar vi den dybe Alvor. Og vi knytter Næverne i Raseri.

Hvorfor vække os saa sent? Det er, som om den samme, der har alarmeret os, tillige har alarmeret Tyskerne og fortalt dem, at nu var vi staaet op.

Vi rykker i Flyverskjul over Marken til den nærliggende Skov. Vi taler om, at een Hest slet ikke kan trække en fuldt lastet Mortérgranat-Karre, saa snart den er uden for den slagne Landevej, og mens Sveden driver af os under vort Arbejde paa at lette Anstrengelserne for Hestene, bliver vi enige om, at dette burde man have prøvet noget før.

Vente, vente, vente. Det er Soldatens Lod at vente, og selv denne Dag, hvor det er Danmarks Fremtid det gælder, maa vi vente. Vi føler med hver Time, der gaar, at Ulykken bliver større, men alligevel nægter vi at tro, at der er givet op. Vor

gamle Kommandoofficiant kommer fra Kasernen tværs over Markerne. Han ser træt ud. Han kommer sikkert med den ventede Ordre. — Saa skal vi af Sted!

Saa snart han er inden for Hørevidde, raaber vi til ham. Han ryster bare paa Hovedet. Der er ikke noget, der haster. Vi spørger ham om Nyt, og han fortæller om Løbesedler, der er kastet ned, om Skyderi i København, og om Forhandlinger paa Amalienborg. Han er fortvivlet og tager sig til Hovedet.

— De kapitulerer, de kapitulerer, de Sataner!

Vi tror det ikke. Vi venter, at Ordren kommer. Men inden i os brænder trods alt en lille Tvivlens Fakkell. Vi vil bare ikke indrømme det, hverken for os selv eller andre.

Ved Middagstid faar vi Ordre til at vende tilbage til Kasernen. Endnu paa Vejen hjem haaber vi. Det kunde jo være, der var ankommet Lastvogne for at hente os. Vi har igen Besvær med at faa vore Karrer gennem Pløjemarken og ankommer derfor som de sidste til Kasernen. Delingen marcherer op paa Linie. Jeg afleverer til Næstkommanderende, og han kalder mig hen til sig.

— Vil De inddrage Ammunitionen!

Det er en Ordre. Jeg staar Ret foran ham, men jeg føler mig svimmel og mærker, at jeg bliver bleg. Modstanden begynder i mig i det Øjeblik. Det er ikke Modstanden mod de fremmede, men det er Modstanden mod hele dette store Bedrag, denne blodige Uret. Kommandoofficianten, Premierløjtnanten, hele Danmarks bedste Ungdom — alle var vi viet til den ene Opgave at være Soldater for Mor Danmark. Og da det saa gjaldt, kunde hun ikke bruge os. Det var Løgn. Det maatte være Løgn, og vi maatte rejse os mod de Urettens Mænd, der misbrugte vor Tillid paa denne Maade. For mig blev disse Sekunder afgørende. Der fødtes i mig en Beslutning om, at naar denne Ordre var efterkommet, vilde jeg aldrig mere adlyde nogen Ordre, som stred imod min Samvittighed, hvad enten jeg var Soldat eller ej.

Jeg gør omkring, slynger nogle Ord til Mandskabet og gaar bort. Den første Spire til Modstand har slaaet Rod.

Andre gik det paa anden Maade. En Købmand gemte Smør og Mælk under Disken, og naar den tyske Soldat kom for at købe, rystede han paa Hovedet og slog ud med Armene. Det var for ham Modstanden.

En sørgede for at gaa saadan paa Fortovet, at Tyskerne altid maatte ud i Rendestenen, naar han mødte dem, og en anden vendte demonstrativt Ryggen til, hver Gang de kom syngende gennem Gaderne.

Spredt, men spirende Modstand. Modstand som for at gro skulde have Næring — men som ogsaa fik rigelig Næring. Dels sørgede Tyskerne for det med deres stadige Overgreb, og dels sørgede vort Folks Ledere for det ved servil Kryben for Tyskerne.

Modstanden famlede sig frem, og det gamle, saa misbrugte Ord om, at Aand er Magt, blev højaktuelt. Der kunde ikke være Tale om at føre Vaaben mod Fjenden. Han skulde bekæmpes med Aandens Vaaben.

Aand gror bedst i Fællesskab og Sammenhold, og vi maatte derfor finde sammen. Dansk Ungdomssamvirke blev oprettet, Terrænsportsafdelinger voksede op, og Folk søgte sammen til Alsang. Utallige Møder blev holdt, og utallige gode og stærke Ord blev talt. Vore gode, danske Sange blev sunget igen og igen — og hvor ofte sad vi ikke og fik Taarer i Øjnene?

Altsammen var det dog kun Surrogat. Vel er Aand Magt, men Aand trives ikke godt uden konkrete Handlinger — og Aand trives heller ikke godt sammen med Uhæderlighed. Disse mange Møder var som Regel for store til, at man kunde tale rent ud. Man kunde ikke tale om Tyskerne, som man egentlig havde Lyst til. Man kunde ikke sige ret meget om det, som var det virkelig betydningsfulde. Netop fordi man saaledes maatte tale anderledes, end man i sit Hjerte følte, at man burde, hvilede der et Skær af Falskhed over Møderne.

Bedre gik det med Terrænsporten. I smaa Flokke gik unge Mænd ud i Mørket og trænede. De havde en personlig Tilfredsstillelse, naar de den følgende Dag følte sig ømme i Kroppen, fordi de vidste, hvorfor de gjorde dette. Mange Steder kom da

ogsaa disse Afdelinger af Terrænsportsfolk senere til at danne Kernen i Modstandsstyrkerne.

.... Det er en Uvejrnsnat i Vinteren 1942—43. Der raser en drøj Snestorm. Det er bidende koldt og saa mørkt, at man næppe kan se en Haand for sig. Samlingsstedet er en lille Granplantage i Nærheden af Skive. Unge Mænd dukker ud af Mørket. De er dækket af Sne, men alligevel skimter man den forskelligartede Paaklædning. En møder i Ridebenklæder og lange Støvler, en i Plusfours, en i Overalls og en stiller oven i Købet med bare Knæ. Trods forskelligartet Paaklædning er eet fælles for dem alle: De vil noget. De trodser Vind og Vejr. De møder præcis til den fastsatte Tid, fordi et eller andet driver dem — en Magt som ligger dybt i deres Indre.

— Er alle mødt?

Der kontrolleres.

— Ja, alle mødt!

Saa følger Grundlaget for Nattens Øvelse, medens Stormen tuder i Trætoppene, og Snefoget prikker i Øjnene.

Allierede Tropper er ved Daggry blevet landsat fra Luften paa Mors, og i Dagens Løb er de rykket frem til Eggen omkring Dølby, hvor Kvarter er opslaaet for Natten. Den danske Hær som er under Organisering et Sted i Jylland, har beordret Hjemmeværnskommandanten i Skive til at søge Kontakt med de Allierede. Udsendte Spejdere har meldt, at tysk Patruljering finder Sted paa alle Landeveje i Salling. Hjemmeværnskommandanten befaler: Spejdere udsendes til Opnaelse af Kontakt med de Allierede — Terrænet maa forceres enkeltvis. Kendeord „Is-Bjerg“. Lygter og Kort maa af Sikkerhedshensyn ikke medbringes.

En for en sniger de unge Mænd sig ud i Mørket. Det er et forrygende Vejr, og de har Vinden stik imod sig. Nogle Steder ligger Sneen alenhøj, andre Steder er fejtet fri for Sne af Stormen. Saa snart Fremrykningen er begyndt, er de skjult for hinanden. Det hele foregaar i dybeste Stilhed, kravlende eller

krybende paa Maven. En Bæk krydser Terrænet. Den er dækket af Sne, man kryber intetanende frem. I samme Nu mærkes det iskolde Vand trænge igennem Tøjet. — Nogle startede med Vanter paa. De er forlængst drivvaade og forsvinder i Lommen. Hænderne er døde af Kulde. Pigtraad og Hegn træder hindrende i Vejen. En og anden hænger fast og faar Tøjet revet itu. — Bravo, der er en Pløjemark lige paa den anden Side af Pigtraaden. Det er saa rart, fordi man kan krybe i Furerne. Marken er næsten fejtet fri for Sne, men de oppløjede Knolde er stivfrosne, og det gør hvinende ondt i hele Kroppen at krybe imellem dem. Hænderne rives til Blods, men man mærker det ikke. De er helt følelsesløse i Forvejen.

Det er fristende at rejse sig op og gaa et Øjeblik. Men nej — det gaar ikke. Pludselig skærer en skarp Lyskegle ind over Marken. Den kommer fra en Høj i Nærheden. Det maa være en tysk Patrulje, som har sat sig fast her. Nu maa der vises ekstra Agtpaagivenhed. Helt ned paa Maven. Det gælder om at komme forbi Højen uden at blive set.

Til sidst samles man, og de ti Kilometer hjem foregaar i Løb for at faa Stivheden af Kroppen. Man falder i Snedriverne, men selv om alle tager det med godt Humør og morer sig kosteligt, hver Gang en falder i en særlig høj Drive, saa glemmer ingen Disciplinen. Man ved, at alle skal være med ved Hjemkomsten, og alle er med.

— Træd af!

Man mere kravler end gaar hjem. Træt — men sejrssikker. Modstanden gror

. . . . Folkestrejker. — Nazikontorers Ruder slaas ind. — En Feltmadras bliver klippet. — En tysk Soldat, som paa en Restaurant optræder udfordrende, bliver mørbanket, da han gaar hjem om Aftenen. — De første spæde Forsøg paa Nedkastninger finder Sted i Jylland. Der kommer Faldskærmsfolk og lidt Materiel. — „Churchill-Klubben“s berømmelige Kamp i Aalborg bliver kendt for alle. Modstanden gror

Naar Kammerater kom sammen —

Efter Hjemsendelsen fra Hæren i April 1940 købte jeg et gammelt Hus med stor Have i Udkanten af Skive. Her blev udklækket store Planer. Her kom „Drengene“, som min Kone og jeg kaldte dem, fordi vi havde kendt dem, fra de var Spejderdrengene. Nu var de Repræsentanter for den bedste, den vaagne Del af dansk Ungdom.

Naar vi sled i Haven med Lugning og Træfældning, med at save Brænde eller bære Tørv i Hus, fik de samtidig Luft for al deres straalende Begejstring. Vi drøftede Ændringer i Landets Styre, eller vi planlagde store Sabotage-Handlinger. Vi afsatte Diktatorer og Statsministre og fastlagde den nærmeste Fremtids Krigsførelse. Altsammen var det Udtryk for, at vi havde Tro paa os selv og paa Fremtiden, Tro paa at vi var de rette til at ordne alt det, som var galt.

Det er muligt, at gamle, forbenede Politikere vil le af os, men lad dem bare le. Den som ikke forstaar at værdsætte en Ungdom med Idealer og Fantasi er selv død i sit Indre.

Naar det begyndte at skumre, var vi trætte, og vi nød saa Hvilen en Times Tid eller to over en Kop Erstatningskaffe i den lille, lavloftede Stue. Jeg glemmer aldrig disse hyggelige Stunder. Vi var saa unge, at vi ikke skammede os over at have Fantasi, og vi var ikke bange for at give vore Tanker frit Løb. Samtalen drejede sig næsten altid om, hvordan vi bedst kunde komme til at yde en Indsats for vort Land, og der blev smedet mange, store Planer.

En Aften i Sensommeren 1942 fik vi den store Oplevelse. Erik var netop vendt hjem fra Sommerlejr, og han var lidt mere stilfærdig den Aften, end han plejede at være. Ved Kaffen begyndte han at fortælle. Til at begynde med var det famlende og forsigtigt, som om han havde en Følelse af, at dette ikke maatte fortælles overhovedet. Jeg er taknemmelig for, at Venskabet mellem os var saa godt, at han ikke kunde lade være.

Fra Sommerlejren var han blevet sendt op i Nærheden af

Støvring sammen med en af Lejrens andre Deltagere. De skulde udgive sig for arkæologiske Studerende og slaa Lejr paa et nærmere angivet Sted. En vis Hr. *Rasmussen* vilde saa komme og give dem nærmere Ordre. Efter nogle Dages Forløb kom *Rasmussen*, og han fortalte, at de skulde hjælpe med at modtage fire Faldskærmsfolk, som skulde kastes ned der paa Egnen.

Paa det Tidspunkt benyttedes i Radioudsendelserne fra London endnu ikke Særmeldinger, men naar Speakeren sluttede den danske Udsendelse med Ordene „Husk at lytte igen i Aften Klokken 21.15“, betød det, at man skulde være klar til Aktion endnu samme Aften. *Rasmussen* og de to „arkæologiske Studerende“ lyttede hver Aften paa en nærliggende Bondegaard, og endelig kom den længe ventede Sætning. Nedkastningen fandt Sted og forløb i det store og hele tilfredsstillende. Der kom fire Mænd og nogle Beholdere med Udrustning. Beholderne faldt imidlertid saa langt fra Nedkastningspladsen, at man ikke kunde finde dem. Nogle Dage senere blev de fundet af en Landmand og overgivet til Politiet, og dette gav Anledning til, at et Utal af Rygter kom i Gang.

Kun faa kendte Sandheden om, hvad der var hændt, men Erik var en af dem og havde nu indviet os. Naar han gjorde det, var det, fordi han i Forbindelse med denne Begivenhed saa Muligheden for os alle til at komme i Gang med større Opgaver, hvis vi fik Kontakt med de rigtige Folk.

Da vi havde lyttet og spurgt ud, og Erik havde svaret, saa godt han formaaede, blev der stille i Stuen. Hver især spekulerede vi paa, hvordan dette kunde fortsættes, og hvordan vi kunde komme med. Samtidig følte vi alle en inderlig Glæde over, hvad vi havde hørt. Der var altsaa trods alt nogen, som vilde hjælpe os.

En Statsminister —

Det var sjældent, man fandt paa at aabne for en Udsendelse i den danske Radio, hvorimod man altid hørte de danske Udsendelser fra London. Tyskerne anstrengte sig til det yderste for at forhindre Aflytning af London Radio, og rundt om i Landet blev anlagt Støjsendere. De lavede et saa infernalsk Spektakel, at det ofte var umuligt at opfatte, hvad Speakeren sagde, men aldrig svigtede man disse Udsendelser. Sveddryppende og harmdirrende kunde man ligge paa Maven foran Radioen i det Kvarter, Udsendelsen varede, med Øret tæt op til Højttaleren, medens man drejede snart paa den ene, snart paa den anden Knap.

Med Udsendelserne fra Danmark var det en anden Sag. De gik altid fint igennem, og man kunde daglig høre Landsforrædere holde straalende Foredrag om „det nye Europa“, Nazismens Fortræffelighed, den „landsskadelige Sabotage“ og unge Danskes heltemodige Indsats paa Østfronten — kort sagt — alt hvad en Forræder kunde finde paa at sige for at fremme Fjendens Interesser. Disse Udgydelser fra de aabenlyse Landsforrædere gjorde intet særligt Indtryk — kun de saakaldte „Hvad kan det nytte-Folk“ fandt heri Stof til deres Propaganda imod aktive Danske — en Propaganda, som var langt farligere end Radioens, fordi den fandt Sted til Akkompagnement af Fædrelandssange og fra Talerstole behængt med Dannebrog.

Dog kunde der ogsaa gennem Radioen lyde landsforræderisk Tale, som var direkte farlig. Jeg mindes en Aften i September

1942. Det var blevet meddelt, at Danmarks Statsminister¹⁾ vilde holde en alvorlig Tale til Folket.

Vi sidder og venter i Stilhed, idet vi tænker paa, hvad der nu kan være at fortælle os. Det skulde vel ikke være en Meddelelse om, at Samarbejdet med Tyskerne skal ophøre . . . nej, det er for godt til at være sandt. — Nu kommer han. Statsministeren taler. Den dybe Basstemme, som er en tro Kopi af en tidligere Statsminister-Stemme, runger ud i Stuen. Nej, dette kan ikke være sandt. Vi maaber af Forbavselse — vi stivner af Afsky — vi knytter Hænderne af Harme. Roligt, enstonigt, koldt og brutalt brummer Stemmen:

„ . . . Den, som begaar Sabotage eller hjælper med dertil eller overfor Myndighederne tilbageholder Viden om Sabotage-Planer eller undlader at medvirke til Opklaring af Sabotage, handler imod sit Fædrelands Interesser . . . “

Dette er Danmarks Statsminister. Han kalder sig Dansk, han roser sig af at arbejde for Danmarks Frihed, og i Dag gaar han Tyskernes Ærinde for at hverve Stikkere. Han er værre end den, som rejser rundt for at hverve Folk til Østfronten. Han er værre, fordi han har et stort, et meget stort Ansvar. Vi gyser og ser paa hinanden — kan vi føle os sikre længere? Hvad mon Naboerne ved om os — og den — og den, som vi har sendt Blade og illegale Bøger. Tænk, om de har hørt Udsendelsen og føler sig forpligtet til at handle derefter.

Aah, Danmark! Hvorfor fostrede du ikke i en hel Generation een eneste Politiker af Format, en som kunde rejse sig og raabe:

— Vi vil ikke! Vi vil ikke være med til at sælge vore Unge til Fjenden! Vi hører sammen med dem — de er Danmarks Fremtid!

¹⁾ Vilhelm Buhl

Det første Sprængstof.

Paa Grund af mit Arbejde med Dansk Ungdomssamvirke, Terrænsport og forskelligt andet var der en vis Interesse for min Person, og af Sikkerhedshensyn besluttede jeg derfor at undgaa Postvæsenet ved Forsendelser af illegale Bøger og Blade i større Mængder. I min Egenskab af Toldassistent havde jeg rig Lejlighed til at færdes paa Havnen, uden at det vakte Opmærksomhed, og det faldt mig ind, at der maatte være Mulighed for at faa Pakker med illegal Lektüre tilsendt ad Søvejen.

I den Anledning opsøgte jeg *Skipperen* paa M/S „Mathilte“, en Paketbaad, der gik i ugentlig Fart mellem København og Limfjordsbyerne.

Han er en ægte, dansk Søulk af den Type, som indgyder Tillid med det samme. Vi sidder og sludrer ved en Øl i hans lille Kahyt. Det er ikke just blændende Komfort, man finder i et saadant Sømands-Bo i et lille Skib, men til Gengæld bærer en saadan Kahyt Præg af Manden, som bebor den. Naar han er hyggelig, ja saa er Kahytten det ogsaa. Den er en Del af Sømanden, og Skipperens Kahyt var vældig hyggelig.

Fra den Dag eksisterede et Firma, som hed „Draco“, Skive, og til dette Firma ankom ofte smaa Pakker med illegale Tryksager.

Det blev snart klart for mig, at Skipperen havde et og andet at gøre med illegale Folk i København, og jeg lagde ikke Skjul paa min Længsel efter at faa noget mere farligt end netop Blade mellem Fingrene.

Et Muslengerenseri paa Havnen, som Dag og Nat behandlede Muslinger til Tyskerne, var Genstand for baade Skipperens og min Ærgrelse og blev den direkte Foranledning til, at „Mathilte“ en skønne Dag bragte den første Pakke Sprængstof til Skive. Det var en dejlig Dag, da vi skjulte den lille Pakke i en Korn-dyngge i et Havne-Pakhus, og vi anstillede mange Beregninger for at finde ud af, hvordan vi kunde faa mest Udbytte af de cirka to Kilo „808“.

Det blev imidlertid ikke mig, der kom til at gøre Brug af den lille Pakke, og det blev heller ikke Muslengerenseriets, det kom til at gaa ud over. Begivenhederne udviklede sig hurtigere end forudset, Kravene skiftede og blev større og større Dag for Dag.

En Milepæl passerer.

Der blev talt saa meget om norske Tilstande. Det var et Slagord for Politikerne, og de brugte det som Undskyldning for deres sørgelige Holdning. Naar man bad dem gøre Rede for, hvad de mente med norske Tilstande, fortalte de vidt og bredt om de skrækkelige Fremgangsmaader, Tyskerne benyttede i Norge, fordi den norske Regering ikke som den danske havde villet samarbejde med Fjenden. De glemte at fortælle, at Nordmændene ikke var kede af disse Forhold, naar Tyskerne nu engang var i Landet, fordi de ikke havde den samme daarlige Smag i Munden som alle ordentlige Danske.

Og saa nærmede vi os et Valg¹⁾. Tyskerne var interesseret i det for at faa fastslaaet, at Danmark var et lille, fredeligt Land med sin egen fri Vilje. Statsminister Scavenius, som havde gjort alt, hvad der stod i hans Magt for at føje Tyskerne, og hvis Lumskerier og Uvederhæftighed var alle bekendt, var lige saa interesseret, fordi han vidste, at Politikerne fremdeles vilde gaa ind for et Samarbejde med Fjenden, hvorved hans egen Position vilde blive yderligere styrket.

Vore Politikere var imidlertid ikke i nogen helt let Stilling. Naar man lægger op til et Valg med Propaganda, og hvad dertil hører, plejer Grundlaget for hele Kampagnen at være en Stillingtagen for eller imod den Politik, som er ført i Perioden forud for Valget. Paa dette Grundlag turde man imidlertid ikke møde Vælgerne, idet man var klar over, at det kunde give Anledning

¹⁾ Folketingsvalget 23. Marts 1943.

til uoverskuelige Hændelser, da i Virkeligheden kun faa Mennesker paa dette Tidspunkt var bange for de saakaldte norske Tilstande. Man valgte derfor den komiske Udvej at proklamere Valget som et Valg for eller imod Demokratiet — dvs. praktisk talt for eller imod det saa ringeagtede danske Naziparti. Paa dette Grundlag lokkede man Folk til Stemmeurnerne, og Valget blev en dundrende Sukces for Scavenius. De tyske Aviser svulmede af Stolthed, men en hel Del danske Vælgere forstod bag efter, at de var blevet narret, og derved kom Valget i Virkeligheden til at bringe det endelige Brud nærmere. Allerede ved Stemmernes Fordeling viste der sig en Tendens i Retning af Brud, idet det saa forkætrede Parti Dansk Samling, som var det eneste, der havde proklameret Valget som et Ja eller Nej til Scavenius-Politiken, havde overraskende stor Fremgang.

Dette Valg, som paa enhver Maade er enestaaende, blev en Milepæl i Besættelsestidens Historie. Det blev Optakten til en Folkerejsning, som i Løbet af et halvt Aar var stærk nok til at vælte de Politikere, som saa længe — alt for længe! — havde drevet deres landsforræderiske Spil.

Samarbejdspolitik.

Vort Folks Værnevilje og Fædrelandskærlighed blev systematisk nedbrudt gennem mange Aar af ledende politiske Kredse og den betydende Presse, samtidig med at Landets Forsvar blev saboteret paa enhver tænkelig Maade. Det vakte derfor megen Forbavselse, da der den 19. Januar 1940 blev udsendt en Regeringserklæring gaaende ud paa, at Danmarks Neutralitet skulde forsvares „med alle til Raadighed staaende Midler“. Selv de Radikale, som havde været forrest i Sabotagen af Forsvaret, stemte for Erklæringen.

At denne Erklæring var en taktisk Manøvre, ikke saa meget vendt mod den eventuelle Angriber som mod det danske Folk, hersker der næppe Tvivl om. Man regnede med, at en saadan Tilkendegivelse skulde berolige de nervøse og dæmpe dem, som arbejdede for Forsvar og Fædrelandskærlighed.

Folket slog sig til Taals med det afgivne Løfte, skønt Regeringen allerede i Februar afslørede sin manglende Vilje til Forsvar ved at hjemsende flere Aargange af den ringe Sikringsstyrke, som var indkaldt.

Den 9. April kapitulerede man omgaaende. Der blev dog ikke givet Ordre til Soldaterne i Sønderjylland, som uden Forberedelse af nogen Art kæmpede mod den overmægtige Fjende. Tretten faldne Soldater skulde være Regeringens Bevis for, at Erklæringen af 19. Januar var alvorlig ment.

8. Juli 1940 blev Regeringen omdannet. Udenrigsminister P. Munch, den Mand, om hvem man sagde, at han altid gjorde det

modsatte af, hvad han burde gøre, blev afløst af Erik Scavenius. Gunnar Larsen blev Minister for offentlige Arbejder.

Scavenius og Larsen gik straks i Gang med at indkorporere Danmark i det ny Europa. Ved sin Tiltrædelse udsendte Scavenius den berygtede Erklæring:

Ved de store tyske Sejre, der har slaaet Verden med Forbavselse og Beundring er en ny Tid oprundet i Europa, der vil medføre en Nyordning i politisk og økonomisk Henseende under Tysklands Førerskab. Det vil være Danmarks Opgave herunder at finde sin Plads i et nødvendigt og aktivt Samarbejde med Tyskland.

Berlin svarede omgaaende med Tilbud om en Mønt- og Toldunion med Danmark. I Begyndelsen af August 1940 forhandlede en dansk Delegation under Ledelse af Gunnar Larsen herom i Berlin. Planerne strandede bl. a. paa Modstand fra den tyske Landbrugsminister Darré, der frygtede dansk Landbrugs Konkurrence, men Larsens Anstrengelser blev paaskønnet af von Ribbentrop, som udtalte: „Saavel jeg som Gunnar Larsen tilhører det nye Europa“.

Den 22. Januar 1941 udleverede den danske Regering 12 Torpedobaade til Tyskerne, og samme Dag fremlagde Gunnar Larsen Forslag til Bevilling af 42 Millioner Kroner til Anlæg af „Fugleflugtslinien“ fra København via Femern Bælt til Vesteuropa. Den skulde sætte Danmark i direkte Forbindelse med Tysklands strategiske Jernbaner og Autostradaer.

Den 22. Juni 1941 angreb Tyskerne Rusland og prædikede Korstog mod Kommunismen. Scavenius udsendte den 26. Juni en Regeringserklæring; hvori det hed:

Tyskland har nu vendt sine Vaaben mod Øst i en Kamp mod en Magt, som gennem en Aarrække har betydet en Trusel mod de nordiske Staters Velfærd og Trivsel.

I de samme Dage internerede man i Strid med Grundloven de danske Kommuniste, men gav Tilladelse til Oprettelsen af „Frikorps Danmark“. For at lokke danske Officerer til at melde sig til Tjeneste i Korpsen fik de Løfte om samme Avancementsmuligheder, som de Kolleger, der blev i den danske Hær.

Da Frikorpset imidlertid ikke blev særlig populært, udsendte Regeringen til Amtmændene en Skrivelse bestemt til Oplæsning for indbudte Kredse. Det hed i denne:

„Frivillig Detagelse i Krige, hvori den danske Stat ikke tager Del, er tilladt efter dansk Ret og Tradition saavel som efter Folketretten . . . Det maa ikke glemmes, at de frivillige handler ud fra en Idé, som bunder saa dybt i deres Overbevisning, at de sætter deres Liv ind derpaa. Det er altid Respekt værd, at en Mand viser sig rede til at sætte Livet ind for sin Overbevisning. At chikanere ham eller hans paarørende af denne Grund er ikke værdigt og ikke stemmende med god dansk Tankegang.“

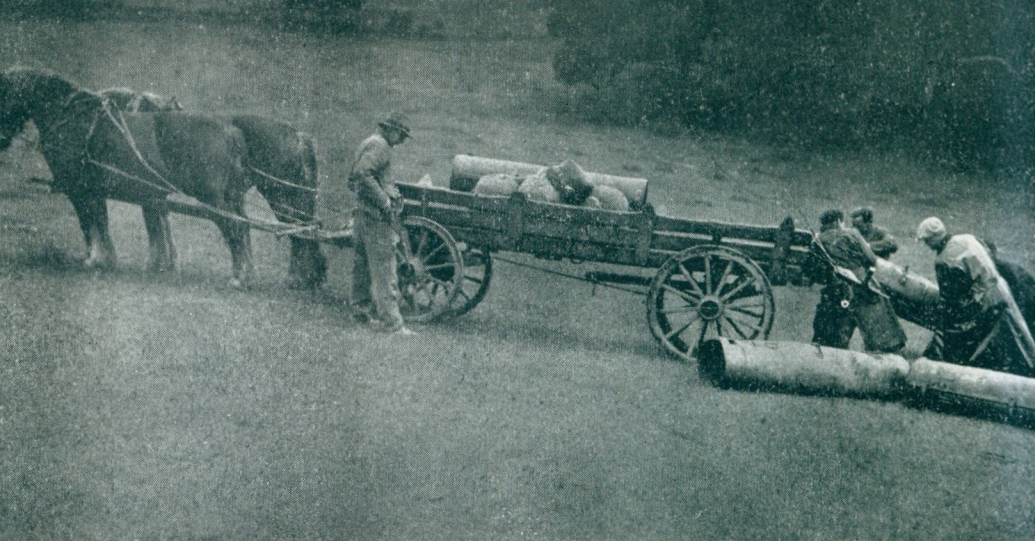
Den 9. November 1941 blev Scavenius Statsminister. I Regeringserklæringen udtalte han bl. a.:

„I Erkendelse af det europæiske Skæbnefællesskab er Regeringen sig det Ansvar bevidst, som ogsaa et lille Land som Danmark har med Hensyn til Opbygningen af det kommende nye Europa.“

Af disse faa Eksempler saa det ud, som om Scavenius og Gunnar Larsen alene var ansvarlige for den foragtelige Holdning overfor Fjenden, men dette var ingenlunde Tilfældet. I det store og hele sluttede de øvrige Regeringsmedlemmer og hele Rigsdagen op bag de to Herrers landsforræderiske Arbejde. Det officielle Danmarks Linie frem til 29. August var klart afstukket . . .

Kort over de jyske Nedkastningsdistrikter og -Pladser.

Containerne læsses paa Nedkastningspladsen.

Forskellige Typer af Containerne. - Faldskærmene bringes i Depot.

Den 29. August.

Det maatte komme. Den Politik, der var blevet ført af Regering og Rigsdag, havde bragt os i en Dobbeltstilling. Man ønskede overfor Tyskerne at tilkendegive Viljen til Samarbejde, og man gik i mange Tilfælde paa Akkord med Uretten for at tækkes de fremmede. Samtidig rejste Politikere rundt i Landet og holdt fortrolige Partimøder, hvor de dels forsøgte at fralægge sig Ansvar for, hvad der skete paa Tinge, og dels prøvede paa at forklare Nødvendigheden af at holde sig gode Venner med Tyskerne.

Værnemagerne tjente Tyskerne det ene Øjeblik og forklarede i det næste deres gode danske Sindelag. Danske Piger kastede sig i Armene paa de fremmede Soldater. Fremtrædende Mænd hyggede sig i Dansk-Tysk Forening. Højesteret afsagde grundlovsstridige Kendelser, og Højesterets Præsident velsignede Justitsministerens Grundlovsbrud i Forbindelse med Kommunistloven. Politiet udlovede Dusører paa indtil 25.000 Kr. for Opklaring af Sabotage, udleverede Falskærmsagenter og Sabotører til Tyskerne og skød en dansk Falskærmsmand. Ogsaa ved Censurbestemmelser satte man sig ud over Grundloven, og man undsaa sig ikke for at rejse Tiltale mod Kauffmann for Landsforræderi. Den danske General¹⁾ deltog i Afskedsparaden for „Frikorps Danmark“ og var med til at indvie den Fane, som skulde svinges over Ligene af myrdede Russere.

¹⁾ Generalløjtnant Ebbe Gørtz.

Tyskerne optraadte efterhaanden, som om de var Landets rette Beboere, og de tyske Autoriteter stillede stadig større og større Krav til Regering og Rigsdag. De fulgte til Punkt og Prikke de Anvisninger, Hitler havde givet i sin Bog „Mein Kampf“ med Hensyn til Behandlingen af et undertrykt Folk:

„En klog Sejrherre vil om muligt fordele sine Krav til den besejrede. Naar det drejer sig om et Folk uden Karakter — og det er ethvert, som frivilligt underkaster sig — kan han regne med, at det ved hver enkelt af disse Undertrykkelser ikke længere finder tilstrækkelig Grund til endnu engang at gribe til Vaaben. Jo mere disse Udsugelser villigt akcepteres, des mere uberettiget forekommer det disse Mennesker, at de paa Grund af en ny, tilsyneladende enkeltstaaende Undertrykkelse skal sætte sig til Modværge, især naar man i Forvejen har fundet sig stiltiende og taalmodigt i flere og større Ulykker.“

Kravene kom lidt efter lidt, og efterhaanden som de kom, blev de opfyldt — eller i hvert Fald i det store og hele opfyldt. Vort Lands ledende Mænd var de Forsøgskaniner, som skulde fastslaa, at Hitlers Ord var sande i dette Tilfælde. Om det nu i Virkeligheden var Visdomsord, eller om det var den danske Regering, som repræsenterede en utrolig Kortsynethed og Dumhed forenet med et foragteligt Handelstalent, som fik den til at sælge det bedste for at opnaa den Gunst at staa sig godt med Landets første Fjende, behøver man vel ikke at spekulere paa. Draabe efter Draabe var Folkets Harme dryppet i det Taalmodighedens Bæger, som flød over den 29. August.

Selvom et Menneskes Sjæl fordærves ved, at han indgaar Kompromis'er imod Samvittighedens Røst — og dette maa ogsaa gælde et Folks Sjæl — var den danske Folkesjæl ikke mere fordærvet, end at man nu var parat til at tage Ansvar for et totalt Brud. Sandheden maa sejre til sidst. Og Sandheden sejrede i Augustdagene 1943.

Den 5.—6. August var der Folkestrejke i Esbjerg, og derfra bredte Strejkerne sig i Resten af Maaneden ud over hele Landet.

Den mindste Provokation fra Tyskernes Side kunde bringe en By til at gaa i total Strejke. Tyskerne lærte Danskerne at kende fra en helt ny Side. — Nu var det Slut med Eftergiveness. Folket sagde det, som Politikerne ikke havde villet.

Den 28. August var jeg i Odense. Byen bar tydeligt Præg af de voldsomme Begivenheder, som havde fundet Sted faa Dage før. Man saa raserede Butikker og knuste Ruder overalt. Der var tre Kategorier, som det var gaaet ud over, Nazister, Værnemagere og Feltmadrasser. Mange Nazister havde set deres kostbare Bohave blive smidt ud gennem Vinduerne og gaa op i Luer i Gaderne. Værnemagernes Butikker var fuldstændig raseret og laa hen i Kaos med knuste Diske og Ruder. Tømmerne havde nu travlt med at lave Beskyttelsesvægge af svære Bjælker for Facaderne. Feltmadrasserne var blevet klippet, afklædt, eventuelt smurt ind med Tjære eller andet ubehageligt, hvorefter de var blevet jaget gennem Byen til Skam og Skændsel, indtil tyske Soldater kom dem til Hjælp.

Odense Borgere havde vist Fjenden et Ansigt, der ikke var til at tage Fejl af.

Jeg rejste fra Odense ved Middagstid fuld af friske Indtryk. Jeg følte Usikkerheden i den bestaaende Situation og tænkte paa, at denne Kraft i vort Folk, som kom til Udbrud snart her snart der, burde samles for at komme til Udbrud paa samme Tid og efter en bestemt Plan.

I Toget diskuterede de rejsende Rygter. En havde hørt, at Kongen havde abdiceret, og en anden at han var arresteret. Det var en almindelig Opfattelse, at Regeringen Scavenius allerede var gaaet eller i hvert Fald i Løbet af Dagen vilde træde tilbage. Rygterne svirrede, medens vi passerede Østkystens Byer. I Aarhus var der Folkestrejke, og vi kunde fra Toget se de mennesketomme Gader, hvor kun hist og her en tysk Patrulje kom til Syne. Der hørtes Skydning paa Gaden, medens vi holdt paa Banegaarden.

Alle havde Fornemmelsen af, at store Begivenheder forestod, og Dagens mange Begivenheder havde givet mig en Følelse af personlig Utryghed. Hvis der skulde ske Arrestationer, maatte

jeg regne med at være i Fare. Mange vidste, at jeg beskæftigede mig med forskelligt, som ikke faldt i Tyskernes Smag, og jeg havde oven i Købet erhvervet mig de førende lokale Nazisters specielle Bevaagenhed ved et Par Gange at vise dem bort, naar de forsøgte at snige sig ind ved nationale Møder.

Mon det er et Særkende for vort Folk, at vi nægter at tro en Ting, før vi ser den? Vi taler gerne om, hvad der kan ske — vi tænker os alle Muligheder og fortæller dem videre, men vi træffer ingen Modforholdsregler, før det er for sent. Vi sov den 9. April 1940, og dog kunde vi i Forvejen have truffet mange Sikkerhedsforanstaltninger, saa mange at Tyskerne maaske aldrig vilde have forsøgt at besætte vort Land. Den 28. August 1943 gisnede alle i vort Folk om, hvad der kunde ske hvert Øjeblik, men alligevel sov vi den 29.

Jeg havde paa Fornemmelsen, at det var klogest ikke at være hjemme Natten til denne Dag, men alligevel gik jeg i min egen Seng og sov trygt midt ind i Begivenhederne.

Morgenen den 29. August lærte mig, at man skal adlyde Indskydelser og Fornemmelser, og denne Lære blev mig til stor Gavn under Resten af Krigen.

Klokken 6 den 29. bliver vi vækket ved et voldsomt Spektakel, og jeg aabner Vinduet for at se ud. Huset er omringet af tyske Soldater. De staar dækket bag Træerne i Haven, alle med Geværerne rettet imod mig. De raaber i Munden paa hinanden, som om de var i den frygteligste Livsfare.

En Oberløjtnant raaber særlig højt. Han staar en Snes Meter fra mig lige ved Hushjørnet parat til at springe i Dækning. Hans Pistol peger paa mig, og nogle voldsomme Bevægelser betyder aabenbart, at jeg skal lukke Hoveddøren op. Hele Skuespillet staar paa i Sekunder. Tanken om Flugt strejfer mig, men jeg indser det haabløse og lukker Vinduet, idet jeg henvendt til min Kone siger:

— De er der — illegale Bøger!

Derefter gaar jeg ud til Hoveddøren for at lukke op. Trods Situationens Alvor kan jeg ikke lade være med at vente et

Øjeblik, da jeg staar med Haanden paa Laasen og ser ud i Haven gennem Ruden i Døren. Det er virkelig et fantastisk Optrin. Jeg synes, der er en Mængde Tyskere — jeg fik senere at vide, at der var ca. 30 — og de opførte sig fuldstændig latterligt. Næsten alle staar i Dækning bag Træer og Buske, medens de raaber og peger paa mig med deres Geværer og Pisto'ler. Det er, som om de forudser Muligheden af, at der pludselig fra Huset kommer stormende et Kompagni velbevæbnede Soldater. Paa Vejen udenfor holder to Lastbiler og en Personvogn.

Jeg tror, jeg trækker lidt paa Smilebaandet, og Oberløjtnanten bliver irriteret, stamper i Jorden og betyder mig med Armbevægelser, at nu er det Alvor. Døren skal aabnes.

Jeg lukker op og har i samme Øjeblik en Pistol i Maven.

— Hände hoch!

Jeg hæver Armene, men da mine Pyjamasbenklæder begynder at glide ned, foretager jeg en hurtig Bevægelse med Hænderne for at imødegaa denne noget ubehagelige Situation. Nogle Soldater styrter sig over mig og holder mine Arme. Jeg spørger med det mildeste Tonefald, jeg kan fremtrylle:

— Was wünschen Sie?

Oberløjtnanten forklarer med høje Raab, at jeg er „verhaftet“ — Tyskernes Taalmodighed er forbi. Jeg skal med straks, og han peger paa de ventende Biler.

Jeg forlanger at faa Lov at klæde mig paa først. Han nægter dette, og heldigvis skændes vi saa længe herom, at min Kone faar Tid til at faa gemt en Stabel illegale Bøger. Hun tager dem med sig i Seng og maa af den Grund blive liggende Resten af Dagen, medens Husundersøgelsen finder Sted.

Da jeg ikke kan blive enig med Hr. Oberløjtnanten om min Paaklædning, gør jeg brat omkring og gaar ind for at klæde mig paa. Fem Tyskere følger med helt ind i Soveværelset. Jeg erindrer Tyskernes Forkærlighed for militært Udseende og ifører mig Ridebenklæder og lange Støvler. Under Paaklædningen underholder jeg mig med Oberløjtnanten, idet jeg bl. a. stærkt fremhæver, at jeg er dansk Officer, Løjtnant i Garden, og spørger ham, hvad han er, da jeg maa forlange en stands-

mæssig Arrestation. Han hvæser, at han er „mehr als Løjtnant — Oberløjtnant“. Jeg bukker let og siger, at jeg betragter dette som en Ære, men at det blot er kedeligt, at det hele ikke skal vare ret længe, da Tyskland snart er „kaput“! Han bliver fuldstændig rasende og skriger, idet han ryster Pistolen foran mit Ansigt, at hvis jeg siger et Ord mere om Tyskland, bliver jeg straks skudt.

Efter at jeg havde sagt Farvel til min Kone og stukket en Propbøsse i Haanden paa Drengen, som endnu sover, tager vi af Sted. Oberløjtnanten medbringer sit Sejrstrofæ, en Hagluftbøsse, som han fandt i Entreen. Hans Pistol er fast presset mod mine Ribben.

Hvor skal vi hen? Har jeg set min Familie for sidste Gang? Hvad er der sket i Landet? Hvad med Kongen? Jeg vilde egentlig kun finde det rimeligt og fornuftigt af dem, hvis de skød mig, men jeg maa alligevel hellere anlægge Rollen som forfulgt Uskyldighed end ligefrem bede om at blive skudt. Og saa maa jeg flygte fra dem, saa snart Lejlighed tilbyder sig. Tanken om Flugt beskæftiger mig allerede.

Jeg begynder straks at tilrettelægge en Plan i Skolestuen, hvor jeg er blevet anbragt, og læner mig ud af Vinduet for at undersøge Mulighederne. En Vagtpost staar i Gaarden med Geværet rettet mod mig. Oberløjtnanten kommer sammen med flere andre, og han gaar hen og lukker Vinduet. Jeg benytter Lejligheden til at bede ham skaffe mig en Undskyldning fra en Løjtnant, som da jeg blev ført over Skolegaarden sagde:

— Was ist das für ein Knecht?

Han bliver fuldstændig bleg af Raseri og bryder ud i en Ordstrøm, som jeg ikke forstaar ret meget af. Dog opfatter jeg, at han kalder mig fræk, og at han paa et Tidspunkt skriger:

— Wir haben den Macht!

Jeg nikker og gentager:

— Ja, den Macht.

Hen paa Eftermiddagen kommer otte Soldater ind til mig medbringende et Reb. Mine Hænder bliver bundet paa Ryggen,

og jeg bliver ført ned til en Lastbil i Gaarden og anbragt med en Soldat paa hver Side. De øvrige springer op paa Vognen som Eskorte.

I Arrest.

Jeg var Fange i Viborg Arrest. Den tyske Værnemagt havde beslaglagt øverste Etage af Arrestbygningen og benyttede den som Varetægtsarrest for Soldater, som paa en eller anden Maade havde forsyndet sig. Jeg var i de første Dage eneste danske Fange. Mine Tanker kredsede stadig om Flugt. Uvisheden om, hvad der var sket i Landet, gjorde det fuldstændig utaaleligt for mig at sidde spærret inde. Jeg var overbevist om, at Hæren kæmpede, og jeg maatte ud for at tage min Tørn med.

Ved Ankomsten til Arresten saa jeg, at der stod en Vagtpost ved Indgangen, og den følgende Morgen hørte jeg, at der ankom et nyt Vagthold. Man gjorde sig ikke den Ulejlighed at fremvise mig for de nyankomne, og jeg saa deri en Mulighed for at spadserere forbi Vagten ved Indgangen, uden at det vakte hans Mistanke. Spørgsmaalet var kun at komme saa langt.

Om Formiddagen var jeg paa Gaardtur sammen med de tyske Fanger. Der var to bevæbnede Fangevogtere til at passe paa os, men jeg fik Lov til at drysse omkring i Arrestgaarden, som jeg vilde, medens de tyske Fanger gik i en lang Række under Kommando.

Der var ingen Tvivl om, hvordan Flugten skulde finde Sted. Arrestforvarerens Lejlighed var i Stueetagen, og gennem et aabentstaaende Vindue kunde jeg se tværs igennem Lejligheden ud paa Gaden, idet Gadedøren ogsaa stod aaben. Jeg vidste, at der ved Gadedøren stod en Vagtpost, men da han ikke havde set mig, vilde han blot tro, jeg var en af Arrestforvarerens Gæster, hvis jeg kom spadserende ud af Døren.

Det drejede sig nu blot om at faa Tyskerne i Gaarden til at tænke paa alt andet end mig, og da Rækken af Fanger var saa lang, at der hele Tiden vilde være nogle af dem, som kunde se mig, maatte jeg se at prøve paa at gøre mig gode Venner med dem. De løber rundt i Gaarden i et Luntetrav, som kun Soldater

kan præstere, naar de absolut ikke vil løbe. Jeg smed Jakken og løb ind forrest i Rækken. Det var tydeligt, at det behagede Fyrene. De hviskede sammen, og da jeg satte Farten op, anstrengte de sig for at følge med. Vi løb, indtil Gaardturen havde Ende, men da var de fleste faldet fra og sad rundt omkring paa Jorden hivende efter Vejret. Indespærringen havde bragt dem ud af Træning, medens jeg var i tip-top Terrænsportstræning. Der var almindelig Uorden i Arrestgaarden den Formiddag, men baade Fangevogterne og Fangerne morede sig, og jeg følte, at jeg havde vundet en hel Del Velvilje.

I Cellen gjorde jeg min Plan færdig, og da vi om Eftermiddagen igen havde Gaardtur, var jeg fast besluttet paa at gøre Forsøget. Soldaterne traskede rundt, og jeg slentrede ned i det Hjørne af Gaarden, hvor Vinduet havde staaet aabent om Formiddagen. Idet jeg passerede Soldaterne, hviskede en af dem:

— Durch's Fenster hinaus!

Det var netop den Opmuntring, jeg trængte til. Vinduet var lukket, men idet jeg gik forbi, gjorde jeg Tegn til to Damer, som arbejdede ved et Bord indenfor, at de skulde aabne det. Da jeg vendte tilbage, var det aabnet, og ogsaa dette tog jeg som et godt Tegn. Nu skulde de to Fangevogteres Opmærksomhed blot bortledes fra mig, men paa dette Punkt behøvede jeg ingen Spekulationer at gøre mig. De tyske Fanger var aabenbart alle klar over mit Forehavende, for hele Tiden foregik der noget i den modsatte Ende af Gaarden, som gav den ene Fangevogter nok at gøre med at skælde ud, medens den anden saa til med et Grin.

I et Nu havde jeg løftet Stormkrogen af Vinduet og var oppe i Vindueskarmen — og i samme Nu var hele min Plan spoleret. Kvinderne, som jeg troede var fuldt indforstaaet med mit Forehavende, hvinede, medens de baskede med Armene og kradsede med Neglene, saa jeg umuligt kunde komme forbi dem. Vagtposten paa Gaden udenfor traadte straks hen foran den aabentstaaende Dør med Geværet i Skudstilling, og jeg blev i Løbet af Sekunder grebet bagfra af Vagtposterne fra Gaarden.

Hele Episoden havde varet et Øjeblik, men den gjorde, at jeg for lang Tid havde mistet Troen paa mine Landsmænd. Da jeg

stod i Vindueskarmen overfor de to skrigende Kvinder, hvæsedes jeg:

— Gaa væk, eller vil De maaske have mig skudt?

... og en af dem svarede:

— Ja, jeg er ligeglad!

Jeg havde nok at tænke paa, da jeg gik frem og tilbage i min Celle bagefter. Tyskerne havde som en Straffeforanstaltning trukket Støvlerne af mig, men det havde ikke gjort saa dybt et Indtryk paa mig, som det sandsynligvis vilde have gjort paa en Tysker. Næh, der var andre Ting at tænke paa. Hvilken forfærdelig Fremtid gik vi ikke i Møde, hvis det var det fremherskende, at Danske paa denne Dag, den 30. August 1943, endnu ikke havde lært mere end disse to hysteriske Kvinder.

De Oplysninger, jeg modtog et Par Dage efter ved at veksle nogle faa Ord med en Fangevogter fra den danske Afdeling nedenunder, var heller ikke særlig opmuntrende. Hæren havde overgivet sig i det store og hele uden Kamp og havde afleveret alt Materiel til Fjenden. Folkestrejkerne var endt — kort sagt Modstanden var brudt sammen, og Tyskerne havde vundet endnu en Sejr.

Jeg gik og tænkte paa min egen Soldatertid. — Da man kom ind som Rekrut, fik man at vide, at Soldaten var til for at kæmpe og eventuelt sætte Livet ind for sit Land og Folk. Man fik at vide, at den Soldat, som svigtede i denne Kamp, som uden Grund vendte Ryggen til og løb sin Vej, eller som uden Grund lod sin Udrustning falde i Fjendens Haand, vilde blive straffet som Forræder. Det vilde vel have været urimeligt at forlange, at Hæren skulde have kæmpet den 29. August, men det var aldeles uforstaaeligt, at den uden Sværds slag afleverede alt Materiel, Vaaben, Vogne, Heste, Tæpper, Lagner, Uniformer, Støvler osv. til Fjenden, naar dette kunde have været forhindret blot med nogle Sprængladninger eller nogle Æsker Tændstikker.

Naar man er ung, kan man selv i de mørkeste Stunder tro paa en lys Fremtid, og jeg saa allerede hen til den Dag, hvor dette Regnskab skulde gøres op. Den General, der i saa vigtig en Situation kunde undlade at give en Ordre, som enhver Rekrut

vidste *skulde* gives, han maatte da i hvert Fald komme til at staa til Ansvar.

Mit Arrestophold var en Ferie i Forhold til, hvad Hundreder andre skulde opleve senere. Time efter Time gik jeg i Cellen fra den ene Væg til den anden. Syv Skridt frem og syv tilbage. Der var rigelig Tid til at tænke, og da jeg efter en Uges Forløb blev ført til mit første og eneste Forhør, havde jeg forlængst gennemtænkt alle Muligheder og lagt en Slagplan. Jeg spillede Rollen som den forfulgte Uskyldighed, og det lykkedes mig at bortforklare kompromitterende Smaating, som Tyskerne var faldet over ved Gennemsynet af den Bunke Papirer og Bøger, de havde beslaglagt ved Husundersøgelsen. Da jeg efter at være kommet paa fri Fod gennemsaa dette Materiale og blandt andet fandt en nøjagtig Skitse af Lytte- og Pejlestationen ved Skive, var jeg taknemmelig for Tyskernes Dumhed.

Arrestopholdet blev for mig en lærerig Periode. Jeg lærte Tyskeren at kende som den Slavesjæl, han er, og jeg glemte ikke denne Lærdom siden.

Efter cirka syv Ugers Arrestophold blev jeg en Dag pludselig hentet ud af Cellen og ført til Vagtstuen, hvor jeg fik at vide, at jeg skulde løslades øjeblikkelig. Jeg erfarede senere, at en Embedsmand fra min Etat havde gjort sig store Anstrengelser for at fremtvinge denne Afgørelse hos de tyske Myndigheder i København, og han havde altsaa haft Heldet med sig.

Jeg ringede til min Kone og forberedte hende paa min Hjemkomst, og da jeg nogle faa Timer senere ankom med Toget til Skive, var Banegaarden sort af Mennesker, som paa den varmeste Maade hyldede mig. Jeg følte mig skamfuld, fordi jeg ikke syntes, jeg havde gjort mig fortjent til nogen Hyldest, men tillige følte jeg en inderlig Glæde over, at jeg dog vist alligevel havde dømt mine Landsmænd for haardt, medens jeg gik i min Celle.

»Daarlige Nerver«.

En Uges Tid efter Hjemkomsten fik jeg Besøg af en Bekendt fra Viborg, som kunde fortælle, at Tyskerne fortsat vilde holde Øje med mig, og saafremt der skulde blive mindste Anledning straks arrestere mig paany og derefter uden videre føre mig til Tyskland. Disse Oplysninger stammede fra en af de tyske Fangevogtere i Arresten, som havde kigget i Rapporten. Selvom jeg syntes, det lød noget voldsomt, var jeg dog ikke helt uberørt deraf og saa den Mulighed i Øjnene, at jeg ret snart kunde blive nødt til at forlade Byen.

Jeg begyndte derfor at forberede mit Tilbagetog, idet jeg paa min Arbejdsplads og andre Steder af og til lod falde en Bemærkning om, at jeg ikke var helt upaavirket af Arrestopholdet, men at mine Nerver havde taget Skade. Og i den Periode med „daarlige Nerver“, som saaledes fulgte, indtraf betydningsfulde Begivenheder.

En Aften kom *Christian U.* for at tale med mig om, hvorvidt jeg kunde skaffe Folk til at danne et Nedkastningshold, og dermed gik saa endelig den store Drøm i Opfyldelse. Holdet blev dannet den samme Aften — det var ikke stort, bare seks Mand. Nedkastningspladsen blev udpeget, og allerede en Uges Tid efter fik vi Meddelelse om, at vi kunde vente den første Nedkastning. Det skulde imidlertid ikke gaa saa glat. Fire Gange var vi ude i al Slags Vejr, uden at vi hørte det mindste til den ventede Flyvemaskine, men endelig i Januar 1944 lykkedes det.

Vi mødtes i min Lejlighed i Skive først paa Aftenen, og efter at jeg i nøje Overensstemmelse med den foreliggende Instruktion havde undersøgt hver enkelt Mand og havde fjernet alt, hvad der kunde være kompromitterende paa hans Person, Lommetørklæder med Navn, Legitimationskort m. v. sneg vi os ad forskellige Veje ud af Byen. Der blev iagttaget alle mulige Forsigtighedsregler og vist en Paapasselighed, som vi senere, da vi fik mere Rutine i den Slags Arbejde, gik lettere hen over. Uheldene meldte sig allerede fra Starten, idet der blev blæst Luftalarm straks, da vi kom ud af Huset. Snart var vi dog paa vore Cykler i fuld Fart ud ad Landevejen.

Bjørn, Knold og jeg kørte bagest, da vi opdagede, at en Bil var ved at indhente os. Der var akkurat Tid til at svinge ind i en Gaard, inden Bilen var saa nær paa os, at Skæret fra Lygterne naaede os. Medens vi stod bag Hushjørnet og ventede paa, at Vognen skulde køre forbi, stoppede den op netop udenfor Gaarden, og nogle Personer steg ud. Vi kunde høre, de talte sammen, og vi var ikke i Tvivl om, at de talte Tysk. Vi sneg os gennem Haven ud i Nærheden af Vognen og kom den saa nær, at vi bestemt mente at kunne fastslaa, at den var lille og sandfarvet, saadan som dem Tyskerne oftest benyttede. For os var der ingen Tvivl om, at vi paa en eller anden Maade var afsløret, men da Bilen lidt efter kørte videre, fortsatte vi omend med nogen Betænkelighed.

Vi ankom til Pladsen, som laa i Nærheden af Flyndersø, og tog Opstilling efter Instruksen for at afvente Maskinens Komme. Da vi havde ventet et Par Timer og allerede var ved at være bange for, at vi ogsaa denne Gang skulde blive snydt, hørte vi en Summen i det Fjerne, og denne Gang blev vi ikke skuffet. Den store Maskine kom glidende gennem Mørket lige henimod os i ganske lav Højde. Lygterne blev tændt, Signalet afgivet, og efter at Maskinen havde kredset nogle Gange over Pladsen, kastede den sin dyrebare Last.

Kun den, der har oplevet et saadant Øjeblik, kan forstaa de Følelser, som gennemstrømmer Folkene paa Pladsen. Før Maskinen kommer, staar man i Mørket med Følelsen af at være

omgivet af Fjender paa alle Sider. Hvert Træ, der knager, hver Gren, der knækker, hver en Lyd, der kommer ud af Natten, maa man paa Forhaand betragte som kommende fra nogen, som vil en til Livs. Men pludselig faar man saa et Haandtryk fra nogen, der kommer som Venner.

I et saadant Øjeblik følte man sig som allieret.

I samme Øjeblik som de syv store, hvide Skærme hang deroppe i Luften var alt, hvad der havde med Betænkeligheder og Frygt at gøre, som blæst bort, og vi følte os sejrstolte.

Medens vi var i Færd med at rulle Skærmene sammen, kom Maskinen tilbage og tog en Runde over Pladsen, og der blev med en Lygte blinket ned til os. Vi vilde gerne have raabt et Farvel og Tak, men nu var der ikke Tid til at svømme hen i Stemninger og Følelser. Der skulde arbejdes, idet Instruksen lød paa, at vi skulde være borte fra Pladsen senest tyve Minutter efter at Nedkastningen havde fundet Sted.

Vi modtog seks Beholdere, saakaldte containers, med Vaaben og Sprængstoffer samt en Faldskærmsmand, *Viggo*. Selvom vi nok havde forestillet os, at der fulgte en Del Arbejde med en saadan Operation, havde vi dog ikke tænkt os, at det skulde blive det Slæb, som det viste sig at være. Saa snart vi havde pakket Skærmene sammen, begyndte vi at bære Beholderne til en Skov 7—800 Meter fra Nedkastningsstedet. Vi opdagede imidlertid hurtigt, at fire Mand kun med det allerstørste Besvær kunde bære en af de tunge Containere. Saafremt vi skulde følge vore Instrukser med Hensyn til at være borte fra Pladsen efter tyve Minutters Forløb, maatte vi opgive at faa Godset gemt saa godt, som vi egentlig havde tænkt os. Vi skjulte derfor Containerne under nogle fritstaaende Fyrrebuske, og efter at have instrueret en Vagtmand, som skulde blive paa Stedet hele Natten, startede vi Hjemturen.

Vi kørte to og to sammen, og *Viggo* og jeg kom til sidst, han paa den efterladte Vagtmands Cykle. Han var kendelig nervøs, hvilket var let forstaaeligt i Betragtning af, hvad han netop havde oplevet, men da jeg en Times Tid efter kom hjem med ham, faldt han straks til Ro. Den Glæde, han viste ved Synet af et

Stykke dansk Rugbrød med Spegepølse, var en hel lille Oplevelse for sig.

Den følgende Nat havde jeg min første illegale Biltur, idet Christian U. ringede og meddelte mig, at jeg straks skulde komme til Randers med Faldskærmsmanden. Jeg var meget imponeret, da han paa min Erklæring om, at der ikke gik noget Tog, svarede, at jeg kunde tage en Bil.

Der fulgte nu nogle Dages Arbejde med at faa det ankomne Gods transporteret i Sikkerhed. Det var spændende Dage, idet nemlig en tysk Flyvemaskine Morgenen efter Nedkastningen havde kredset over Pladsen i flere Timer, hvoraf vi sluttede, at Tyskerne havde faaet Mistanke.

Der skete imidlertid intet, og vi var snart klar til næste Operation.

Naar jeg har omtalt denne Begivenhed saa udførligt, er det, fordi den for mig blev Begyndelsen til en ny Periode af Kampen. Det skulde nemlig snart gaa saaledes, at jeg fik haardt Brug for de Erfaringer, jeg ved denne Lejlighed havde indhøstet.

Det havde ved vor første Nedkastning været en følelig Mangel, at vi havde været saa faa, og jeg saa det derfor som min Opgave snarest at faa fat paa mere Mandskab. I denne Anledning talte jeg en Dag med *Peter*, som jeg kendte godt, og jeg blev meget forbavset, da han erklærede, at han ikke kunde paatage sig saadant Arbejde, da han allerede forlængst var engageret til noget lignende og havde været paa Nedkastning et Par Gange. Det var ganske vist nogle Maaneder siden, idet Lederen af Holdet, en Faldskærmsmand, var blevet arresteret, men han ventede, at der vilde blive sendt Bud efter ham igen. Han var utilfreds med, at der ikke til hans Gruppe var givet nogen Ordre om, hvorledes de skulde forholde sig, hvis det blev nødvendigt at gaa under Jorden. Jeg sagde til ham, at han blot skulde henvende sig til mig, hvis dette blev aktuelt, idet jeg havde tilrettelagt en Tilbagetogslinie for min Gruppe.

Peter benyttede sig af dette Tilbud allerede den følgende Dag,

idet Gestapo havde arresteret hele hans Gruppe, men af en eller anden mærkelig Grund havde overset ham. Han var meget nervøs, og jeg sendte ham derfor straks ud af Byen. Efter at have tilbragt nogle Dage hos de Forbindelser paa Landet, som jeg i Forvejen havde skaffet til dette Brug, blev han en Nat ført om Bord i „Mathilde“ og transporteret videre til Sverige. Hermed havde vi faaet fastslaaet, at ogsaa et nødtvungen Tilbage-tog var gennemførligt.

Faber — Lederen!

Den Nat jeg afleverede Faldskærmsmanden Viggo i Randers, traf jeg *Faber*. Jeg havde tidligere hørt hans Navn, men havde intet Kendskab til, hvilken Stilling han indtog, eller hvordan han saa ud. Da jeg saa ham, var jeg ikke i Tvivl om hans Stilling. Den Mand kunde kun være eet, nemlig Chef. Hans imponerende Skikkelse, hans kloge Ansigt, den Ro, som udstraalede fra ham — alt var saadan, at det maatte gøre ham til Leder.

Kort Tid efter kom han en Søndag sammen med *Lind* for at tale med mig. *Lind* var Kaptajn i Hæren, og netop omkring det Tidspunkt var der efter lange Forhandlinger med Hærens Ledelse blevet truffet den Ordning, at der i Jylland i hver af de tre Regioner blev indsat en militær Raadgiver. Denne Post bestred *Lind* for Nordjyllands Vedkommende.

De kom nu for at drøfte Planerne i Forbindelse med en kommende Invasion, som paa det Tidspunkt var ventet fra April, og *Faber* gav visse Instruktioner om, hvad der skulde forberedes.

I de kommende Dage var jeg fuldt optaget af at føre disse Planer ud i Livet. Terrænsportsafdelingen, som jeg var Chef for, blev straks omorganiseret til Partisan-Grupper. De Opgaver, som vi med de ringe Midler, der dengang var til Disposition, kunde paatage os, var Jernbanesprængninger, Ødelæggelser paa Tyskernes Meddelelsesnet og lignende. . . . I Løbet af faa Dage var alt dette forberedt, og jeg kunde afsende Rapport herom.

Da mit illegale Arbejde efterhaanden var ved at tage saa stort et Omfang, at jeg vanskeligt kunde faa Tid til at være legal, begyndte mine „daarlige Nerver“ pludselig at tage Overhaand,

og ved Hjælp af en Attest, som min i høj Grad velvillige Læge udstedte, fik jeg bevilget Orlov fra mit Arbejde.

Tiden var inde til, at vi kunde vente vor næste Nedkastning, og jeg afventede hver Dag Instruktion herom. Christian U. havde meddelt, at han vilde komme, og da der var gaaet nogle Dage, uden at han havde vist sig, begyndte jeg at faa bange Anelser, som ogsaa snart skulde blive bekræftet. En skønne Dag kom der en Kurer fra Faber med Meddelelse om, at Christian U. var blevet arresteret sammen med Aars-Gruppen og andre. Nedkastningerne skulde indstilles indtil videre, og vi skulde i det hele taget være meget forsigtige. Jeg bad Kureren meddele Faber, at jeg nu havde Tid til min Raadighed til at paatage mig mere Arbejde, og et Par Dage efter kom han selv til Skive for at tage mig med til andre Opgaver. Det var den 8. Marts 1944.

Containerne »druknes« i en Sø.

Undertiden var der Beklædningsgenstande iblandt det nedkastede Gods.
Modeller af de tre Typer Maskiner, der blev anvendt til Nedkastninger.
Fra oven: Halifax, Lancaster og Sterling.

Skærmene foldede sig ikke altid ud, og Caontainerne blev undertiden slemt molestreret ved Faldet mod Jorden.

En Eureka i Funktion ved Nedkastningspladsen.

Illegal.

Jeg sidder i Bilen ved Siden af Fåber og føler mig som en fri Mand. Min Familie er sendt i Sikkerhed paa Landet, mit legale Arbejde har jeg sagt Farvel, og jeg er parat til at begynde en helt ny Tilværelse.

Fabers Energi fornægter sig ikke. Paa hele Vejen fra Skive til Aarhus instruerer han mig i Kunsten at optræde som illegal. Han giver mig mange gode Tips, og han taler med en Autoritet, saa hvert af hans Ord bundfælder sig i mig.

Videre taler han om de Opgaver, som han har tænkt at overdrage mig. Det er Meningen, at jeg skal være hans nærmeste Medarbejder i Jylland med Station i Aarhus. Han giver mig Kontakterne til de forskellige Ledere i Jylland først og fremmest Aarhus-Ledelsen med de mærkelige Navne *Neubert*, *Flint* og *Bang*. Da han har remset en hel Række Navne, Telefonnumre og Adresser op for mig, beder jeg ham standse et Øjeblik, for at jeg kan skrive dem ned i min Lommebog og senere lære dem udenad. Han ser paa mig med alle Tegn paa Forfærdelse og spørger mig, hvad jeg tror, jeg har faaet Hovedet til. Jeg stikker Bogen tilbage i Lommen og siger: All right.

Denne lille Episode blev af stor Betydning for mit fremtidige Arbejde. Jeg opdagede, at hvis man vilde, kunde man huske, og jeg noterede aldrig senere et Navn eller et Telefonnummer.

Den næste Dag gik med at introducere mig i Aarhus. Jeg blev forestillet for alle betydende Personer, som var velvilligt ind-

stillei overfor os, naturligvis først og fremmest de ledende Modstandsfolk, men tillige et Par Militærpersoner og nogle Politimænd. Jeg fik under alt dette et tydeligt Indtryk af den Respekt, hvormed Faber blev modtaget overalt og følte den allerstørste Beundring for ham, naar han med sit karakteristiske store, pju-skede Hovede og sin over al Maade snavsede Cotten Coat tumlede ind i Ordenspoliti-Kommandoen og uden at se til højre eller venstre styrede igennem fire—fem Kontorer lige imod Døren, bag hvilken netop den Mand sad, som han vilde tale med. Der var ingen, som fandt paa at springe op og spørge ham, hvad han vilde.

Denne Respekt, som man saaledes viste Faber overalt, kom ogsaa mig til Gode. Jeg havde Følelsen af, at naar han præsenterede mig som sin nærmeste Medarbejder, modtog man mig med samme Forstaaelse og Velvilje.

Organisationen af Modstandsarbejdet i Jylland var paa det Tidspunkt paa Begyndelsesstadiet. Der var endnu ikke alle Steder fundet Ledere til at forestaa Arbejdet, og Antallet af organiserede Grupper var kun lille. Ligeledes var der kun faa og meget smaa Beholdninger af Vaaben og Sprængstoffer, og dette hæmmede naturligvis i høj Grad det aktive Arbejde.

Der var derfor nok at tage fat paa. Fabers vigtigste Opgave var at rejse ud for at finde de rette Ledere eller tale med dem, som allerede fandtes i nogle af Byerne. Han var en Mester paa dette Omraade. Den Tillid, som straaledede ud af hans Udseende og Væsen, gjorde, at han aldrig havde Vanskeligheder med at komme paa den rette Talefod med Folk, og naar han saaledes havde været ude at bane Vejen, vendte han tilbage til Aarhus, hvor vi drøftede Arbejdet, og hvor jeg fik opgivet de nye Forbindelser. Han gjorde sig megen Umage for at sætte mig saa godt ind i Arbejdet som muligt, idet han allerede paa det Tidspunkt regnede med Muligheden af, at han eventuelt maatte forlade Danmark.

Det er vanskeligt at trække nogen bestemt Linie op vedrørende det Arbejde, vi beskæftigede os med. Det omfattede alt fra de store Planer om Nedkastninger og Organisation til de mindste Ting vedrørende Anbringelsen af Sprængblyanter og Sprængstoffer. Vi havde derfor rigeligt at bestille og maatte arbejde de fleste af Døgnets Timer. Faber forklarede mig, at man godt kunde holde til dette Tempo, naar det kun drejede sig om tre—fire Maaneder, og hvis det skulde knibe, klarede man det paa den Maade, at man holdt sig vaagen ved Hjælp af Mecodrin. Hvis man kørte i Bil eller rejste med Tog og havde Lejlighed til at sove, tog man saa en Sovetablet og kunde paa denne Maade faa udnyttet Tiden fuldtud. Heldigvis kom jeg ikke ind paa at gøre megen Brug af denne Lærdom, hvilket der sikkert er Grund til at være taknemmelig for, da vi jo blev skuffet i vor Optimisme med Hensyn til Krigens nære Afslutning.

Indenfor Staben, som altsaa kun bestod af Faber og mig, foregik Arbejdet paa den mest primitive Maade. Vi havde paa det Tidspunkt endnu ingen Postadresse. Vor Radioforbindelse med England foregik via København. Vi havde ingen Kontorer eller Kvarterer af nogen Slags, og de økonomiske Midler, vi raadede over, var smaa.

Noget af det første, vi gav os i Lag med, var at faa forbedret disse Forhold. Vi oprettede vor første illegale Postadresse: Midtjydsk Reklamebureau, Restante, Aarhus. Vi fik etableret en Kontaktadresse hos „Den billige *Skrædder*“. Det var en lille Skrædderforretning, som efter den Tid daglig fik Besøg af mange Mennesker, som kom og spurgte, om de kunde købe skotskternet Stof! Naar Skrædderen svarede benægtende herpaa, sagde de: — Naah, det sagde Toldstrup ellers!

Derefter blev de straks vist ind i Baglokalet, og her kunde de gøre nærmere Rede for, hvad de ønskede. Skrædderen arrangerede Møder paa forskellige Steder i Byen til bestemte Tider, og en af os var to Gange om Dagen hos ham for at faa Besked om, hvem der stod og ventede paa Kontakt rundt omkring paa Gadehjørnerne.

Det var paa dette Tidspunkt kun København, som havde

direkte Radioforbindelse med England. Nedkastningerne krævede megen Korrespondance, og den Forsinkelse, som Omvejen over København betød, medførte at Nedkastningsarbejdet ikke kunde blive af større Omfang. Vi havde dog for at bøde paa dette Forhold truffet visse Arrangementer, saaledes at de engelske Telegrammer fra København kunde naa os ad to Veje. *Redaktionssekretæren* paa „Jyllandsposten“, som i den Periode i Samarbejde med en Journalist i København arbejdede med Oversættelsen af en Bog, forestod den ene af disse Forbindelser. Naar Bladet om Aftenen havde direkte Telefonforbindelse med Hovedstaden til Modtagelse af Nyhedsstoffet, kunde det ske, at der pludselig kom en særlig Meddelelse til Redaktionssekretæren om visse Rettelser i den omtale Bog, og disse „Rettelser“ var — omsat i et andet Sprog — Telegrammer til os. Et lignende Arrangement var etableret gennem en Læge i Randers, som ogsaa blev ringet op fra København og modtog visse „Rapporter om Blodprøver, der var sendt over til Typebestemmelse“.

Vi satte dog straks et Arbejde i Gang for at faa vor egen Radiotelegrafist, og Faber foretog i den Anledning et Par Rejser til København.

Det var meget vanskeligt at skaffe sig Kontorer eller Bopæl. Dels var der stor Mangel paa Værelser, og dels havde Folk endnu ikke Forstaaelsen af, at det var deres Pligt at hjælpe os. De allerfleste var tværtimod bange for at have illegale Personer boende. Dog lykkedes det, samme Dag som jeg ankom til Aarhus, at leje et stort Kælderværelse i en Villa i Udkanten af Byen, men det var nødvendigt at fortælle Værtsfolkene en længere Historie om vort rolige Levned og højst legale Arbejde som „Fabriksinspektører“. Af en eller anden mærkelig Grund virkede vi aabenbart ikke helt troværdige. Efter nogle faa Dages Forløb henvendte Værten sig til mig og meddelte, at han var nødt til paa reglementeret Vis at anmelde til Myndighederne, at han havde Personer boende. Han stillede saa store Fordringer med Hensyn til Oplysninger om Data, at jeg ikke kunde føje ham, og næste Dag flyttede vi.

Besværet med at skaffe Værelser og Kontorer fortsatte til Kri-

gens Afslutning. Ganske vist blev Folk mere velvilligt stemt overfor os, men samtidig voksede Kravene med Arbejdets Udvikling, og det var til Stadighed et af vore største Problemer at faa truffet disse rent praktiske Arrangementer.

Pengene, vi raadede over, kom ad to forskellige Veje. Enten fik vi dem i København hos den af de Allierede indsatte Chef for Undergrundsarbejdet i Danmark, *Møller*, eller ved Henvendelse til Private. Disse fik til Gengæld et Dokument lydende paa, at et tilsvarende Beløb kunde hæves i Sterling i Englands Bank efter Krigen. Det var ikke store Beløb, vi paa det Tidspunkt havde Brug for — vi klarede os længe for 10.000 Kr.

Der skulde snart igen være Nedkastninger, og vi ventede Telegram med Opgivelse af Navne til Pladserne m. v. Da jeg havde været paa „Jyllandsposten“ om Aftenen den 10. Marts og faaet at vide, at der intet Telegram var kommet, blev vi enige om, at jeg skulde tage til Randers for at høre, om der skulde være kommet Nyheder gennem vor Lægeforbindelse. Ud paa Aftenen startede jeg derfor i Taxa og ankom til Randers ved Midnatstid.

Hos vor Kontaktmand fik jeg at vide, at Telegrammet var kommet den foregaaende Aften, og at man, da man af en eller anden Grund ikke havde kunnet faa Forbindelse med os i Aarhus, havde sendt det til Hvidsten Kro for at Kroejerens Søn, Niels Fiil, kunde rejse ned med det. Samtidig fik jeg at vide, at den Radiotelegrafist, som vi havde ventet med stor Længsel, var ankommet sammen med en Faldskærmsmand og var flyttet ind paa et Hotel i Randers. Telegrafisten skulde ganske vist efter Bestemmelsen have meldt sig til os i Aarhus, og det er stadigt en uopklaret Gaade, hvorfor han var fortsat til Randers.

Dette var i Sandhed store Nyheder, og jeg tog derfor straks tilbage til Aarhus for at faa fat paa Faber og sætte ham ind i Situationen. Det lykkedes mig imidlertid ikke at finde ham, og da jeg havde ventet en Times Tid paa det fælles Værelse, gik jeg ud i Byen for at faa fat paa en Bil. Det tog et Par Timer, inden jeg havde Heldet med mig, og henad Morgenstunden kørte jeg tilbage til Randers.

Der var to Ting, der skulde ordnes nu. For det første skulde

vi have fat paa Telegrammet, som laa paa Hvidsten Kro, og dernæst skulde vi have Forbindelse med Radiotelegrafisten for at faa ham i Arbejde hurtigst muligt. Jeg opsøgte *Skomageren*, som lovede mig at sende en Kurer til Hvidsten for at hente Telegrammet, og derefter gik jeg til Hotellet, hvor jeg traf Radiotelegrafisten.

Efter at have talt med ham i en halv Times Tid forlod jeg ham med Løftet om at komme tilbage og give nærmere Ordre om, hvad han skulde foretage sig. Da jeg kom op til *Skomageren* for at høre, hvordan det var gaaet med Kureren, fortalte han, at *Faldskærmsmanden Lille Peter*, som havde boet sammen med Telegrafisten om Natten, var kommet til ham, lige efter at jeg havde været der første Gang, og havde udtalt Ønske om at aflægge Visit paa Hvidsten Kro, hvor han i sin Tid var blevet modtaget. *Skomageren* havde derfor overdraget ham Hvervet at hente Telegrammet.

Netop som vi stod og talte om dette, kom *Faber*, og et Øjeblik efter kom en af *Lederne* i *Randers* med den alarmerende Meddelelse, at *Gestapo* havde været i Hvidsten fra den tidlige Morgenstund, og at *Krofolkene* og mange andre i *Byen* var arresteret. Det gik straks op for os, at *Lille Peter* maatte være imellem de arresterede, og jeg løb derfor ned paa Hotellet for at advare Telegrafisten.

Idet jeg lagde Haanden paa *Dørhaandtaget* og skulde til at banke paa, hørte jeg, at der blev talt i *Værelset*. Jeg stod stille og lyttede og blev klar over, at der blev talt Tysk. Jeg vendte om og forsvandt hurtigst muligt ud af Hotellet, efter at en *Stuepige* havde fortalt mig, at fire *Herrer* netop var gaaet ind paa *Værelset*. Det var i den mørkeste Stemning, jeg kom tilbage og aflagde Rapport, og det var i dybeste Alvor, vi skiltes.

Faber og jeg gik paa Jagt efter en *Vogn* og forsvandt snarest ud af *Byen* med *Kurs* mod *Aarhus*, hvor vi skiftede *Vogn* og fortsatte mod *Nyborg*. Vi havde naturligvis den *Opfattelse*, at *Lille Peter* straks var begyndt at „snakke“, og da han kendte de fleste af *Adresserne* paa de illegale *Ledere* i *København*, vilde *Faber* til *Hovedstaden* for at advare.

Det Nedkastningsprogram, som havde været tilrettelagt, var nu kompromitteret, og vi måtte forberede et nyt. Jeg tog derfor med i Vognen, og paa Vejen sad vi med et Kort imellem os og fandt nye Pladser, hvorefter vi straks lavede et Telegram til England.

Det var min Opgave at køre tilbage med Bilen og tage ud til Grupperne for at informere dem om det nye Program, medens Faber vilde sørge for, at Telegrammet blev afsendt fra København. Vi kom til Nyborg, netop som en Færge skulde sejle, og jeg kørte derefter tilbage med Kurs imod Viborg.

Efter ikke at have spist eller sovet et Døgn var jeg ved at være træt, men Dagens Arbejde var endnu ikke endt. I Viborg opsøgte jeg Lind for at fortælle ham, hvad der var sket. Det var ingen helt let Sag for ham at snige sig til at tale med mig, da han netop den Aften havde stort Selskab, og mit Ophold indskrænkede sig derfor til nogle Minutter, hvorefter jeg i en ny Vogn fortsatte mod Skive — lige ind i nye Begivenheder.

I Skive opsøgte jeg Knold, som havde overtaget Ledelsen efter mig, og efter at have instrueret ham om det nye Nedkastningsprogram fik jeg nogle Timers Søvn paa hans Divan. Tidligt næste Morgen startede jeg paany og instruerede Lederne i Struer, Ulfborg og Holstebro, hvorefter jeg returnerede til Skive med et Tog om Aftenen. Da jeg steg ud af Toget, blev jeg straks taget i Armen af en af mine Medarbejdere, *Stoffer*, som trak mig hen i en mørk Krog og fortalte, at Knold var blevet arresteret i sit Hjem, kort efter at jeg havde forladt ham om Morgen. Gestapo havde tillige været i min Lejlighed for at arrestere mig.

Da det jo imidlertid i Mellemtiden var blevet mørkt, og Gestapo atter havde forladt Byen, fandt jeg ingen Anledning til ikke at overnatte der, og jeg rejste først tilbage til Aarhus med det tidlige Morgentog den følgende Dag.

I Aarhus traf jeg Lille Peter, som efter at være ført til Paa-visning paa Hotellet i Randers havde set sit Snit til at smide sin Kuffert i Hovedet paa en Gestapomand og forsvinde. Det viste

sig, at han, da han blev arresteret, havde haft en Regning fra Hotellet i sin Lomme, og det var den, der havde ført til Radio-telegrafistens Arrestation. Han var meget fortørnet over, at vi havde troet, at han havde „snakket“ saa hurtigt, men efter at jeg havde forklaret ham Sagen set fra vor Side og forsynet ham med mine sidste Penge, forsatte han mindre fortørnet til København.

Raske Aarhus-Drengene.

Det var et stort Tab, vi havde haft i Løbet af faa Dage, og det kunde nok bidrage til at sætte Humøret ned, men der var ikke Tid til at sørge.

Jeg havde allerede den første Dag, jeg kom til Aarhus, søgt at faa fat i nogle Folk, som jeg kunde disponere over, og havde hurtigt Held til at faa Forbindelse med en Gruppe unge Mænd af den Slags, som tørstede efter at faa Lov til at gøre noget. Lederen hed *Vagn*, og Gruppen var paa seks—syv store Drengene i Alderen 16—18 Aar. Uden disse Fyres Hjælp vilde vi vanskeligt kunne have opnaaet de Resultater, vi efterhaanden opviste.

Den lille Gruppe havde uden Forbindelse opefter udført et straalende Arbejde. De viste mig med Stolthed deres Vaabenkammer, et Loftsværelse i en Huskarré. Der fandtes her fuld Udrustning til Iklædning af 10—15 komplet udstyrede tyske Soldater. Uniformer, Geværer, Kogekar, Støvler o. s. v. var sirligt ophængt paa Kroge rundt i hele Lokalet, og alt var pudset, velindsmurt og i den bedste Orden. Drengene havde erhvervet disse Ting ved dristige Kup paa tyske Sygehuse eller paa Office-rernes private Kvarterer.

Der var faktisk ikke den Ting, disse Gutter ikke kunde ordne, og naar der ikke var gaaget større Ry af deres Bedrifter, var det udelukkende, fordi de ikke raadete over fornødne Penge og Sprængstoffer.

Det var en Regel, at man for at blive Medlem af Gruppen skulde komme med en Pistol, som man havde stjaalet fra en Tysker. Da *Emil* havde bedt om at blive optaget og fik at vide, at han skulde komme med en Pistol, gik han samme Aften til Bane-

gaarden i Aarhus, hvor han satte sig til at „sove“ i Ventesalen ved Siden af en sovende tysk Soldat. Det tog ham ikke lang Tid at faa lirket Tyskerens Pistol op af Hylsteret og over i sin egen Lomme, hvorefter han „vaagnede“, slentrede ud og kom tilbage og afleverede Pistolen som den selvfølgeligste Ting i Verden.

Jeg gjorde i rigt Maal Brug af den Energi, som kendetegnede Vagns Gruppe, og fik ved Gruppens Hjælp i Løbet af kort Tid etableret mig nogenlunde tilfredstillende med Værelser, Kontaktfolk o. s. v. Jeg gjorde ogsaa Brug af Gruppens Medlemmer som Kurerer, hvorved jeg selv kunde spare megen Tid.

Emil og Søren, en anden af Gruppens Medlemmer, kom senere til at arbejde som Sabotører i „Dagdriverbanden“ i Aalborg og blev dræbt under en Sabotageaktion i Nørresundby.

Faber i Fare.

Faber havde paa rette Sted i København udtrykt Ønske om, at der blev stillet en sagkyndig med Hensyn til Sprængninger til Raadighed for os, idet vi vanskeligt selv kunde overkomme Arbejdet med Instruksen. Dette førte til, at *Gustav Olsen* en skønne Dag gjorde sin Entre. Han var Oberstløjtnant i Hæren og Ekspert i alt vedrørende Sprængninger. Ganske vist havde han ikke noget Kendskab til de særlige engelske Sprængstoffer, som vi anvendte, men han begyndte dog straks udfra sine Forudsætninger at give Instruksen rundt omkring. Han kom jævnlig til Aarhus, og ved saadanne Lejligheder holdt vi gerne et Møde, hvor vi drøftede Arbejdet i Almindelighed.

Foruden *Gustav Olsen* fik vi endnu en Medarbejder i Staben. Selvom vi jo gjorde stærkt Brug af Vagns Gruppe, følte vi dog Savnet af en fast Sekretær og Kurer, og vi bestemte os derfor til at ansætte en ung Pige i denne Stilling. En Dag i April ankom *Liss*, som Vagns Gruppe havde skaffet.

De foregaaende Dage havde været ret bevægede, idet Gestapo havde fundet ud af, hvem Faber var og havde været i hans Hjem for at arrestere ham. Paa Grund af hans særprægede Udseende var det yderst risikabelt for ham at færdes paa Gaderne, og han havde tilbragt et Par Dage indelukket i en Lejlighed, medens

jeg i de Dage maatte træffe alle Aftaler om Møder m. v. Da denne Situation var uholdbar, bestemte vi os for at leje eller købe et Sommerhus udenfor Byen og tog en Dag ud for at se paa et. Samme Aften ankom Liss og blev installeret i et Værelse, vi havde skaffet hende. Efter at Faber havde holdt et time-langt „Forhør“ over hende for at danne sig et Indtryk af hendes Indstilling og Evner, blev hun engageret, og vi gik tilbage til vort Tilholdssted, hvor vi ventede Besøg af Gustav Olsen.

Han var netop vendt hjem fra en Rejse til København medbringende den første Invasions-Alarmeringskode. Efter at vi havde drøftet denne og gennemgaaet Posten, forlod jeg Lejligheden for at sende et Telegram.

Da jeg vendte tilbage og nærmede mig Huset, saa jeg en benzindreven Bil komme kørende langsomt forbi. Jeg stod stille for at kigge efter den. Den kørte rundt i de nærliggende Gader og gjorde Holdt ved Gadehjørnerne, hvor en Person stod ud og lyste op paa Gadeskiltene. Medens jeg stod og saa efter den, passerede to Personer mig bagfra, gik lige over mod Huset, hvor vi holdt til, og lukkede sig ind. Jeg fik senere at vide, at det var den *Politikommisær*, der havde laant os Lejligheden, og en af hans Venner, som skulde have en Samtale med Faber.

Efter at Mændene i Bilen havde talt med nogle Fodgængere, kørte de hen og holdt udenfor den samme Ejendom og lyste paa Husnummeret. Jeg havde herefter set tilstrækkeligt til at være klar over, at der var Fare paa Færde og løb saa hurtigt jeg kunde til den nærmeste Telefonkiosk. Uheldigvis var jeg ikke i Besiddelse af en Tiøre, men ved at fortælle den flinke Telefondame, at det gjaldt Livet for mig at faa Forbindelse, gav hun mig Nummeret, og jeg fik saaledes advaret i rette Tid.

Faber og Gustav Olsen sprang ud af et Vindue til Gaarden, medens Politikommisæren og hans Ven mente, at de ikke løb nogen Risiko ved at blive i Lejligheden. De ryddede hurtigt muligt lidt op, men da Gestapo et Øjeblik efter trængte ind, var det første, deres Øjne faldt paa, alligevel en Jakke af Kæmpe-Dimensioner. Det var derefter vanskeligt at bortforklare, at den

eneste Mand, som denne Jakke kunde tilhøre, nemlig Faber, havde været til Stede.

Faber og jeg luskede længe omkring i Nærheden af Ejendommen, og vi saa efterhaanden ikke færre end tre Gestapobiler holde udenfor. Vi fandt det derfor klogest at forsvinde til en anden Kant af Byen og vandrede om paa Gaderne i flere Timer.

Da vi ikke var klar over, hvor Gestapo havde sine Oplysninger fra, kunde vi ikke vide, hvilke af vore Forbindelser, der var kompromitteret. Vi kom dog til sidst i Tanke om een, som vi i hvert Fald kunde være sikre paa, og opnaaede saaledes alligevel at faa Tag over Hovedet.

Vi vidste ikke, om Politikommissæren og hans Ven var blevet arresteret, og forsøgte derfor under vor natlige Vandring gennem Byen at ringe til Lejligheden fra en Telefonkiosk. Da jeg havde faaet Nummeret og bad om at tale med Politikommissæren, spurgte en Stemme i den anden Ende, hvad jeg skulde tale med ham om. Jeg svarede, at det var noget ganske privat, og Røret blev lagt paa. Selv efter dette var vi ikke overbevist, idet det jo kunde være Politikommissærens Ven, som havde taget Telefonen og maaske troede, at det var Gestapo, der ringede.

Min første Opgave næste Morgen var derfor at finde ud af dette, idet der naturligvis var en Del, som skulde advares, hvis det viste sig, at vore bange Anelser slog til. Jeg cyklede rundt fra den ene Telefonkiosk til den anden og ringede hid og did, men Politikommissæren var ikke til at faa fat paa nogen Steder. Under min Færden i Byen havde jeg en levende Fornemmelse af, at Gestapo var paa Jagt fra Morgenstunden. Overalt mødte man Gestapovogne, som langsomt patruljerede gennem Gaderne, medens ivrige Gestapofolk stirrede ud af Vinduerne. Jeg følte mig ilde tilpas, og da jeg gik ind paa Raadhuset for at advare Ordens-Politikkommandoen, og idet jeg gik ind ad Døren opdagede en Gestapovogn, som holdt paa en saadan Maade, at der kunde holdes Udkig med, hvem der passerede ud og ind, fik jeg meget travlt. Efter at have fortalt de sørgelige Nyheder, og efter at et Par unge Politibetjente havde lovet at gaa ud i Lejligheden

for at hente forskellige Papirer og Dokumenter, som var gemt i en Bogreol, forlod jeg skyndsomst Raadhuset ad Bagvejen.

Efter disse Begivenheder kunde Faber ikke mere blive i Jylland, og vi maatte planlægge, hvorledes vi skulde faa ham ud af Aarhus.

Under alt dette havde vi glemt den sultne og utaalmodigt ventende Liss, og først hen paa Eftermiddagen besøgte jeg hende og gav hende Besked om at rejse til København med Rapport. Den følgende Nat cyklede Faber og jeg ad mange, krogede Veje ud af Byen og fortsatte til Viborg.

Faber var blevet udklædt efter alle Kunstens Regler. Paa hans store Hoved balancerede en lille hvid Sommerkasket. Han var iført en gammel Regnfrakke med mange Rifter og Huller og med Ærmer, som kun naaede ham til midt paa Underarmen. Om Livet havde han et Stykke Sejlgarn, og et Par gamle lyse Sommerbenklæder og hvide Gymnastiksko, som Tærerne stak ud af, gjorde Billedet fuldstændigt.

Efter de bevægede Dage, vi havde gennemlevet næsten uden Søvn, var det en anstrengende Cykletur, men ved Hjælp af Mecodrin holdt vi Øjnene aabne, og da vi hen paa Morgenstunden sad paa en Grøftekant med Udsigt over en Aa og nød Solopgangen og en dejlig Madpakke, syntes vi egentlig, at det gik ganske godt. Da vi nærmede os Viborg, sang vi af fuld Hals, og først da der kom Huse paa begge Sider af Vejen, fandt vi det fornuftigst at forholde os rolige.

Faber tilbragte Dagen hos nogle Bekendte i Byen og fortsatte om Aftenen i Bil til Aalborg, medens jeg allerede tidligt paa Dagen forlod ham efter at have faaet de sidste vigtige Instruktioner, og efter at vi havde sagt Farvel til hinanden, ikke uden Vemod i hvert Fald for mit Vedkommende. Vi saa ikke hinanden igen før efter Krigens Afslutning.

Jeg følte fuldtud det Ansvar, som fra nu af paahvilede mig, og jeg følte Angst for, at jeg ikke evnede at føre det Arbejde videre, som dette prægtige Mandfolk saa straalende havde begyndt. Naar det alligevel lykkedes, er jeg sikker paa, at det ikke mindst skyldtes den ganske vist korte Tid, jeg fik Lov til næsten

daglig at være sammen med ham og tage ved Lære af hans mange store og gode Egenskaber.

Kort efter rejste Faber over Sverige til London og kom til at arbejde i Special Forces' Hovedkvarter for Danmark. Selv paa denne store Afstand demonstrerede han, medens mange andre forsøgte at vanskeliggøre Arbejdet for mig, sin Tillid til mine Arbejdsmetoder, og den Støtte han derved ydede, var for mig af stor Værdi.

I den Tid, der fulgte, fik jeg meget travlt, og her blev Liss til stor Hjælp. Hun var meget spinkel og havde vist egentlig ikke noget stærkt Helbred, og jeg nærrede den største Beundring for hende paa Grund af de store Anstrengelser, hun kunde paa-tage sig. Hun rejste tidligt og sent, ved Dag og ved Nat, med Tog eller Bil fra den ene Ende af Landet til den anden. Det var meget sjældent, hun fik Lejlighed til at spise eller sove — og aldrig regelmæssigt. Der var store Vanskeligheder dengang ved at rejse med Tog, idet der bl. a. krævedes speciel Billet for at komme over Storebælt. Disse Færbilletter var svære at faa fat paa med kort Varsel, da Toggang og Færgetrafik var stærkt indskrænket. Vi havde aldrig Færbillet, naar Liss skulde til København, og jeg fandt ikke Anledning til at diskutere dette med hende, men sendte hende blot af Sted. Hun kom altid over, og naar det lykkedes, skyldtes det hendes store Opfindsomhed. Da det saaledes en Aften blev meddelt gennem Højtaleranlægget paa Nyborg Station, at der var nogle enkelte ledige Pladser paa Færgen, og at disse fortrinsvis vilde blive stillet til Raadighed for Mødre med Smaabørn, gik hun straks hen til en Herre, som havde et Barn ved Haanden, og beslaglagde Barnet! Hun rejste med alle mulige Tog, danske Godstog eller tyske Toppetog, og tilbragte mange Nætter paa en Trækasse i en Godsvogn.

I Tiden efter Fabers Afrejse havde jeg hyppige Møder med Gustav Olsen for at drøfte Arbejdets Gang. Det var min Op-

fattelse, at Gustav Olsen betragtede sig som Lederen i Jylland, efter at Faber var rejst, men dette havde ingen praktisk Betydning for mig, idet jeg fortsatte mit Arbejde efter samme Retningslinier som tidligere. I Løbet af Sommeren 1944 blev Gustav Olsen af Frihedsraadet anerkendt som øverste militære Chef i Jylland. Jeg havde forudset dette, idet det var aabenlyst, at de ledende Officerer — mellem os kaldet „Officers-Kliken“ — var begyndt at interessere sig for Modstandsbevægelsen og under deres Forhandlinger med Frihedsraadet gjorde store Krav gældende vedrørende den Indflydelse, de ønskede.

Gustav Olsen og jeg havde et Kontaktsystem gennem den tidligere omtalte Redaktionssekretær, som boede i Aabyhøj. Hans Privatadresse var ogsaa vor Telefonkontakt med visse Forbindelser i København.

Da jeg en Aften kom paa Kontaktstedet, var der Telegram fra Efterretningstjenesten i København, som meddelte, at „Fætter var blevet syg“. Dette betød, at Lind, Regionschefen for Nordjylland, var i Fare og skulde advares. Jeg forsøgte at faa fat paa en Bil for at køre til Viborg, men da dette ikke lykkedes, tog jeg Risikoen ved at telefonere til ham. Han modtog min Besked ved Midnatstid og forlod Huset, som faa Timer efter var omringet af Gestapofolk.

Om Morgenen ankom han til Aarhus, og jeg havde Fornøjelsen at sørge for, at den typiske Officer blev udklædt som et almindeligt Menneske. Han forsvandt sydpaa, og vi maatte herefter se os om efter en ny Regionschef for Nordjylland.

Da Gustav Olsen og jeg drøftede Spørgsmaalet, foreslog han, at jeg foruden mine øvrige Opgaver indtil videre skulde paatage mig Hvervet som Chef for Region I, hvilket herefter blev Resultatet.

Uheld under Nedkastninger.

Den første Nedkastnings-Nat efter Fabers Afrejse fik desværre et noget uheldigt Forløb. Vi ventede Modtagelse paa tre Pladser, ved Skive, i Nærheden af Nibe og paa Livø. Nedkastningerne ved Nibe og paa Livø blev opdaget af Tyskerne, og vi mistede begge Sendinger, samtidig med at mange af Folkene blev arresteret. Den Dag, vi fik Underretning om dette, var en Sorgens Dag, ikke mindst for mig, idet jeg havde glædet mig til denne første Operation, som skulde vise, at vi kunde klare os trods Fabers Bortrejse. Jeg stod paa Banegaarden i Aarhus og modtog Kurere, da de kom hjem med de sidste Aftentog. Kureren fra Skive ankom først, og lige saa opmuntret jeg blev ved at modtage Rapporten om, at Nedkastningen der var forløbet vellykket, lige saa nedslaaet blev jeg, da Kureren kom fra Aalborg et Øjeblik efter med Rapport om det sørgelige Resultat fra Nibe og Livø. Rapporten fra Nibe-Nedkastningen lød omtrent saadan:

Tyskerne overrumplede os — Godset taget — 11 Mand arresteret — nogle sandsynligvis dræbt — klar til Modtagning igen — opgiv ny Plads.

Den sidste Del af Meddelelsen var alligevel en stor Opmuntning, og heldigvis viste det sig senere, at det første alarmerende Tal paa arresterede var for stort, og at ingen var dræbt.

Paa Livø var Containerne faldet i umiddelbar Nærhed af Bygningerne paa Øen, og Nedkastningen var blevet observeret fra den tyske Lyttepost paa Rønbjerg i Nærheden af Løgstør.

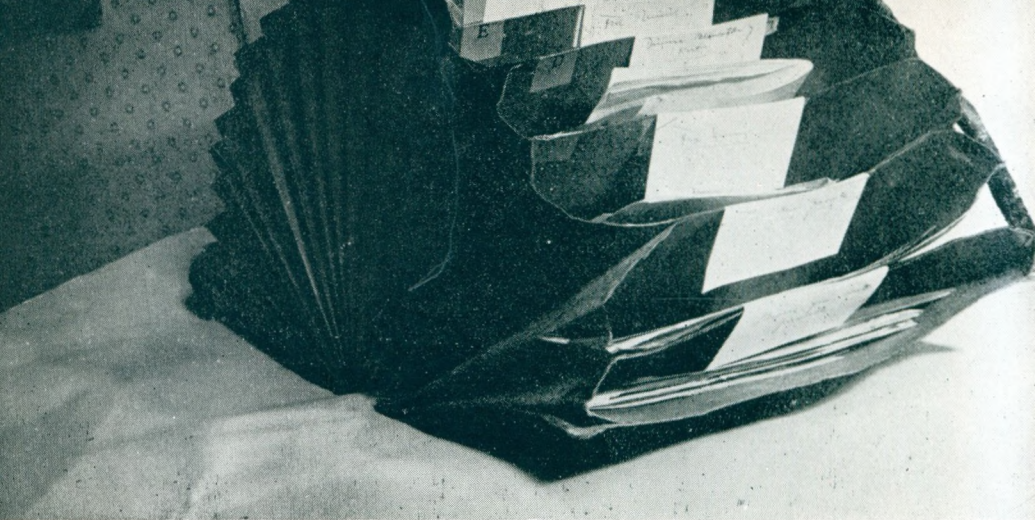
Paa Grund af det ganske særlige Terræn var der kun et Par Mand ovre paa Øen for at gemme Godset, men efter det uheldige Kast kunde de ikke overkomme det store Arbejde før Tyskernes Ankomst.

Efter disse Uheld bestemte jeg, at Nedkastningerne skulde udvides i væsentligt Omfang inden næste Operation, og vi gik straks i Gang med at forberede dette. Det skete ved talrige Rejser rundt om i Jylland for at skaffe nye Forbindelser, danne Grupper og finde nye Pladser. Det lykkedes efterhaanden at faa arrangeret et Program med cirka 20 Pladser, men da det nu var de lyse Nætters Tid, vilde Englænderne af Sikkerhedshensyn ikke foretage Nedkastninger, og det store Program kom først i Brug i Slutningen af Juli.

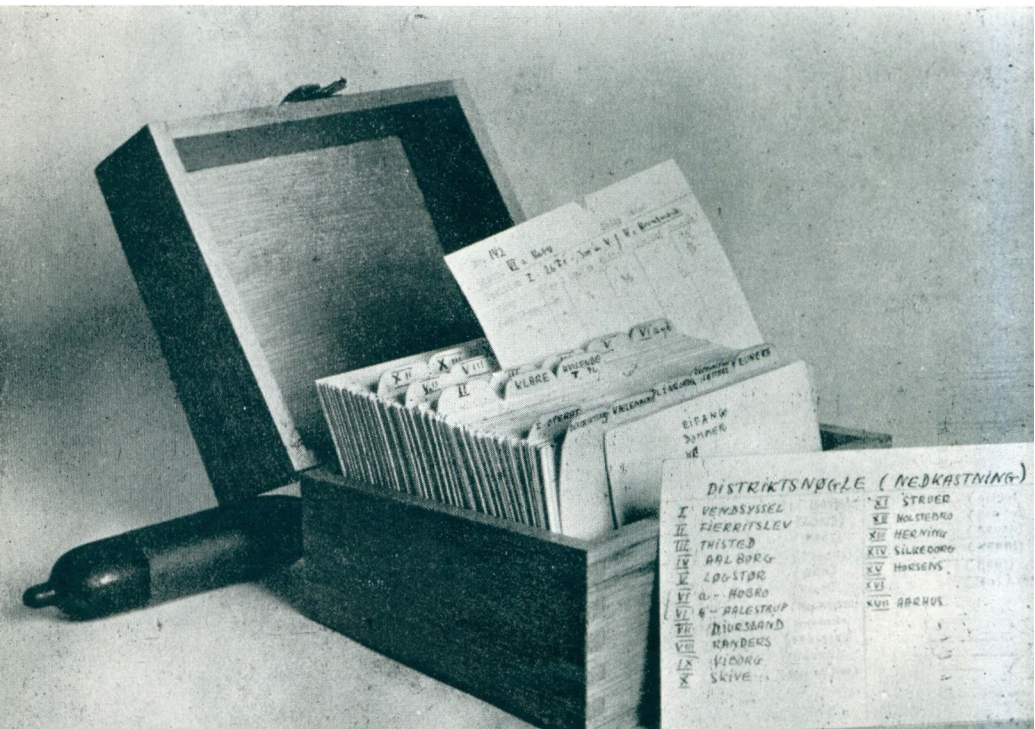
Det var blevet nødvendigt, at jeg stadig var paa Rejse, og jeg fandt det paakrævet at faa fat paa en Bil. Dette førte til, at Tage og „Rosalia“ blev engageret i „Firmaet“. Tage var en dygtig Chauffør og Mekaniker og „Rosalia“ en i Betragtning af sin Alder fremragende Fordvogn. Den hørte til Aargang 1928, var forsynet med Schwelkoks-Generator, havde smukke — og høje — Linier og en tilpas hoppende Kørsel til, at jeg ikke sov alt for fast, naar vi færdedes paa Landevejene. „Rosalia“ kørte til Stadighed sine 70 Kilometer i Timen og førte mig i Løbet af faa Maaneder over 28.000 Kilometer ad de jyske Veje. Disse Køreture fandt lige saa ofte Sted om Natten som om Dagen, og det skete mange Gange, naar vi havde forladt en By hen paa de smaa Timer og ikke kunde faa Folk i Tale paa det næste Sted, før det blev Morgen, at vi gjorde Holdt paa en ensom Bivej eller i et Skovbryn og tog en lille Lur. Naar vi vaagnede en Time eller to efter, følte vi os stivfrosne, men saa snart vi var i Gang, gik Stivheden af Kroppen takket være „Rosalia“s ganske særegne Gangart.

Det var i „Rosalia“, at jeg første Gang blev standset af en tysk Patrulje. Denne Uskik med at sætte Kontrol paa Vejene indførte Tyskerne som noget ret konstant i Sommeren 1944. Vi

Det nordjyske Hovedkvarterets første Arkivmappe.

Hovedkvarterets Kartotek over samtlige Nedkastningspladser.
Ved Siden af en Brandbombe.

DISTRIKTSNØGLE (NEDKASTNING)

I	VENDSYSSEL	XI	STRØER
II	FIERRISLEV	XII	HOLSTERRA
III	THISTED	XIII	HERNING
IV	RAJLBERG	XIV	SILKEBO
V	LDGSTØR	XV	HALSØNS
VI	a - HØRØ	XVI	
VI	b - RALESTRUP	XVII	ÅRHUS
VII	MURSLEND		
VIII	KANDERS		
IX	VIDØRG		
X	SKIVE		

havde været i Holstebro for at hente nogle Planer over de tyske Befæstningsværker paa Vestkysten, og medens jeg paa Tilbagevejen gjorde Ophold for at tale med Lederen i Skive, fandt Tage af sig selv paa at gemme den meterlange Rulle med Planer, som jeg skødesløst havde smidt paa Bagsædet, i en tom Papirsæk paa Taget af Vognen.

Da vi nærmede os Aarhus mellem Klokkeren to og tre om Natten, saa vi pludselig foran os paa Vejen nogle røde Lygter, som blev svinget frem og tilbage. Det var en tysk Militærpatrulje, som var paa Jagt. Jeg skal indrømme, at jeg ikke følte mig særlig godt tilpas. Senere blev vi nok stoppet nogle Hundreder Gange, men dette var den første, og paa Grund af Rullen paa Taget havde jeg ikke den allerbedste Samvittighed. Vi fik Ordre til at stige ud af Vognen, og den blev endevendt paa enhver Maade. Jeg gav Tage et Puf, som skulde betyde, at vi skulde løbe, hvis de fandt Rullen, og medens vi med Spænding afventede Resultatet af Undersøgelsen, studerede de Tyskere, som ikke kunde være inde i Bilen, vore Legitimationskort.

Jeg tror det var Tage, der klarede Situationen. Paa Grund af hans Beskæftigelse som Mekaniker var hans Kort ikke helt saa rent, som det kunde have været, og han gav sig derfor til paa gebrokkent Tysk at forklare Soldaterne, at Snavset stammede fra hans Arbejde som Mekaniker paa det tyske HKP-Værksted i Aarhus. Da vi havde faaet Kortene tilbage, gik den Tysker, som gryntende havde hørt paa Tages Forklaringer, en Tur omkring Vognen, idet han med den ene Haand følte op paa Taget. Tage fik endnu et Puf i Siden, men Tyskeren kom hen og sagde: „Alles gut!“, hvorefter vi lettet fortsatte til Aarhus.

Direkte Forbindelse med London.

Efter Uheldet med vor første Radiotelegrafist gik der en Maanedes Tid, før en ny ankom. Det var et føleligt Savn ikke at staa i direkte Forbindelse med Hovedkvarteret i London, og ikke mindst følte vi dette, da vi havde Indtrykket af, at man i København behandlede vore Telegrammer noget overlegent. Vi fik denne Fornemmelse, da vi havde afsendt vort Telegram om det

planlagte Nedkastningsprogram paa cirka 20 Pladser til København til Viderebesørgelse og lang Tid efter fik Telegram fra Faber, som i Mellemtiden var ankommet til England og indtraadt i Special Forces. Han bebrejdede os i stærke Vendinger, at vi ikke bestilte noget og bad os omgaaende opgive Nedkastningspladser. Da der i Mellemtiden var blevet oprettet en Radio-station paa Fyn, og det var lykkedes os at faa Forbindelse med den, sendte vi paany Telegrammet ad denne Vej, idet vi naturligvis ikke undlod at gøre opmærksom paa, at det ikke var vor Skyld, naar det ikke var kommet frem paa et langt tidligere Tidspunkt.

Nu kom der imidlertid fra København en ny Telegrafist, og samtidig med ham Faldskærmsmanden Viggo, som jeg i sin Tid havde modtaget i Skive. Det var deres Opgave at etablere Radioforbindelsen, og efter mange Vanskeligheder lykkedes det. Til yderligere Assistance for Radiotjenesten ankom kort efter Faldskærmsmanden *Larsen*.

At etablere en Radiotjeneste var ikke nogen let Sag. Det forlangtes, at der højst maatte sendes op til et Kvarters Tid daglig, og samme Sendested maatte ikke benyttes for ofte. Der krævedes ganske særlige Forhold paa Sendestederne, saaledes kunde man f. Eks. ikke sende fra en Jernbetonbygning eller et Hus omgivet af højere Bebyggelse, og disse Krav gjorde, at det var nødvendigt at have mange, fjernt fra hinanden liggende Sendesteder. Noget af det, Folk havde mest Respekt for, var vistnok at huse en illegal Sender, bl. a. fordi der havde verseret mange Rygter om Tyskernes Dygtighed med Hensyn til Pejling. Det var derfor forbundet med store Vanskeligheder at finde tilstrækkelige og velegnede Steder, og vor Telegrafist rejste ofte til Viborg, Randers eller langt ud paa Landet for at faa Telegrammerne af Sted. Da det krævedes, at der saa længe Senderen var i Gang skulde være Vagt baade i Huset, hvorfra der blev sendt, og paa Gaden udenfor, var der til Stationen knyttet et udvalgt Personale.

Vor nye Telegrafist kom ikke til at arbejde ret længe for os. Kort Tid efter ankom der endnu en Telegrafist, som skulde ar-

bejde hos Gustav Olsen, der havde sit Hovedkvarter i Vejle. Den nye Telegrafist fik Forbindelse med Gustav Olsen gennem vor Kontaktadresse i Aarhus og mødte tilfældigvis vor Telegrafist, som han kendte fra tidligere. Faa Dage efter, at han havde paabegyndt sit Arbejde, blev han arresteret, og da han tilsyneladende var meget aabenmundet over for Gestapo, blev vor Telegrafist nervøs. Vi var derefter nødt til at lade ham rejse til Sverige, og der gik nogen Tid, før Moses dukkede op paa Arenaen. Moses var en meget dygtig Telegrafist og arbejdede støt uden Uheld af Betydning til Krigens Slutning. Efter hans Ankomst kom vor Radiotjeneste i god Gænge, og vi modtog nu daglig Telegrammer fra England, ligesom vore Telegrammer dertil gik godt igennem.

Staben udvides.

Da jeg ankom til Aarhus havde jeg faaet at vide, at den Leder, under hvem Sabotagen sorterede, var en Mand, der meget betegnende bar Navnet *Bang*. Imidlertid fik jeg snart det Indtryk, at der var visse Vanskeligheder inden for Bangs Sabotage-Afdeling — Vanskeligheder, som jeg tror, i alt væsentligt skyldtes Manglen paa fornødent Mandskab.

Bang var en ledende Kommunist i Midtjylland og gjorde et stort Arbejde med Organisering af Arbejder-Grupper og Udsendelse af Instruktører. Maaske var det fordi, han sendte sine dygtige Sabotører ud som Instruktører, at det kneb med at faa udført Sabotage i Aarhus. Gentagne Gange blev der givet Ordre til Sabotage af en eller anden Art, men ofte skete der ingenting. En medvirkende Aarsag var ogsaa den følelige Mangel paa Sabotage-Materiel, som kun var ankommet i meget ringe Mængde og fordelt over hele Jylland. For dog at opnaa Resultater satte jeg den tidligere omtalte Gruppe under Vagns Ledelse i Gang med Sabotage.

Den første Aktion, der blev forsøgt, var mod Kunstmuseets Bygning i Aarhus. Denne Bygning blev af Tyskerne benyttet som Depot, og vi vilde forsøge af faa fat i saa meget som muligt af Depotets Indhold. Det var Hensigten at slaa Vagten ved Indgangen ned og derefter trænge ind i Bygningen. Uheldigvis var Vagten uden Talent for at besvime og gav sig i Stedet til at skribe. Dette alarmerede en anden Vagtpost ved Bygningens

Bagside, hvorefter Sabotørerne under livligt Skyderi maatte trække sig tilbage — og Aktionen gik i Vasken.

Senere havde vi bedre Held med os, idet vi saboterede en Del Værksteder, Biler, Lokomotiver, Sporskifter m. v. og fik Pierres Vaskeri, som i stor Stil arbejdede for Værnemagten, til at gaa op i Flamme.

Ved denne Aktion medvirkede *Max*. Han hørte til den lille dygtige Gruppe og var en af de mest energiske. Jeg saa ham første Gang, da jeg en Dag skulde sende ham af Sted som Kurer, og blev straks forbavset over hans Udseende. Han var en ganske ung Fyr, men bar trods det sort, engelsk Overskæg. Dette i Forening med hans Paaklædning, der bl. a. omfattede Ridebenklæder og lange Støvler, gjorde ham i nogen Grad iøjnefaldende. Imidlertid imponerede han mig snart, idet han, efter at jeg havde givet ham den temmelig lange Melding og vilde til at gentage den, afbrød mig og sagde, at det ikke var nødvendigt. Han gentog derefter Ord til andet, hvad jeg havde sagt.

Han var utvivlsomt en straalende Begavelse og tillige en begejstret Idealist, men hans lidt ejendommelige Optræden gjorde ham til en Ener blandt Kammeraterne. Jeg gjorde ham senere til Ordonnans paa mit Kontor, men efter at han havde prøvet dette i nogen Tid og gentagne Gange havde bønfaaldet mig om at faa Lov til at være med til Sabotage, satte jeg ham i Gang med at forberede Aktionen mod Pierre.

Der var ingen som *Max* til at lave Bomber. Jeg har aldrig set dem saa smukt formet og paa enhver Maade saa omhyggeligt udført, som naar det var ham, der havde staaet for det, og jeg har sjældent set nogen være saa optaget af en Ting, som da *Max* skulde sabotere Pierre. Aktionen lykkedes, og Hundreder af tyske Uniformer og andet Værnemagts-Kluns, der var til Vask, blev tilintetgjort. Et Antal tyske Lagner, som fandtes paa Stedet, blev dog skaanet, og nogen Tid efter kunde man se hele det til Hovedkvarteret knyttede Personel spadserere omkring i nye Cotton Coats fremstillet af de tyske Lagner.

Max overgik senere til andre Opgaver, og han faldt til sidst i Nørresundby under Forsøg paa at likvidere Storstikkeren

Henry Meister. Jeg saa ham sidste Gang nogle faa Minutter, før han faldt, idet jeg kom kørende fra Nørresundby-Siden over Limfjordsbroen. Der kom en stor Lastvogn i modgaaende Retning, og en Cyklist hængte bag i den. Det var Max, og jeg kendte ham igen fra Forberedelserne fra Pierre-Aktionen. Man saa tydeligt paa ham, at der kun var een eneste Ting, som optog ham, og hans Ansigt bar Præg af sammenbidt Alvor.

Det kom ikke til at gaa som det skulde. Det blev Stikkeren, som fik Overtaget, og Danmark mistede en af sine gode Sønner.

Eftersom Arbejdet stadig voksede, blev det nødvendigt med et større fast Kontor- og Kurerpersonale, og jeg havde en Dag ladet falde en Bemærkning herom. Stor var min Forbavselse, da jeg nogle Dage senere kom paa Kontoret og fandt to unge nydelige Studiner siddende paa Divanen. Det var Max, som saaledes havde sørget for at forøge Staben. *Annie* og *Kirsten*, som netop Dagen før havde taget deres Studentereksamen, var flygtet fra alle Sold for at melde sig til Tjeneste. Paa deres Udseende var der ingen Grund til at klage, og efter at jeg ihukommende Fabers Fremgangsmaade havde talt med dem et Stykke Tid, var jeg klar over, at det heller ikke skortede paa Begavelsen.

Kort efter forøgede jeg yderligere Staben med *Bloch*. Jeg havde dengang kendt ham nogle Maaneder og havde allerede bestemt, at han skulde være min Medarbejder i Hovedkvarteret, da han paa Grund af en større Razzia i Randers, hvor han arbejdede, blev nødt til at gaa under Jorden. *Bloch* blev min nærmeste og mest betroede Medarbejder indtil Krigens Slutning.

Endelig blev ogsaa *Gertrud* engageret. Hun var gift med en af vore Ledere i Randers, *Christiansen*, som var blevet arresteret.

Efter disse forholdsvis store Personale-Forøgelse begyndte der at komme bedre System i Arbejdet. Det var stadig besværligt at faa de nødvendige Lokaler i Aarhus, men ved Hjælp af megen Camouflage og mere eller mindre troværdige Erklæringer om, hvad vi beskæftigede os med, lykkedes det dog at skabe

nogenlunde taalelige Arbejdsforhold. I en Periode optraadte vort Hovedkvarter som „Studenternes Høsthjælp“ og paa andre Tidspunkter som Forsikringsselskaber med varierende Navne.

Vore Kontaktadresser og Postadresser fungerede nu ogsaa fuldt tilfredsstillende, og vi ekspederede daglig en meget stor Post samt mange Kurerer, der kom rejsende fra Lederne rundt om i Jylland.

I August ankom Koch. Han havde under Navnet Finsen været en af de førende Sabotører i København, men maatte for en Tid rejse til Sverige. Faldskærmschefen Møller havde kaldt ham hjem, for at han skulde overtage Ledelsen af Fabrikssabotagen i Jylland. Han skulde samarbejde med Gustav Olsen, men det viste sig snart, at deres Synspunkter vedrørende Sabotage var saa forskellige, at et Samarbejde var udelukket, og Koch forlod atter Landet i November. Vi transporterede ham til Sverige med en af vore Rutebaade, og han kom derfra til England for at blive uddannet som Faldskærmsmand.

I den korte Tid, Koch arbejdede i Jylland, iværksatte han en Masse Sabotage-Aktioner, især i Aarhus. Han benyttede hertil et udvalgt Hold illegale Sabotører.

Gestapoforbindelse.

Samtidig med at Arbejdet tog til i Omfang, øgedes ogsaa Gestapos Anstrengelser for at komme os til Livs, og jeg fandt det paakrævet at faa Forbindelser hos Gestapo. Det lykkedes i Samarbejde med en af vore Folk i Aarhus, *Jønne*, at etablere en saadan Forbindelse med Gestapomanden Harvey Jensen. Denne Forbindelse fungerede i Begyndelsen ikke uden en vis Mistæksomhed fra begge Sider, men da vi ret hurtigt blev klar over, at Gestapomanden gjorde sig de største Anstrengelser for at skaffe os paalidelige Oplysninger, lagde vi Mistæksomheden paa Hyl- den, og det samme tror jeg var Tilfældet for hans Vedkommende. Vi modtog daglig omfattende Rapporter om forestaaende Arrestationer m. m. og var i Stand til at advare mange Mennesker.

Gestapo forberedte ofte deres Razziaer flere Dage i Forvejen, og vi havde saaledes god Tid til at sende vore Kurerer ud til de eftersøgte. For ikke at afsløre over for Gestapochefen, at der sivede et og andet ud fra hans Hovedkvarter, benyttede vi den Fremgangsmaade, at vi fortrinsvis advarede Folk, som havde haft med de alvorligste Ting at gøre, for hvilke der kunde forventes Dødsstraf eller i hvert Fald anden alvorlig Straf, saaledes Nedkastningsfolk, Sabotører, Folk med Depoter o. s. v.

Herved blev Gestapos Høst i nogle Maaneder meget ringe, og vi fik refereret en Udtalelse af Gestapochefen Schwitzgiebel om, at han i den Tid, hvor Razziaer og Arrestationer ikke gav tilstrækkeligt Resultat, savnede Materiale at arbejde videre paa.

En Dag kom Gestapomanden med en Rapport om min Person. Den gik ud paa, at jeg var eftersøgt under mit rigtige Navn, og at man havde konstateret, jeg ofte befandt mig paa Banegaarden i Aarhus ved de sidste Aftentogs Ankomst, hvor jeg modtog Kurerer, ligesom jeg var blevet set i Selskab med Faldskærmsfolk. Imidlertid var det tydeligt, at Gestapo ikke var klar over, at den Person, de havde disse Oplysninger om, var den samme, som de kendte under Navnet Toldstrup, men naturligvis medførte det, at jeg fra den Dag tog ydeligere Sikkerhedsforanstaltninger.

Sabotører i Sommerlejr.

Der havde trods alt i den første Halvdel af 1944 været mange Razziaer rundt omkring i Byerne, og det havde i det store og hele været den almindelige Fremgangsmaade, at vi lod Folk, som var eftersøgt, rejse til Sverige. I mange Tilfælde var dette imod de paagældendes Ønske, og en skønne Dag gik det op for os, at det var meningsløst at sende alle disse gode Folk, som kunde gøre en Indsats herhjemme, over til Lediggang i Sverige.

Dette førte til, at Sommerlejren blev oprettet. Ved Forhandling med nogle af mine Venner i Holstebro fik jeg stillet FDFs Sommerlejr paa Venø til Raadighed, og en skønne Dag mødtes cirka 20 unge Mænd fra Jyllands forskellige Byer for at „ligge i Sommerlejr“ i Venøborg. Det var ikke nogen helt almindelig

Sommerlejr. Underholdningen bød paa Ting som Gymnastik, Terrænsport, Sprængningsteori, Skydeteori, Kursus i security, Foredrag og forskelligt andet og var lagt tilrette paa en saadan Maade, at Mandskabet i Løbet af kort Tid var veluddannede Sabotører. Der fandtes naturligvis tilstrækkelige Mængder af Vaaben og Ammunition i Lejren til, at man i givet Fald kunde berede Gestapo en varm Modtagelse.

Ved Hjælp af det veluddannede Mandskab, som vi herved fik til Disposition, var der Mulighed for yderligere at sætte Tempoet op, hvilket ogsaa skete i de følgende Maaneder. Da der endnu paa dette Tidspunkt paa flere Steder ikke fandtes aktive Sabotører, rekvirerede vi ofte et Hold fra Lejren, som saa blev sendt ud paa den foreliggende Opgave. Det var Opgaver af enhver Art, disse Gutter kunde paatage sig, og de viste en Energi og en Opfindsomhed, som næsten altid førte til et vellykket Resultat.

Naturligvis gik det ogsaa undertiden galt, og vi havde bl. a. den Sorg at miste *Hendrik*. Selv har jeg kun truffet *Hendrik* en enkelt Gang, men fra Kammeraterne ved jeg, at han var meget vellidt, og at det vakte den største Sorg i Lejren, da man modtog Budskabet om hans Død.

Jeg havde som saa ofte før rekvireret et Par Mand fra Lejren til Hjælp med Jernbanesabotage, og *Hendrik* og *Carl* blev sendt ud paa Opgaven under Ledelse af *Bloch*.

Da vi igennem længere Tid havde haft Uheld med vore Jernbanesprængninger, formentlig fordi vore Sprængkapsler — „Taagesignaler“ — var fugtige, havde vi bestemt os til at forsøge en anden Metode. Det var lykkedes at faa fat i 100 Meter af en særlig Lunte, den saakaldte orange line, som var hurtigtbrændende, 2000 Meter i Sekundet. For at være sikker paa at opnaa Resultat vilde vi benytte denne Lunte til Sprængningen, idet man saa kunde antænde Luntten i samme Øjeblik Toget var paa Sprængningsstedet.

Aktionen fandt Sted Syd for Aarhus. Sprængladningen var

blevet anbragt paa Skinnerne, og Lunten førte fra denne, saa langt den kunde naa, men desværre ikke langt nok til at den, der skulde tænde, var i Dækning. Forskellige uheldige Omstændigheder bidrog til det ulykkelige Resultat. Tyskerne havde fundet ud af, at vi som oftest kun sprængte smaa Skinnestykker bort, hvorfor det fra højere Sted var beordret, at Troppetogene kun maatte køre med meget ringe Hastighed. Man havde saa Mulighed for at passere et Sprængningssted, uden at Toget afsporedes eller væltede. Desuden havde man netop indført Beskyttelse af saadanne Tog, derved, at der med passende Mellemlum i Togstammen var anbragt Fladvogne, hvorpaa var monteret Maskingeværer klar til Skydning. Endelig hed det sig senere, at den tyske Bataillon, der var med dette Tog, paa Aarhus Banegaard havde faaet Instruks om, at alle Soldaterne i Tilfælde af Sabotageforsøg straks skulde gribe til Gevær og begynde at skyde.

Carl var placeret et Stykke oppe ad Jernbanelinien og skulde give Signal, saa snart han havde konstateret, at det var det rigtige Tog, der var paa Vej, medens Bloch og Hendrik befandt sig ved Lunten klar til at tænde. Idet Lokomotivet kørte over Sprængladningen, blev der tændt, og i samme Sekund fandt Eksplosionen Sted. Bloch og Hendrik begyndte straks Tilbage-toget — Bloch forrest og Hendrik lige efter.

Der var en infernalsk Skydning fra Maskingeværer og Geværer, og Projektilerne susede dem om Ørerne. Pludselig fik Bloch en Fornemmelse af, at der var noget galt, og idet han drejede Hovedet, saa han Hendrik falde. Skydningen fortsatte længe, og Bloch blev skarpt forfulgt, men det lykkedes ham som ved et Under at undslippe.

Hendrik døde nogle Timer senere, efter at han liggende paa Landevejen havde været underkastet skrappt Forhør. Vi var en god Kammerat fattigere.

Da Bloch mente, at han havde rystet Forfølgerne af sig, men naturligvis stadig var i stor Fare, løb han ind i en Bondegaard. Han traf Gaardejeren, som han fortalte, at Tyskerne var i Hælene paa ham, og spurgte, om han kunde laane eller købe en

Cykle. Gaardejeren svarede, at han ikke vilde rodes ind i noget. Bedre gik det ikke paa en anden Gaard, hvor Bloch lidt efter forsøgte sig. Han maatte derfor fortsætte til Fods ad Biveje og Stier og kom først tilbage til Aarhus en halv Snes Timer senere, træt og forrevet og fuld af Sorg og Harme.

Der var ingen Glæde i Hovedkvarteret den Dag. Vi var meget bedrøvede over, at Hendrik var faldet, men vi følte ikke stort Had mod Tyskerne af den Grund. Vi var jo i Krig, og Hendrik havde været Soldat og var faldet som saadan. Det var Krigens Gang, og det var noget, vi hele Tiden maatte regne med kunde ske enhver af os.

Derimod følte vi den største Harme over for vore egne Landsmænd, naar vi tænkte paa de to Gaardejere, som paa saa sent et Tidspunkt af Krigen endnu ikke havde lært, at det forpligter at være Dansk.

Vi blev nødsaget til at flytte Sommerlejren nogle Gange, da det som Regel gav Anledning til en Del Sladder, naar vore 20—25 Gutter pludselig slog sig ned et Sted. Den første Flytning var til en Jagthytte i Nærheden af Flyndersø og den næste til en Teltelejr i Salling. Paa dette Tidspunkt var det imidlertid ved at blive Efteraar, og det vilde være mistænkeligt, hvis man fortsatte med en Sommerlejr, ikke mindst i Telt.

Vi fik derefter arrangeret et Højskoleophold for Lejrens Mandskab paa Hadsten Højskole, og dette skulde føre til den tragiske Afslutning paa den straalende Oplevelse, som denne Lejr havde været for de unge Mænd, og paa den Støtte det havde været for os stadig at kunne disponere over disse veluddannede Folk. Det blev ogsaa et føleligt Savn, at vi ikke mere havde et Sted at sende vore eftersøgte Folk hen, naar vi ikke paa staaende Fod var i Stand til at give dem en Opgave i en anden By.

Paa det Tidspunkt var Holdet under Ledelse af H. H., og man var netop ved at etablere sig paa Højskolen, da Uheldet skete. H. H. havde været i Aalborg et Par Dage tidligere og havde der

med en af vore Ledere aftalt, at tre efterlyste Folk skulde med paa Højskolen. For at de ved Ankomsten kunde legitimere sig, havde H. H. faaet den afrevne Halvdel af Bladet fra en Lommebog, og de ankommende skulde medbringe den anden Halvdel. Takket være dygtigt Stikkerarbejde parret med nogen Uforsigtighed fra Sabotørernes Side blev de arresteret paa Randers Banegaard. Senere paa Dagen ankom der til Højsskolen tre Mænd, som bad om tale med H. H. Da han tog imod dem, viste de det afrevne Blad frem, hvorefter han bød dem Velkommen. I samme Øjeblik blev han holdt op, og Gestapo kunde glæde sig over et godt udført Stykke Arbejde, som desværre fik vidtgaaende Følger for os. Sammen med H. H. blev flere af de brave Sommerlejrfolk arresteret, men en Del af Holdets Deltagere var heldigvis endnu ikke ankommet til Højskolen, da der var tildelt dem særlige Opgaver.

Biltur med allerede Piloter.

En Dag i Begyndelsen af Sommeren 1944 modtog vi Melding om, at en allieret Flyvemaskine var styrtet ned ude paa Vestkysten, og at nogle af Mandskabet var i Forbindelse med vore Folk. „Rosalia“ blev straks startet, og Tage og jeg tog af Sted for at faa Kontakt med dem. Vi havde faaet opgivet en Adresse i Videbæk og ankom hertil med en levende Fornemmelse af, at der var et eller andet paa Færde. Tyske Patruljer var i stærk Aktivitet ude omkring i Terrænet, og vi undgik naturligvis heller ikke at blive standset. Paa Køreturen havde jeg med et Kort i Haanden planlagt, hvorledes vi bedst kunde faa Flyverne bort fra Egnen, men det kom ikke til at gaa efter min Plan.

I Videbæk traf jeg den 80-aarige tidligere *Overlærer*, som havde Mændene i Forvaring. Han boede i et lille Hus uden for Byen, men ejede tillige en Gaard i Nærheden. De to Mænd var skjult paa Høloftet, uden at nogen af Gaardens Folk vidste noget derom, og den gamle Mand gik hver Nat ud til nogle nærliggende Høje og stillede Mad frem til dem. Saaledes var der gaaet et Par Dage, men Tyskerne havde fundet Vraget af Maskinen og var klar over, at en Del af Mandskabet var undsluppet. Der

blev stadig foretaget Husundersøgelser paa Egnen, og det var derfor absolut nødvendigt at faa de eftersøgte bort. Jeg begyndte at udvikle min Plan, som var noget omstændelig og bl. a. gik ud paa, at vi skulde vente med at foretage os noget til Mørkets Frembrud. Det blev dog den gamle Overlærer, som kom til at bestemme. Han foreslog kort og godt, at han selv skulde cykle i Forvejen til Gaarden, hvor Flyverne var, og finde dem frem af Høet, samt at vi skulde komme langsomt efter i Bilen og tage dem op. Han var saa optaget og begejstret, at jeg et Øjeblik følte mig skamfuld over min egen Forsigtighed og gik ind paa hans hasarderede Forslag.

Heldigvis var der ingen hjemme paa Gaarden — alle var paa Marken i det gode Vejr —, og vi kunde derfor køre lige til Ladeporten, hvor Overlæreren stod og vinkede med begge Arme. Vi fik de to Flyvere ind i Vognen, hvorefter vi straks kørte videre ud over Heden. Det var første Gang, jeg saa allierede Soldater paa nært Hold, og det var en ganske dejlig Oplevelse.

De var iført Overalls og var godt snavsede, saaledes at de meget vel kunde antages for at være Brunkulsarbejdere. Jeg satte dem ind i deres Rolle og spurgte, om de havde noget kompromitterende paa sig. Dette benægtede de. Da vi var kommet en halv Snes Kilometer fra Videbæk og stadig kørte ad sandet Hedevej, gjorde vi Holdt, idet jeg agtede at visitere Flyverne. Stor var min Forbavselse, da jeg under deres Overalls opdagede komplet, amerikansk Flyveruniform med Kameluldsfoer, Skindkraver o. s. v. De blev herefter beordret af Tøjet, og alt det kompromitterende blev rullet sammen og gemt under en Fyrrebusk paa Heden.

Vi kom i god Behold til Holstebro, hvor Mændene blev indlogeret hos *Thora* og *Børge*, medens Tage og jeg fortsatte til Salling for at forberede den videre Indkvartering. De brave Sallingfolk viste den samme Gæstfrihed som tidligere, og næste Morgen hentede vi de to Flyvere og bragte dem til deres nye Kvarter, hvorfra de kort efter blev overført til Sverige med M/S „Mathilde“.

Senere transporterede vi mange nedstyrtede allierede Flyvere i Sikkerhed i Sverige, hvorfra de blev sendt videre til England for at fortsætte deres Job. Det var et morsomt og inspirerende Arbejde, som naturligvis ikke var uden en vis Risiko, men som vi dog aldrig havde Uheld med. De bragte med sig et Pust ude fra den allierede Verden, og det var altid friske og begejstrede Folk, som ikke paa nogen Maade var imponeret af sig selv.

Jeg mindes en Nat, jeg kørte med to australske Flyvere fra Herning til Ebeltoft. De var netop blevet forsynet med Legitimationskort i Herning, og Kortene var meget friske, haandskrevne og mistænkelig ens. Jeg optraadte ved denne Lejlighed i Uniform som Officer i Luftværnet og havde instrueret Mændene om, at de, hvis vi blev stoppet, blot skulde lade mig tale for dem. Et Sted paa Djursland saa vi den bekendte røde Lygte blive svinget forude. Vi standsede, og jeg stak Hovedet ud af Vinduet, idet jeg pegede paa min Kasket og raabte:

— Zivile Luftwaffe!

Imidlertid var de tyske Vagtposter ikke tilfredse hermed, men forlangte Legitimation. Jeg samlede de fire Legitimationskort sammen og stak dem ud gennem Ruden. Og saa skete det uhyggelige, at den tyske Soldat meget hurtigt tilbageleverede Chaufførens og mit, som efterhaanden var gamle og slidte, hvorefter han holdt de to andre op ved Siden af hinanden og nøje sammenlignede dem, medens den anden Soldat lyste med Lygten. Lidt efter leverede han dog Kortene tilbage med et: „Alles gut — weiter fahren!“, som det hørte sig til ved slige Lejligheder, og vi fortsatte.

Jeg vendte mig om og spurgte de to Australiere, hvad de syntes om Episoden, og den ene svarede flegmatisk:

— Quite interesting!

En ung Jagerpilot, som blev skudt ned i Nærheden af Aalborg forlod straks sin Maskine efter at have stukket den i Brand og gik ind paa en nærliggende Gaard, hvor han trak sin Uniformsjakke af og iførte sig en Sweater. Uniformsjakken rullede han

sammen og pakkede ind i et Stykke Papir, hvorefter han tog den under Armen og gik ud og saa paa Tyskerne, som i Mellemtiden var ankommet til Stedet. De var ved at undersøge Vraget af Maskinen, og da de ikke fandt Piloten, gik de hen paa Gaarden, han netop var kommet fra, og foretog en Undersøgelse. Piloten spadserede ind mod Aalborg og blev paa Vejen passeret af Tyskerne, som kom kørende med Vraget af hans Maskine.

I Nærheden af Aalborg opdagede han, at der fandt Fodboldkamp Sted, og da han var en ivrig Sportsmand, gik han hen for at se paa Spillet. Det viste sig at være to Hold tyske Soldater, som spillede, og da de ikke ønskede Tilskuere, blev han vist bort fra Pladsen. Vi fik senere fat i ham og sørgede for hans Transport til Sverige.

Der kunde fortælles mange morsomme Træk om de raske Flyveres Færden her i Landet i Besættelsesaarene, men naturlig var den Glæde og Morskab, vi kunde føle ved at hjælpe dem, ofte parret med en vis Portion Alvor, fordi det tit gik saadan, at nogle af Mandskabet omkom ved Nedstyrtningen.

Efterhaanden som vort Arbejde var lagt i faste Rammer, fik vi altid Meldinger om nedstyrtede allierede Flyvemaskiner, og saa snart en saadan Melding indgik, afsendte vi fra Hovedkvarteret en Mand til at iværksætte en Eftersøgning, eller vi gav Ordre herom til den af vore Ledere, som var nærmest Nedstyrtningstedet. Paa denne Maade lykkedes det os mange Gange at finde frem til det Mandskab, som var undsluppet Katastrofen, men det var ogsaa tit, at vi som Resultat af Eftersøgningen modtog en Rapport gaaende ud paa, at saa og saa mange var omkommet i den brændende Maskine eller var blevet arresteret af Tyskerne.

Foruden den Hjælp, vi saaledes kunde yde til nedstyrtet Flyverpersonel, hvoriblandt var Flyvere af britisk, canadisk, amerikansk, new zeelandisk og australsk Nationalitet, havde vi ogsaa Lejlighed til at give en Haandsrækning til andre Udlændinge. Det skete i enkelte Tilfælde, at vi med vore Baade overførte tyske Soldater af østrigsk Nationalitet, naar disse paa en eller

OPRAAB!

Til den danske Befolkning.

I Jylland har engelske Styrker foretaget et Angreb. Ved dette Overfald er Danmark blevet Krigsskueplads.

Den tyske Værnemagt vil sørge for Landets Forsvar med alle de Midler den har til Raadighed.

Forudsætning for denne den tyske Værnemagts Kamp er, at Ro og Orden i selve Landet opretholdes. Den danske Regering og de danske Myndigheder vil træffe alle de fornødne Forholdsregler.

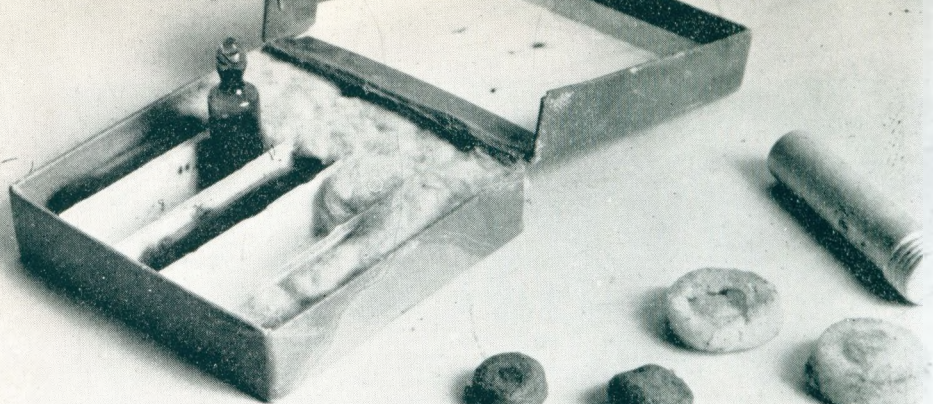
Jeg forventer, at den danske Befolkning vil tage tilbørlig Hensyn til de Krav, den tyske Krigsstorelse nødvendigvis maa stille, og at den efterkommer de Anordninger, der udstedes i det Ojemed.

Hvis der i Kampomraadet skulde ske fiendtlige Handlinger fra Befolkningens Side, træder de tyske Troppeskommandanters Standretsdomstole i Kraft, der straks vil aftsige og fuldbyrde Dommen og eventuelt kan idømme øieblikkelig Dødsstraf.

I Omraader, hvor der ikke kæmpes, skal Befolkningen som altid passe sit fredelige Arbejde, under de Indskrænkninger, Situationen kræver og som man maa finde sig i. Ogsaa i saadanne Omraader kan tyske Standrets- og Krigsdomstole gribe ind med strenge Straffe, hvis der sker Overgreb mod den tyske Værnemagt.

Jeg haaber, at Befolkningen vil forholde sig saaledes, at jeg ikke behøver, at gøre Brug af det.

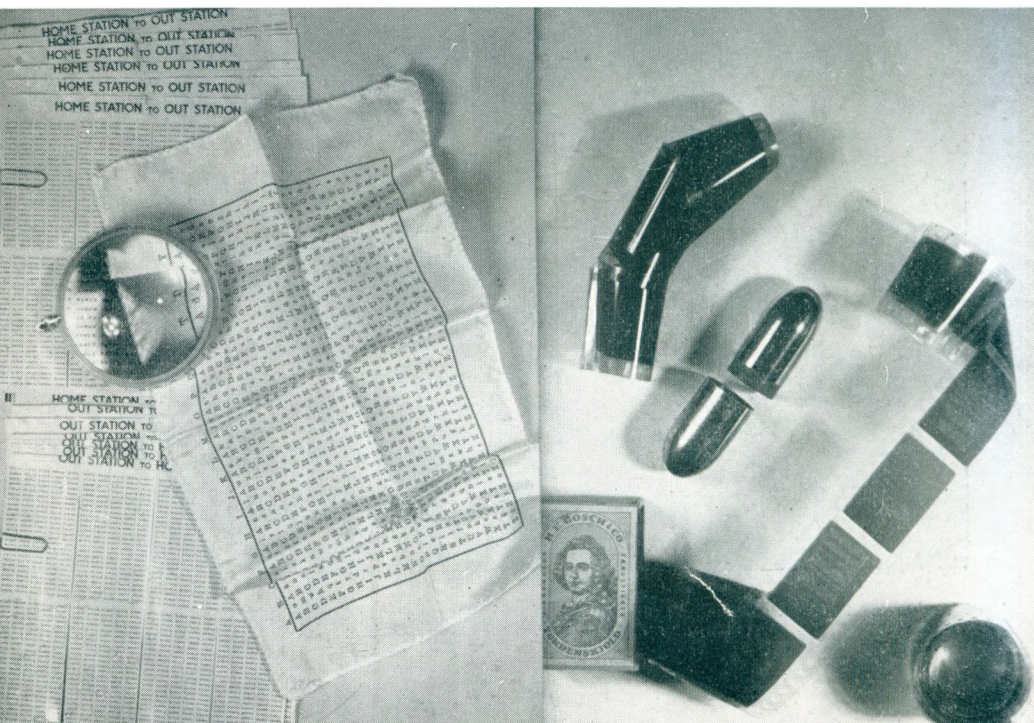
*Den Øverstkommanderende for de tyske
Tropper i Danmark*

Enkelte bar altid Giftpille paa sig, og Hovedkvarteret havde et Udvalg af forskellige Typer.
(Gengivelsen er i nogenlunde naturlig Størrelse).

Koden, som blev benyttet til Telegramforbindelsen med London og Kodenøglen i Form af
et Silkelommetørklæde.

Breve til og fra London sendtes i Form af ueksponerede Filmsruller. Hvis Kapslen af
uindviiede blev aabnet i Lys, var Filmen ødelagt.

anden Maade havde ydet os en Haandsrækning og derefter var deserteret fra Tjenesten.

Ogsaa en russisk Officer blev transporteret til Sverige efter at være flygtet fra en tysk Krigsfangelejr ved Aarhus. Han havde gennemlevet mange oprivende Episoder, hvorfor hans Nerver havde taget Skade, og han var stærkt nedbrudt, da vi sendte ham af Sted. Vi forberedte Modtagelsen af ham i Sverige, og der blev sørget for, at han kom under passende Pleje med det samme. Det varede ikke længe, før han var fuldt restitueret og kunde rejse til sit Hjemland.

I Rutefart til Sverige.

Allerede paa et tidligt Tidspunkt under Besættelsen foregik der illegal Sejlads mellem Nordjylland og Sverige. Det var dog først i Forbindelse med Jødeforfølgelserne i Efteraaret 1943, at denne Trafik antog et større Omfang, og et stort Antal Jøder undslap ad denne Vej Tyskernes Efterstræbelser.

Efter at den jødiske Flygtningestrøm var aftaget, blev Forbindelsen opretholdt i nogenlunde konstant Omfang. Det var en Politifuldmægtig i Frederikshavn, der havde set det som sin Opgave at fortsætte dette Arbejde, og det lykkedes ham at etablere jævnlige Forbindelser i Samarbejde med svenske Baade fra Göteborg.

Lederen af dette Arbejde var paa den svenske Side *Lange*, som havde oprettet et Kontor i Göteborg, kaldet Dansk Hjælpe-tjeneste. Ligesom der var Danske i Sverige, som sendte Forsyninger til København og Sjælland, var *Lange* den, som arbejdede for, at der kom Forsyninger til Jylland.

I den Anledning opsøgte han mig gennem „Den billige Skrædder“ i Aarhus i Foraaret 1944. Han kom direkte fra Göteborg med mange store Planer om den fremtidige Rutetrafik, og vi tog sammen Nord paa for straks at føre dem ud i Livet. Efter den Tid fik Ruterne et langt større Omfang, og Trafikken blev meget konstant. Til at begynde med anvendtes disse Ruter udelukkende til Flygtningetransporter, men efterhaanden som Jøderne var blevet ført over, og vi paa enhver Maade gjorde, hvad vi

kunde, for at beholde de aktive Modstandsfolk i Landet, selvom de var eftersøgt, ændrede Opgaverne Karakter, og Ruterne var derefter hovedsagelig Forsyningsruter.

Vi sikrede os ad denne Vej Forsyninger af Sprængstoffer og Vaaben samt andre nødvendige Ting, som ikke var til at fremskaffe her i Landet, f. Eks. Skrivemaskiner, Duplikatorer, Papir, Beklædningsgenstande til vore Sabotører m. v. Desuden lykkedes det os at opretholde en snæver Brevforbindelse med vort Hovedkvarter i London samt med saadanne Udlands-Danske, hvis Støtte havde Betydning for vort Arbejde, f. Eks. Ebbe Munck i Stockholm.

I Begyndelsen udgik Ruterne fra Byer i Vendsyssel, Sæby, Strandby, Frederikshavn og Skagen, men senere benyttede vi ogsaa Aalborg, Grenaa og Ebeltoft som Udskibningshavne, og det lykkedes derigennem i det store og hele at undgaa Gestapos Efterstræbelser. De Baade, der blev benyttet, var i første Omgang Fiskefartøjer, som paa nærmere aftalte Steder i Kattegat mødtes med svenske Baade, hvorefter Omladning fandt Sted. Tillige benyttedes Fragtbaade, som gik i Rutefart mellem de jyske Havne og København, men ogsaa Baade, der tilfældigt anløb en af vore Havne for at indtage Last til Sverige, blev ofte chartret af os.

Da Sveriges-Trafikken tog til i Omfang, blev det nødvendigt at knytte særligt Personel til Staben, og Nybo blev udset til at forestaa det praktiske Arbejde paa vor Side. Han løste helt til Krigens Slutning denne Opgave med stor Dygtighed, og hans Fantasi og mange gode Ideer var i høj Grad med til at forøge Ruterens Kapacitet.

I Begyndelsen af 1945 købte vi selv en Baad, som blev udstyret til illegal Trafik. Paa Grund af dette Specialudstyr blev den i Begyndelsen kaldt Specialbaaden, hvilket senere blev til „S. P. 100“. De Folk, Nybo knyttede til sig, dannede S. P.-Gruppen, som omfattede et stort Antal.

Oprettelsen af Rutetrafikken var et straalende Bevis paa det Kammeratskab og den Loyalitet, der herskede indenfor vore Rækker. Lange var i Sverige udsat for en Række kraftige An-

greb fra visse danske Kredse. Misundelige og intrigante Personer stod bag, og de Beskyldninger, der blev fremsat, var fuldstændig grundløse og uberettigede. Lange var i Virkeligheden uerstattelig for os, og Nybo fik ved Juletid 1944 den Opgave at rejse til Sverige og prøve paa at skaffe Ro om Arbejdet. Det lykkedes, og alle gode Kræfter kunde herefter samarbejde til Gavn for Rutearten.

Det var efterhaanden ret store Mængder Vaaben, Sprængstof og andet Materiel, som ankom. „S. P. 100“ kunde i hemmeligt Rum medbringe cirka 500 Kilo, og den var camoufleret paa den Maade, at den i dansk Farvand var dansk Baad med dansk Flag og Kendingsnummer og danske Papirer og i svensk Farvand paa tilsvarende Maade svensk. Den kunde saaledes gaa uhindret ud og ind af alle Havne, og vi kunde, naar Vejret tillod det, opretholde to ugentlige Forbindelser alene med denne Baad. Den kunde i givet Fald medtage indtil 16 Flygtninge i det hemmelige Rum, men da vi meget nødig vilde løbe den Risiko, at Tyskerne skulde faa Nys om den straalende Camouflage, vi dækkede os under, blev den kun brugt til Persontransport i specielle Tilfælde, f. Eks. naar det drejede sig om Overførsel af allieret Flyverpersonel, Kurerer og lignende, og de paagældende blev altid ført om Bord med Bind for Øjnene. Desværre havde Tyskerne alligevel Held med sig, idet Baaden blev taget en Nat i Koldby Kaas ved Samsø, medens man var i fuld Gang med at losse mange, rare Sager. Man havde ganske vist observeret, at der laa to tyske Marinefartøjer i Havnen, men da det altid tidligere var gaaet godt under lignende Omstændigheder, lod man sig friste til denne maaske lidt for store Dristighed.

Fra Sommeren 1944 til Krigens Afslutning overførte vi cirka 1000 Flygtninge med vore Ruter, og naar dette kunde gøres, skyldtes det ikke mindst den Forstaaelse og Velvilje, vi mødte i de mange Hjem, som maatte optræde som Kvarterværter for Flygtningene, indtil de kunde komme af Sted. Der var et stort Arbejde forbundet med at samle Flygtningene omkring Ud-

skibningsstederne, og der var efterhaanden Hundredvis af Menesker, som næsten daglig var beskæftiget hermed. I denne Forbindelse bør især fremhæves vore brave Folk i Udskibningshavnene, som ikke bare sørgede for Indkvartering af det store Antal Flygtninge, men som tillige havde Arbejdet med at losse Baadene og sørge for, at det ankomne Gods blev forsvarligt gemt.

Det skete aldrig, at en Flygtning blev arresteret fra det Øjeblik, vi havde taget os af vedkommende. Alle kom velbeholdne over Kattegat.

Rutetrafikken gennemførtes dog ikke uden Tab. Gestapo var naturligvis vel vidende om, at der foregik en udstrakt Trafik og gjorde sig store Anstrengelser for at komme den til Livs. Desværre havde de Held med sig flere Gange, men det var i saa Fald, altid de fastboende Hjælpere eller Søfolkene, det gik ud over. Vi mistede mange Baade, og adskillige af vore gode Folk blev arresteret, ofte under dramatiske Omstændigheder.

I denne Forbindelse kan fremhæves D. P. i Sæby. Han var en ældre Mand, men var blandt Pionererne i Opbygningen af hele Rutetrafikken. Alle Familiens Medlemmer var med i Arbejdet, og Snesevis af Flygtninge blev ekspederet gennem hans Hjem. I Januar 1945 kom Gestapo en Dag til Sæby med stor Udrykning, og efter en kort, men voldsom Kamp, hvorunder D. P.s Svigersøn blev saaret, blev flere af Familiens Medlemmer arresteret. Arrestationerne i Sæby var Led i en større Aktion mod Rute- trafikken, og i flere af Udskibningshavnene blev gjort dybe Indhug i vore Folks Rækker.

Et af de mere specielle Formaal, som vi benyttede Ruterne til, var at skaffe os af med Personer, som var en Fare for Arbejdets Sikkerhed. Det skete flere Gange, at saadanne Passagerer rejste over med et Brev i Lommen, som naar det blev aabnet af Lange i Sverige straks medførte, at de blev interneret.

Man kan ikke omtale disse Forhold og den Sukces, vor Sveriges-Forbindelse var, uden at nævne de to Svenskere *Pelle* og *Gösse*, som ydede os storartet Bistand under den største per-

sonlige Risiko. I Efteraaret 1944 sendte vi dem en højtidelig Skrivelse, som meddelte, at de kunde betragte sig som Medlemmer af den danske Modstandsbevægelse. Dette var i høj Grad velfortjent, da de ydede en Indsats, som var større end de fleste Danskes.

Ogsaa andre Personer i Sverige gav os en Haandsrækning paa forskellig Maade, og vi, som havde Lejlighed til at lære disse Svenskere og deres Arbejde for vor Sag at kende, føler den allerstørste Beundring og Taknemmelighed over for dem — ikke mindst i Betragtning af det officielle Sveriges Holdning.

Hen imod Krigens Slutning fik vi etableret et særligt Særmeldingssystem i den danske Presse-Udsendelse over Sveriges Radio. Naar Speakeren begyndte Udsendelsen med Ordet „Krigen“, betød det, at der til Slut vilde komme Særmelding til os. Den Maade, Afslutningen var formet paa, var en Kode, der indeholdt Meddelelse om forestaaende Operationer. F. Eks. betød „Farvel, Farvel og paa Genhør“, at der med næste Transport kunde ventes baade Materiel og Kurerer.

Der kunde forekomme Situationer, hvor det var vanskeligt for Speakeren at begynde Udsendelsen med Ordet „Krigen“, som f. Eks. da Meddelelsen om Præsident Roosevelts Død forelaa. Han klarede det dog ved at begynde med Ordene „Krigen kommer senere“ og derefter gaa over til Omtalen af det beklagelige Dødsfald.

En god Politimester — og andre.

Efter at Hæren var opløst den 29. August 1943, var der blevet etableret en Ordning vedrørende Indkaldelse af Mandskab til Støtte for Politiet i Tilfælde af Uroligheder, den saakaldte P-Ordning. Der henlaa i Politiets Arkiver Indkaldelsesordrer paa et Antal unge Mænd, som ikke selv var vidende om, at de i givet Fald kunde blive indkaldt. Med Henblik paa denne Ordning Ikrafttræden var der udlagt Vaabendepoter under Politiets Vare-tægt, og den Politimand, som havde Ansvaret for disse Vaaben var Politimester Agersted, Chefen for Ordenspoliti-Komman-doen for Jylland-Fyn.

Tyskerne var vel vidende om P-Ordningens Eksistens, ligesom de var bekendt med Vaabendepoterne, som de af og til selv kon-trollerede.

Selvom denne Ordning var etableret paa legal Basis, var det i hvert Fald Politimester Agersteds Hensigt i givet Fald at sætte den i Kraft til Kamp mod Tyskerne. Da Politimesteren paa mange Maader ydede os værdifuld Støtte, forudsaa han Mulig-heden af, at han en skønne Dag blev arresteret. Han havde der-fer med en eventuel Arrestation for Øje udfærdiget Skrivelser til samtlige ledende Politifolk i Jylland, under hvis Kontrol P-Ordningens Vaaben henlaa. Skrivelserne indeholdt en Ordre til at udlevere Vaabnene til Modstandsbevægelsen.

Det var Meningen, at Modstandsbevægelsen, hvis dette blev aktuelt, skulde have Vaabnene overdraget til Opbevaring, men

at de, saafremt Politiet forblev intakt og senere fik Brug for dem, skulde tilbageleveres.

De paagældende Skrivelser laa i et særligt Rum i Raadhusets Kælder i Aarhus, og Gustav Olsen, som var informeret herom, skulde sætte sig i Besiddelse af dem i Tilfælde af Politimesterens Arrestation.

Den 26. Maj 1944 blev Politimester Agersted tilligemed andre fremtrædende Personer arresteret, og efter at vi havde faaet fat paa Skrivelserne fra Kælderens, blev Arbejdet med at rejse ud for at faa Vaabnene overdraget fordelt imellem os. Det blev min Opgave at ordne dette i Skive og Aalborg.

Det viste sig desværre, at de ansvarshavende Politifolk ikke havde samme Indstilling som Politimester Agersted og nægtede at følge hans Ordre. Der var jo ingen Tvivl om, at den, der løb størst Risiko ved denne Affære, var Agersted, som paa det Tidspunkt befandt sig under tysk Arrest. De andre vilde, saafremt der senere skulde komme en tysk Undersøgelse, være i Besiddelse af et Dokument, der viste, at de kun havde adlydt en Ordre fra deres Chef.

Iøvrigt lykkedes det kun eet Sted at faa Vaabnene flyttet, nemlig i Vejle, men det foregik her paa en saadan Maade, at Depotet blev beslaglagt den 19. September samtidig med den tyske Aktion mod Politiet.

Politimester Agersted døde i en tysk Konzentrationslejr.

»Kusinerne kan ventes i Aften —!«

| Juli 1944 venter vi Nedkastninger igen. Vi har hele Programmet klar og har meddelt England, fra hvilken Dato vore Pladser er rede til at modtage. Dagen før lytter vi i Hovedkvarteret til BBC, og saa kommer Særmeldingen: Hilsen til Marie, Kirstine, Kristian, Peter, Karen osv. Vi ser forfærdede paa hinanden. Det er jo Navnene paa alle vore Pladser, og det betyder altsaa, at der vil finde Nedkastninger Sted i Nat, men vore Hold er instrueret om først at vente noget den følgende Dag. Der bliver Travlhed i Hovedkvarteret.

En af Pigerne skal ringe til Nykøbing og fortælle Lederen, at hans to Kusiner kan ventes i Aften, en skal telegrafere til Randers, at den ventede Pakke er afsendt og kommer i Aften osv. Byens forskellige Telefonkiosker er optaget i den næste Times Tid, og der bliver ekspederet flere Lynsamtaler end sikkert nogensinde før paa den Tid af Aftenen. Det er det, Englænderne kalder „bad security“, men det er nødvendigt — vi skal have saa meget Materiel som muligt frem.

Der er et Par Byer, hvor vi hverken pr. Telefon eller med Telegram kan være sikre paa at faa Forbindelse med Lederen, og vi maa derfor ordne dette ad anden Vej. Bloch tager en Bil til Silkeborg, og Tage og jeg starter „Rosalia“ mod Holstebro.

Inden vi tager af Sted fra Aarhus, sender vi et Telegram i Haab om, at det naar Lederen. Maskinerne kan ventes fra Kl. 22, og da vi nærmer os Holstebro og netop kommer i Nærheden af

Nedkastningspladsen, opdager vi, at Klokken er lige ved 22. Vi opgiver derfor at tage ind til Byen og kører i Stedet for ind gennem Plantagerne for at finde frem til Pladsen. Da jeg tidligere har hørt noget om, at en Skovfoged paa Stedet er med paa Holdet, standser vi ved et lille Hus i Skoven i det Haab, at det er den rigtige Skovfoged, som bor her, idet vi i saa Fald vil kalde ham til Assistance. Der er mørkt i Huset, men paa vor Banken kommer Manden ud iført Benklæder med Selerne daskende ned ad Ryggen. Det er tydeligt, at han allerede var gaaet i Seng. Jeg spørger ham, om han har set noget til vore Spejderkammerater, som er paa Øvelse i Plantagen, og da han svarer benægtende, prøver jeg paa at komme ind paa en almindelig Samtale om Tidens Problemer, Kartoffelsalg til Tyskerne osv. for at finde ud af hans Indstilling. Jeg bliver meget hurtigt klar over, at det ikke kan være den Mand, vi søger, hvorpaa vi siger pænt Farvel, parkerer Bilen bagved Huset og opsøger Nedkastningspladsen.

Det er med en vis Spænding, at Tage og jeg imødeser, at vi alene skal modtage 12 Containere og to Falskærmsfolk, men vi begynder straks at planlægge, hvorledes Operationen skal foregaa. Tage skal signalere til Maskinen, og jeg forklarer ham, hvordan dette foregaa. Jeg skal anbringe de tre Lygter, som skal placeres paa en Linie med 100 Meters Mellemrum. Da vi har vor Plan færdig, sætter vi os i Græsset og venter.

Efter nogen Tids Forløb hører vi pludselig mærkelige Lyde omkring os. Pladsen er omgivet af Træer paa de tre Sider og Mose paa den fjerde, og overalt fra Skoven hører vi knirkende Lyde. Der er ingen Tvivl om, at vi er ved at blive omringet. Vi gemmer Lygterne i en Grøft under nogle Grene og anbringer os paa Maven i Grøften, spændt lyttende. Vi kan nu høre nogen, der taler sammen, og det lyder som Tysk. Vi synes, der gaar en evig Tid, før de første træder ud paa Pladsen.

I det klare Maaneskin viser det sig at være vore egne Folk fra Holstebro, som efter at have faaet vort Telegram er rykket ud. Efter at have sludret lidt med dem, og efter at en af dem har fortalt os, at en tysk Officer, som er Chef for en Lejr i Nær-

heden, ofte i sin Vogn patruljerer i Plantagen om Natten, siger vi Farvel, da vi har Arbejde, som venter paa os i Aarhus.

Vognen er parkeret nogle Kilometer fra Pladsen, og da vi nærmer os Huset, er det fuldt oplyst. Det forbavser os i høj Grad, da Manden allerede var gaaet i Seng, da vi tidligere paa Aftenen bankede paa. Vi faar Mistanke om, at der er noget galt, og mindes Advarslen om den tyske Officer, der patruljerer i Skoven. Vore bange Anelser bliver bekræftet, da vi kommer saa nær, at vi kan se, der holder en gul Personvogn ved Huset. Ad en Omvej kommer vi om til „Rosalia“, men nu er gode Raad dyre. En Generatorvogn skal som bekendt „blæse“, før den kan starte, og det laver Støj. Vi prøver, om vi kan skubbe „Rosalia“, men hun har plantet Fødderne dybt i det bløde Sand og lader sig ikke rokke af Stedet. Medens vi sveddryppende slider dermed, kører endnu en Bil op foran Huset. Det faar os til at give op, da det jo er muligt, at Tyskerne vil afspærre hele Skoven. Vi klapper „Rosalia“ og overlader hende til sin Skæbne.

Tidsfristen for Nedkastningen er nu udløbet, og da vi ikke har hørt nogen Maskine, maa vi formode, at Holdet er paa Vej hjem. Vi begiver os derfor af Sted paa Fodtur mod Holstebro, hvortil vi dødtrætte ankommer tidligt om Morgenen. Saa tidligt, som vi kan være det bekendt, henvender vi os til Falcks Redningskorps. Vi forklarer, at vi den foregaaende Dag er kørt fast i Plantagen og beder dem hente „Rosalia“. Til vor store Overraskelse kommer de tilbage med hende i Løbet af Formiddagen, og vi kører til Aarhus.

Nogle Dage senere faar vi at vide, at de mystiske Biler i Skoven tilhørte en Læge og en Jordemoder!

Bent og Børge kommer.

Det viste sig, at Englænderne var kommet for tidligt med Særmeldingen. Først den følgende Nat fandt de planlagte Nedkastninger Sted, og Faldskærmsfolkene *Bent* og *Børge* ankom. Bloch var sendt op for at lede Modtagelsen ved Holstebro, og da han fandt Bent, som var havnet i et Træ, var han ved at blive skudt, fordi vi ved en Fejltagelse ikke havde det nødvendige Kendeord.

Bent lod sig dog overbevise af Blochs Talefærdighed og følte sig tryk ved hans minimale Ydre, og den følgende Morgen ankom Bloch med de to Folk til Aarhus.

Med Bent kom en helt ny Atmosfære ind i Hovedkvarteret, og hans aldrig svigtende Humør fik stor Betydning for os under de hyppige Skuffelser, som vi trods alt var udsat for. Han og Børge, som var Telegrafist, medbragte forskellige Breve og Instruktioner, hvoraf det bl. a. fremgik, at de skulde arbejde hos Gustav Olsen og mig.

Det var mig en stor Skuffelse, da jeg nogle Dage senere præsenterede Bent for Gustav Olsen, og denne forlangte, at han skulde arbejde i Hovedkvarteret i Vejle. Jeg protesterede og henviste til Instruktionerne fra England, men Gustav Olsen svarede, at han ikke modtog Ordre fra England, og han forlangte, at Bent skulde blive i hans Hovedkvarter.

I de følgende 14 Dage boede Bent paa et Værelse i Vejle, hvor han var beskæftiget med Kontorarbejde — en Beskæftigelse der langt fra harmonerede med hans Temperament. Han traf kun illegale Folk, naar han hver Dag Klokken ti mødtes med Gustav Olsen eller en Kurer fra hans Hovedkvarter paa en Kirkegaard i Udkanten af Byen for at modtage Instruktion.

Bent havde før vi rejste til Vejle svoret paa, at han vilde sluge sin Giftpille, hvis han ikke kom til at arbejde i vort Hovedkvarter, og i de følgende 14 Dage sendte jeg ham flere Breve, hvori jeg mindede ham om dette Løfte. Det lykkedes til sidst at gøre ham aldeles rasende, og herefter tog Gustav Olsen ikke i Betænkning at sende ham tilbage til mig med Erklæring om, at han stod fuldstændig til min Disposition.

Da Bent havde været i vort Hovedkvarter et Øjeblik, havde han fundet sit gode Humør igen, og han blev i Kraft af dette og paa Grund af sin Dygtighed som Officer og den specielle Uddannelse, han havde faaet, en stor Hjælp i vort Arbejde.

Børge var blevet etableret som Telegrafist, men den engelske Sender, som han havde med, var ikke særlig god, og han havde store Vanskeligheder med at komme i Gang. Imidlertid sled han bravt i det og havde ogsaa Heldet med sig til sidst. Vi lærte ham

at kende som en god Kammerat, men desværre blev den Tid, vi samarbejdede med ham, ikke af lang Varighed.

Ifølge de Instruktioner, Bent og Børge medbragte, skulde der foretages en Omorganisering af Modstandsbevægelsen i Jylland. Vi havde tidligere paa forskellig Maade, saaledes f. Eks. med Hensyn til Pengemidler, været afhængige af København, men efter de nye Ordre fra det engelske Hovedkvarter skulde vi i Fremtiden staa i nøjere Kontakt med England. Saaledes skulde der ansættes en jydsk „Kassemester“, og de tre Regionschefer skulde have hver sin Sender for at kunne modtage Ordre direkte fra London. Desuden skulde Faldskærmsmanden Viggo, som ledede vor Radiotjeneste, overgaa til andet Arbejde i København.

Dette sidste skete, men herudover fandt der ingen Ændringer Sted paa Grund af Gustav Olsens og Officersklikens ganske særlige Indstilling overfor England. Bent og Børge var en hel Del skuffet over denne mærkværdige Holdning, idet de havde set det som deres særlige Opgave at etablere Nyordningen i Overensstemmelse med de strenge Instruks. Der blev imidlertid ikke Tid til at spekulere meget paa alt dette, da de følgende Uger blev præget af ekstraordinær Travlhed.

Bent bragte med sig Forslag til to Former for nye Operationer, nemlig „MTB-Operations“ og „Lysander-Operations“. MTB-Operationer gik ud paa, at amerikanske Hurtigbaade havde erklæret sig parat til at sejle ind i Kattegat, hvor de paa Steder udpeget af os vilde udlægge undersøiske Depoter med Vaaben og Sprængstof.

Lysander-Operationer drejede sig om Transport af Personel fra England til Danmark og omvendt ved Hjælp af Lysander-Maskinen, en Flyvemaskine, som kan lande og starte paa meget ringe Plads.

Bent og jeg startede kort efter hans Ankomst paa en lang Rundrejse og fik ordnet alt, hvad der var nødvendigt til Gen-

nemførelse af de to Slags Operationer. Vi skaffede Fiskerbaade til at sejle ud efter det udlagte Gods, bestemte i Samraad med Fiskerne, hvor Depoterne skulde være, og hvorledes de skulde mærkes. Vi skaffede ogsaa Depoter paa Landjorden til Godset samt Lastvogne til Transporten.

Ligeledes fandt vi flere Pladser, som var velegnet til Lysander-Operationer, og vi var hurtigt i Stand til at sende et Telegram med alle disse Enkeltheder og afventede saa spændt Resultatet.

Desværre blev ingen af de to Former for Operationer til noget. MTB-Operationer blev aflyst af os ukendte Grunde, medens Lysander-Operationerne maatte opgives, da man var bange for, at Maskinernes Aktionsradius ikke var tilstrækkelig stor til, at Flyvningerne kunde gennemføres med Sikkerhed.

28. April 1945

Kære Støring

Vi takker for det i Dag modtagne Brev med bl. a. ny Kode. Svend har ogsaa i Dag besøgt os og givet Yndsktion.

Og saa har vi nogle Pladser, som er blevet skadet.

1. Pladsen er beliggende ITQHBBDQOZVP, 500 Meter Syd for de i JLOUJAJERYW, og den har tidligere været bebygget af JLTNSB, men er efter vennskabelig Overenskomst overladt os.

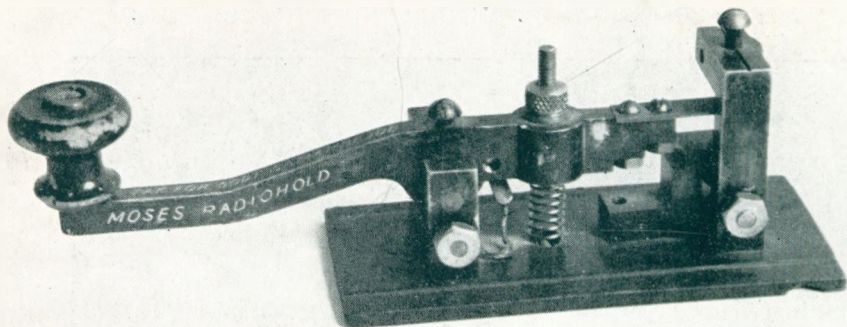
Vi vil paa denne Plads bygge 3-Phone, da den tidligere har været Vanskeligheden. - 24 Coult.

2. Beliggende SV. for TFXQHZGH, 300 Meter Syd for VWTJ - 12 Coult.

3. Beliggende ITQHBE NTFFUW BW paa de i EROIHJTVHHV LKANLQ. - 24 Coult.

Der er i Distriklet Brag for en halv Tigen ^{held paa} Plads Nr. 1, hvis det kan lade sig gøre. Desuden vilde man meget gerne have enaa Pistol.

Venlig Hilsen
Marinus

Den Telegrafnøgle, som under Krigen sendte flest Bogstaver til London.

Det Kodemateriel, som anvendt ved Korrespondancen mellem Hovedkvarteret og Distriktscheferne. Koden kunde varieres ved blot at meddele Distriktscheferne et nyt Nummer i Kongesangen. — Telegrammer fra England.

TO 007

6.1944. 32
operation part two stop no confirm your rendezvous fifty-five
press Earth one rpt one degree twelve minutes east stop one vessel
I bring two tons stores and ten thousand kroner and two thousand
one all for each your two vessels same time stop BY LINE stop
confirm time of rendezvous when our rpt can be lifted

6.1944. 33
operation part two stop stores packed in water proof tinboxes
in box wrapped in sack rpt sack and weighs about fifty five rpt
by five pounds stop dimensions twenty inches long sixteen
and ten deep stop BY LINE stop eighty sacks each vessel con-
taining fifty sacks plastic twenty five ounces and five pistols

6.1944. 34
operation part three stop sacks marked with number four two
four two contain forty pounds plastic and toys stop BY LINE
sacks marked number five seven rpt five seven contain two
and ammunition stop sacks marked number nine one rpt
one contain two automatic stop cramp two five six seas-
king method understood and agreed stop final arrangements to
be made

6.1944. 37
for 707 and 801 stop BY CONFIRM stop do attempt interference with electric
transmission power focusing apparatus rpt apparatus however rpt BY LINE

Forret: Side 141 Jeg vil bygge mit Land.
Fra 21-12. * 45 Flyv Fagl flyv over Furestens Vore.
* 12-1 * 89 Væbner, ser på Danmarks kort.
De er sure, sagde Nerven en Monneberrene o. s. v.
* 14-3 * Den som graver en Grav for Andre, falder selv i den-
til Gravsten. Hø snart er Væbner eruvden.
Første 50 Bogstaver til Kodenagle, derpaa begynder forfra.

A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z

ao ae ah ak al am an ar as at av ay az ba bb bc bd be bf bg bh bi bj bk bl bm bn bo bp bq br bs bt bv bw bx by bz ca cb cc cd ce cf cg ch ci cj ck cl cm cn co cp cq cr cs ct cv cw cx cy cz da db dc dd de df dg dh di dj dk dl dm dn do dp dq dr ds dt dv dw dx dy dz ea eb ec ed ee ef eg eh ei ej ek el em en eo ep eq er es et ev ew ex ey ez fa fb fc fd fe ff fg fh fi fj fk fl fm fn fo fp fq fr fs ft fv fw fx fy fz ga gb gc gd ge gf gg gh gi gj gk gl gm gn go gp gq gr gs gt gv gw gx gy gz ha hb hc hd he hf hg hh hi hj hk hl hm hn ho hp hq hr hs ht hv hw hx hy hz ia ib ic id ie if ig ih ii ij ik il im in io ip iq ir is it iv iw ix iy iz ja jb jc jd je jf jg jh ji jj jk jl jm jn jo jp jq jr js jt jv jw jx jy jz ka kb kc kd ke kf kg kh ki kj kl km kn ko kp kq kr ks kt kv kw kx ky kz la lb lc ld le lf lg lh li lj lk ll lm ln lo lp lq lr ls lt lv lw lx ly lz ma mb mc md me mf mg mh mi mj mk ml mn mo mp mq mr ms mt mv mw mx my mz na nb nc nd ne nf ng nh ni nj nk nl no np nq nr ns nt nv nw nx ny nz oa ob oc od oe of og oh oi oj ok ol om on oo op oq or os ot ov ow ox oy oz pa pb pc pd pe pf pg ph pi pj pk pl pm pn po pp pq pr ps pt pv pw px py pz qa qb qc qd qe qf qg qh qi qj qk ql qm qn qo qp qq qr qs qt qv qw qx qy qz ra rb rc rd re rf rg rh ri rj rk rl rm rn ro rp rq rr rs rt rv rw rx ry rz sa sb sc sd se sf sg sh si sj sk sl sm sn so sp sq sr ss st sv sw sx sy sz ta tb tc td te tf tg th ti tj tk tl tm tn to tp tq tr ts tt tv tw tx ty tz ua ub uc ud ue uf ug uh ui uj uk ul um un oo up uq ur us ut uv uw ux uy uz va vb vc vd ve vf vg vh vi vj vk vl vm vn vo vp vq vr vs vt vv vw vx vy vz wa wb wc wd we wf wg wh wi wj wk wl wn wo wp wq wr ws wt wv ww wx wy wz xa xb xc xd xe xf xg xh xi xj xk xl xm xn xo xp xq xr xs xt xv xw xx xy xz ya yb yc yd ye yf yg yh yi yj yk yl ym yn yo yp yq yr ys yt yv yw yx yy yz za zb zc zd ze zf zg zh zi zj zk zl zm zn zo zp zq zr zs zt zv zw zx zy zz

KONGESANGBOGEN

Illegal Nordse-Trafik.

Midt paa Sommeren 1944 modtog vi fra England et Telegram med Forespørgsel om, hvorvidt vi vilde være i Stand til at sende Fiskerbaade ud for at hente Vaaben og Sprængstoffer paa Steder i Nærheden af den engelske Kyst. Vi raadede paa det Tidspunkt ikke over større Baade, idet Kattegats-Baadene, der blev benyttet til Sverigstransporterne ikke kunde klare Sejladsen paa Nordsøen. Jeg var derfor i flere Dage optaget af at lede efter Fiskere, som var parat til at vove sig ud paa en saadan farefuld Færd. „Rosalia“ havde travlt i disse Dage, og vi besøgte baade Sæby, Strandby, Frederikshavn, Skagen, Thyborøn og Esbjerg, nogle af Byerne endog flere Gange.

Paa en af Turene var vi iøvrigt ude for et lille Uheld, som ikke just pyntede paa „Rosalia“s ellers pæne Udseende. I Nærheden af Flauenskjold i Vendsyssel kom vi kørende med de sædvanlige 70 Kilometers Fart, og jeg sad og sov trygt ved Siden af Tage. Efter hvad Tage fortalte, skete der dette, at en ung Landmand kom ridende paa en Hingst af Kæmpe-Dimensioner uden Sadel, Stigbøjler eller lignende Luksus. Idet „Rosalia“ var lige ud for Hingsten, gik denne pludselig til Angreb, og Tage saa i et Nu Himlen formørkes og en Ton Kød svæve i Luften foran Vindspejlet. Han gjorde en rask Manøvre til Siden, og vi kørte et Hundrede Meter med to Hjul i Grøften. Uheldigvis kom en Skraastiver fra en Telefonmast i Vejen for „Rosalia“s Forskærm, og saavel Skærmen som Trinbrættet blev trykket fuldstændig

sammen. Døren, jeg lænede mig op af, blev trykket helt ind, Glasskaarene regnede ind over os — og jeg vaagnede.

Vi havde en længere Diskussion med den stolte Rytter, som hævdede, at det ikke var hans Hingst, saa han kunde ikke gøre for det. Da vi ingen Vegne kunde komme med ham, end ikke faa ham til at paatage sig Ansvaret for den knækkede Telefonmast, og da vi heller ikke var interesseret i at blive alt for længe paa Stedet, sluttede jeg brat Diskussionen med at erklære, at jeg aldrig havde set Magen til Klovn til at ride. Den Harme, dette vakte hos Rytteren og de omkringstaaende, der erklærede, at han havde taget 1. Præmie ved Ringridning sidste Aar, var den eneste Tilfredsstillelse vi havde.

En Værnemagerbil, som kom forbi, hjalp os paa ret Køl, og skønt „Rosalia“ lignede et Lig og havde faaet Generatoren slaaet løs, var hun køreklar, efter at Tage havde været i Gang et Øjeblik med en Tang, lidt Sejlgarn og en Avis, som blev stoppet i Utæthederne i Generatoranlægget. Forresten ordnede Tage og hans Far „Rosalia“ i Løbet af en eneste Nat, saa ingen kunde se paa hende, at hun havde været paa gale Veje.

Det var ikke let at finde Folk til at paatage sig Risikoen ved „Sea-Operations“, som den nye Form for Operationer blev kaldt. Mange Forhold spillede ind, saaledes f. Eks. det at flere Baade plejede at tage paa Fiskeri sammen. Selvom man var gode Staldbrodre, hvad Fiskeriet angik, saa kendte man dog ikke altid hinanden saa godt, at man turde drøfte den Slags farlige Ting med Kollegerne.

Det var min Tur til Thyborøn, som gav Resultat, en iøvrigt ikke særlig behagelig Tur. Paa Grund af „Rosalia“s Sygehusophold havde jeg lejet en Taxa i Viborg, og med denne gik Turen igennem de mange Afspærringer til Thyborøn Havn. Det var ikke Spor hyggeligt, naar man nærmede sig en Spærrebom, og de tyske Soldater kom frem for at visitere Vogn og Passagerer, men det var endnu mere uhyggeligt, naar man havde passeret Bommen, og saa den blive lukket bag sig. Der var tre saadanne

Bomme, der skulde passeres, og paa begge Sider af Vejen var der overalt tyske Befæstningsanlæg, Pigtraadsspærringer, Landminefelter osv. Man kunde være sikker paa, at hvis Tyskerne fik Mistanke, medens man befandt sig i Thyborøn, var man haadløst fortabt.

Imidlertid havde jeg Heldet med mig, og Fiskerne Aksel og Herluf lovede at staa til Disposition med deres Baade.

Vi fik hurtigst muligt afsendt Telegram til England, at vi var rede, og modtog derefter nærmere Instruktion om, hvorledes Operationen skulde forløbe. Der blev opgivet en bestemt Position ret nær ved den engelske Kyst, Baadene skulde føre et særligt Kendetegn, og de fik meddelt et bestemt Signal, de kunde legitimere sig med overfor allierede Flyvemaskiner eller Fartøjer, der vilde angribe dem.

Desuden var der fastsat et særligt Kodesystem i Forbindelse med de sædvanlige Særmeldinger.

„Hilsen til Charlotte“ betød „Operationen er aflyst — Baadene skal vende hjem“.

„Hilsen til Claus“ betød „Operationen er kompromitteret — Baadene skal gaa til Humber snarest“.

„Hilsen til Christian“ betød „Baadene skal gaa til Mødestedet“.

Saaframt Operationen blev kompromitteret herhjemme, skulde vi sende Meddelelse til England, saaledes at man derfra kunde afgive „Hilsen til Claus“ i Radioen. Desuden skulde vi gennem vor Radiosender afsende et bestemt Tal, naar Baadene forlod dansk Kyst. De gik først paa almindeligt Fiskeri, og tidligst tre Dage efter Afgangen fra dansk Havn, kunde Kodeordene ventes gennem BBC.

Vi imødesaa den første Operation med stor Spænding og var begejstrede den Dag, Baadene meldte klar til Afsejling.

Nogle Dage efter kom „Hilsen til Christian“ i Særmeldingen, men stor var vor Forbavselse, da Hilsenen blev gentaget den følgende Aften — og endnu større da den tredie Aftens Særmelding lød „Christian, hvorfor kommer du ikke?“.

Et Telegram Dagen efter fortalte, at Baadene ikke var ankommet til Mødestedet, men først, da Aksel og Herluf vendte tilbage,

fik vi Forklaringen. Der havde været saa mange danske Fiskerfartøjer i Nærheden af Mødestedet trods alle Forbud mod at sejle saa langt, at et Forsøg paa at gennemføre Operationen vilde have været haabløst kompromitterende.

Vi sendte en Redegørelse til England, og som Svar herpaa blev det nogle Aftener senere meddelt, at Englænderne havde beslaglagt nogle danske Fiskerfartøjer, som havde vovet sig for langt ud. Det hjalp, og kort Tid efter gennemførte vi Operationen med vellykket Resultat. Baadene kom ind til Thyborøn medbringende hver to Tons Materiel pakket i tilloddede Blikbeholdere, og efter at have overstaaet Tyskernes grundige Visitation løb de ind i Limfjorden, hvor Godset blev losset ved Nykøbing Skibsværft.

Baes, Lederen i Nykøbing-Distriktet, forestod dette Arbejde, og ikke længe efter modtog vi hele Sendingen pakket i Jernbane-Containere i Aarhus.

Vi havde forsøgt at skaffe et Depot til den store Sending Gods, men alle Anstrengelser havde vist sig forgæves. Under falsk Navn købte jeg derfor en gammel Lade i Udkanten af Aarhus for den svimlende Sum af 1300 Kroner, officielt for at benytte den til Demonstration af Vandrensningsanlæg. Her foretoges Ompakningen i hektisk Tempo, da mange af Beholderne var blevet utætte af den haarde Medfart, de havde været udsat for, og en Del af Materiellet allerede var ødelagt af Saltvand.

»Den er gruelig gal —!«

Larsen var efter Viggos Bortrejse alene Leder af Radiotjenesten. Foruden at han med Dygtighed passede dette specielle Job, udnyttede vi ogsaa paa andre Felter hans store Viden og Erfaring. Han var saaledes flere Gange i Sommerlejren for at give Instruktioner, som ingen andre kunde have givet. Viggo havde undet stt Ophold i Aarhus etableret ikke mindre end tre Kontorer, og de to af dem overtog Larsen ved hans Bortrejse, medens vi disponerede over det tredie. Vi maatte imidlertid flytte derfra, fordi vort store Personale havde vakt nogen Opmaerksomhed i Ejendommen, og det var i det nye Hovedkvarter, vi lige havde taget i Besiddelse, at jeg en Formiddag aftalte med Larsen at møde ham om Eftermiddagen paa det ene af hans Kontorer, som jeg paa det Tidspunkt endnu ikke kendte. Desuden aftalte vi at mødes Klokken 19 et andet Sted, og da jeg blev forhindret til det første Møde, slog jeg mig til Ro med, at jeg senere paa Dagen skulde træffe Larsen alligevel.

Imidlertid udeblev han fra Mødet om Aftenen, og da jeg havde ventet en Times Tid, fik jeg Mistanke om, at der var noget galt. Jeg havde hørt fortælle, at en Mand var blevet skudt ned paa Gaden i Løbet af Eftermiddagen og forsøgte nu at faa fat i vor Gestapoforbindelse, hvilket imidlertid ikke var muligt. Til sidst lykkedes det gennem Røde Kors at finde frem til Personer, som havde overværet Skyderiet. Efter det Signalement, de opgav, kunde jeg forstaa, at det maatte være Larsen, som var skudt.

Selvom Gestapo havde antydnet overfor Røde Kors, at den paa-gældende „Forbryder“ var død, og selvom Øjenvidners Beretning sandsynliggjorde dette, turde vi ikke løbe nogen Risiko, men gik straks i Gang med at flytte fra vort nye Hovedkvarter. Heldigvis havde vi nogle Dage før faaet fat i et tomt Lokale, men det tør nok siges, at det vakte nogen Opmærksomhed i Ejendommen, hvor vi flyttede ind, at vi travede op og ned ad Trapperne midt om Natten med Kufferter, Sække, Duplikatorer, Skrive-maskiner og meget andet, men af Møbler kun et Bord og en enkelt Stol.

Inden vi begyndte paa Flytningen, var Kirsten blevet sendt til København for at rapportere det skete. Nattoget var afgaaet, og hun maatte køre i Bil Syd paa for at indhente Toget i Vejle.

Da Larsen vidste en Del om vore Tilholdssteder, var vi hushvilde, og det var ikke nogen let Sag Klokken fire om Natten at finde et Sted at bo. Vi overvandt dog ogsaa denne Vanskelighed og mødtes om Morgenen i det nyoprettede Hovedkvarter for at tage fat paa Arbejdet igen.

Tidligt paa Morgenstunden havde vi faaet konstateret, at Larsen ikke var død, og vi sendte derfor med Morgentoget Liss af Sted til København med en Rapport, som var et Supplement til den, Kirsten var sendt over med. I Løbet af Formiddagen ankom der en Kurer fra København, som fortalte, at Viggo var blevet arresteret den foregaaende Dag, og at dette havde medført en Del Arrestationer. Kureren medbragte følgende Brev fra Møller:

Kære Toldstrup! Den er gruelig gal. 47 blev overfaldet af Gestapo i Morges under et Møde, og adskillige blev taget. Jeg er ikke sikker derpaa, men jeg har en Anelse om, at I har sendt en Kurer, som ogsaa var til Stede, da Gestapo kom. Hvis dette er Tilfældet, betyder det, at et eventuelt Brev til mig fra Dem er i Gestapos Hænder — ikke saa godt! Never mind — vi klør paa med godt Mod . .

„47“ var en Lejlighed i Bredgade, som var en af vore Kontaktdresser.

Vore Tanker gjaldt de to Piger, og selvom ingen af dem, som

i Brevet anført, havde været til Stede ved Gestapos Razzia i Lejligheden, var der dog nu alvorlig Fare for, at Gestapo kendte samtlige københavnske Kontaktadresser.

Da Liss først var rejst om Morgen, telefonerede vi til Hovedbanegaarden i København og bad dem ved Togets Ankomst efterlyse hende gennem Højttaleranlægget og bede hende henvende sig paa en bestemt Adresse. Vi vilde saa pr. Telefon give hende Besked om det skete og sætte hende i Gang med at lede efter Kirsten. Denne Plan mislykkedes imidlertid — enten fordi Personalet paa Banegaarden glemte Efterlysningen, eller fordi Liss ikke hørte den.

I over en Uge hørte vi ikke noget til de to Piger, og først efter at vi havde forberedt Forældrene paa, at de var arresteret, dukkede Liss pludselig op. De havde begge i den forløbne Tid vandret fra den ene københavnske Kontaktadresse til den anden, indtil de til sidst mødtes. Liss havde saa afleveret sit Brev til Kirsten, som blev i København for at afvente Besked om ny Kontaktadresse. De havde under deres Søgen efterhaanden fundet ud af, at der var noget galt, men samvittighedsfulde, som de var, vilde de ikke vende hjem, før deres Opgave var løst tilfredsstillende.

Vi fik senere at vide, at Gestapo havde aflagt Besøg paa samtlige Kontaktadresser, saaledes at det var noget af et Mirakel, at Pigerne undgik at møde dem.

Begivenhederne tog ogsaa i Aarhus et større Omfang, end vi havde ventet. Vi havde straks sat os i Bevægelse for at faa advaret alle Viggos Sendesteder og andre Forbindelser, men det viste sig desværre, at vi de fleste Steder kom for sent.

Børge var imellem de arresterede. Han var af Viggo blevet indløgeret i en Villa i Udkanten af Aarhus og mødte, da han kom hjem om Aftenen, Gestapo i Huset. Han blev naturligvis straks arresteret.

Larsens Arrestation var ogsaa en Følge af Begivenhederne i København. Viggo havde fortalt Gestapo om sine Kontorer i

Aarhus, og da Larsen efter Aftale med mig kom op paa det ene af dem, blev han arresteret af de ventende Gestapofolk. Han kom straks i Forhør, men da de ikke kunde faa noget ud af ham, blev han forsynet med Haandjern og ført ned til den ventende Bil. Her saa han sit Snit til at løbe fra dem og havde allerede faaet et godt Forspring, da en ivrig Landsmand traadte frem for at standse ham. Flugten fandt naturligvis ikke Sted uden et voldsomt Skyderi fra Gestapos Side, og en Dreng paa Gaden blev saaret. Forsøget paa at standse Larsen medførte, at Gestapo kom saa nær paa ham, at de fik Held til at ramme ham, og nogle Hundrede Meter længere fremme faldt han om saaret af et Skud i Skulderen. Skønt Larsen var saaret og i mange Dage ikke kom under Lægebehandling, holdt han sig bravt under Krydsforhørene og røbede ikke en Stavelse, som kunde blive til Skade for os. Det samme var iøvrigt Tilfældet med Børge.

Væk fra Aarhus.

Efter disse Begivenheder laa Gestapo naturligvis ikke paa den lade Side. Det fremgik tydeligt af den livlige Færdsel af Gestapovogne paa Gaderne i Aarhus, at de udfoldede store Anstrengelser for at forfølge Sukces'en, og dette bekræftedes af Informationer fra vor Gestapoforbindelse.

Man maatte gaa ud fra, at Gestapo paa Grund af Oplysninger fra Viggo var klar over min Identitet, og da de tidligere havde konstateret min Tilstedeværelse i Aarhus og saaledes utvivlsomt havde Folk, der kendte mig af Udseende, fandt jeg det klogest at flytte Hovedkvarteret fra Byen hurtigst muligt.

Der var dog adskilligt, der skulde ordnes først. Ingen af de arresterede kendte noget til den gamle Lade med Godset fra den første sea-operation, men Larsen var dog vidende om, at vi havde købt en Lade. Denne Omstændighed fandt jeg tilstrækkelig til at flytte Depotet. Selvom vi allerede havde faaet afsendt en hel Del af Godset, var der endnu meget tilbage. Gennem vore Folk i Randers fik vi fat paa et nyt Depot, et Sommerhus nogle Kilometer fra denne By, og en Regnvejrsmat et Par Døgn efter de mange Begivenheder foregik Flytningen.

Ved denne Lejlighed var *Hans*, som senere blev en af mine Chauffører, i Aktion for første Gang. Han mødte med sit Firmas Lastvogn, og hele Stabens Personale bortset fra Pigerne rykkede ud som Flyttemænd. Det var et forrygende Vejr med Regn og Storm. Kasserne, som skulde flyttes, var meget tunge, der var mange af dem, og vi blev til sidst meget trætte.

Paa Turen kørte Tage og jeg foran i „Rosalia“, dels for at vise Vej ad Bivejene og dels for at rekognoscere. Det øvrige Personale var anbragt ovenpaa Kasserne rigeligt forsynet med Maskinpistoler og Haandgranater. Da vi ankom til det nye Depot, viste det sig, at Vognen ikke kunde køre nærmere end ca. 100 Meter fra Huset, og det tog os flere Timer at faa alt slæbt ind.

Vi kunde lige saa godt have sparet os de store Anstrengelser. Den følgende Dag fik *Lille Moses*, en af vore Sommerlejrfolk, Ordre til at tage til Randers for at fortsætte Sorteringen af Godset og foretage Forsendelse af det. Han fik nøje Instruks om at udvise stor Forsigtighed, men alligevel opførte han sig, da han spiste paa en Restauration i Randers, saa klodset og højtrøstet, at en Stikker fik Mistanke til ham. Han blev arresteret, og i hans Lomme fandt Gestapo en Fortegnelse over, hvorledes Godset skulde forsendes. Et skrappt Forhør bragte dem i Besiddelse af de yderligere Oplysninger, de ønskede.

Da vi i nogle Dage intet hørte til *Lille Moses* og derfor søgte efter ham i Sommerhuset, fandt vi Døren opbrudt og Depotet tomt.

Gestapo besøgte senere den gamle Lade, og i deres Harme over at finde den tom, sprængte de den i Luften.

Vi var rede til at forlade Aarhus og følte ingen Bedrøvelse derved. Det var ganske vist her, vi havde paabegyndt meget af vort vidtforgreneede Arbejde, men vi havde i det store og hele gjort det uden Assistance fra Aarhus-Folkenes Side. Dette kan synes mærkeligt i Betragtning af, at der fandtes en stor Modstandsorganisation i Byen, der forøvrigt var den By i Jylland,

hvor der først blev dannet Grupper, hvad den militære Leder Flint havde Æren af.

Imidlertid var Organisationen opbygget paa en saadan Maade, at man vanskeligt kunde komme i Forbindelse med de Folk, som i givet Fald skulde udføre det praktiske Arbejde, idet man i høj Grad var afhængig af det, man i Hæren kalder Kommandovejen. Det medførte, at man skulde begynde med Toppen og tale med flere Ledere, før man fik fat paa en Mand, som ikke var for kostbar til at bære en Ammunitionskasse eller udføre andet direkte farligt Arbejde. En saadan Fremgangsmaade medførte en Masse Spild af Tid, samt at alt for mange blev informeret om, hvad der forestod, og disse Ting i Forening afskrækkede os fra at søge Assistance, naar dette paa nogen mulig Maade kunde undgaas.

Vi havde hele Tiden lidt under Besværet med at skaffe fornødne Lokaler til Kontorer og Depoter samt Kvarterer for Stabens Personel. Selv om saadanne Vanskeligheder fulgte os til Krigens Afslutning, var det alligevel bemærkelsesværdigt, at vi skulde have saa meget Besvær i en stor By som Aarhus i Betragtning af det lille Antal Lokaler, vi dengang havde Brug for. Vort første egentlige Hovedkvarter med fast Personale blev etableret saa sent som den 6. Juni 1944, og vi forlod Aarhus den 4. September. I denne Periode havde vi kun flyttet Hovedkvarteret fem Gange, og det var et ringe Antal Flytninger i Forhold til, hvad vi senere kom ud for. Vi fik aldrig i Aarhus stillet Lokaler til Raadighed ved Velvilje fra Ejerens Side, men maatte i alle Tilfælde leje os ind under Camouflage, hvilket ikke var nødvendigt i andre Byer.

I Betragtning af, at jeg var Chef for Region I, var det naturligt at flytte til Aalborg, Regionens største By.

Bent var sendt i Forvejen for at ordne Indkvarteringsforhold m. v., men vi havde endnu ikke modtaget Besked fra ham, da vi tog af Sted med vort store Kontorudstyr. Af Sikkerheds-

hensyn rejste vi paa forskellig Maade, nogle med Tog og andre med Bil.

Vi kom til Aalborg sent om Aftenen den 4. September 1944 og fik hurtigt Forbindelse med Bent. Han havde gjort Forsøg paa at skaffe Lokaler efter samme Fremgangsmaader, som vi havde benyttet i Aarhus, hvilket imidlertid viste sig umuligt. Han forsøgte derfor en anden Taktik, idet han ganske simpelt fortalte Folk, som Aalborg-Ledelsen havde anvist ham, til hvilket Formaal Lokalerne skulde benyttes. Herved opnaede han saa gode Resultater, at vi i Løbet af Aftenen alle var blevet indkvarteret og den samme Nat kunde begynde at arbejde i vort nye Hovedkvarter hos en Familie i Nørresundby.

I Løbet af 14 travle Dage med at etablere os i Aalborg og Nørresundby, medens vi samtidig holdt alle Operationer i fuld Gang, havde vi faaet Arbejdet i god Gænge. Den 19. September skulde vi imidlertid faa ekstraordinært travlt igen.

Vi var i fuld Gang med Arbejdet i Hovedkvarteret, da der kom Rapport om Gestapos Aktion mod Politiet. Vi manglede Køretøjer, og da vi tillige ikke undte Gestapo at overtage Politiets fortræffelige Vogne, satte vi os i Bevægelse for at faa fat paa saa mange af dem som muligt.

Det lykkedes ved en utrolig Frækhed fra Folkenes Side inden Aften at erhverve seks Vogne, hvoraf flere allerede havde været beslaglagt af Tyskerne, som havde etableret Vagtposter uden for Garagerne.

Udover at vi i de følgende Dage udstedte en Mængde Legitimationskort til de Politifolk, som ikke var blevet arresteret, og udover at vi følte os skuffet over, at langt de fleste af dem frivilligt afleverede deres Vaaben til Tyskerne i Stedet for til os, betød Aktionen ikke nogen væsentlig Ændring i vort Arbejde.

Korrespondanceklubben »Amor«.

Kontorets Arbejde var blevet meget omfattende og forskelligartet. Vi havde fire Skrivemaskiner i Gang det meste af Dagen med Udfærdigelse af Instruktioner, Rundskrivelser o. s. v., og vor Korrespondance havde antaget et enormt Omfang.

Det var som Tiden gik blevet stadig vanskeligere at rejse med Tog, og vi var gaaet over til i højere Grad at benytte os af Postforbindelse til vore Ledere i Stedet for Kurerer, som vi altid havde brugt tidligere. Det vilde ogsaa have været umuligt at holde saa stort et Kurer-System i Gang af Hensyn til Sikkerheden, og da vi skrev alle kompromitterende Ting i en særlig Kode, var Faren ved, at et Brev gik tabt eller blev taget af Gestapo kun minimal. Denne Ordning krævede naturligvis, at vi havde sikre og hurtigt virkende Postadresser, og de var ikke altid lige lette at arrangere. I Begyndelsen brugte vi i stor Udstrækning Restante-Adresser, som f. Eks. „Midtjydsk Reklamebureau“, Restante, Aarhus, eller Korrespondanceklubben „Amor“, men da Gestapo var blevet klar over, at megen illegal Post blev sendt paa denne Maade, skete det, at de foretog Razziaer paa Postkontorerne og gennemsaa al Restante-Post.

Vi maatte derfor finde paa andre Metoder, og det lykkedes saa godt, at det kun een Gang skete, at vor Post blev opsnappet af Gestapo.

Ved Oprettelsen af en Postadresse var det en gylden Regel, at Adressen ikke maatte vise hen til nogen bestemt Person,

saaledes at Gestapo, hvis de fik fat i Posten, ikke ved Hjælp af Adressen kunde finde frem til nogen impliceret. Ved Restante-Post var der den Usikkerhed, at Posten jo skulde afhentes, men vi borteliminerede som oftest denne ved at alliere os med en Postassistent, som saa snart Posten var ankommet, fjernede den fra den sædvanlige Plads paa Hylden og enten tog den med sig, naar han forlod Postkontoret, for at aflevere den til os eller opbevarede den i sit Skrivebord for at udlevere den til vore Piger, naar de kom.

Den ene Gang Gestapo fik fat i vor Post, gik det til paa følgende Maade. En af vore Ledere var blevet arresteret, uden at vi havde modtaget Meddelelse derom, og Gestapo fandt hos ham et Brev til Hovedkvarteret. Derved fik de oplyst vor Post-adresse i Aalborg, som paa det Tidspunkt var en Restante-Adresse. Vi havde en Forbindelse paa Postkontoret, en kvindelig Postassistent, som plejede at fjerne Posten. Da der pludselig blev etableret Gestapo-Vagt paa Posthuset og ved alle Indgange, fandt hun det for farligt at fjerne Posten fra den ordinære Restante-Hylde, hvor Gestapo derfor fandt den.

Vi maatte se at finde ud af, hvordan Landet laa, og Kirsten fik overdraget det farlige Hverv at gaa ind paa Postkontoret og enten prøve at faa fat paa Posten eller i hvert Fald blive klar over, hvad der var sket.

Ved Indgangen til Postkontoret stod tre Gestapofolk, hvilket dog ikke holdt hende tilbage. Hun fik udleveret Posten, som bestod i en tyk, gul Konvolut cirka en Alen lang, men kun 10—15 Centimeter høj, altsaa et Brev som skulde bæres i Haanden, da det ikke paa nogen mulig Maade kunde anbringes i en Lomme. Hun bukkede det imidlertid straks sammen, puttede det i sin Taske og forlod Postkontoret, uden at nogen havde fattet Mistanke.

Da vi aabnede Brevet, indeholdt det „Jyllandsposten“ og forskellige gamle tyske Aviser og var altsaa en lille Hilsen fra Gestapo.

Gennem lang Tid havde vi lejet et Værelse paa Hotel Phønix i Aalborg i Navnet Forretningsinspektør Erik Olsen, og al den Post, der ankom til denne mystiske Inspektør, som ingen nogen-sinde havde set, blev af Portieren lagt til Side og udleveret til vore Piger, naar de to Gange om Dagen kom paa Hotellet.

Vi havde ogsaa en Periode allieret os med et Postbud, og Postadressen var i den Tid et tilfældigt valgt Navn paa en ikke eksisterende Person. Adressen var en Gade i Postbudets Distrikt. Posten blev saa afleveret til en af vore Forbindelser, som boede paa Postbudets Rute.

I nogen Tid kunde man i „Aalborg Stiftstidende“ læse en Annonce under Billet mrkt., hvor en ung Familie søgte et Sommerhus til Leje, og vore Ledere blev informeret om, at vor Postadresse var Billet mrkt. 8228. Der kom daglig et Utal af Billetter paa dette Mærke, og to Gange om Dagen blev de bragt til vor Kontaktadresse af en af vore allierede paa Bladet. At vi ad denne Vej ogsaa modtog en Del fristende Tilbud om Sommerhuse ved de danske Kyster, var kun et oplivende Moment.

Vi havde i vort Hovedkvarter en stor Beholdning af forskellige Blanketter, saasom Legitimationskort, Købekort, Rationeringskort, Kørekort, danske og tyske Køretilladelser, Luftbeskyttelses-Tjenestebeviser, CB-Tjenestebeviser, Legitimationskort, som berettigede til Forbliven i Aalborg under en eventuel Evakuering, Køretilladelser for Luftværnspersonel og meget mere.

De danske Blanketter skaffede vi os gennem vore Forbindelser rundt omkring, og de tyske lod vi selv trykke eller duplikere.

Vi udstedte daglig et stort Antal Legitimationskort, fordelte cirka 300 Sæt Rationeringskort i hver Rationeringsperiode og forsynede mange af vore illegale Folk med Brændselsmærker.

Derimod begrænsede vi Udstedelsen af Kørekort og tyske og danske Køretilladelser saa meget som muligt, idet vi vilde have Kon rol med, hvor mange Vogne vi havde kørende illegalt.

Kørslen paa Vejene var stadig blevet vanskeligere, men der var visse Køretøjer, som nødvendigvis skulde holdes i Gang, saaledes Lastvogne til Transport af Materiel og min egen Vogn. Jeg kørte ofte op til 500 Kilometer om Dagen for at holde det store Apparat i Gang. Det var derfor nødvendigt at gennemføre alle mulige Sikkerhedsforanstaltninger, for at det ikke skulde gaa op for Gestapo, i hvor høj Grad vi brugte denne Befordringsmaade.

Paa et senere Tidspunkt blev det ogsaa nødvendigt at anskaffe Vogne til en Del af vore Distriktsledere, og henimod Krigens Slutning havde vi cirka 20 illegale Personvogne i Drift direkte under vort Hovedkvarter foruden et meget stort Antal Lastvogne samt en Del Motorcykler.

Det krævede megen Opfindsomhed stadig at skulle bluffe Tyskerne. Medens jeg kørte i „Rosalia“ var jeg Telefoningeniør, men ved Flytningen til Aalborg lod jeg „Rosalia“ i Stikken og gik over til at benytte Benzinvogn. Paa det Tidspunkt var det kun Politiet, Læger, Dyrlæger, det civile Luftværn samt visse Værnemagere, som havde Lov til at køre paa Benzin. Jeg begyndte som Politikommissær og kørte saa sent som den 19. September i denne Rolle ind i Aalborg, netop en Time før Tyskernes Aktion mod Politiet fandt Sted. Efter den Tid slog jeg mig navnlig paa Luftværnet og Værnemageriet og skaffede til Camouflage Uniform som Officer i Luftværnet, til Brug ved ganske specielle Lejligheder. Vi havde dog stadig en Generatorvogn knyttet til Staben, og Hans optraadte i lang Tid med denne som Taxachauffør, men da der var kommet en Bestemmelse om, at saadanne Vogne ikke maatte køre udover 40 Kilometer fra deres Hjemsted, brugte vi den kun til de mindre Ture.

Paa Kontoret havde vi et stort Udvalg i Stempler, baade danske og tyske, men Vanskeligheden ved Udfærdigelsen af

Maskinpistol, den saakaldte »sten gun«.

En adskilt »sten gun«.

Maskingevær — »brenn gun«.

Rifler og Karabin.

tyske Papirer laa deri, at vi aldrig kunde vide os sikre paa, hvor-naar man pludselig ændrede Blanketternes Udseende. Vi gjorde vort bedste for at holde os orienteret herom, og saa snart en Ændring fandt Sted, gik vi i Gang med at efterligne den ny Blanket.

Naturligvis var det Arbejde, vi paa Kontoret havde med Ud-stedelsen af falske Papirer, en Bagatel i Forhold til vort øvrige Arbejde, men det var en højst nødvendig Bagatel.

Vor vigtigste Opgave var at holde den daglige Forbindelse med England i Gang, idet dette var en afgørende Nødvendighed for alt det praktiske Arbejde.

Vi havde til yderligere Assistance for vor Radiotjeneste faaet Telegrafisten *Cain* og havde nu to uafhængigt af hinanden fun-gerende Radiohold. Dette medførte, at vi kunde afsende Tele-grammer to Gange om Dagen, ligesom vi ogsaa modtog to Gange. Efter Bestemmelserne maatte Telegrafisterne kun sende op til 400 Bogstaver pr. Gang, men de store Operationer krævede et langt større Antal, og vi var undertiden oppe paa at sende 5—6000 Bogstaver om Dagen. Naturligvis medførte dette, at Risikoen for vore Telegrafister blev betydelig forøget, men vi gjorde, hvad vi kunde, for at bøde paa dette Forhold ved f. Eks. at stille rigeligt Vagtmandskab til Disposition.

Det var beundringsværdigt, at Telegrafisterne, skønt de af og til besværede sig lidt over den haarde Behandling, de var udsat for, alligevel altid sørgede for, at vore Telegrammer kom ret-tidigt frem. Det havde været en Katastrofe, hvis Radiotjenesten havde svigtet, da netop denne Afdeling var Hjertet i vort Ar-bejde. Det kan i denne Forbindelse anføres, at den samlede danske illegale Telegramtrafik i Krigens sidste Maaned oversteg den normale Trafik før Krigen, og Moses og Cain var de to af samtlige illegale Telegrafister, som under Krigen sendte flest Bogstaver til London.

Det var en Fordel, at der ikke var forbundet særlig Risiko ved at modtage Telegrammerne fra London, og man sparede da hel-

ler ikke derovre paa Bogs!averne, men sendte fuldtud lige saa meget som vi.

Den som ikke er inde i, hvordan Kodning og Dechiffriering foregaar, vil vanskeligt kunne forestille sig det enorme Arbejde, der er forbundet hermed. Undertiden befandt hele Kontorpersonalet sig i fuld Gang med at kode eller dechiffre og kunde sidde bøjet over dette Arbejde i timevis. Naar tillige tages i Betragtning, at de fastsatte Sende- og Modtagetider nøje skulde overholdes, kan man maaske sætte sig ind i den forjagede Stemning, som undertiden raadede i Hovedkvarteret.

Vi havde ingen fast Arbejdstid. Vi begyndte undertiden Klokken seks, undertiden lidt senere — og fortsatte hele Dagen igennem til ud paa Natten, af og til helt til den lyse Morgen. Luksus som faste Spisetider kendtes ikke.

De'te Tempo holdt vi i cirka et Aar, og jeg beundrer i høj Grad især de unge Piger, som ganske havde sagt Farvel til det Liv, der ellers er naturligt for Piger i den Alder, og helt og holdent helligede sig vort Arbejde. De blev Eksperter i alt Kontorarbejde, og jeg tror ikke, at der andre Steder fandtes nogen, som kunde kode og dechiffre saa hurtigt som vore Piger. Foruden deres Arbejde i Hovedkvarteret skulde de gaa i Byen for at hente Post, besøge Kontaktadresser for Ledere og Telegrafister, foretage Rejser som Kurerer — af og til endog gøre Indkøb og lave Mad til den sultne Stab.

Naar vigtigere Rapporter f. Eks. om Arrestationer, særlige Forhold under Nedkastningerne eller lignende forelaa, var det nødvendigt, at Lederne kunde komme i hurtig personlig Kontakt med os, og en lige saa vigtig Ting for os som vore Postadresser var derfor Kontaktadresserne. Det var en ikke helt ufarlig Opgave at paatage sig at være vor Kontaktmand, hvilket blandt andre „Den billige Skrædder“ maatte erfare. Her stod Gestapo en skønne Dag udenfor og iagttog alle, der gik ud og ind, hvilket naturligvis fik os til omgaaende at flytte Kontaktadressen og Skrædderen til at lukke Butikken netop et Par Dage før, Gestapo-Razziaen kom.

Under vort Ophold i Aalborg havde vi flere forskellige Kontaktadresser, og disse kunde ikke, som det var Tilfældet med Postadresserne arrangeres, uden at en eller anden Person var kompromitteret, hvis Gestapo først kom paa Sporet af Adressen. Vi var dog kun udsat for, at en af vore Kontaktmænd blev arresteret, men mange af dem maatte gaa under Jorden. Det gik som oftest galt, fordi en eller anden af de mange, der var bekendt med Adressen, blev arresteret og tvunget til at „snakke“. Som Regel opgav de saa Adresser, som de vidste, vi ikke mere benyttede.

I Almindelighed benyttede vi som Kontaktfolk Læger eller Forretningsfolk, som boede Steder, hvor mange Mennesker færdedes ud og ind. Naar vi tog denne Sikkerhedsforanstaltning, var det ikke saa meget for at bluffe Gestapo, som for at beskytte os imod vore egne Landsmænds utidige Nysgerrighed — en Nysgerrighed, som vi iøvrigt led meget under paa alle Omraader. Det er sørgeligt, men det er desværre rigtigt, naar man fastslaar, at de fleste Danske i høj Grad støttede Tyskernes og Gestapos Arbejde ved en aldeles taabelig Nysgerrighed og Sladderagtighed. Saa snart de f. Eks. opdagede, at der færdedes flere Mennesker i en Ejendom end normalt, var de tilbøjelige til at opdigte Historier — oftest ikke særlig langt fra Sandheden — og derefter gøre sig de største Anstrengelser for at faa dem spredt ud. At Gestapo var klar over denne Svaghed i vort Folk, viste deres Arbejdsmetoder ogsaa tydeligt. De eftersporede ikke som Politifolk ellers gør en Sag eller en Person ved at samle Oplysninger sammen, men benyttede sig overvejende af Stikkere, som opnaaede deres fortræffelige Resultater ved at lytte til Folkesnakken.

Det vilde være forkert at fremhæve dette uden samtidig at sige, at vi har Grund til at sige Tak til mange, som ikke kunde undgaa at opdage, at vi beskæftigede os med farlige Ting, men ikke bragte dette til Torvs. En saadan Indstilling burde dog have været selvfølgelig for alle Danske og ikke kun for en lille Procent.

Security paa de indre Linier.

En Opgave, som vi i Staben betragtede som en af de fornemste, var at gøre vort Advarselsystem saa effektivt som muligt. Der var tusind Ting, der skulde tages i Betragtning, for at faa det store Maskineri til at glide og gaa i samme Takt, men der var een Ting, som gik forud for alt. Naar Gestapo gjorde et Indgreb et eller andet Sted i Maskineriet, skulde vi slaa Kreds om Indbrudsstedet for at forhindre Seriearrestationer. Vi saa det ikke blot som vor Opgave at forhindre, at en Oprulning kunde brede sig fra et Distrikt til et andet, men ogsaa at forhindre, at den bredte sig inden for samme Distrikt. Det var et Led i disse Bestræbelser, naar vi forlangte, at vore Folk kun maatte beskæftige sig med det illegale Arbejde, vi havde Haand i Hanke med. Vi kom i et enkelt Tilfælde, hvor en Leder havde siddet dette Forbud overhørigt, i den beklagelige Situation, at vi, da han blev arresteret, var ude af Stand til at advare mange af de Personer, der var i Fare.

Der blev ekstraordinær Travlhed i Hovedkvarteret, naar Gestapo havde haft Held med sig i et af vore Distrikter. Kurerer blev sendt ud i alle Retninger, og vi skulde skrive Snesevis af Breve. Postadresser og Kontaktadresser skulde ændres, Depoter skulde flyttes o. s. v. Naar saadanne Rapporter indløb paa ubejlignede Tidspunkter f. Eks. om Natten, hvor det kunde være vanskeligt at stable det nødvendige Mandskab paa Benene, maatte vi selv tage ud og sørge for, at dyrebare Vaaben, som var i Fare, blev flyttet.

Anstrengelserne for at redde Vaabnene var tit et Kapløb med Gestapo, men oftest var det os, der vandt. Omstændighederne kunde dog ogsaa spille ind til Fordel for Tyskerne. Vi oplevede et Tilfælde, hvor de Ledere i et Distrikt, som kendte vor Postadresse, var blevet arresteret, saledes at Distriktet var afskaaret fra at sende os Rapport. Snestandsninger forhindrede desuden den Mand, som paa eget Initiativ havde fundet paa at tage til Aalborg for at forsøge at finde os, i at komme frem. Det var ved denne Lejlighed, Gestapo opsnappede vor Post, og skønt vi straks, da vi gennem tilfældige Rygter blev klar over Faren,

rykkede ud paa Trods af høje Snedriver, som gav os et ufrivilligt Ophold paa flere Timer i en Grøft, kom vi alligevel for sent til at redde et af vore største Depoter.

Vi var altid i Stand til hurtigt at stoppe Hullerne ud, naar der havde været Mandefald, og Arbejdet fik aldrig af den Grund Lov at ligge stille.

Af Hensyn til Sikkerheden var det ogsaa nødvendigt at begrænse sine Medarbejderes Viden om forskellige Forhold derved, at man sørgede for, at den enkelte kun vidste Besked om netop de Ting, som han selv skulde have med at gøre.

Ligesom der altsaa udadtil blev truffet alle tænkelige Sikkerhedsforanstaltninger i Form af Camouflage m. m., maatte man ogsaa, og navnlig, sørge for en udstrakt security paa de indre Linier.

Særmeldingen kalder —.

Den 27. September 1944 modtog vi rent undtagelsesvis et Telegram paa Dansk fra London. Det indeholdt Forslag om en betydelig Forenkling af hele Nedkastningssystemet, og vi akcepterede omgaaende.

Tidligere havde Fremgangsmaaden været den, at vi, naar vi havde fundet en egnet Plads, opgav Positionen til England, som herefter sendte Navn og Kendingssignal for Pladsen. Navnet var det, der blev brugt i Særmeldingen i Radioen, og Kendingsbogstavet skulde Morse-signaleres op til Maskinen.

Først naar vi havde underrettet den paagældende Leder om disse Ting og havde Bekræftelse fra ham, kunde vi til England melde Pladsen klar til Operation.

Efter den ny Fremgangsmaade bestemte vi selv Navn og Signal. Naar en Leder opgav en ny Pladsposition, fik han straks fra os opgivet disse to Ting, og samtidig afgik Telegram til England om Pladsens Position, Navnet og Kendingsbogstavet. Pladsen betragtedes derefter som værende i Operation 48 Timer senere, og den blev ved med at være i Operation, indtil Nedkastning havde fundet Sted, eller den af en eller anden Grund maatte annulleres.

Efter det gamle System skulde vi, naar der var kastet paa en Plads, melde den klar til England og afvente nyt Navn og nyt Signal. Ogsaa dette kunde nu spares, idet vi blot selv, saa snart

en Plads havde været brugt, opgav nyt Navn og Kendingssignal til England og til Lederen af Modtagningsholdet.

Vi havde paa det Tidspunkt cirka 40 Nedkastningspladser og forudsaa, at vi vilde faa meget svært ved at komme op paa et væsentligt større Antal. Vi satte imidlertid alle Sejl til, da England tydeligt lod forstaa, at man var indstillet paa at levere stadig større Mængder Vaaben og Materiel. Daglig gik Telegrammer af Sted med nye Pladspositioner, og da Krigen sluttede, havde vi ialt 289!

I Begyndelsen af Aaret 1944 havde vi op til en halv Snes Nedkastningspladser, og der fandt kun Nedkastninger Sted een Gang om Maaneden — og kun i Løbet af de 14 Dage omkring Fuldmaane. Nu havde baade Piloterne og Holdene faaet saa megen Rutine, at der kunde kastes hele Maaneden igennem selv paa de allermørkeste Aftener, og i Marts 1945 naaede vi op paa at have Modtagelse 16 Nætter. En af disse Nætter blev der modtaget paa ikke mindre end 39 Pladser.

I Begyndelsen af 1944 modtog vi højst seks Containere ad Gangen, men senere kom vi op paa at modtage 12, 24 og undertiden endog større Antal. Dette illustrerer den rivende Udvikling, som fandt Sted.

Æren herfor tilkom ikke alene os, men skyldtes ogsaa den Omstændighed, at England, efterhaanden som det viste sig, at de danske Sabotører i rigeligt Maal gjorde Brug af det nedkastede Sabotage-Materiel, blev mere interesseret i at udføre Operationer paa Danmark.

I Hovedkvarteret i London førtes en Liste over de forskellige besatte Lande, der havde en Modstandsbevægelse. Landene blev opført i en Rækkefølge, der stod i Forhold til det illegale Arbejde, som blev udført i det paagældende Land. Til at begynde med stod Danmark nederst, men vi kom efterhaanden længere og længere op og stod til sidst paa Førstepladsen. Vi havde hermed „top-priority“, og af de Maskiner, der stod til Raadighed for Nedkastninger, blev et stadig stigende Antal sendt til Danmark.

Af Betydning var det ogsaa, at efterhaanden som Frankrig, Belgien og Holland blev befriet af de Allierede, frigjordes Maskiner og Personel, som saa kunde sættes ind paa Nedkastningsoperationer andre Steder. Naturligvis blev der saa ogsaa et øget Antal Maskiner til Raadighed for Danmark.

Piloterne afslørede en fænomenal Dygtighed. Naar de ikke blev forhindret af Uvejr eller Maskinskade — eller blev skudt ned — kom de rettidigt frem til Pladserne. De fandt nøjagtigt frem til de fire Lygter, der markerede Pladsen og strøede Faldskærmene ud med det dyrebare Gods.

En væsentlig Andel i det gode Samarbejde, der etableredes mellem Flyverne og Folkene paa Pladsen, havde utvivlsomt Faber, der kendte Nedkastningsoperationerne set nede fra Pladsen ud og ind og var klar over alle de Vanskeligheder, man havde at kæmpe imod paa Jorden. Foruden sit Arbejde i Special Forces overkom han nemlig ogsaa at rejse rundt til Flyvepladserne i England og holde Foredrag for de Piloter, der fløj paa Danmark.

Indtil Efteraaret 1944 var det hovedsagelig Englænderne, der havde fløjet til Danmark, men herefter kom Amerikanerne med i stor Stil. De gjorde sig navnlig bemærket ved at flyve i al Slags Vejr og i buldrende Mørke, idet de fuldtud udnyttede de Muligheder som deres hypermoderne Radaranlæg bød dem.

Maskinerne skulde oprindelig efter Instruksen flyve en Runde over Pladsen, inden de kastede Containerne. Dette satte imidlertid ofte Tyskerne paa Spor af Operationen, og vi beklagede os til London over denne Cirklen over Nedkastningsstederne. Mange af Piloterne kom herefter flyvende i lige Linie ud af Mørket og hen over Pladsen — og var borte endnu inden Containerne havde naaet Jorden.

Det var en betagende Oplevelse, hver Gang man stod paa en Nedkastningsplads og saa en stor Halifax tegne sin Silhuet mod Nattehimlen. Man havde Lyst til at give Flyverne deroppe et Haandtryk med paa Vejen. Man følte sig i Familie med dem. De var startet fra en lille fjern Plet i England og var fløjet direkte til denne Plads, til dette Mandskab. Man følte, at man var Led i en stor Sammenhæng.

Det var et farligt Hverv at være Nedkastningsmand, men ingen, der en Gang havde set Skærmene folde sig ud over sit Hoved, kunde tænke sig andre Opgaver end denne utvivlsomt den mest inspirerende Form for Modstandsarbejde.

Men naar Maskinen var borte, og Containerne bragede mod Jorden, kaldte et krævende Arbejde paa Mandskabet. Godset skulde i Sikkerhed, og det var en Æressag for Folkene, at intet gik tabt. Tyskerne gjorde stadig Nedkastningsarbejdet og Gods-transporten vanskeligere og farligere, men Folkene blev tilsvarende dygtigere, eller maaske reitere frækkere.

Det var ofte umuligt at komme frem til en Plads med Vogn paa Grund af de tyske Kontrolposter. Det kunde endog være svært for Mandskabet at komme frem, da Tyskerne ikke saa sjældent fandt paa at vise Folk, som færdedes paa Vejene om Aftenen, tilbage ad den Vej, de var kommet. Saa maatte man ind over Terrænet for ad Omveje at naa frem til Pladsen.

Det var vistnok et specielt jydsk Fænomen med dette System af Kontrolposter paa Landevejene om Natten, og det kunde i Nedkastningsperioder tage et Omfang, som man næsten ikke forstaaer Tyskerne kunde afse Mandskab til.

Af samme Grund var Folkene, naar de tog ud til Nedkastning, ikke bevæbnet, og hvis de endelig ønskede Beskyttelse under Operationen, skulde Vaabnene i Forvejen være bragt ud til et Depot i umiddelbar Nærhed af Nedkastningsstedet.

I Begyndelsen benyttede vi den Fremgangsmaade at gemme det ankomne Gods paa Stedet for senere at afhente det. Da det nogle Gange skete, at Tyskerne ankom til Pladsen Dagen efter Nedkastningen og fandt Containerne, indskærpede vi, at man saa vidt muligt skulde fjerne Materiellet fra Nedkastningsstedet samme Nat. Man kom derfor i højere Grad end tidligere ind paa at transportere Godset i Depot med det samme pr. Lastvogn eller Hestevogn. Det skete imidlertid ogsaa, at Mandskabet paa deres Cykler eller paa Ryggen transportererede de tunge Containere mange Kilometer over Pløjemarken og Hegn, og Arbejdet efter

en Nedkastning kunde vare til den lyse Morgen. Da de fleste af Folkene skulde passe deres legale Arbejde om Dagen og maaske oven i Købet skulde paa Nedkastning igen den følgende Nat eller ud for at pakke Vaaben, var det et anstrengende Job at være Nedkastningsmand.

Der indtraf i Forbindelse med Nedkastningerne adskillige bemærkelsesværdige Episoder. Humøret var altid højt, naar Holdet havde haft en heldig Nat, og ved saadanne Lejligheder maatte Tyskerne være Skydeskive for mange Vittigheder paa Grund af deres Naivitet. Det er sket, at de paa øde Markveje, som førte til en afsides liggende Nedkastningsplads, har standset vore Folk den ene efter den anden, naar de ud paa Natten var paa Vej hjem og ladet dem fortsætte efter troskyldige Forklaringer om Bryllupper, Fødselsdage, Jubilæer eller hvad hver især nu kunde finde paa. Det er ogsaa sket, at et Hold fem Minutters Kørsel fra Pladsen i en stor Lastvogn med 12 Containere og en Lægevogn med en Faldskærmsmand passerede to tyske Udrykningsvogne, som nogle Minutter efter tog Nedkastningspladsen i Besiddelse.

Nedkastningsarbejdet var dog ikke lutter Spøg. Vi har sørgelige Eksempler paa, at Holdene er blevet overrasket paa Pladsen eller blevet beskudt af tyske Flyvemaskiner, og vi savner mange gode Kammerater, som ofrede Livet i Forbindelse med dette Arbejde. Undertiden havde Tyskerne ogsaa Held til at faa fat i det ankomne Materiel, selv om det i Forhold til den totale Mængde kun var en meget lille Procentdel, der gik tabt.

Ogsaa paa dette Omraade var den danske Nysgerrighed en Streg i Regningen. Det kunde ske, at en Landmand, naar han opdagede Spor af natlige Begivenheder paa sin Mark, ikke kunde styre sin Nysgerrighed, men begyndte at lede i den nærliggende Skov. Her havde han maaske Held til at finde, hvor Godset var gemt. Hvis han hørte til de slemme, ringede han til Politiet, Luftværnet eller Tyskerne, men hvis han bare hørte til de almindeligste, fortalte han det med et Blink i Øjet til sin Nabo,

som atter fortalte det videre. For os blev Resultatet ofte det samme, som hvis Sagen straks var blevet meldt til Tyskerne. Man sporede dog efter som Tiden gik en tydelig Mentalitetsforbedring paa Landet.

I Begyndelsen havde vi næsten udelukkende benyttet Folk fra Byerne som Nedkastningsmandskab, men lidt efter lidt gik vi, hvor det var muligt, over til at benytte Landmænd, bl. a. af Hensyn til de tyske Kontrolposter, som altid var placeret i størst Tal i Nærheden af Byerne.

Trods Flyvernes Præcision kunde forskellige Omstændigheder dog medføre, at Kastet ikke altid var 100 Procent vellykket. Der fandt saaledes en Nedkastning Sted paa Troldhede Station. Flyveren var blevet vildledt af Signalerne paa Stationen, og de 12 Containere faldt ned i Favnen paa nogle Tyskere, som arbejdede ved et Tog.

Et lignende Uheld skete i en Landsby i Nærheden af Løgstør. En Dreng var en Tur udenfor i Mørket, da han hørte en Maskine komme, og blinkede med sin Lommelygte. Han er utvivlsomt blevet noget overrasket, da han hørte en Susen gennem Luften og pludselig saa sig omgivet af 12 Containere med tilhørende Skærme.

Selv naar Godset blev kastet paa rette Sted, kunde der indtræffe Uheld. Ved en Nedkastning i Nærheden af Horsens eksploderede en af Containerne med et Brag, som Mandskabet var sikker paa kunde høres over hele Jylland. Et Træ i Nærheden væltede, og der blev et enormt Krater i Jorden. Mandskabet fik travlt med at faa samlet de resterende 11 Containere sammen og komme bort, og der skete iøvrigt ikke mere.

En lignende Episode indtraf i Nærheden af Herning, hvor en Container med Brandbomber kom i Brand, da den ramte Jorden. Baalet brændte i over en Time med meterhøje Flammer, medens Mandskabet af Frygt for, at en Eksplosion skulde indtræffe, laa i en Grøft i Nærheden og ventede Tyskernes Ankomst hvert Øjeblik. Til sidst tog Lederen og et Par af Folkene en rask Be-

slutning. Trods Faren for, at Containeren hvert Øjeblik kunde eksplodere, vovede de sig hen til den og fik Branden slukket ved at skovle Sand over den. Ogsaa her blev Resten af Godset bragt i Sikkerhed uden yderligere Vanskeligheder.

Da vi ved Krigens Slutning var oppe paa det meget store Antal Nedkastninger og havde flere Pladser tæt ved hinanden i Operation samtidig, skete det nogle Gange, at der paa Pladser blev kastet mere, end der egentlig skulde have været, fordi vort Mandskab, naar det hørte en Maskine, lod sig friste til paany at tænde Lygterne, skønt man allerede havde modtaget en Portion. Paa en Plads i Nærheden af Fjerritslev lykkedes det saaledes Holdet at lokke 41 Containere til sig fra tre forskellige Maskiner.

En usædvanlig Oplevelse havde et Nedkastningshold fra Aalborg, der arbejdede paa en Plads ved Dronninglund. Her modtog man som normalt 12 Containere, men stor var Forbavselsen hos de tre Mænd, der næste Dag med Lastbil kom ud for at hente Godset hjem, da de et Stykke borte fra Pladsen fandt endnu 12 Containere, der var faldet inde i Skoven. Flere af Faldskærmene sad oppe i Trætoppene, og en tysk Flyvemaskine kredsede over Stedet. Assisteret af en Skovhugger gik de i Gang med at fælde Træer for at fjerne de iøjnefaldende Skærme, hvorpaa man hurtigst muligt kørte til Byen med de Containere, der laa spredt paa Skovbunden.

Da Tyskerne altsaa var klar over, at der havde fundet en Nedkastning Sted, gjaldt det om snarest muligt ogsaa at faa fjernet Godset paa Pladsen, men da Folkene for anden Gang ankom til Stedet med Bil, var Tyskerne allerede paa Færde. Motorcykle-Patroljer krydsede gennem Skoven, og medens Vognen blev læsset, hørte Gutterne flere Gange Tyskerne raabe til hinanden i Nærheden. Som ved et Under kom man uantastet ud af Skoven og i Sikkerhed, men havde Folkene vidst, hvad de senere af Egnens Beboere fik oplyst, at ikke mindre end 200 tyske Soldater var udkommanderet for at gennemsøge Terrænet, vilde deres Dristighed muligvis have været parret med nogen Nervøsitet.

En uhyggelig Episode fandt Sted paa en Nedkastningsplads i Frisenborg Skov. Containerne var blevet godt modtaget, og Mandskabet tog hjem efter at have skjult Godset i Skoven. Et Par Timer senere ankom Gestapo og var saa heldige at finde Skjulestedet. De havde derefter travlt Resten af Natten, og om Morgenen advarede de Folkene paa en nærliggende Gaard mod at færdes i et bestemt Omraade af Skoven. I Løbet af Dagen passerede tre Mænd det farlige Omraade, og en af dem opdagede en Container, som laa ret aabenlyst. Han begyndte at pille ved den, men i samme Øjeblik skete en voldsom Eksplosion, og alle tre var dræbt paa Stedet.

Gestapo havde efter at have fjernet de 12 Containere med Vaaben tømt en af dem og fyldt den op med Sprængstof. Den var desuden blevet udstyret med en Tændingsanordning, som vilde bringe den til at eksplodere ved den mindste Berøring, og blev anbragt i Skoven paa det Sted, hvor Godset havde været gemt. Naturligvis var denne Dødsmaskine beregnet for vore Nedkastningsfolk, men det blev altsaa tre tilfældige Mennesker, som blev Ofre for Gestapos Sadisme.

Problemet med at skaffe tilstrækkelige Depoter til det ankomne Gods voldte os en hel Del Besvær, ikke mindst fordi det med de fortvivlede Transportmuligheder var vanskeligt at holde samme Tempo i Transporten og Fordelingen af Materiellet, som der var i Modtagelserne. Naturligvis maatte disse to Ting staa i et rimeligt Forhold til hinanden, da vi som oftest kun kunde skaffe eet Depot til hver Plads og derfor maatte have dette tømt, før vi kunde bringe nyt Gods ind. Vi lod dog ingensinde dette friste os til at sætte Tempoet paa Nedkastningerne ned. Tværtimod blev det saadan, at Nedkastningstempoet pressede os til at udfolde de allerstørste Anstrengelser for at faa Godset borttransporteret. En Betingelse for at dette kunde ske var naturligvis ogsaa, at der var Byer, som var parat til at modtage Materiellet, og med dette kunde det ofte knibe paa Grund af Arrestationer og lignende. Det var undertiden vor Opfattelse, at man nogle

Steder ikke var slet saa energiske, naar det gjaldt at tilrettelægge Modtagelsen af Godset som til at stille Krav om Forsyninger.

Langt den overvejende Del af Nedkastningerne fandt Sted i den nordlige Del af Jylland, og vort Fordelingsprincip var hele Tiden det, at vi prøvede paa at faa bragt saa meget som muligt Syd paa. I Kraft af det store Antal Pladser i Nordjylland kunde vi nemlig meget hurtigt i Tilfælde af en Invasion forsyne de nordjydske Styrker.

Som Depoter benyttede vi Bondegaaarde, Garager, Lysthuse, Tørveskure, Kældre og meget andet. En Del af vore Hold havde ogsaa gravede Depoter. Saaledes havde en Gruppe fra Struer indrettet et stort underjordisk Rum i en Plantage og camoufleret det saa godt, at det umuligt kunde opdages. Depotet havde Borde til Ompakning og kunde foruden de fornødne Kasser rumme indtil 36 Containere. Naar det var tomt, benyttede Mandskabet det til Pistol-Skydebane, og selvom man stod lige ovenpaa det, kunde man intet høre til Skydningen. Den Slags Depoter fandtes der flere af omend næppe af saa stort Format som det her omtalte. Bl. a. havde Løgstør-Folkene indrettet et saadant underjordisk Depot i Kronprinsens Jagtomraade i Trend.

Vor Frue Kirke i Aalborg blev en Tid benyttet som Depot. En *Diakonisse* gjorde os opmærksom paa, at der under Kirkegulvet fandtes et Rum, hvortil der kun var Adgang gennem en lille Lem under en Kirkestol. Hun skaffede os — ikke helt uden Samvittighedsskrupler — en Nøgle til Kirken og var forøvrigt flere Gange selv med til at transportere Vaabnene paa Plads. Hverken Menigheden eller Præsterne ved Kirken anede noget om denne usædvanlige Kirkeskat.

Radiofyrr paa Pladserne.

Til at vejlede Piloterne under deres Flyvning over Danmark benyttedes Pejlefyrr, saakaldte Eureka. Jeg fik en Eureka af

Christian U. den sidste Gang, jeg saa ham, d. v. s. i Slutningen af Februar 1944, og det var Meningen, at den skulde opstilles paa en af Nedkastningspladserne ved de forestaaende Operationer. Imidlertid blev Operationerne dengang udsat bl. a. paa Grund af Christian U.'s Arrestation, og inden næste Nedkastning kom der Kontraordre fra England. Eureka'en skulde i Stedet for opstilles som fast Station paa et nærmere betegnet Sted paa Vestkysten. Efterhaanden oprettede vi fire saadanne faste Eureka-Stationer, nemlig i Frøstrup, paa Agerø, i Nærheden af Holstebro og ved Herning.

Det var ikke noget morsomt Job, de fire Folk, som passede Stationerne, havde. Hver Eureka havde sit særlige Kodenavn, og hver Gang, der var Nedkastning, blev disse Navne nævnt i Særmeldingen, ligesom de ogsaa undertiden blev nævnt, naar der ikke fandt Nedkastning Sted, men bare var Overflyvning. Operatørerne skulde paa saadanne Nætter sidde ved deres Apparat paa et koldt Loft, i et Kirketaarn, eller hvor det nu var placeret, med Hovedtelefon og lytte i seks og en halv Time, og der kunde undertiden paa denne Maade gaa 14 Dage, uden at de fik Nattesøvn.

Naar en Maskine var inden for en Afstand af cirka 100 Kilometer fra Eurekaen, hørtes en summende Tone i Hovedtelefonen, og Operatøren skulde herefter udsende et bestemt Bogstav ved Hjælp af en Telegrafnøgle. Dette skulde fortsættes, saa længe det summede i Telefonen. Paa denne Maade kunde Piloterne ganske nøjagtigt pejle sig ind til det Sted paa Vestkysten, hvor de ønskede at flyve ind, og derefter lægge Kursen direkte mod Nedkastningspladsen eller Bombemaalet i Tyskland.

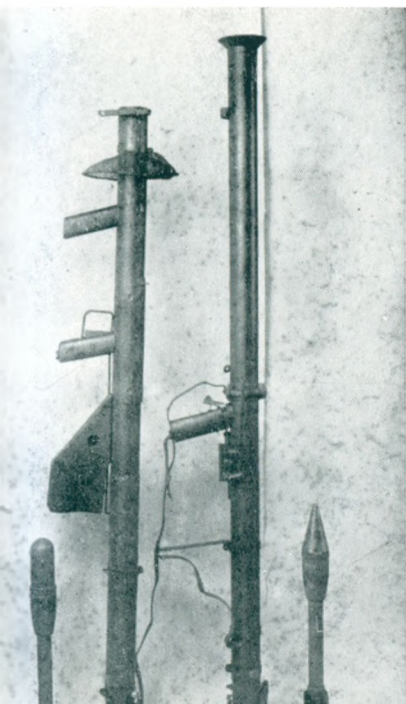
Noget senere modtog vi et stort Antal Eucas af mindre Type til Brug paa Nedkastningspladserne, og de blev fordelt med en i hvert Nedkastningsdistrikt. Naar vi til London opgav Pladser, Navne o. s. v., meddelte vi tillige, paa hvilke Pladser Eurekaerne arbejdede, og hvilket Bogstav de hver især sendte.

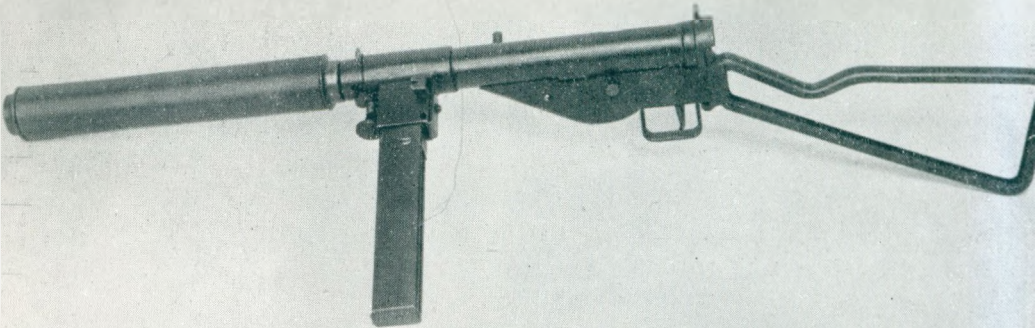
Dette System var en betydningsfuld Støtte for Flyverne, men betød tillige en øget Risiko for vort Mandskab. Det var ikke altid

Engelsk Anti-Tankvaaben P.I.A.T.

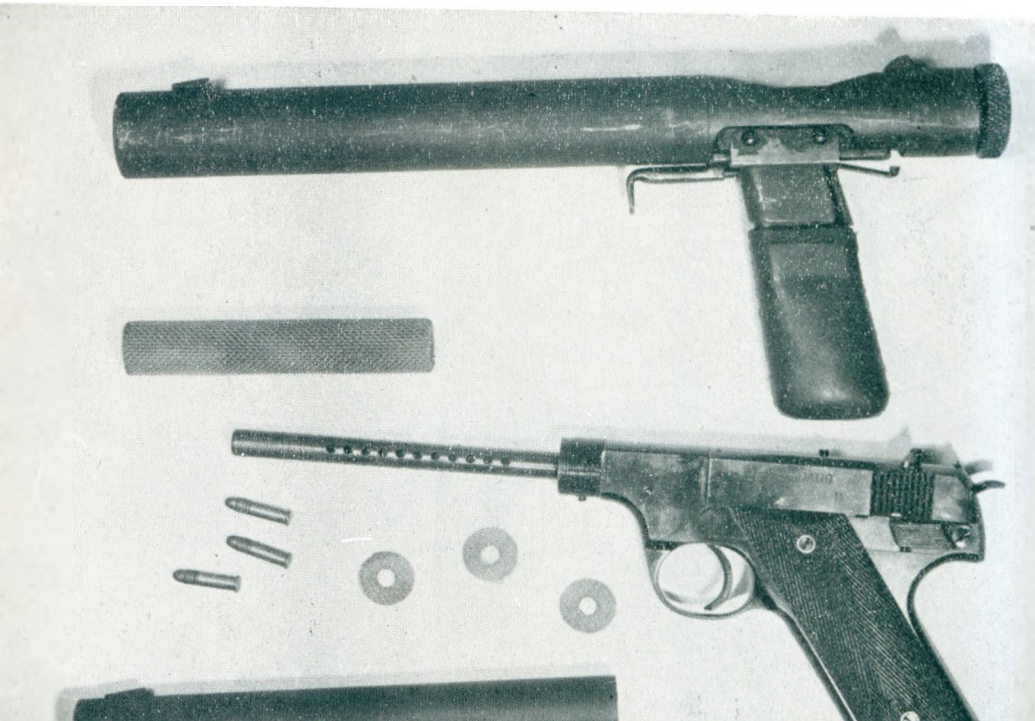
Amerikansk Anti-Tankvaaben. Bazooka. — Morter-Vaabnet »spigot mortar«. Granatens Forparti mangler.

Lydløs Maskinpistol.

Lydløse Pistol.

lige let at faa Eurekaen transporteret til Nedkastningspladsen eller fra en Plads til en anden.

Desuden forøgede det ogsaa Arbejdet i Hovedkvarteret, som stadig skulde sørge for, at saavidt muligt alle Eurekaer var i Operation, beordre dem flyttet fra den ene Plads til den anden og sende Meddelelser herom til England. Det var jo ofte saadan, at en Bestemmelse, som blev truffet i den ene Time, var uigen-nemførlig i den næste paa Grund af en eller anden Bagatel, som virkede kompromitterende.

Poul — Eureka-Operatøren i Holstebro —, som havde en Med-hjælper, var vor Eureka-Chef og foretog af og til Rejser rundt for at kontrollere, at Eurekaerne var i Orden.

De smaa Eurekaer arbejdede paa en Akkumulator, som skulde oplades hver Gang, Apparatet havde været i Virksomhed, hvilket ofte kunde volde stort Besvær. Derimod kunde den store Eureka arbejde baade paa Akkumulator og paa Lysnet, og vi sørgede altid for, at der var elektrisk Installation paa de faste Eureka-Stationer.

Transport af Møbler og Kunstgødning.

Ligesom Nedkastningerne paa en forholdsvis kort Tid havde gennemgaaet en rivende Udvikling, havde ogsaa vore Metoder til Transport af Godset gjort det. I Begyndelsen foregik denne Transport for en meget stor Del som Forsendelse af Rejsegods i Kufferter, men Sendingerne blev stadig større og større. Medens der endnu ikke var indført Restriktioner vedrørende For-sendelse af Gods paa Jernbanerne, gik det nogenlunde nemt, og de danske Baner transporterede i stor Udstrækning nye, stærke Trækasser med Vaaben og Sprængstoffer. Det varede ikke længe, inden Funktionærene paa Banerne havde Færten af, hvad Indholdet var, og naar man kom og indleverede disse Kasser eller en tung Kuffert som Rejsegods, fik man ofte et med-vidende Smil eller en Bemærkning som: „Naah, det er nok Vaaben“.

Det hændte i ganske enkelte Tilfælde, at en saadan Forsen-delse blev taget af Gestapo, og dette skyldtes undertiden unødigt

Tjenstiver fra Banepersonalets Side. Dog var langt de fleste af Banernes Tjenestemænd helt rigtigt indstillet, og de ydede os paa mange Maader stor Hjælp.

Imidlertid blev Begrænsningen i Godsbefordringen stadig større og større, efterhaanden som Togtrafikken blev indskrænket, og de faa Tog, som kørte, i meget høj Grad var optaget af tysk Værnemagtsmateriel. Til sidst blev det næsten umuligt at forsende Gods paa denne Maade.

Fra Efteraaret 1944 var vi kommet ind paa at sende Godset i hele Vognladninger, men det var kun ganske faa Varer, der overhovedet maatte forsendes, hovedsagelig Ting som Levnedsmidler, Brændsel, Kunstgødning og visse Former for Maskingods. Vi maatte derfor camouflere vore Forsendelser i nøje Overensstemmelse med de gældende Regler, og vi afsendte mange Vognladninger Kartofler, Kunstgødning, Hesteko o. s. v., idet der naturligvis i saadanne Tilfælde var sørget for den nødvendige Camouflage. F. Eks. kunde Materiellet staa i Bunden af Vognen med et Lag Kartofler ovenpaa eller være sirligt indpakket skjult i Sække med Gødningskalk eller lignende.

Banerne blev os efterhaanden noget for ustabile; dels paa Grund af de store Krav, Tyskerne stillede til dem, og dels paa Grund af vor egen Iver efter at ødelægge dem mest muligt til Skade for de tyske Transporter, og vi maatte derfor i stor Stil gaa over til Transport med Lastvogn.

Ved saadanne Forsendelser var Camouflage endnu mere paa-krævet, og det blev nødvendigt at have en Mand til udelukkende at beskæftige sig med de mange Forsendelses-Problemer. Bloch blev herefter udnævnt til Transportchef. Hans Instruks lød paa, at han, naar han havde faaet Ordre om, hvor Godset fra de forskellige Nedkastningsdistrikter skulde sendes hen, havde Pligt til at sørge for, at det hurtigst muligt blev afsendt paa den sikrest mulige Maade. Han skulde selv overvaage, at de Ordre, han udstedte blev fulgt til Punkt og Prikke.

Bloch løste denne Opgave særdeles tilfredsstillende. I maa-ndsvis var han ustandselig paa Farten — snart i Nord og snart i Syd — og altid havde han travlt. Naar han havde givet Ordre

til, at en Vognladning skulde afgaa og havde set den forsvinde hen ad Skinnerne eller ud ad Landevejen, for han videre, og naar Toget eller Bilen ankom til den By, hvortil Godset var bestemt, kunde man være sikker paa, at han allerede var der. Han viste stor Opfindsomhed med Hensyn til Camouflage, og Godset blev nu transporteret den lange Vej fra det nordligste Jylland til Sønderjylland i store Flytteomnibusser, Lastvogne med Trælast, Fiskebiler o. s. v. Efter denne nye Ordning fik vi i Løbet af meget kort Tid fordelt tusindvis af Vaaben.

Vi forsøgte ogsaa Forsendelse ad Søvejen, idet vi fik fat paa en Baad, som skulde sejle til Kolding med Indholdet af cirka 90 Containere, der efterhaanden var samlet i Depoter omkring Randers og vanskeligt kunde føres fra Byen ad Landevejen.

Inldadningen i Randers forløb godt, og Skibet blev udklarert til Assens med tomme Tønder som Last. Den kompromitterende Ladning var naturligvis dækket af et passende Lag Tønder. Efter at Papirerne paa behørig Maade var blevet ekspederet af danske og tyske Myndigheder og forsynet med de fornødne Stempler, afsejlede Skibet.

Imidlertid skulde et ulykkeligt Samspil af Begivenheder føre til en sørgelig Afslutning paa denne Transport, som vi havde forberedt med megen Forventning. Meningen var, at Baaden skulde løbe ind i Kolding Havn med camoufleret Maskinskade, og saa langt blev Programmet ogsaa gennemført. Der skete imidlertid det beklagelige, at en af dem, som havde været med til at laste i Randers, uden vort Vidende blev arresteret ved en politisk Razzia umiddelbart efter og af uforstaaelige Aarsager fortalte Gestapo, hvad han netop havde været med til.

Ved Ankomsten til Kolding viste det sig, da de tyske Myndigheder kontrollerede Skibets Papirer, at der i Randers var begaaet en Fejl, idet man havde skrevet, at Lasten skulde fra Assens til Randers i Stedet for omvendt. Skipperen havde allerede forklaret, hvor han skulde hen, og hvor han kom fra, og Tyskerne

ne blev mistænksomme. Den Undersøgelse, som herefter blev iværksat, var netop langvarig nok til, at Gestapos Efterlysning af Baaden naaede frem.

En omhyggelig Undersøgelse af Skibet resulterede forstaaeligt nok i en Beslaglæggelse. Besætningen med Undtagelse af en Skibsdreng, som ikke kendte noget til Lastens virkelige Indhold, havde trukket sig tilbage, da de saa, at Situationen begyndte at blive alvorlig.

At Operationen var helt uheldig for os, blev vi først klar over, da vi fik at vide, at vor Gestapomand i Aarhus allerede to Dage før Begivenhederne i Kolding havde informeret Forbindelsesmanden Jønne om, at Tyskerne var paa Jagt efter denne Baad. Imidlertid havde Jønne pludselig faaet andet at tænke paa takket være store Razziaer i Aarhus, og i Travlheden glemte han at alarmere os, før det var for sent.

Dette var det største samlede Vaabentab, vi havde, og vi følte os meget skamfulde, da vi havde en Fornemmelse af, at det kunde være undgaaet, hvis vi havde været noget mere paapaselige. Udfaldet afskrækkede os i den Grad, at vi ikke senere fik Transporter af den Art i Gang.

I Forhold til de utallige Transporter, der fandt Sted, var det iøvrigt meget smaa Tab, vi havde. Vi mistede nogle ganske faa Jernbanevogne med Materiel. En af dem var adresseret til den tyske Værnemagt paa Rømø, og det var Planen, at den et Sted paa Vejen vilde blive taget ud af Toget af en af vore Folk, som arbejdede ved Statsbanerne. Imidlertid opdagede nogle Sabotører i Viborg Vognen og sprængte den i Luften. Tyskerne er utvivlsomt blevet glædeligt overrasket, da de kom for at tage Rapport om Sabotagen og fandt de dejlige engelske og amerikanske Vaaben. Det var den Slags Uheld, som kunde indtræffe, naar Camouflagen blev for god!

Kort før Kapitulationen havde vi et Par Tab under Landevejstransport. Et af dem skete ved Ellidshøj Syd for Aalborg. Mandskabet kom ud til Nedkastningspladsen i Nærheden af Støvring

midt paa Dagen for at afhente Godset. Af en Gaardejer i Nærheden fik de at vide, at Gestapo havde forladt Pladsen ti Minutter forinden. De forudsaa en varm Hjemtur og udtog straks nogle Maskinpistoler af Sendingen og rengjorde dem. Efter at have læsset Vognen kørte de skarpt bevæbnet mod Aalborg.

I Nærheden af Ellidshøj sprang pludselig en Deling Tyskere op paa Vejen for at standse Vognen. Vore Folk aabnede Ild imod dem, hvilket straks fik dem til at springe i Dækning i Grøfterne igen, og Vognen fortsatte i rasende Fart under kraftig Skydning fra begge Sider. I Løbet af nogle faa Minutter var der imidlertid et eller andet, som brændte sammen i Motoren, og man drejede ned ad en Sidevej, hvor Lastbilen gik i Staa. Da det ikke var længere borte, end at Tyskerne stadig kunde se den, var der ikke andet for Mandskabet at gøre end at trække sig tilbage og overlade Vogn og Last til sin Skæbne.

Det gav ofte Anledning til Morskab blandt Grupperne, naar de konstruerede Modtageradresser for Vaabensendingerne. 250 svenske Maskinpistoler blev engang pr. Bane sendt fra Aalborg til Odense i tunge Kasser adresseret til „Hr. Repræsentant M. P. Vaaben, Restante, Odense“.

I et Distrikt brugte man flere Gange Navnet T. J. U. Bang ved Sprængstof-Forsendelser.

Gestapo rammer os.

Jensen, der var blevet knyttet til Staben som Kontorchef i Sommeren 1944, rejste med Toget til Aarhus som Kurer Lørdag den 7. Oktober og havde faaet Lov til at tage sig en haardt tiltrængt Fridag om Søndagen. Han havde, navnlig efter at vi kom til Aalborg, paataget sig en Mængde Arbejde og var til stor Hjælp for os i Hovedkvarteret. Vi ventede ham tilbage med Eksprestoget Søndag Aften — netop det Tog som i Nærheden af Hobro blev ramt af en frygtelig Bombekatastrofe planlagt af Tyskerne. Da han ikke mødte i Hovedkvarteret Mandag Morgen, fik vi en uhyggelig Anelse om, at han skulde være mellem de tilskadekomne, og en nøjere Undersøgelse godtgjorde, at han var dræbt. Gestapo havde saaledes uden at vide det ramt os haardt.

Kun faa vidste, at der under Navnet Bogholder Hans Jensen, København, paa Listen over de dræbte skjulte sig en illegal Politimand, og det voldte Bloch store Vanskeligheder at faa Lov til at undersøge hans Lommer for at faa fjernet eventuelt kompromitterende samt faa fat paa Nøgler og forskellige andre Ting, som hørte til i vort Hovedkvarter.

Vi ansatte ikke straks nogen ny Kontorchef, men prøvede at klare os foruden, og det medførte, at vi maatte arbejde endnu haardere end sædvanligt i de kommende Maaneder. I Begyndelsen af 1945 blev vi dog nødt til igen at udvide Staben, og *Balslev* blev ansat som Kontorchef.

Faldskærmsmand med Baad fra England.

| Slutningen af September 1944 modtog vi følgende Telegram:

Sea-Operations stop we propose to send by sea one liason-officer and three specially trained underwater swimmers with equipment stop crack 304 means you can receive these four men by sea.

(Oversat: Sea-operations — vi agter at sende en Forbindelsesofficer og tre særligt uddannede Undervandssvømmere med Udstyr ad Søvejen — crack 304 betyder, at I kan modtage disse fire Mænd ad Søvejen.)

Vi havde længe haft en sea-operation under Planlægning og var netop klar til at lade Baadene starte, da vi modtog dette Telegram. Vi sendte naturligvis omgaaende Tallet 304, som betød, at vi var rede til at modtage de fire Mænd.

Paa denne Maade kom *Svend* til Danmark sammen med tre Undervandssvømmere, saakaldte „Frømand“, som imidlertid ikke skulde arbejde hos os. Svend var i England uddannet som Faldskærmsmand, men havde under Uddannelsen været saa uheldig at brække Benet i et Udspring. Han kunde endnu ikke taale Strabadserne ved et nyt Spring og led derfor den for en Faldskærmsmand saa usædvanlige Skæbne at blive sejlet til Danmark.

Baadene kom til *Løgstør* en Søndag i Oktober efter at have gennemgaaet Skærsilden ved *Thyborøn*, og *Dahl* og jeg var ude for at tage imod dem. Det var nemlig Meningen at gøre *Dahl* til Leder af denne Slags Operationer, idet vi havde til Hensigt at

foretage en betydelig Udvidelse af Arbejdet paa dette Omraade. Det var ogsaa denne Gang Aksels og Herlufs Baade, som havde gennemført Turen. De medbragte fire Tons Materiel foruden de fire Mænd, som havde siddet sammenkrøbet i timevis under Opholdet i Thyborøn.

Baadene tørnede ret hurtigt ud igen, og hen under Aften overlossede de i rum Sø Lasten til Fragtbaaden M/S „Rigmor“ af Skive, som om Natten lossede ved Molerværket paa Fur, hvorfra Godset senere af Folkene fra Skive førtes til et Depot i Salling.

Det blev den sidste Tur, Aksel sejlede for os. Den Særmelding, som betød, at Operationen var kompromitteret, og at Baaden derfor ikke kunde vende hjem, men skulde gaa til England, blev tilfældigvis i anden Forbindelse brugt, da han næste Gang var ude paa ganske almindeligt Fiskeri. Han troede, at der under hans Fravær var blevet opdaget et eller andet, hvorefter han stævnedes mod England, hvor han blev modtaget med nogen Forbavselse, men forøvrigt meget venligt. I de danske Aviser havde der allerede været Meddelelse fremme om, at man regnede med, at Kutteren var forlist, da vi fra England modtog Telegram om, at Aksel var ankommet dertil i god Behold. Vi meddelte naturligvis straks hans Familie dette.

Vi kørte til Aalborg med Svend og de tre Svømmere, og „Frø-mændene“ afgik snarest til Aarhus, hvor de skulde arbejde for Gustav Olsen, som havde flyttet sit Hovedkvarter dertil omtrent samtidig med vor Flytning til Aalborg. „Frø-mændene“ kunde i deres særlige Dragter bevæge sig i længere Tid under Vandet og ved Hjælp af specielle Bomber med kraftige Magneter foretage Sænkning af Skibe.

Desværre blev de Muligheder, som disse Folks Ankomst indebar, aldrig ordentligt udnyttet.

Faldskærmsfolk i Arbejde.

Som Regionschef havde jeg Ansvaret for Tilrettelæggelsen af alle militære Planer — baade vedrørende en kommende Invasion og angaaende Iværksættelse af Sabotage i større Stil. Ud fra den Opfattelse, at det først og fremmest gjaldt om at genere Tyskerne mest muligt, fulgte vi hele Tiden den Retningslinie at udføre saa mange Sabotagehandlinger, som vi overhovedet kunde overkomme.

Invasionsforberedelser kom derimod i anden Række. Vi vidste ikke, om der nogensinde blev Brug for disse Planer, eller om de til sin Tid overhovedet vilde passe ind i Invasionstroppernes Slagplan, men visse Forberedelser blev dog truffet.

Alt det planlæggende Arbejde blev overvejende udført af vore to Forbindelses-Officerer, Bent og Svend. Mange af de danske Officerer navnlig inden for de yngre Aargange havde en Opfattelse af den danske officielle Politik, som faldt fuldstændig sammen med vor, men derimod laa ikke saa lidt ved Siden af den Opfattelse, der gjorde sig gældende inden for mere betydende Officerskredse. Vi havde flere af disse fortræffelige unge Officerer inden for vore Rækker, og vi længtes efter den Dag, da Opgøret skulde finde Sted, for at Folk af deres Slags kunde komme til at dirigere den Hær, som vi mere og mere forstod var en Forudsætning for Danmarks Bestaaen som suveræn Stat i Fremtiden.

Bent og Svend hørte til denne Gruppe af Officerer. De havde

gennemgaaet Officersuddannelse her i Landet og senere Specialtræning i England, og havde hurtigt sat sig ind i den Aand og det Tempo, som prægede vort Arbejde. De blev derfor et Par førsteklasses Medhjælpere for os. Selvom deres Uddannelse var baade af teoretisk og praktisk Art, manglede de dog den Rutine, som det gav at have arbejdet med Besættelsens Pres over sig og nærved Fjenden. Som et Supplement til deres Uddannelse fik de derfor Lejlighed til at deltage aktivt i nogle Nedkastnings- og Sabotageaktioner.

Det var saaledes Bent, som ledede Aktionen mod Folkeregistret i Aalborg — en Aktion som vakte stor Munterhed ikke blot i vore Kredse, men hos alle ordentlige Mennesker i Byen.

Vi havde erfaret, at Tyskerne havde forlangt Adgang til Folkeregistret i den Udstrækning, de ønskede. Netop paa det Tidspunkt var der haardnakkede Forlydender fremme om, at Tyskerne forberedte en Udskrivning til tvungen Arbejdstjeneste svarende til den, der allerede var gennemført i Norge. Dette medførte, at adskillige af de danske Folkeregistre blev beslaglagt af Modstandsbevægelsen.

Medens vor Aktion fandt Sted, holdt Aalborg Byraad Møde for at tage Stilling til Tyskernes Krav, men Mødet blev afbrudt, da der kom Meddelelse om, at Registret var fjernet.

Sabotørerne samledes i Nærheden af Folkeregisterbygningen midt paa Formiddagen, men da der holdt en Lastvogn uden for Bygningen, og nogle Mænd var ved at bære Brændsel ind, maatte man vente med at skride til Aktion. Det kunde ikke undgaas, at de mange unge mere eller mindre forklædte Mænd, som stod i Grupper paa alle Gadehjørner, vakte forbipasserendes Opmærksomhed, og Luften var derfor ladet med Spænding.

Endelig var Brændselsnedbæringen færdig, og da der blev Plads kørte vor Lastvogn hen til Bygningen, som derefter blev stormet. I den næste Times Tid blev den ene Sæk efter den anden indeholdende Kartotekskort baaret ud og læsset paa Vognen, medens Snesevis af Mennesker dels Personale og dels Publikum blev holdt op. Da det viste sig, at Kartoteket ikke kunde være paa Lastvognen, maatte der hurtigt skaffes endnu en Vogn.

Dette skete ganske simpelt ved at standse en tilfældigt passerende Bil, hvis Chauffør blev tvunget til at medvirke ved Transporten.

Inden man forlod Stedet, holdt Bent en Tale til de rare Mennesker, som havde ladet sig holde op. Han takkede dem for deres gode Opførsel, og da han har den Egenskab, at han ikke kan tale uden at være morsom, vakte det lille Foredrag stor Munterhed hos de humoristiske og dyb Forargelse hos de sure. I det næste Døgn gik det store Kartotek op i Luer i Centralfyrene i Kommunens Aldersrenteboliger. Vi sørgede saaledes for, at Kommunen ikke mistede noget, og at de gamle Mennesker fik lidt ekstra Varme.

Da vi erfarede, at hele Kartoteket var mikrograferet gik Bloch og Nybo samme Eftermiddag til Kommunens Administrationsbygning. Efter at have forevist en Pistol for den tyskvenlige Kommunaldirektør fik de udleveret Nøglen til den Bankboks, hvor Fotografierne opbevaredes, og medens Bloch hentede disse, holdt Nybo et belærende Foredrag for Kommunaldirektøren. Det vakte megen Morskab i Byen, da Kommunaldirektøren den følgende Dag blev arresteret af Gestapo, men derimod harmede det os en Del, at den daværende Borgmester gjorde sig store Anstrengelser for at hjælpe Gestapo med at opklare Affæren, og vi saa os nødsaget til fra Hovedkvarteret at sende ham et Advarselbrev.

Mikrofotoграфияerne blev opbevaret i Göteborg til Krigens Afslutning og derefter tilbageleveret Aalborg Kommune.

At det var fornødtigt at brænde selve Kartoteket, bekræftedes kort efter fra Randers. Her beslaglagde man ligeledes Folkeregistret og lagde det hensynsfuldt i Depot — hvorefter Gestapo senere fandt det og tilbageleverede det til Kommunen! Da det anden Gang blev beslaglagt, blev det straks brændt i Folkeregistrets Gaard!

Bent ledede ogsaa en Aktion med det Formaal at skaffe et haardt tiltrængt Parti Benzin, og han afslørede ogsaa i denne Forbindelse tydelig Forkærlighed for det gansteragtige. Vi havde

ved at alliere os med en af Personalet i et Benzinfirma faaet at vide, hvornaar en Tankvogn med 4000 Liter Benzin kørte ad en bestemt Rute. Et Sted paa Ruten havde Bent placeret sig med sine Folk, hvoraf en var i tysk Uniform. „Tyskeren“ stoppede Bilen, og nogle af Folkene tog sig venligt af Chaufføren, som for nogle Timer holdtes arresteret i en nærliggende Skov, medens Bent og de øvrige kørte til et afsides Sted med Tankvognen. Indholdet blev tappet paa Tromler og paa vor egen Lastvogn transporteret til et Depot i Aalborg. Tankvognen blev efterladt, og Chaufføren fik Lov til at gaa de ti Kilometer hjem til sit Firma for at fortælle, at han havde „tabt“ Vognen.

Vi var iøvrigt nødt til i vid Udstrækning at „laane“ af de af Politiet og Statens civile Luftværn udlagte Benzindepoter, som vi havde skaffet os komplette Fortegnelser over.

Vi havde modtaget nogle faa af de saakaldte S-poner, en Slags Radiotelefoner, som kunde benyttes til Samtale med Piloten i Flyvemaskinen under Nedkastninger.

Svend var specialuddannet paa dette Omraade, og det blev derfor hans Opgave at sørge for Fordeling af S-poner til vore Nedkastningsdistrikter samt rejse rundt for at give den fornødne Instruktion i Anvendelsen. For at opnaa det bedst mulige Resultat deltog Svend selv i Nedkastningsoperationen den første Gang, S-ponen skulde bruges i et Distrikt. Vi naaede dog desværre aldrig at faa den rette Fornøjelse af S-ponerne, da det fornødne Antal Apparater først ankom umiddelbart før Krigens Afslutning.

Svend var en stor Ekspert paa flere Omraader. Han oversatte en Mængde Instruktioner fra Engelsk og Fransk og bearbejdede og uddybede dem yderligere, saaledes at de blev let forstaaelige for det menige Mandskab. Paa Grundlag af dette Arbejde kunde vi udsende skriftlige Instruktioner om Anvendelsen af alle forekommende Vaaben. Disse Instruktioner blev skrevet paa Maskine og mikrofotograferet, hvorefter hver Instruktion fremtraadte som en Bog med faa Blade og af meget lille Format.

Bent og Svend foretog en Rundrejse til alle vore Distrikter, hvor de med stor Dygtighed instruerede de lokale Ledere, som varetog Uddannelsen af Mandskabet.

Regionens Inddeling i Distrikter havde, efterhaanden som Arbejdet tog Form, vist sig upraktisk, hvorfor Svend udarbejdede en ny Inddeling, der medførte Oprettelse af et Par nye Distrikter og Ansættelse af nye Ledere. Alle Distriktchefer fik tilsendt et Kort, hvorpaa de nøje kunde se Grænserne for deres Distrikt. Ved Distriktsinddelingen blev der taget Hensyn til Nedkastningspladserne, og Grænserne kom derfor hverken til at følge Politikredse, Amts- eller Kommunegrænser. Naturligvis blev der ved Grænsernes Fastlæggelse taget saadanne strategiske Hensyn, som vi med de vage Forestillinger, vi havde om en eventuel Invasion, saa os i Stand til.

Alt, hvad vi saaledes udarbejdede, blev straks meddelt England pr. Post via Sverige eller pr. Radio sammen med Styrkerapporter, Tabslistor og Beretninger om Forholdene i al Almindelighed. At dette var værdsat i London fremgik af et Brev fra Hovedkvarteret, hvori det bl. a. hed:

„Tak for seks Breve af 29/9, 30/9, 10/10, 20/10, 28/10 og 3/11. Vi var meget glade for at modtage disse. De gav os et godt Billede af Forholdene i Region I og enkelte Forhold udenfor. Vor Nysgerrighed er herefter tilfredsstillet for Deres Landsdels Vedkommende, medens betydelige Dele af det øvrige Land endnu hyller sig i Mørke. I har gjort jert bedste for at kaste Lys over Forholdene, og vi behøver vel ikke at understrege, hvilken enorm Hjælp det er for os at faa saadanne Oplysninger.“

Invasions-Hovedkvarteret forberedes.

Idet vi stadig regnede med Muligheden af en Invasion i Danmark, saa vi i Øjnene, at det i saa Fald vilde blive uhyre vanskeligt for os f. Eks. at færdes ud og ind af Byerne. Vi saa os derfor om efter et Omraade, der i strategisk Henseende vilde være velegnet til Etablering af et „Invasions-Hovedkvarter“. De nødvendige Krav fandt vi nogenlunde opfyldt i Eggen omkring Bigum og Lindum umiddelbart Nord for Tjele Langsø. Der fand-

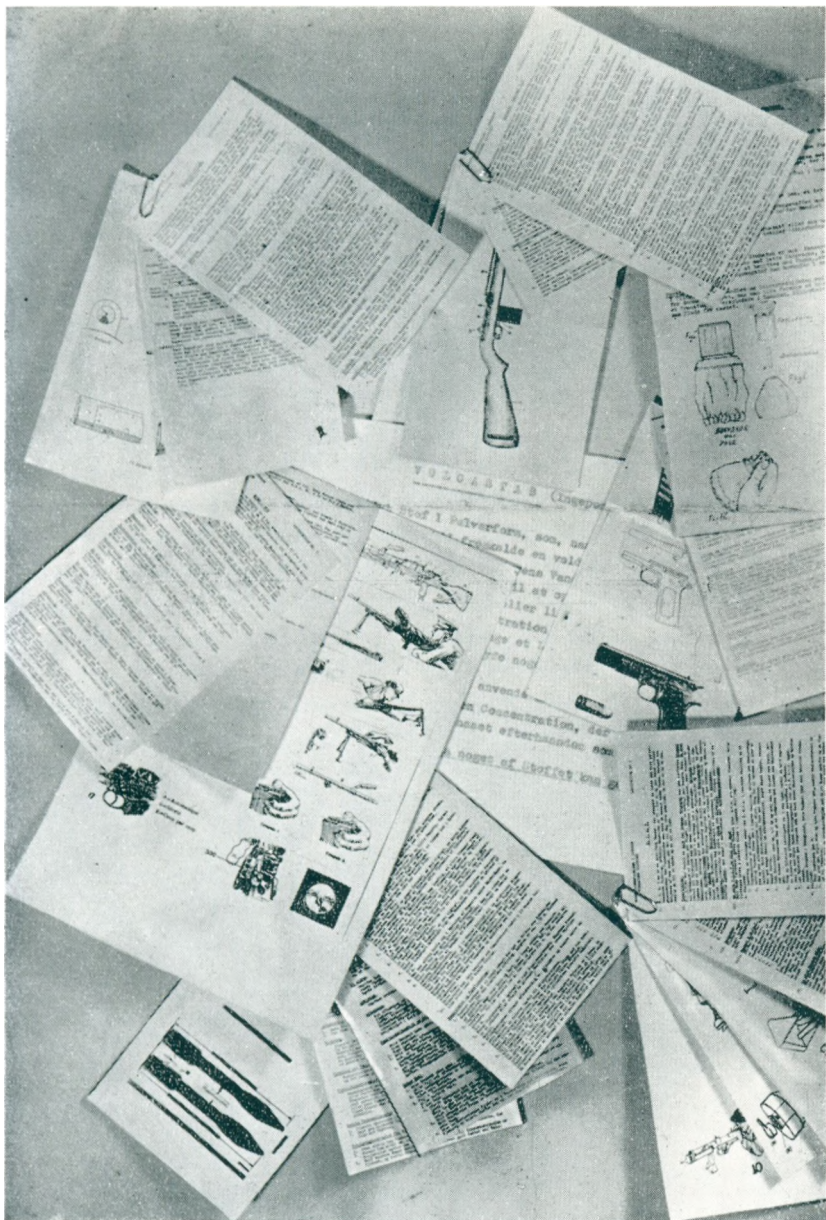
tes her et Terræn, som rummede store, strategiske Muligheder. Dels var det skovbevokset og stærkt kuperet, og dels var det mod Syd begrænset af Søen og mod Nord af Skals Aa. Der var let Adgang til de vigtigste Hovedveje, og endelig laa det nogenlunde midt i Regionen, saaledes at der skulde være gode Betingelser for at opretholde Kontakt med Distriktcheferne.

Bent beskæftigede sig i et Par Uger med Udarbejdelsen af nærmere Enkeltheder i Forbindelse med „Invasions-Hovedkvarteret“s Etablering. Der blev udpeget Landingspladser for Lysander-Maskiner, Nedkastningspladser for Materiel og Faldskærmsfolk, og der blev truffet Aftale med Folk paa Egnen om Etablering af Depoter, Pladser til Vognparker, Benzinoplag, Indkvarteringssteder, Forplejnings- og Sanitetsstationer o. s. v. Et privat Elektricitetsværk i Omraadet vilde i givet Fald blive stillet til vor Disposition, og en af vore Radiotelegrafister foretog paa Stedet Undersøgelse af, hvorvidt det vilde være muligt at betjene Senderne med den forhaandenværende Strømstyrke.

I alle Retninger i en Ring uden om Omraadet blev der truffet Aftale med Folk, hovedsagelig Præster og Lærere, om at de skulde have Kontaktsteder for Hovedkvarteret for Modtagelse af Meldinger m. v. udefra. Ligeledes blev der bestemt Pladser for Etablering af fremskudte Vagtposter, og til Brug for disse rekvirerede vi fra England et Antal af de saakaldte Walkie-Talkies, en amerikansk Radiosender, som kunde virke effektivt over kortere Afstande og betjenes af en enkelt Mand, som bar hele Apparatet i et Tornyster. Planerne blev nøje gennemarbejdet i alle Enkeltheder, og vi begyndte at udlægge de fornødne Depoter paa Egnen, ligesom England naturligvis blev informeret om disse Forberedelser.

I samme Forbindelse blev der udarbejdet en samlet Plan for et Motorordonnans-System, som dækkede hele Regionen. Der skulde oprettes Meldestationer i de forskellige Distrikter, og Ordningen blev saa omhyggelig forberedt, at hele Systemet kunde sættes i Gang og fungere med et Par Timers Varsel.

Det blev nødvendigt for os med flere Køretøjer, og foruden nogle Motorcykler fik vi stillet op imod en Snes Biler til Dis-

De Vaabeninstruktioner, som Hovedkvarteret udsendte.

Forskellige Typer af Pistoler.

Udstyr til Brug ved en Nedkastning.

position, heraf alene fra Aarhus 13. Vi havde bedt England sende Særmeldingen „Generatorbilen er gaaet i Staa“ paa en bestemt Dato, og nogle af vore Folk gik derefter rundt til Privatpersoner, som de vidste var velvilligt indstillet over for os, og fortalte dem, at vi meget gerne skulde bruge deres Vogne. Samtidig fik de at vide, at den nævnte Særmelding vilde komme paa den bestemte Dag som Bevis for, at vi var „rigtige nok“.

Efter at vi havde modtaget Bilerne, blev de bragt i køreklar Stand og fordelt over Regionen.

Det var Hensigten, at Styrkerne fra de forskellige Distrikter skulde melde sig til Hovedkvarteret, saafremt Situationen udviklede sig saadan, at der ikke forelaa lokale Opgaver. Ligeledes var det bestemt, at CBU-Kolonnen fra Sindal med alle Biler og alt Materiel skulde rykke til Invasions-Hovedkvarteret. *Boye* — Chefen i Vendsyssel — en Mand som havde været med lige fra Starten og bl. a. udført et stort Arbejde med Etablering af de første Ruter til Sverige, havde aftalt med CBU-Kolonnen, at den skulde arbejde sammen med Modstandsstyrkerne, og der blev paabegyndt en Bevæbning af Kolonnen. Senere knyttedes ogsaa snæver Kontakt med CBU-Kolonnen i Hobro.

Boye fremkom iøvrigt med et Forslag om, at hver Distriktchef skulde disponere over en motoriseret Udrykningskolonne. Vi fandt denne Plan saa god, at vi sendte Rundskrivelse ud om dette til alle vore Ledere. Forslaget gik ud paa, at hver Distriktchef skulde raade over et Antal Last- og Personvogne samt Motorcykler, som efter nærmere angivne Retningslinier skulde udstyres med specialuddannet Mandskab med bl. a. Maskingeværer og Anti-Tankvaaben.

Distriktcheferne orienteres.

Da det efterhaanden var aabenbart, at Krigen nærmede sig sin Afslutning med stærke Skridt, indskærpede vi kraftigt vore Ledere Betydningen af at faa truffet alle Forberedelser med Henblik paa en kommende Invasion eller de tyske Styrkers Kapitulation.

Lederne var stærkt optaget af Sabotage, Nedkastninger og

andet aktuelt Arbejde, men det Pres, vi fra Hovedkvarterets Side lagde paa dem i Forbindelse med Bents og Svends Instruktionsrejse, gjorde dog, at der kom god Gang i Træningen af Mandskabet og i de øvrige nødvendige Forberedelser.

De Instruktioner, som Mandskabet skulde gennemgaa, var følgende:

1. Vaaben, Anvendelse og Vaabenlære.
 - a. Karabin.
 - b. Maskinpistol.
 - c. P. I. A. T.
 - d. Bazooka.
 - e. Maskingevær.
 - f. Pistol.
 - g. Haandgranat.
 - h. Gammon-Granat.
2. Sprængning.
 - a. Sprængstof og Tilbehør.
 - b. Anvendelse.
3. Kortlæsning.
4. Kompasset og dets Anvendelse.
5. Meldetjeneste.
6. Afvæbningsgreb.
7. Kamp uden Anvendelse af Vaaben (Jiu-Jitsu, Boksning m. m.)
8. Sikkerhed og Forhør.

Delingsførere og særligt udtagne skulde tillige instrueres i:

1. Indretning og Brug af Eureka.
2. Nedkastning.
3. Flyvemaskintyper m. v.

Vi opfordrede Distriktlederne til at sørge for, at det Mandskab, som ikke deltog i Nedkastninger eller lignende, holdt sig i den bedst mulige fysiske Træning f. Eks. gennem Øvelser i Sportsforeninger og lignende. Vi fraraadede dog vore Folk at indtage ledende Stillinger inden for saadanne Foreninger, idet man maatte forudse, at Tyskerne i særlig Grad vilde have Opmærksomheden henvendt paa Sportsledere.

I November 1944 udsendte vi en stor Instruktion, som foruden forskellige Forhold vedrørende de øjeblikkelige Operationer

indeholdt et Afsnit om „Klargøring af Distriktet til den endelige Kamp“. De Opgaver, som var nævnt i denne Forbindelse, var opført skematisk saaledes:

- A. Organisering af Grupper.
- B. Udpegning af de foreliggende Opgaver.
- C. Fordeling af Opgaverne.
- D. Instruktion af Mandskabet.
- E. Udlægning af Vaabendepoter og Klargøring af Materiellet.
- F. Erhvervelse af Køretøjer.
- G. Udlægning af Benzindepoter.
- H. Etablering af Udrykningskolonner.
- I. Oprettelse af Cyklistpatruljer med Kampopgaver.
- J. Organisering af Ordonnanskorps og Etablering af Alarmerings- og Meldesystem.
- K. Udlægning af Depoter med Forbindstoffer, Fødevarer osv.

I en Rundskrivelse, som blev udsendt til samtlige Ledere den 24. Januar 1945 hedder det bl. a.:

„Endvidere beordres følgende:

1. Alle Vaaben gøres klar til Kamp og uddeles i Delings- eller Gruppedepoter, alt eftersom Opgaverne er fordelt til de enkelte Led.
2. Der forberedes et betryggende Alarmeringssystem, hvorved det vil være muligt hurtigt at alarmere Mandskabet og paa den Maade, at der gives Møde paa saadanne Steder, som i Forvejen maa formodes at ligge udenfor eventuelle tyske Spærrezoneer.
3. Lederne sikrer sig, at de Opgaver, som skal udføres af Militærgrupperne, jævnfør den tidligere udsendte Operationsbefaling fra Det allierede Hovedkvarter, er tilstrækkelig forberedte, og at det til disse Opgavers Udførelse nødvendige Materiel forefindes. De her omhandlede Opgaver er følgende:
 - a. Jernbaner:
 1. Ødelæggelse af Linierne paa strategisk vigtige Punkter.
 2. Afsporing af Tog.
 3. Ødelæggelse af Reparationsværksteder og -tog.
 4. Ødelæggelse af Lokomotiver.
 5. Ødelæggelse af Drejeskiver.
 6. Ødelæggelse af Linieødelæggere og Kraner.

- b. Meddelelsesmidler (Telefon, Telegraf og Radio):
1. Ødelæggelse af alle tyske Meddelelsesmidler.
 2. Delvis Ødelæggelse af danske Meddelelsesmidler.
- c. Havne:
1. Sænkning af alle tyske Fartøjer.
 2. Sænkning eller Bortfjernelse af danske Fartøjer, som henligger paa saadanne Steder, hvor der er Mulighed for, at Fjenden vil kunne benytte dem til Udførelse af militære Transporter.
 3. Ødelæggelse af saadanne Installationer paa Havnene, som maatte have Betydning for Fremme af Fjendens Planer (saasom Kraner, Fyr og lignende).
- d. Elektricitetsforsyningen:
1. Ødelæggelse af Transformatorer og Ledninger, som forsyner tyske Anlæg.
 2. Ødelæggelse af Transformatorer og Ledninger, som vil kunne være af Betydning for Fjenden, f. Eks. paa Havneterræner, Jernbanestationer og lignende.
4. Lederne træffer Forberedelse til Besættelse eller Tilintetgørelse af alle Kontorer eller Bygninger, som benyttes af tysk Politi eller Schalburgkorpset. Denne Aktion udføres paa et særligt Kodeord, som vil fremkomme i den engelske Radios Udsendelser eller paa anden Maade. Kode-Ordet er YGGHAURJ.
5. Der træffes i saa høj Grad som muligt Forberedelse til Iværksættelse af Partisanvirksomhed i en saadan Udstrækning, som det efter Ledernes Skøn er muligt under behørig Hensyntagen til de særlige Forhold, som gør sig gældende paa den paagældende Egn. I denne Forbindelse fremhæves Betydningen af at have tilstrækkelige Køretøjer og Benzin til disse.

Foruden at ovenstaaende Forberedelser træffes vil det være formaalstjenligt paa nuværende Tidspunkt i saa stor Udstrækning, som det under Hensyn til Organisationens Sikkerhed er muligt, at iværksætte en omfattende Sabotage, som skal tilsigte dels at forvirre Fjenden og dels at holde større Troppestykker bundet her i Landet, hvilket betyder en Lettelse for de Allierede. Det indskræpes dog, at det, saa vidt det overhovedet er muligt, skal undgaas at komme i direkte Kamp med Fjenden. Den Sabotage, der her kan være Tale om, bør udelukkende omfatte fjendtlige Maal samt saadanne danske Maal, som i den nuværende Situation staar til Raadighed for

fjendtlige Interesser, og kan siges at have Betydning som krigsvigtige. Som Eksempler kan nævnes:

1. Jernbanesabotage, naar Transporter finder Sted.
2. Afsporing af Transporttog eller Ødelæggelse af Materiellet paa Vognene.
3. Ødelæggelse af tyske Køretøjer, Tanks, Flyvemaskiner og lignende.
4. Sænkning af tyske Fartøjer.
5. Sabotage mod tyske Depoter, Barakker og lignende.

Der bedes omgaaende, naar en Aktion er udført, indsendt Rapport til Hovedkvarteret, idet det er Hensigten at udsende Communiquéer om de opnaaede Resultater over den engelske Radio.“

Den Operationsbefaling fra Det allierede Hovedkvarter, som der henvises til, var udgivet af „Supreme Headquarters Allied Expeditionary Force“ (S.H.A.E.F.) og dateret Juli 1944. Den var paa et tidligere Tidspunkt i sin fulde Ordlyd blevet udsendt til samtlige Ledere.

Kode-Ordet, der skulde sætte Aktionen mod de tyske Politinstanser i Gang var, naar det blev dechiffreret, SOKRATES.

Hensigten med at udsende Communiqué'er i BBC var at ægge Mandskabet til større Anstrengelser.

I Slutningen af Januar 1945 udviklede Begivenhederne sig saadan, at vi i højere Grad maatte tage den Mulighed i Betragtning, at Tyskerne kapitulerede, uden at det kom til Kamphandlinger i Danmark, hvorfor vi den 29. Januar udsendte følgende Skrivelse:

„Til samtlige Ledere!

I Tilfælde af Tysklands Kapitulation og en deraf følgende Tilbagetrækning af fjendtlige Tropper her i Landet vil følgende være at iagttage:

1. Alle Gestapos og andre Politinstansers Kontorer besættes, idet det dog bemærkes, at der saafremt Stridigheder skulde opstaa mellem Gestapo og Værnemagten ikke sker Indblanding fra vor Side, før Gestapo er nedkæmpet.
2. Alle Elektricitets-, Gas- og Vandværker, Raadhuse og lignende Lokalteter, som kan formodes at være Genstand for Tyskernes Ødelæggelsestrang, skal besættes.

3. De tyske Tropper skal, saafremt det løvrigt foregaar i Ro og Orden, have Løjlighed til at rykke Syd paa saavel ad Jernbaner som ad Veje, hvorimod Bevægelser paa enhver anden Maade skal forhindres, ligesom det skal overvaages, at Tropperne ikke under Afmarchen uretmæssigt tilegner sig danske Værdier af nogen Art.
4. En almindelig Afvæbning maa formentlig anses for umulig, men Vaaben, som efterlades, skal beslaglægges og maa straks tages i Brug.
5. Det skal i det Omfang, som det er muligt, forhindres, at tyske Anlæg her i Landet saasom Barakker, Kanonstillinger, Bunkers og lignende bliver udsat for Ødelæggelse.
6. Omstrefjende Soldater, som søger at unddrage sig den almindelige Kontrol enten for at forblive her i Landet eller for at foretage Røveri, skal alt efter Omstændighederne indfanges eller nedskydes.
7. Stikkere, Værnemagere og lignende Landsforrædere skal straks tages i Forvaring og deres Virksomheder besættes som Beskyttelse mod Folkets Hævn.“

Dette blev en af mine sidste Ordre som Regionchef. I Midten af Februar fra'raadte jeg for at overlade Pladsen til Lind, der nu gik under Dæknavnet *Blad*. Det var os en stor Skuffelse, at den ny Leder ikke viste nogensomhelst Interesse for de Forberedelser, vi havde gjort for at gøre Regionen klar til den endelige Kamp. Vi havde en tydelig Følelse af, at man fra Militærets Side nødtigt vilde anerkende, at andre end netop ældre Linieofficerer kunde foretage sig noget rigtigt paa disse Omraader.

Liss arresteres.

I Løbet af Efteraaret 1944 skete der en alvorlig Formindskelse af vort Personale. Vi havde hele Tiden holdt en snæver Kontakt med Gustav Olsen, idet vi næsten hver Dag afsendte Kurer fra Aalborg til Aarhus. Pigerne skiftedes til at foretage disse Rejser og skulde foruden at træffe Gustav Olsens Kurer besøge forskellige Kontaktsteder, som vi stadig bibeholdt i Byen.

Paa Grund af den lange Afstand til Aalborg var vor Kontakt-adresse for Meddelelser fra København fortsat hos en Læge i Aarhus, som allerede inden vor Flytning til Aalborg havde staaet til Disposition for os. Adressen stod udelukkende til Raadighed for de „finere Forbindelser“, saasom Frihedsraadet, Englands Repræsentant i København, Møller, samt Faldskærmsfolk, som af en eller anden Aarsag maatte have Interesse i at komme i Forbindelse med os. Adressen blev dog ikke benyttet ret meget, efter at vi var flyttet Nord paa. Fra Frihedsraadet modtog vi aldrig Post, hvorimod der førtes nogen Brevveksling med Møller. Kontaktstedet blev derimod flittigt brugt af Faldskærmsfolkene, som paa Gennemrejser overnattede her og ofte holdt Møder paa Stedet.

Vi besøgte ogsaa stadig Jønne, vor Kontaktmand til Gestapo-forbindelsen, og modtog fremdeles værdifulde Oplysninger.

Kontakten med Gustav Olsen var arrangeret paa den Maade, at vor Kurer skulde færdes paa et nærmere angivet Sted i Aarhus paa en bestemt Tid. Hun skulde der møde Gustav Olsens

Kurer, hvorefter Breve kunde udveksles. Lederen i Sønderjylland, en Premierløjtnant, var blevet arresteret Dagen før Liss kom til Kontaktstedet, uden at vi var blevet orienteret derom. Af uforstaaelige Grunde opgav han straks alt, hvad han vidste, til Gestapo, og hans Arrestation medførte, at 145 Personer i Sønderjylland blev arresteret, foruden at Gestapo fik nøjagtige Oplysninger om Vaabenlagrene i de sønderjydske Byer. Han havde bl. a. ogsaa opgivet Gustav Olsens Kontaktrute i Aarhus.

Da Liss intetanende kom, saa hun sig pludselig omringet af talrige Gestapofolk og blev arresteret. Det skulde dog ikke gaa saa nemt, som Gestapo sikkert havde regnet med. Hun satte Tænderne i en Gestapomands Finger, saa den næsten blev bidt over, og det forskrækkede de modige Fyre saa meget, at hun kunde løbe fra dem. Efter at være blevet jaget i nogle Haver, hvorunder hun forsøgte at faa det Brev, hun medbragte, tilintetgjort, blev hun dog atter fanget. Hun sad i lang Tid i Kolding Arrest og blev senere ført til Frøslev, hvorfra hun først slap ud ved Krigens Slutning.

Det var en højst beklagelig Affære for os. Liss var den Kurer, som havde arbejdet længst hos os og havde rejst overalt til Lederne i Jylland samt til mange Forbindelser i København. Hun vilde, hvis hun fortalte, hvad hun vidste, være i Stand til at rulle hele vor Organisation op. Selvom vi havde den største Tillid til, at hun ikke vilde sige noget, eller i hvert Fald vilde trække Tiden ud saa længe som muligt, maatte vi naturligvis sætte vort Advarselssystem i Gang. Alle hun overhovedet havde haft Forbindelse med blev omgaaende alarmeret. Det kunde dog trods alt have faaet de alvorligste Konsekvenser for Arbejdet, hvis Liss, som var inde i alle Arbejdsmetoder inden for Staben, havde snakket.

Hun skuffede ikke vor Tillid. Kun et eneste Sted fik hendes Arrestation alvorlige Følger. Hun, som eller fulgte Princippet ikke at skrive nogetsomhelst ned, havde dog paa en eller anden Maade faaet en lille Seddel i sin Taske med et Telefonnummer i Nykøbing, og denne Bagatel førte til en dramatisk Episode, hvorunder en af vore Ledere i Nykøbing blev arresteret. Vi fik

at vide, at Liss var dybt ulykkelig over, hvad hun paa denne Maade havde været Aarsag til, men vi følte os ikke saa lidt taknemmelige over for hende og var stolte af hendes Standhaftighed.

Jeg var tidligere af Gustav Olsen i stærke Vendinger blevet bebrejdet, at vort Hovedkvarter i saa høj Grad brugte unge Piger til betroet Arbejde. Men efter denne Tid modtog jeg aldrig Bebrejdelser af den Art fra Gustav Olsen, og hans Mening paa dette Omraade har antagelig ændret sig, da Premierløjtnanten, som var en af hans Favoritter, svigtede saa totalt.

Samtidig med Liss blev iøvrigt den kvindelige Kurer for Efterretningstjenesten i Aarhus arresteret, da hun kom paa Kontaktstedet.

Da Liss ikke kom tilbage, sendte vi den følgende Dag Annie til Aarhus for at finde ud, hvad der var sket. Hun fik Besked om at vise stor Forsigtighed og var derfor særlig opmærksom, da hun om Eftermiddagen gik til Gustav Olsens Kontaktrute. Pludselig blev en ung Mand arresteret faa Meter fra hende, og hun var herefter ikke i Tvivl om, at Ruten var kompromitteret.

Kort Tid efter fik vi Meddelelse om, at Gestapo var klar over, at Annie var Kurer hos os og vidste en hel Del om hende. Vi vilde ikke risikere, at endnu en af vore Piger blev arresteret, og sendte hende til Sverige, hvor hun til Krigens Slutning arbejdede hos Lange i Dansk Hjælpetjeneste.

Efter denne Reducering af Hovedkvarterets Personale ansatte vi en fast Kurer *Olsen*, hvis eneste Opgave det var hver Dag at rejse frem og tilbage mellem Aarhus og Aalborg med Meldinger. Det var ikke nogen morsom Beskæftigelse i Vinterens Kulde og Sne med de daarlige Togforbindelser, lange Ventetider paa Kontaktstederne og Gestapos stadige Jagt paa vore Kurerer, og allerede efter et Par Maaneders Forløb trængte han til at blive skiftet ud.

Ny Kurer blev *Berthelsen*, som paa Grund af nye Indskrænkninger i Togtrafikken efterhaanden gik over til udelukkende at anvende Bil eller Motorcykle.

Der knyttedes ogsaa en fast Motorcykle-Ordonnans, *Erik*, til Hovedkvarteret. Han var camoufleret som tjenestegørende i Statens civile Luftværn, og i Motorcyklen var indrettet et hemmeligt Rum til Meldingerne.

Salute to the brave.

I Eftersommeren 1944 kom Telegrafisten *Noah*, men da vi paa dette Tidspunkt endnu ikke havde Brug for to Telegrafister, blev han stillet til Raadighed for Efterretningstjenesten og kom til at arbejde i Hjørring.

I Midten af November blev han arresteret, medens han arbejdede med sin Sender fra en Lejlighed i Byen, og Senderen med Koden og alt andet Tilbehør blev taget.

Vi meddelte omgaaende England den beklagelige Affære, men modtog nogle Dage senere et Telegram, hvori man forespurgte, om vi var sikre paa, at *Noah* virkelig var arresteret. Der var til London ankommet Telegrammer fra ham, hvori han meddelte, at han var sluppet fra Gestapo og nu arbejdede længere sydpaa.

Det var Tyskerne, som paa denne Maade forsøgte at komme i Korrespondance med England og derigennem faa Forbindelse med os, og vi meddelte naturligvis straks England, at *Noah* stadig var Gestapos Fange.

Et Par Dage efter fik vi gennem vor Gestapoforbindelse i Aarhus et Budskab, som baade bedrøvede os og gjorde os stolte. For ikke at blive tvunget til at angive Kammerater og for at forhindre, at Tyskerne skulde misbruge ham, som de var begyndt paa, havde *Noah* taget sit eget Liv i Cellen.

Som Svar paa vor Meddelelse herom modtog vi fra England følgende Telegram:

Salute to the brave!¹⁾

¹⁾ Oversat: **Honnør for den tapre!**

Den nordjydske Sabotage.

Min principielle Indstilling over for Sabotagen var den, at det drejede sig om at give Sabotagen saa stort et Omfang som muligt. Vi maatte se i Øjnene, at der maaske aldrig blev Invasion eller anden Form for Kamphandlinger i Danmark, og vi maatte derfor benytte Lejligheden til, saa længe Tyskerne var her, i saa høj Grad som overhovedet muligt at kæmpe imod dem. Vi skulde bl. a. dermed bevise over for Udlandet, at der var Danske, som ikke var enige i den officielle danske Politik over for Besættelsesmagten — en Politik, som vi vidste, havde skabt et daarligt Ry om Danmark i den allierede Verden. Vi havde ogsaa Pligt til at prøve paa at aftvætte den Skamplet, som vi følte vor Holdning den 9. April satte paa Danmarkshistorien og det danske Folks Ære. Denne Plet kan aldrig fjernes og vil altid figurere i Historien til Skændsel for dem, der havde Ansvaret, men det var vor Pligt at sørge for, at der ogsaa fra vor Tid kommer til at staa noget, som er i bedre Overensstemmelse med de Traditioner, der altid har kendetegnet vort Folk og dets Historie.

De aktive Sabotagehandlinger vilde i højere Grad fæstne sig i Verdens Bevidsthed og komme til at indtage en større Plads i vort Lands Historie end militære Forberedelser til en i høj Grad tvivlsom Invasionsdag.

Paa et tidligt Tidspunkt udsendtes til samtlige Distriktledere en Redegørelse for de principielle Retningslinier vedrørende

Sabotage samt Oplysninger om, hvilke Sabotage-Objekter, der havde øjeblikkelig Interesse. I Fortsættelse heraf blev Distriktlederne til Stadighed orienteret om, hvilken Sabotage, der i Forhold til de foreliggende Omstændigheder var mest aktuel.

Jernbanesabotagen gik frem for al anden Form for Sabotage, men derudover var Udviklingen den, at det i Begyndelsen hovedsagelig var danske Virksomheder, man saboterede, saasom Automobilværksteder, Fabrikker og andre Foretagender, der arbejdede for Tyskerne. Senere blev det i langt højere Grad rent militære Maal og tyske Etablissementer af overhovedet enhver Art, der var Genstand for Sabotørernes Anstrengelser.

Vore Ledere havde staaende Ordre til Udførelse af Sabotage paa eget Initiativ efter de skitserede Retningslinier og skulde blot indsende Rapport, naar de havde været i Virksomhed.

Med Hensyn til Jernbanesabotagen var Reglen den, at der kun maatte saboteres, naar der forestod tyske Transporter paa Banerne. Vi havde vore Forbindelser blandt Funktionærerne paa alle større Stationer og blev som oftest i god Tid orienteret om de tyske Transporter. I Hovedkvarteret samlede vi saadanne Efterretninger fra Forbindelsesmændene de forskellige Steder og kunde paa Grundlag deraf give vore Ordre. Men herudover havde de fleste Distriktchefer en lokal Jernbanemand, som informerede dem om Trafikken.

Der var Jernbanesprængninger næsten hele Tiden, snart her, snart der i Regionen, og hvis det ikke lige var selve Skinnerne, det gik ud over, var det Lokomotiver, Drejeskiver, Jernbanevogne med tysk Materiel eller lignende.

I November 1944 havde vi en større Jernbanesabotage-Aktion, idet vi havde faaet Meddelelse om, at visse Ting tydede paa en forestaaende Rømning af Norge. Saaledes laa der i Frederikshavn et større Antal Baade bl. a. de beslaglagte Storebæltsfærger, og det forlød, at disse vilde gaa til Søs, saa snart Vejret tillod det.

Netop ved denne Tid havde Tyskerne meddelt, at der fremtidig vilde blive transporteret danske Sabotører som Fanger med

de tyske Transporttog, og at Sabotørerne straks vilde blive skudt, saafremt der skete Sabotage under Transporten.

At dette ikke var Bluff, vidste vi. Vi havde nemlig haft Lejlighed til at hjælpe en Sabotør, der var flygtet fra en saadan Transport, af Sted til Sverige.

Vi bestemte os derfor til ikke at foranstalte Sabotage direkte mod Transporttog, men at ødelægge Jernbanenettet, endnu før Sabotørerne, som skulde med Togene, var afgaaet fra Frøslev. Dette betød, at Ødelæggelserne maatte være mere omfattende end normalt. Distriktlederne modtog Instruktion i Overensstemmelse hermed. Instruktionen sluttede saaledes:

Jeg beder alle Ledere træffe de nødvendige Forberedelser til at opnaa det bedst mulige Resultat, idet det paapeges, at dette sikkert bedst opnaas ved en systematisk Sprængning af de ædlere Dele i Jernbanenettet, f. Eks. Sporskifter. Opmærksomheden henledes paa, at det under Planlæggelsen af Aktionerne vil være formaalstjenligt at tage i Betragtning, hvor det foreliggende Reservemateriel beror samt overveje Muligheden af at foretage Ødelæggelse af de paa disse Steder værende Transportmidler, saasom Skinnecykler, Troljer og lignende.

Der skal gøres klar omgaaende, og Aktionen vil være at sætte ind, naar Lederen herfra modtager en eller anden Besked, hvori Navnet FERDINAND forekommer.

For at give Aktionen den størst mulige Effektivitet ønskede vi, at de Allierede skulde foretage Bombardement af Jernbanebroen over Limfjorden ved Aalborg, og anmodede derom i Telegram til London.

Vi modtog imidlertid det Svar, at man ikke paa nuværende Tidspunkt saa sig i Stand til at bombe Aalborg-Broen paa Grund af det kraftige Anti-Luftskyts.

Dette forhindrede os dog ikke i at skride til Aktion. Da Transporterne begyndte, blev Kode-Ordet „Ferdinand“ udsendt til de Byer, hvor vi ønskede Sabotage sat i Gang. Vi var ved Anvendelsen af dette System i Stand til at sætte Sprængningerne i Gang netop paa de Steder, hvor det var paakrævet, og undgik saaledes at ødsle med Sprængstoffet.

De følgende Telegrammer vil i nogen Grad give et Indtryk

af det Tempo, vi arbejdede i, men forøvrigt blev det naturligvis vanskeligt for Lederne at tilsende os Rapporter, efterhaanden som Jernbaneforbindelserne og dermed Postgangen totalt svigtede. Telegrammerne giver saaledes ikke noget fuldstændigt Billede af den omfattende Aktion.

10. Novbr.: Railway-sabotage in Northjutland last night stop sabotage at following places Aalborg, Svenstrup, Skalborg, Tylstrup, Brønderslev, Hæstrup, Frederikshavn, Vester Hassing stop only traffic in Northjutland Aalborg—Hadsund and Nørresundby—Fjerritslev stop we will keep the breaks effective as long as possible stop the papers are not allowed to mention the operations stop.

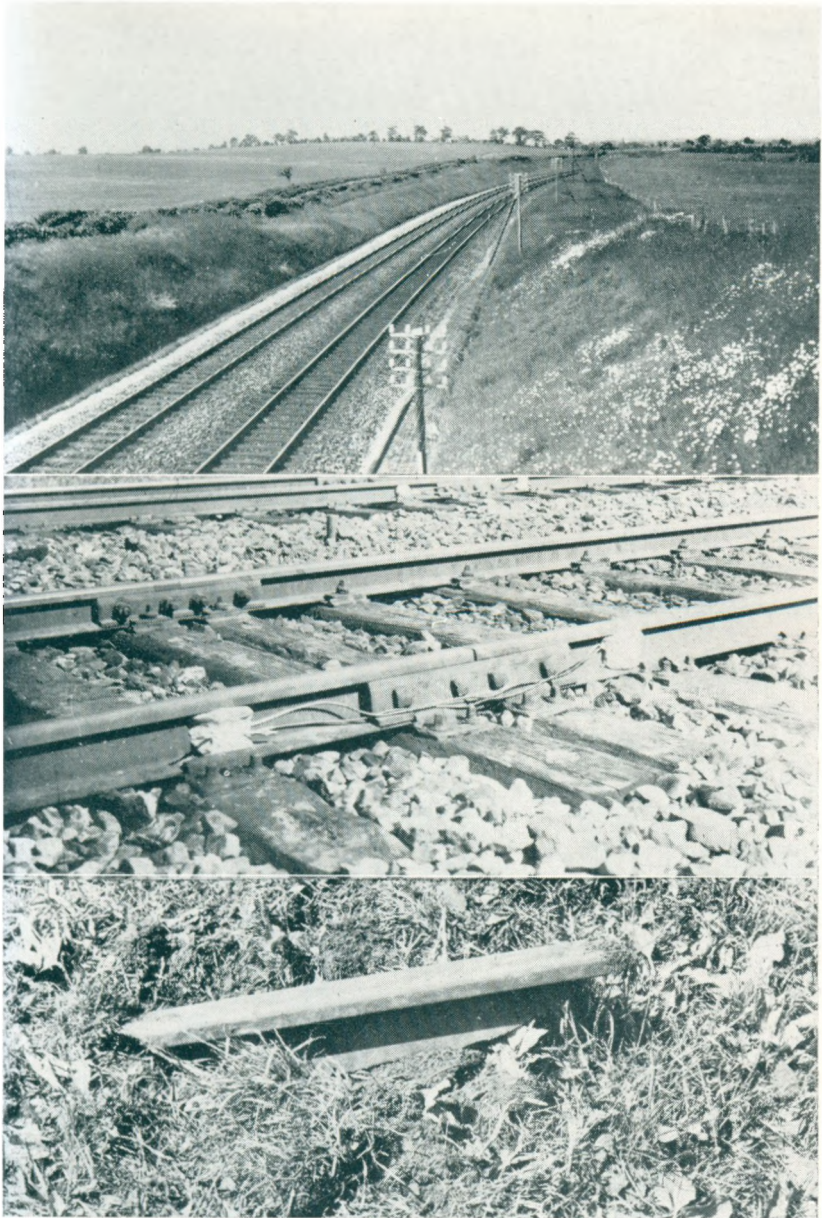

(Oversat: Jernbanesabotage i Nordjylland sidste Nat — Sabotage paa følgende Steder — Aalborg, Svenstrup, Skalborg, Tylstrup, Brønderslev, Hæstrup, Frederikshavn, Vester Hassing — I Nordjylland kun Trafik Aalborg—Hadsund og Nørresundby—Fjerritslev — vi vil opretholde Afbrydelserne saa længe som muligt — Aviserne maa ikke omtale Operationerne.)

14. Novbr.: Report of railway sabotage Northjutland stop night November 12th about forty rails destroyed at Ellidshøj stop night 13th explosions in Vendsyssel and near Hobro stop Germans have no reserve materiels and must break op rails at other places stop no thorough-fare in Northjutland last five days stop German posts for each hundred metres at the railroads and patrols at all roads stop we will continue stop.

(Oversat: Rapport om Jernbane-Sabotage i Nordjylland — Natten til 12. Novbr. omkring 40 Skinner ødelagt ved Ellidshøj — Natten til den 13. Sprængninger i Vendsyssel og ved Hobro — Tyskerne har intet Reserve-Materiel og maa bryde Skinner op andre Steder — ingen gennemgaaende Trafik i Nordjylland de sidste fem Dage — tyske Poster for hver 100 Meter paa Banerne og Patuljer paa alle Veje — vi fortsætter.)

Velegnet Sted for Jernbanesabotage. — Ladningen anbragt.
Et bortsprængt Skinnestykke.

Elektrisk Sprængladning, som var nedgravet under Jernbanelinien ved Rold Skov.
Hver Beholder indeholdt 11 Kilo Sprængstof.

Sprængningsmateriel, Sprængstof, Lunte, Detonatorer, Sprængblyanter, Forladninger,
Stormtændstikker m. m.

Den 12. November havde vi fra England modtaget et Telegram, hvori det bl. a. hed:

very pleased to receive report of rail-sabotage stop hope you will keep up this excellent work stop.

✱

(Oversat: Meget glade for at modtage Rapport om Jernbane-Sabotage — haaber I vil fortsætte dette udmærkede Arbejde.)

Transportbaadene fra Norge havde indtil dette Tidspunkt overvejende anløbet Frederikshavn, hvor Tropperne gik i Land og fortsatte med Tog til Vestfronten. Der kom nu en Periode, hvor Tyskerne næsten ikke brugte de nordjydske Jernbaner til Transport, men lod Baadene fra Norge sejle til Havne længere sydpaa, og der var saaledes for os ingen Grund til at fortsætte Sabotagen.

Efter et Par Maaneders Pause begyndte Tyskerne igen Transporter igennem Nordjylland, og de trak denne Gang op til at blive større end nogensinde tidligere. Vi iværksatte derfor en stor Aktion igen. Den 2. Februar sendte vi følgende Telegram til England:

2. Febr.: Sabotage communiqué from Northjutland stop owing to german transports we have stopped the railway traffic as follows stop 29th south of Aalborg 12 hours 30th south of Aalborg 24 hours 31th at Randers 12 hours 2nd south of Aalborg surely for the next week stop by these operations plenty of rails and all switches at Randers station were destroyed stop bombs are now placed on the whole line from Aalborg to Hobro and as the bombs are covered with snow they cannot be seen stop it is therefore very dangerous to try to get the railway free again stop during this days we have destroyed many other objects important for the enemy stop end stop we should like to get this in BBC soonest stop.

✱

(Oversat: Sabotage-Communiqué fra Nordjylland — Paa Grund af tyske Transporter har vi stoppet Jernbanetrafikken som følger — den 29. Syd for Aalborg i 12 Timer, den 30. Syd for Aalborg i 24 Timer, den 31. ved Randers i 12 Timer og den

2. Syd for Aalborg, antagelig for den næste Uge — under alle disse Operationer er Masser af Skinner og alle Sporskifter paa Randers Station ødelagt — Bomber er nu anbragt paa hele Strækningen fra Aalborg til Hobro, og da Bomberne er dækket med Sne, kan de ikke ses — det er derfor meget farligt at prøve paa at faa Jernbanelinien klar igen — vi har i disse Dage ødelagt mange andre Ting, der er vigtige for Fjenden — Slut — Vi vil sætte Pris paa Udsendelse af dette i BBC snarest.)

Meddelelsen i Telegrammet om, at der var udlagt Bomber paa Strækningen fra Aalborg til Hobro var i Strid med Sandheden, men vi tilsigtede dermed at bluffe Tyskerne. England udsendte som ønsket Telegrammet samme Aften i BBC, idet man i London straks forstod Meningen.

Den næste Dag afsendte vi følgende Telegram:

3. Febr.: Sabotage-communiqué Northjutland stop last night 300 metres rail destroyed between Aalborg and Hobro stop by explosion we have destroyed two ack-ack guns 75 mm at Ø. Uttrup stop.

(Oversat: Sabotage-Communiqué fra Northjutland — sidste Nat 300 Meter Skinne ødelagt mellem Aalborg og Hobro — ved Sprængning har vi ødelagt to 75 mm Luftværnskanoner ved Øster Uttrup.)

Herefter fulgte:

5. Febr.: Sabotage-communiqué Northjutland stop saturday evening we have derailed an enemy troop transport train at Svenstrup south of Aalborg stop engine and two waggons turned over sunday we have made an attack at aerodrome East Aalborg stop two Messerschmidt 109 one Junckers observation plane and a car for transport of special mechanical tools destroyed by explosion stop to day four lorries at factory Norden which were requested by enemy were destroyed by explosion stop we have now opened the railway traffic again owing to danish goods transports stop.

(Oversat: Sabotage-Communiqué fra Nordjylland — Lørdag Aften har vi afsporet et fjendtligt Troppetransporttog ved

Svenstrup Syd for Aalborg — Lokomotiv og to Vogne væltede — Søndag angreb vi Flyveplads Øst ved Aalborg — to Messerschmidt 109 og en Juncker Rekognosceringsmaskine samt en Vogn til Transport af Specialværktøj blev ødelagt ved Sprængning — I Dag blev fire Lastvogne, som var rekvireret af Fjenden, ødelagt ved Sprængning paa Fabrikken Norden — vi har nu aabnet Jernbanetrafikken igen paa Grund af danske Godstransporter.)

Trafikken holdtes dog kun aaben et Døgn, hvorefter vi fortsatte Offensiven, som afsluttedes med følgende Telegram:

13. Febr.: Sabotage news stop railway sabotage has been continued now for a fortnight and many kms of rail destroyed stop one track from Aalborg and South is broken up and used for repair stop.

(Oversat: Sabotage-Nyheder — Jernbanesabotagen har været fortsat i 14 Dage, og mange Kilometer Skinne er ødelagt — det ene Spor fra Aalborg og sydpaa er brudt op og anvendt til Reparationer.)

Som det fremgaar af Telegrammerne blev denne Periode meget alvorlig for Tyskerne og er utvivlsomt den af alle gennemførte Jernbanesabotager, som havde længst Varighed.

Det var en spændende Tid, og Humøret var højt paa Grund af de gode Resultater, og fordi vi havde Held til at gennemføre Operationerne uden Tab af Folk. Ved Nat og ved Dag lød Sprængningerne fra Jernbanerne, skønt Tyskerne havde foranstaltet et Opbud af Vagter, som vi aldrig havde set Magen til. Ikke blot langs Jernbanerne gik Posterne to og to sammen med 50—100 Meters Mellemlum, men overalt paa Veje og i Terrænet færdedes tyske Patruljer, og det var næsten umuligt at komme fra en By til en anden.

Vejret havde været os gunstigt. Der havde været Snestorm, og mange Steder laa meterhøje Driver. Ikke mindst fordi vi saaledes var afskaaret fra at etablere Nedkastninger paa Grund af de Spor, som vilde efterlades i Sneen, kunde vi sætte alt Mandskab ind paa Jernbanesabotage. Der herskende en straalende

Stemning imellem Sabotørerne, og de kappedes om at overgaa hinanden med Hensyn til Dristighed og Opfindsomhed.

Formentlig havde vort første Telegram, som i sin fulde Ordlyd var blevet gengivet i den danske Udsendelse fra London, vakt stor Vrede hos Tyskerne. I hvert Fald benyttede de nu Fremgangsmaader, som ikke tidligere var blevet anvendt. Al Færdsel paa Landevejene i Bil blev forbudt fra Kl. 15 til den følgende Morgen Kl. 8, og vovede man at trodse dette Forbud, blev Bilen beslaglagt.

Jeg var selv ude for dette en Søndag, da jeg havde været sydpaa for at inspicere og give nye Ordre og paa Vejen mod Aalborg blev stoppet efter at have passeret Rold Skov. Klokken var netop nogle Minutter over 15, og Tyskerne var ude i stort Tal. Jeg var kørende i en Taxa fra Randers, og baade Chaufføren og jeg fik Ordre til at stige ud, hvorefter vi og Vognen blev grundigt visiteret. Jeg havde den Dag Papirer som Ingeniør i det civile Luftværn, og da Tyskerne sagde, at Vognen skulde køres over til Siden og blive der til den følgende Morgen, prøvede jeg at gøre dem begribeligt, at man ikke kunde behandle en højtstaaende Person som mig paa den Maade. Jeg fortalte dem, at det var meget vigtigt, at jeg kom tilbage til Aalborg, da jeg havde en hel Del med Sprængninger at gøre — i den Forstand, at jeg foretog Undersøgelser, naar Sprængningerne havde fundet Sted. De var imidlertid ubønhørlige, og Chaufføren og jeg traskede mod Skørping, hvor jeg haabede at faa fat paa en Cykle for derefter at snige mig til Aalborg. Vi blev stoppet hver Gang, vi havde gaaet nogle faa Hundrede Skridt og skulde stadig legitimere os og forklare, hvor vi kom fra.

Chaufføren indlogerede sig paa Hotellet for at vente paa Vognens Frigivelse, og jeg gik rundt for at købe eller laane en Cykle. De gode Skørping-Boere var dog klogere end som saa, og jeg fik det bestemte Indtryk, at der overhovedet ikke fandtes en Cykle i Skørping.

Jeg fortsatte derfor til Fods mod Støvring, hvor vi havde en Forbindelse.

Efter atter at have været stoppet en Snes Gange eller saa

endte jeg ved Korsvejen midt i Støvring, hvor der stod en Mængde Tyskere. Jeg maatte her gentage min Forklaring og fremvise mit Legitimationskort, hvoraf det fremgik, at jeg var fra Aalborg. Da Visitationen var endt, vilde jeg dreje ned ad den Gade, hvor Manden, jeg vilde overnatte hos, boede. Imidlertid greb en Soldat mig i Ærmet og standsede mig, idet han forlangte paany at se mit Legitimationskort. Han pegede paa det Sted, hvor Adressen „Jernbanegade, Aalborg“ stod skrevet, og spurgte, hvad der stod. Da jeg havde fortalt ham det, lyste han med sin Lommelygte — det var efterhaanden blevet mørkt — op paa Gadeskiltet paa Hushjørnet, og da der stod Jernbanegade, sagde han: „Alles gut!“, hvorefter en Soldat fulgte mig til mit Bestemmelsessted. Den følgende Dag kom jeg til Aalborg uden videre Besvær.

Tyngdepunkterne for vor „Vinteroffensiv“, som vi kaldte den, var Aalborg og Randers. Sabotørerne kom frem til Jernbanerne paa alle mulige Maader, til Fods, pr. Cykle, paa Ski, kravlende eller krybende. Nogen af dem slog sig ned paa en Gaard eller i et Blokhus og blev ude i flere Dage, idet de forestillede at holde Vintersportsferie

En af Dagene ankom nogle Sabotører til et Sted i Nærheden af Jernbanelinien, og en af dem krøb op paa Skinnerne for at finde et velegnet Sted, hvor der ikke var for megen Is og Sne. Det viste sig imidlertid, at Skinnerne var tilføget, da Banerne ikke havde været benyttet i mange Dage, og Sabotørerne gik derfor ind paa en nærliggende Gaard, hvor de bad om at laane et Par Skovle. Gaardejeren protesterede, men da han saa en Pistol rettet imod sig, svandt Protesten hen, og medens en af Sabotørerne holdt ham op, gik de øvrige op paa Jernbanelegemet, hvor de optraadte som Snekastere. Medens en af dem laa paa Maven dækket bag Snedyngerne og anbragte Bomberne, fortsatte de andre det fredelige Arbejde. Da Bomberne var anbragt, dryssede man et passende Lag Sne over, afleverede Skovlene til

deres rette Ejermand og forsvandt efter at have fortalt ham lidt om, hvilke Konsekvenser det kunde faa, hvis han ikke holdt tæt.

Et Par Sabotører var en Dag paa Vej ud af Aalborg, den ene med Bomberne i en Pakke under Armen, da de blev standset af Tyskerne. Efter at Soldaterne havde set Legitimationskortene, sagde de: „Hände hoch!“, hvorefter de undersøgte Sabotørernes Lommer. De adlød naturligvis Kommandoen, idet Manden med Pakken beholdt denne i Haanden, da han rakte Hænderne op. Da Tyskerne havde endt Visitationen, sagde de deres sædvanlige „Alles gut“, hvorefter Sabotørerne kunde fortsætte.

Randers-Folkene stod ikke tilbage for Aalborg. Her herskede samme hekliske Tempo, den samme Spænding og det samme Humør. Man havde fundet paa at sy Kapper af hvide Faldskærme, som vi havde rigelige Mængder af, og iført disse kunde Mandskabet bogstavelig talt kravle mellem Benene paa Tyskerne og anbringe Bomberne uden at blive set. En Kone, som mødte et saadant hvidt Gespenst en mørk Aften, udstødte et højt Skrig og var en Besvimelse nær. Hun tog sig dog sammen til at gøre omkring og flygte over Hals og Hoved.

Angreb paa Aalborg Flyveplads.

Den Sabotage, som vi efterhaanden dristede os til at forøve mod tyske militære Maal, kulminerede i Angrebet mod Flyveplads Vest, Aalborg, som skulde blive en af Besættelsestidens betydeligste Sabotageaktioner. Medens vi endnu var ved at træffe vore Forberedelser, fandt Bombeangrebet mod Gestapo-Hovedkvarteret i Aarhus Sted. Dette skete den 31. Oktober ved Middagstid, og vi modtog straks Melding herom, saaledes at vi Kl. 15 kunde sende følgende Telegram til London:

31. Oktbr.: Bombing of Gestapo Aarhus ok stop Gestapo
headquarter completely destroyed stop only one bomb failed

stop barack Langelandsgade is burning stop congratulations to all concerned stop further news at nineteen thirty danish time stop.

✧

(Oversat: Bombningen af Gestapo, Aarhus, ok — Gestapos Hovedkvarter fuldstændig ødelagt — kun een Bombe fejlede Maalet — Langelandsgades Kaserne brænder — Lykønskninger til alle implicerede — yderligere Nyheder Klokken 19,30 dansk Tid.)

Telegrammet om Aftenen lød saaledes:

Bombing of Gestapo Aarhus stop ambulances were carying Germans for several hours stop we cannot yet give number of killed stop in one of the buildings fifteen Gestapos had their offices stop it is supposed that all of them were killed stop we hope so stop.

✧

(Oversat: Bombningen af Gestapo, Aarhus — Ambulancer kørte Tyskere bort i adskillige Timer — vi kan endnu ikke opgive Antallet af dræbte — i en af Bygningerne havde 15 Gestapofolk deres Kontorer — det menes, at de alle er dræbt — vi haaber det.)

Den følgende Dag afsendte vi vort første Telegram om Flyvepladsen, idet vi meddelte, at vi agtede at sabotere den Fredag den 3. November, og at det tegnede til at blive den største Sabotagehandling, vi nogensinde havde præsteret. Samtidig afsende vi yderligere et Telegram om Gestapo-Hovedkvarteret i Aarhus. Det lød saaledes:

1. Novbr.: Gestapo Aarhus stop killed Germans supposed to be about 150 or 165 stop killed Danes 20 or 30 stop most of them informers stop all cardindexes burnt stop Schwitzgiebel killed we are very very thankful stop.

✧

(Oversat: Gestapo, Aarhus — Antallet af dræbte Tyskere menes at være 150—165 — 20—30 Danske dræbt — de fleste af dem Stikkere — alle Arkiver brændt — Schwitzgiebel dræbt — vi er meget taknemmelige).

Allerede samme Dag modtog vi et Takketelegram paa Grund af vor hurtige Rapport om Angrebet mod Gestapo. Telegrammerne om Gestapo-Hovedkvarteret og Sabotagen mod Flyvepladsen kom saaledes til at gribe ind i hinanden, og man betragtede derfor i London fra første Øjeblik Aktionen mod Flyvepladsen som en Tak fra vor Side til Royal Air Force.

Aktionen fandt Sted den 3. November som planlagt. I lang Tid i Forvejen havde vore Sabotører været beskæftiget med at lave Bomber. Der blev anvendt ialt et halvt Hundrede Sprængbomber af forskellig Størrelse og en Snes Brandbomber.

Nogle Maaneder tidligere var Koch under et Besøg i Aalborg tilfældigt kommet i Snak med en Mand paa Gaden, og da han erfarede, at Manden var Specialarbejder paa et Værksted i Lindholm, som var beslaglagt af Tyskerne, kappede han ham straks som Sabotør. Det varede ikke mange Dage, før Specialværkstedet gik i Luften, og vor nyerhvervede Sabotør fik her efter Arbejde paa Flyvepladsen.

Han fandt hurtigt ud af, at der maaske ogsaa her var Mulighed for en Aktion, og i Samarbejde med Sabotagechefen i Aalborg *Jens Lyhne*, og flere andre af vor Sabotage-Ledere blev der udarbejdet en Plan. Efter at Hovedkvarteret havde godkendt Planen, begyndte man at transportere Bomberne ind paa Flyvepladsen. De var camoufleret som Madpakker og blev af vor Flyveplads-Sabotør og fire Kammerater, som han havde faaet til at hjælpe sig, baaret ind paa Flyvepladsens Omraade trods den omhyggelige Visitation, som alle Arbejderne var underkastet.

Pakkerne blev anbragt i aflaaede Garderobeskabe, og da i Løbet af cirka 14 Dage alle Bomber var kommet igennem Afspærringen, var Tiden inde til Handling.

De fem Folk, som nu i 14 Dage ingen Frokost havde faaet, gik rundt og placerede „Madpakker“ i Hangarer, Værksteder, Benzin- og Oliedepoter, Officersmesser o. s. v., idet de anbragte en trykket Sprængblyant i hver af Pakkerne. Udlægningen fandt Sted i Frokostpausen, og da det var 12 Timers Blyanter, skulde Eksplosionerne saaledes indtræffe omkring Midnatstid.

Hovedmanden blev desværre opdaget, da han var ved at anbringe en Bombe, og blev arresteret. Heldigvis havde han dog faaet lagt Bomben fra sig, og naar han blev holdt tilbage, var det udelukkende, fordi han havde været paa et Sted, hvor han intet havde at gøre. Uheldigvis beholdt Tyskerne ham trods hans kraftige Forklaringer om, at han intet ondt vilde, og han tilbragte Resten af Krigen i Frøslev, idet det ikke lykkedes Tyskerne at faa ud af ham, at han havde haft nogen Andel i Angrebet.

Vi tog den Nat en Pause i Hovedkvarteret, og hele Staben var samlet i en højtliggende Villa, hvorfra vi havde god Udsigt til Flyvepladsen. Vi havde ventet at se store Baal og høre kraftige Detonationer, men var meget skuffet, da vi ved 4-Tiden forlod vor Udkigspost efter kun at have hørt nogle faa Knald.

Det viste sig, at Sprængblyanterne paa Grund af det kølige Vejr — Temperaturen i Hangarerne var saaledes under Nul — blev ekstraordinært forsinket, og i de næste to Dage kom Eksplosionerne med Mellemrum. Tyskerne blev mere og mere forvirret, efterhaanden som Detonationerne indtraf. Alle Danske var forbudt Adgang til Flyvepladsen, og det varede derfor nogle Dage, før vi blev klar over, hvor omfattende Skaden havde været. Et større Antal Tyskere blev dræbt eller saaret, herunder flere under Forsøg paa at fjerne udlagte Bomber. To Hangarer med cirka 40 Maskiner blev tilintetgjort. En Værkstedsvogn med uerstatteligt Specialværktøj og et mekanisk Værksted blev ligeledes ødelagt. Værkstedsvognen blev hver Aften benyttet til at transportere alt det finere Specialværktøj i Sikkerhed uden for Flyvepladsen af Hensyn til Faren for natlige Luftangreb. Desuden blev Officersmessen og en Kasernebygning sprængt i Luften.

Vi modtog fra England nogle Dage efter Aktionen følgende Telegram:

8. Novbr.: Congratulations to you and all concerned in operation against Aalborg aerodrome stop you could not have made a better acknowledgement to the Royal Air Force for their attack on Gestapo Aarhus stop.

(Oversat: Lykønskninger til Dem og alle implicerede i Operationen mod Aalborg Flyveplads — I kunde ikke have vist en bedre Anerkendelse til Royal Air Force for deres Angreb paa Gestapo i Aarhus.)

Sænkning af Skibe.

Da Aalborg var den eneste By i Nordjylland, hvor der i større Antal fandtes Virksomheder, som arbejdede for Tyskerne, ligesom ogsaa langt de fleste militære Anlæg fandtes her, blev denne By i alle Henseender det største Sabotage-Centrum i Regionen. Distriktcheferne *Thøgersen*, og fra Nytaar 1945 *Aabo*, og deres dygtige Ledere udfoldede de største Anstrengelser og lod ikke nogen Lejlighed gaa ubenyttet hen til at rette et Slag mod Tyskerne. Bomberne knaldede daglig, og alt eftersom Udviklingen skred frem skiftede Maalene. En Periode var det Automobilværksteder, som holdt for, og i en anden Værnemagerbiler. Paa et Tidspunkt kastede man sig især over tyske Flyvemaskiner og paa et andet over tyske Fartøjer i Havnen.

Omkring Slutningen af Januar 1945 havde saa godt som alle Virksomheder, som arbejdede for Tyskerne, faaet deres Bekomst, men dette medførte kun, at man i endnu højere Grad end før kastede sig over Værnemagtens egne Anlæg. Vi gjorde vort bedste fra Hovedkvarterets Side for at holde Tempoet oppe, og jeg havde daglige Møder med Aalborg-Staben for at drøfte nye Planer.

Da „Frømandene“ var ankommet, og vi regnede med, at dette vilde medføre store Sænkninger i Aarhus Havn, begyndte vi at spekulere paa Mulighederne for ogsaa at sænke Fartøjer i Aalborg, idet vi ikke vilde staa tilbage for Aarhus. Der fandtes ikke større Marinefartøjer i Aalborg, kun nogle faa mindre Forpostbaade, og det var meget vanskeligt at komme i Nærheden af dem. Omraadet omkring Kajen var omgivet af et højt Pigtraadshegn og stærkt bevogtet.

Imidlertid varede det ikke længe, før Sabotørernes Anstrengelser gav Resultat, og det var til stor Jubel for Aalborgenserne, da de spadserende paa Limfjordsbroen kunde se Skorstenene og

Masterne af to Baade, som laa paa Havnens Bund. En af vore Folk, en Maskinarbejder, havde Æren for Operationen, og Bomberne var blevet transporteret gennem Afspærringen i en Værktøjskasse.

En lignende Aktion blev gennemført den 9. April 1945, da man præcis Kl. 24 hørte en stor Eksplosion og næste Morgen kunde konstatere, at det eneste ordentlige Fartøj, Tyskerne havde haft liggende i Aalborg Havn, var blevet sænket.

Sabotørerne i Frederikshavn viste sig dog at være mindst lige saa fantasifulde som Kammeraterne i Aalborg. En Dag sad et Par Gutter ved den stærkt bevogtede Havnekaj og pilkede Torsk. Tyskerne forstyrrede dem ikke i denne fredelige Beskæftigelse og bemærkede aabenbart heller ikke, at de efterhaanden rykkede nærmere og nærmere til et stort tysk Fartøj. Det var naturligtvis heller ikke let at vide, at de to Fyre paa deres Snører havde anbragt kraftige, magnetiske, tidsindstillede Bomber af eget Fabrikat. — Det lykkedes at faa Bomberne til at hænge ved Skibet, og et Par Dage efter kom Rapporten om, at det var sprængt i rum Sø.

I Aalborg arrangerede et Par Sabotører en Eftermiddag en Skibs-Sabotage, som var temmelig fantastisk. I et Garageanlæg stjal de en Værnemagerbil med Generator. De anbragte en kraftig Sprængladning paa Kølerpartiet af Vognen, hvorefter de kørte til Havnen og standsede med Front mod en stor tysk Damper, som var ved at blive losset. Efter at have tændt Lunten gav de Bilen Haandgas, og den fortsatte nu paa egen Haand mod Damperen.

Eksplosionen skete, netop som Vognen tørnede mod Skibssiden, og Damperen maatte paa Værft for længere Tid, idet der paa langs af hele Skroget var kommet en slem Revne.

Da de to Sabotører var paa Vej bort, kom en tysk Officer løbende imod dem og spurgte, hvad der var „los“. Sabotørerne

svarede ham et eller andet mindre pænt og skyndte sig grinende videre. Aabenbart blev Tyskeren fornærmet. I hvert Fald trak han Pistolen og havde Held til at ramme den ene af dem i Hælen. Saaret var dog ikke særlig alvorligt, og Sabotøren mente, at det absolut var Spøgen værd.

Fin Aktion mod Gestapo.

Med Sabotørernes Frækhed steg ogsaa Gestapos Hensynsløshed og Brutalitet, og vi udsendte derfor en Rundskrivelse til alle Ledere om, at Gestapo skulde bekæmpes paa enhver Maade. Man skulde ikke vige tilbage for at indlade sig i Kamphandlinger med mindre Gestapo-Patroljer eller forsøge at likvidere Gestapofolk.

Da vi efterhaanden var blevet nogenlunde velbevæbnet, benyttede vi i højere Grad den Fremgangsmaade under Operationerne, at vi dækkede disse med bevæbnede Vagtposter, som i givet Fald vilde tage Kampen op.

I Aalborg var en større Aktion mod Gestapo under Tilrettelæggelse, men den blev desværre aldrig til noget, da Kjær, som stod i Spidsen for Forberedelserne, uheldigvis blev arresteret i Forbindelse med en Nedkastning. Kjær havde arbejdet flere Steder i Nordjylland, og da han under Forhørene blev udsat for de frygteligste Mishandlinger, fik denne Arrestation vidtrækkende Følger for os. Den planlagte Aktion mod Gestapo blev ikke til noget i denne Omgang, men Lysten hos os var ikke blevet mindre.

Det blev Carl, Lederen af den faste Sabotør-Afdeling „Dagdriverbanden“, en Flok Gangster-Sabotører af første Klasse, som kom til at rette det voldsomste Slag imod Gestapo.

Vi havde i nogle Dage haft Uheld. Nogle af vore Folk var blevet arresteret, og Gestapo var paa Jagt efter vore Depoter. Carl stod paa Vesterbro i Aalborg, da han saa Gestapo gøre Holdt uden for en Ejendom, hvori han vidste, vi havde et Depot. Efter at have diskuteret Sagen med nogle af sine „Dagdrivere“ besluttede han sig til at gaa til Aktion. De startede ialt seks Mand, fem med Maskinpistoler og Carl som Leder og Chauffør, i en af

de Vogne, vi i sin Tid havde beslaglagt ved Politiets Opløsning.

Gestapo havde fundet Depotet, og der var tilkaldt Forstærkning, saaledes at Gestapofolk og tyske Soldater stod tæt paa et langt Stykke af Gaden uden for Ejendommen, da Carl langsomt kørte henimod Stedet. Pludselig blev Vinduerne i Vognen rullet ned, Maskinpistoler kom frem og hamrede det ene Magasin efter det andet mod de overraskede Tyskere. Det hele varede kun faa Sekunder. Carl traadte Speederen i Bund, og Vognen fortsatte under kraftig Beskydning ud ad Vesterbro i rasende Fart. Den var gennemhullet som en Si og bl. a. ramt i det ene Baghjul, som røg af i et Sving. Herefter maatte Sabotørerne fortsætte til Fods. En af dem var blevet saaret i Armen, og Saaret blødte stærkt.

De kom op i et nærliggende Hus hos en Bekendt, og da det var umuligt at faa fat paa en Læge, gik Carl i Byen for at skaffe Forbindssager. Paa Vejen blev han standset og visiteret af Gestapo, men fik Lov at fortsætte.

Da han lidt senere kom tilbage og passerede den sønderskudte Vogn, saa han imidlertid Gestapo følge Blodsporene med Sporhunde. Han skyndte sig op i Lejligheden og fik flyttet den saarede, men havde dog ikke mere travlt, end at han fik Tid til at hælde Salmiak i Sporene, saa Hundene ikke kunde fortsætte Sporingen.

Ved Angrebet blev tre eller fire Gestapofolk dræbt og mange saaret.

General Lindemann gaar amok.

Udover hele Regionen havde Sabotagen et stadigt stigende Omfang. Enhver Mulighed og enhver Blottelse fra Tyskernes Side blev udnyttet, men for de mindre Byer, hvor der ikke fandtes aabenlyse Værnemagervirksomheder, var det eneste Omraade, hvor man for Alvor kunde sætte ind, Jernbanerne. Til Gengæld gik paa dette Felt heller ingen Chance ubenyttet hen, og det gik oven i Købet saa vidt, at selve General Lindemann — den Øverstkommanderende for de tyske Tropper i Danmark —

skulde faa dette at føle, da han i sit Særtog kom i Nærheden af Struer.

Nedkastningschefen i Struer-Distriktet, *Givskov*, havde gennem en Forbindelse ved Jernbanen faaet at vide, at Generalens Ankomst var meldt, og tog straks ud paa Banelinien for at anbringe en Bombe. Toget blev afsporet, men Generalen kom intet til.

Den tyske General blev rasende og beordrede en nærliggende Gaard udslettet. Den blev antændt og nedbrændte til Grunden.

Givskovs Sabotage vakte stor Diskussion inden for ledende Modstandskredse. Nogle sagde: „Tænk, hvilke Følger det kunde have faaet, hvis General Lindemann var blevet dræbt“, og vi sagde: „Det var en Skam, han ikke blev dræbt.“

Der herskede inden for visse Militærkredse den Opfattelse, at man i sine Overvejelser vedrørende Sabotage i særlig Grad skulde tage i Betragtning, hvilke Konsekvenser en paatænkt Aktion kunde faa paa Grund af Fjendens Harm og Hævntørst. Vi havde derimod det Standpunkt, at hvis man veg for den tyske Terror, vilde denne kun blive forstærket og Tyskerne naa deres Maal. Et aabenlyst Eksempel paa, at vor Opfattelse var rigtig, fik vi i Tyskernes Optræden overfor Sabotørernes Koner. I Begyndelsen arresterede Gestapo Konen, naar de ikke fandt Manden hjemme, men da dette ikke førte til det tilsigtede Resultat, at Mændene frivilligt meldte sig, holdt Tyskerne inde med denne Fremgangsmaade.

De defaitistisk prægede Kredse, hvis Opfattelse var den modsatte af vor, havde tilsyneladende heller intet Øje for Danmarks Position i Udlandet. Man spekulerede mere i de Begivenheder, som eventuelt kunde komme end i de øjeblikkelige. Man arbejdede omhyggeligt med Planer, som skulde iværksættes i Forbindelse med en Invasion, Planer som i givet Fald maaske vilde vise sig ubrugelige, fordi Situationen kunde blive helt anderledes, end man selv med den bedste Fantasi kunde forestille sig.

Invasionen kom aldrig, og hvis Danmarks Navn ikke af og til havde staaet med store Typer paa Forsiden af Verdenspressens Blade, vilde der næppe være blevet nogen Plads som Allie-

ret for os. Attentatet mod Lindemann figurerede netop paa For- siden af alle de store udenlandske Blade, som vi modtog via Sverige, men Givskov høstede fra visse Sider kun Utak for sin Konduite.

Han modtog fra den nye Regionschef, Blad, en højtidelig Skrivelse, hvori han, der var den Mand i Struer, som fra Starten havde været i Spidsen for det illegale Arbejde, blev kaldt en „Underfører“ og truet med „Eksklusion“!

Værnemageren blev tvangsfodret.

I alle de nordjydske Byer blev efterhaanden næsten alle Værnemager-Foretagender saboteret, helt ned til de ubetydeligste, som Muslingekogier, Vaskerier og Rensier, Servicestationer, Garageanlæg, Uniformsskrædderier, Klædeudsalg og Entreprenørvirksomheder.

Alle de pengegridske Samarbejdsfolk, som levede højt paa saadanne Foretagender, og som aabenlyst skiltede med deres lurvede Indstilling ved at stille deres Virksomhed til Raadighed for de fjendtlige Interesser, hvorved de medvirkede til at bekæmpe os og forlænge Krigen, fik dengang at føle, hvad vi mener om dem.

Til denne Gruppe maa naturligvis ogsaa henregnes de Tusindvis af Arbejdere og Haandværkere, som forlod danske Arbejdspladser for at faa deres Andel i de usle Judaspenge ved at søge Beskæftigelse paa tyske Flyvepladser og lignende Steder. Vi iværksatte derfor ogsaa en Kampagne mod saadanne Arbejdere, og dermed opstod en ny Form for Sabotage.

Sabotørerne i Grenaa var Eksperter paa dette Omraade. Saaledes blev et Arbejde, som Tyskerne havde i Gang paa Grenaa Havn med Fremstilling af kunstige, undersøiske Skær, helt standset og Arbejdet paa Tirstrup Flyveplads i betydelig Grad hæmmet.

Arbejdsformanden for de danske Arbejdere paa Havnen blev om Natten sammen med sin Familie hentet ud af Sengen, og medens han fik Lov til at se paa det, blev Huset sprængt i

Luften. Der var ingen, som havde Lyst til at søge den ledige Stilling!

De Heste, som af pengegridske Landmænd var laant til disse Foretagender, blev gentagne Gange om Natten lukket ud af Staldene, Seletøjet blev skaaret i Stykker, Vognene ødelagt o. s. v. Da dette ikke hjalp, gik man over til at skyde Hestene ned.

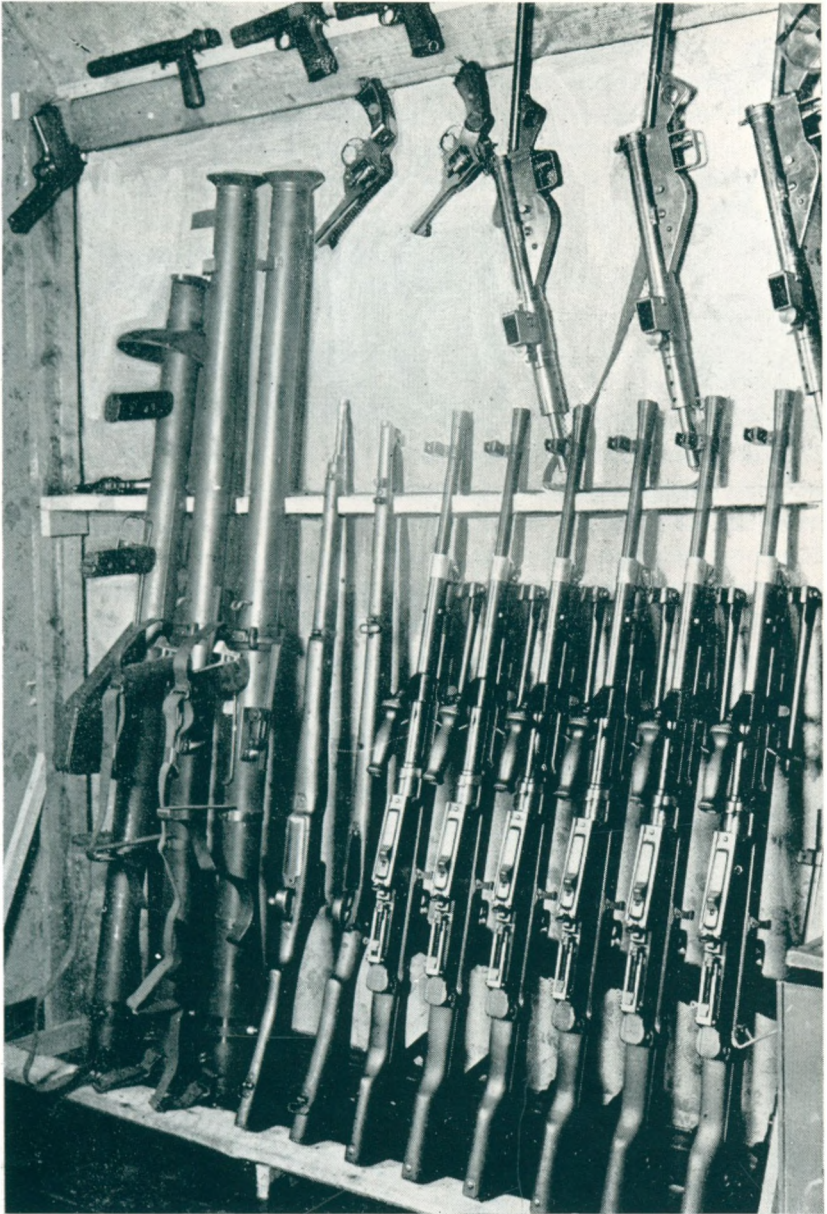
Der er ikke Tvivl om, at den Kendsgerning, at Tirstrup Flyveplads aldrig blev færdig til Brug, for en stor Del skyldes Grenaa-Sabotørernes Ihærdighed.

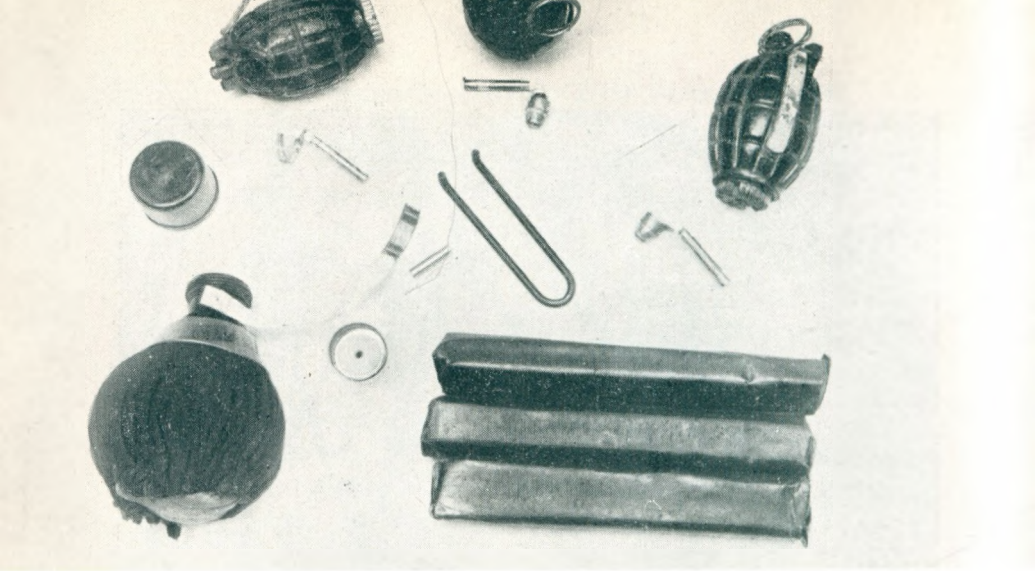
Lignende Episoder fandt Sted mange andre Steder i Regionen, og særlig Munterhed vakte en Aktion i Skørping. En Landmand, som ved Kørsel tjente mange Penge hos Tyskerne, kom en Dag kørende hen ad Vejen, da nogle Sabotører tvang ham til at dreje ind i Skoven. Her blev han bundet til et Træ, og hans Benklæder blev trukket af ham. Pengesedlerne i hans Tegnebog blev brændt i et lille Baal foran ham, medens man belærte ham om, hvor lidt Værdi Penge har i Forhold til dette at have en god Samvittighed. Hestene blev spændt fra Vognen, og den ene af dem skudt ned med en lydløs Maskinpistol. Derefter blev Seletøjet skaaret i Stykker, og man begyndte at fodre Landmanden med Stumperne, idet Sabotørerne erklærede, at han ikke vilde blive frigivet, før han havde ædt det hele! Da dette imidlertid viste sig umuligt, dyppede man ham i et Vandhul, hvorefter han fastbundet til den anden Hest blev ført i Triumftog gennem Skørping By. Der er næppe Tvivl om, at han ophørte med sin Kørsel fra denne Dag, og at mange, som saa eller hørte om hans Nedværdigelse, fulgte hans Eksempel.

Paa Vagt mod Schalburgtage.

Som Sabotagen tog til, blev ogsaa Gestapos Modforholdsregler af større Omfang, og da de ikke paa anden Maade kunde komme os til Livs, forsøgte de at gøre os upopulære ved at paa-begynde Schalburgtagen. Det er bemærkelsesværdigt, at de Maal, som de navnlig i Begyndelsen valgte at ødelægge, var saa-

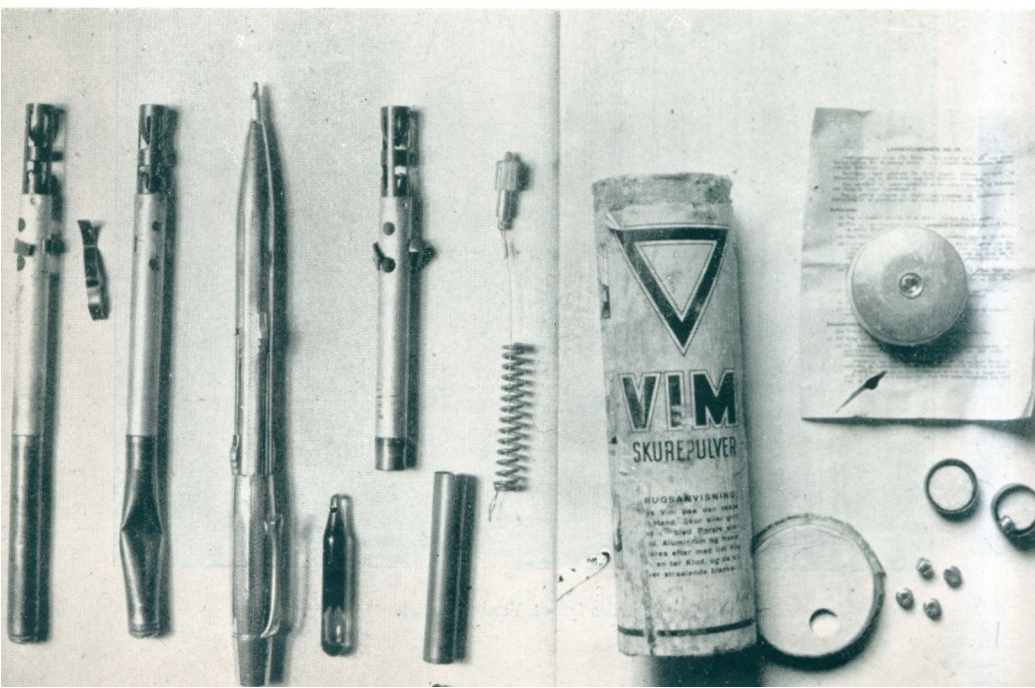

Interior fra et Vaabendepot.

Haandgranaterne »Ananas« og »Gammon« med Tilbehør.

En Sprængblyant før og efter den er »trykket« samt en adskilt. Til Sammenligning en almindelig Blyant.
Bomber til Ødelæggelse af Bildæk camoufleret som »Vim Skurepulver«.

danne, hvis Tilintetgørelse var generende for mange Mennesker. Dette viser tydeligt Eksempler som Schalburgtagen mod Sporvejene i Aarhus, mod mange Rutebilstationer og mod Eksprestogene. Man regnede fra Gestapos Side med, at disse Ødelæggelser vilde blive tilskrevet Sabotørerne, og at den Harme, Folk følte, vilde blive rettet mod os. Tyskerne forregnede sig ikke helt paa dette Punkt. Mange Danske rettede deres Harme og Surhed over ikke at kunne køre med Rutebil eller Sporvogn mod Modstandsfolkene, som indirekte var Aarsag til denne Form for Terror. En medvirkende Aarsag hertil var naturligvis ogsaa tyskinspirerede Artikler i Dagbladene, først og fremmest „Fædrelandet“, „Himmerland“ og „Folket“, samt tyskorienterede Foredrag i Radioen.

Mod denne Udvikling førte den illegale Presse en beundringsværdig Kamp, men det var naturligvis langt fra alle, som fik læst de illegale Blade, og navnlig var det et stort Savn, at disse ikke kom ud til Landboerne i højere Grad, end det var Tilfældet.

Lige saa beklageligt var det, at ikke alle lukkede op for de danske Udsendelser i Radioen fra England og Sverige, hvorigennem man kunde blive holdt a jour med Kendsgerningerne.

Vi gjorde vort bedste for at komme Schalburgtagen til Livs, men gav os her i Kast med en Opgave, som var vanskeligere end alt andet, vi havde paataget os. Det var medens vi havde Hovedkvarter i Aarhus, at den første Schalburgtagebølge satte ind mod denne By, og jeg tilkaldte straks nogle af vore Sommerlejr-Folk og satte dem i Gang med at finde ud af, hvem Gerningsmændene var.

Nat og Dag patruljerede de i Gaderne, og det lykkedes baade at finde ud af, hvor Schalburgtørerne boede, og hvilke Vogne de kørte i. En af vore Folk var saa nær paa dem, at han var ved at afsikre en Haandgranat for at kaste den ind i deres Vogn, idet de kom kørende, men desværre svigtede Granaten, og Bilen smittede bort. Inden vi naaede at faa foranstaltet et Angreb paa deres Bopæl, var de ude af Byen og fortsatte deres Terror andre Seder.

Senere kom der en Schalburgtagebølge, som begyndte i

Odense, og derfra fortsatte til Vejle, Aarhus, Randers og Aalborg. Paa dette Tidspunkt var vort Hovedkvarter i Aalborg, og vi bemærkede os Rækkefølgen og bestemte, at næste Gang skulde Terroristerne finde os forberedte.

Det varede ikke længe, før der kom en ny Bølge, som gik over Odense, Aarhus og Randers. Vi ventede derefter, at der vilde ske noget i Aalborg de kommende Nætter, og over 100 Sabotører holdt Vagt hver Nat paa forskellige Steder i Byen. De fleste var klar til Udrykning, medens Resten afpatruljerede Gaderne paa Cykle. Der var tilrettelagt et Alarmeringssystem, saa hele Styrken i givet Fald i Løbet af et Øjeblik kunde være klar til Kamp hvorsomhelst i Byen. Et Par Sabotører, som var paa Vej til denne Vagttjeneste, blev arresteret paa Gaden. Gestapo blev herved klar over, at vi passede paa, og det er sandsynligt, at det var derfor Aalborg gik fri for Schalburgtage i den Omgang.

En dramatisk Fortælling, som fremkom gennem den illegale Presse og Udsendelserne fra London, gaaende ud paa, at vore Folk havde været i Ildkamp med Terroristerne i Rold Skov, havde intet med Virkeligheden at gøre.

Presse og Propaganda.

Efter at Forbindelsen med Sverige var kommet i god Gænge, modtog vi stadig kraftige Opfordringer fra Pressefolk i Sverige og den allierede Verden til at sende alle Slags Nyheder og andet Pressestof til Brug i Propagandaen for Danmark. Dette i Forbindelse med den Kendsgerning, at Størsteparten af den illegale Presse var stærkt københavnsk præget fik os til at etablere vor egen Pressetjeneste. *Birk*, som skulde lede den i Samarbejde med *Dragsted*, blev sendt til Sverige for der at forhandle med fremstaaende Pressefolk. Hans Ankomst var i Forvejen meddelt via Radioen til England, og han blev modtaget med stor Venlighed og vendte tilbage med mange Planer.

Vi skaffede os en journalistisk Forbindelse i de fleste jyske Byer, og disse sendte til Stadighed det lokale Nyhedsstof, Artikler, Billeder o. s. v. til en særlig Postadresse, som udelukkende anvendtes til dette Formaal. Vore Pressechefer bearbejdede Stoffet, som efter at have været gennemset i Hovedkvarteret blev videresendt med Rutebaadene til Sverige. Ligeledes udarbejdede Pressefolkene Interviews og Artikler som Supplement til de Communiquées, vi fra Hovedkvarteret udsendte til Brug for BBC. Der blev dog sat en Stopper for denne sidste Form for Propaganda, idet vi blev underrettet om, at Frihedsraadet ønskede Eneret paa Udsendelse af Communiquées. Fra Hovedkvarteret i London havde man udtrykt stor Taknemmelighed for netop dette Stof, men vi bøjede os alligevel for Frihedsraadets Ønske.

Vi bibeholdt dog Pressetjenesten og fortsatte med at sende Nyhedsstof til Sverige og derfra videre til England.

En Gang om Ugen blev alle de Rapporter, som Sabotørerne udfærdigede, naar de havde foretaget en Aktion, videresendt pr. Post til England. Dette betød naturligvis ikke meget i nyhedsmæssig Henseende, men var et vigtigt Grundlag for de Frie Danskes Viden om og Propaganda for Modstandskampen hjemme.

Med de Forbindelser vi havde i hele Jylland, var det naturligt, at der ogsaa tilgik os en Del Efterretningsmateriale, saasom Planer over Flyvepladser og andre militære Anlæg, Meddelelser om tyske Forberedelser paa forskellige Omraader o. s. v., og al den Slags blev ligeledes sendt til England.

Limfjorden som Nedkastningsplads.

I Slutningen af 1944 forespurgte Hovedkvarteret i London, om vi var i Stand til at paabegynde en ny Slags Operationer „waterdroppings“. Man havde i England konstrueret en speciel Container, som var beregnet til Nedkastning i Vand, og som en Anerkendelse til det danske Nedkastningsarbejde ønskede man at arrangere de første Forsøg i Samarbejde med os.

Vi var ikke sene til at melde klar, idet vi som Nedkastningssted opgav et Punkt i Limfjorden i Nærheden af Fur. Efter at have modtaget Instruktion om, hvorledes de nye Containere var indrettet og skulde betjenes, ventede vi i Spænding den første Nedkastning. Imidlertid satte Vinteren ind, og da Fjorden blev islagt, maatte Operationen udsættes.

Endelig en Dag i Februar kom den ventede „Hilsen til Franklin“, og Operationen fandt Sted. Dahl og to af vore Folk fra Fur skulde redde Godset i Land, og det skete den følgende Dag.

Faldskærmene var anbragt paa en saadan Maade, at de, naar Containerne rørte Vandoverfladen, frigjordes fra disse og gik til Bunds. Paa Vandoverfladen var der umiddelbart efter Kastet intet at observere. Imidlertid dukkede efter nogle Timers Forløb nogle Bøjer op til Overfladen, og ved at trække i den Line, som førte fra en Bøje ned til en Container paa Bundens, udløstes en særlig Mekanisme, som fik Containeren til at komme op til Overfladen.

Den ankomne Sending var en Specialsending, som næsten

udelukkende bestod af Spigot Mortars med tilhørende Granater. Dette Vaaben var en lille Mortér, som ved en særlig Anordning kunde fastskrues i et Træ, en Telefonpæl el. lign. Den var forsynet med en særlig Udløsningsmekanisme, hvori man kunde fastgøre en Snor og ved Træk heri affyre Vaabnet. F. Eks. kunde man skrue den fast i et Træ ved en Jernbanelinie i en Højde, der var passende til, at Projektilet vilde ramme Lokomotivet. Ved at spænde Snoren til Aftrækkeren tværs over Skinnerne opnaede man, at Toget selv udløste Mortéren. Paa denne Maade var det muligt at opnaa meget store Resultater, uden at Mandskabet løb nogen Risiko.

Hele Sendingen skulde afgaa til Aarhus og blev pakket i Sække omgivet af Moler. Vore Hobro-Folk sørgede for den videre Transport, som foregik pr. Lastbil over Hvalpsund til Hobro og derfra videre med Jernbanevogn til Aarhus. I samme Vogn medfulgte en Del Vaaben pakket i Kasser, og skønt man i Forvejen havde informeret Aarhus-Folkene om, hvorledes Mortérerne var camoufleret, skete der det Uheld, at kun Vaabenkasserne blev taget ud af Vognen. De Folk, som foretog Afhentningen, fastslog, at Sækkene med Moleret umuligt kunde være bestemt for dem. Vi var naturligvis i høj Grad tilfredse med, at vor Camouflage virkede saa godt, men skyndte os dog at alarmere Aarhus-Folkene, da vi hørte om Sagens Forløb. I Mellemtiden var Vognen med Sækkene endt paa det afspærrede tyske Omraade ved Aarhus Havn, men Tyskerne havde heller ikke gennemskuet Camouflagen, og hele Sendingen endte til sidst i god Behold i rette Hænder.

Efter at Nedkastningen var overstaaet, skulde vi afgive en udførlig Rapport til London og stille vore Forslag til eventuelle Ændringer af Containernes Konstruktion m. v. Der gik derfor nogen Tid, før næste Nedkastning kunde finde Sted.

Den skete i Slutningen af April i Løgstør Bredning og forløb trods meget Besvær paa Grund af stormfuldt Vejr ogsaa tilfredsstillende. Desværre naaede vi ikke at faa udført flere af den Slags Operationer, før Krigen sluttede.

Det værste Job.

Likvideringsarbejdet havde fra en spæd Begyndelse efterhaanden taget fast Form, og der var i Efteraaret 1944 blevet oprettet en Ledelse, som havde Sæde i Aarhus og fungerede som Domstol. Fra at være et Hverv, som blev betroet de bedst egnede af vore Folk, var Likvideringen blevet en Specialopgave for særligt uddannede Folk, der udelukkende beskæftigede sig med dette Arbejde.

Det var en almindelig Opfattelse Mand og Mand imellem, at Likvideringsfolkene var brutale, blodtørstige Mennesker, som saa en Lyst i at dræbe, men intet er mere forkert. De var altid udtaget blandt de bedste, og det var altid Folk, som nøje havde overvejet, hvad de gik ind til, og havde en fast Overbevisning om, at Likvidering af Stikkere var en absolut Nødvendighed for, at Modstandskampen kunde fortsætte. Det kunde vi, som daglig var forfulgt af Gestapo og havde frygtelig Erfaring for, hvad Stikkerarbejde kunde føre til, bedre end nogen andre bekræfte.

Stikkerlikvideringerne var en betydningsfuld, men ogsaa meget farlig og krævende Opgave. Flere tragiske Episoder taler deres dystre Sprog derom.

Sidst paa Aaret 1944 meldte Lederen for et Hold, der skulde arbejde i Nordjylland, sig til Tjeneste hos mig. Gruppen blev installeret i Aalborg og var efter at have orienteret sig i nogle Dage i Byen klar til at paabegynde det farefulde Arbejde.

Allerede et Par Maaneder senere havde tre af dem ofret Livet

i Kampen, men den Maade, hvorpaa de døde, taler sit tydelige Sprog om, hvilke Mandfolk de var.

Kjeld vaagnede en Morgen ved, at Gestapo stod udenfor Døren, og da der ikke var Mulighed for Flugt, fik han fat paa sin Pistol og lagde sig i Sengen med Pistolen under Dynen. Da Gestapomændene trængte ind gennem den sprængte Dør, skød han de tre Mand, hvorefter han forsøgte at flygte hen over Loftet. Her blev han imidlertid skudt ned med Maskinpistoler af de Gestapofolk, som havde staaet Vagt paa Gaden og var blevet tilkaldt ved Skyderiet.

Hans Lig blev nogle Dage senere fundet i en Plantage Syd for Aalborg. Gestapo havde ført det hertil og paa den modbydeligste Maade skændet det ved Brug af en Sprængladning.

Knud havde faaet til Opgave at likvidere Stikkeren Franz Toft i Aalborg og kom bagfra paa Cykle hen imod ham. Ulykkeligtvis kikkede Pistolen, da han skød en halv Snes Centimeter fra Stikkerens Nakke, og Stikkeren havde Held til at skyde *Knud* i Ryggen, da han prøvede at slippe væk. Trods stort Blodtab fortsatte *Knud* og naaede Falcks Redningsstation, hvor han straks kom i en Ambulance. Efter at han var blevet behandlet paa Sygehuset, transporterede Ambulancen ham til en Læge, hvor han blev indkvarteret.

Den følgende Dag talte jeg med *Knud*, som var meget ked af sit Uheld, men fast besluttet paa hurtigt at blive rask for at genoptage sit farlige Hverv.

Det skulde imidlertid ikke gaa saadan. En Nat kom Gestapo til Villaen for at arrestere Lægen, hos hvem vi iøvrigt kort Tid i Forvejen havde haft Hovedkvarter, og Tyskerne blev overmaade glade, da de fandt *Knud*.

Efter at han havde tilbragt et Par Maaneder i Arresten og var blevet rask efter sit Uheld, blev han henrettet.

Lægen var naturligvis ogsaa blevet arresteret, og Villaen blev senere sprængt i Luften.

✱

Samme Nat som Aktionen, der førte til *Knuds* Arrestation, fandt Sted, mødte Gestapo op i det Hus, hvor *Mogens* og *Vagn*

boede. Tyskerne forsøgte at trænge ind paa Værelset til Mogens, som imidlertid liggende paa Gulvet skød paa dem gennem Døren med sin Maskinpistol. Da Døren var sønderskudt, kastede Tyskerne en Haandgranat, som dræbte Mogens.

Vagn boede paa Værelset ved Siden af og var blevet alarmeret af Spektaklerne. Han flygtede i Pyjamas ud gennem et Vindue og kom fra en Altan ind i en Lejlighed, hvor en Moder, som selv havde en Søn i Frøslev, laante ham noget Tøj. Efter at have sikret sig en Cykle fortsatte han Flugten mod Hobro, hvortil han ankom hen paa Morgenstunden.

Trods de store Tab fortsatte Likvideringsfolkene deres lidet misundelsesværdige Arbejde indtil den sidste Dag, og alle vi, for hvis Skyld Arbejdet i første Række blev udført, vil altid føle os i stor Taknemmelighedsgæld til dem.

Indrepolitiske Vanskeligheder.

Modstandskampen skulde ikke forløbe uden visse indre Vanskeligheder. Naar saadanne opstod, tror jeg, at det i første Række skyldtes forskellige Opfattelser mellem Lederne med Hensyn til, hvorledes Arbejdet skulde drives, og hvad man særlig skulde lægge Vægt paa. Af Betydning var vel ogsaa den Kendsgerning, at de, som indtog ledende Stillinger, havde faaet en højst forskellig Uddannelse, hvilket kunde medføre, at den ene følte sig mere kompetent end den anden.

Min Indstilling paa den udpræget aktive Linie faldt saaledes ikke sammen med den Linie, som blev angivet af Officers-Kliken. F. Eks. opfordrede jeg mine Ledere til selv at gaa i Spidsen for Aktionerne, medens man fra den anden Side søgte gennemført, at fremstaaende Ledere ikke selv deltog aktivt i Aktionerne. Man mente, at Risikoen herved vilde være for stor og kunde medføre, at man paa „den store Dag“ kom til at savne disse Lederes Viden og Førerskab.

Da der aldrig kom nogen Invasion, er det svært at sige, hvilken Fremgangsmaade, der paa en eventuel D-Dag vilde have vist sig som den rigtige. Jeg er dog overbevist om, at vore Ledere, som selv havde deltaget i alle Slags Operationer, fuldtud kunde have staaet paa Siden af dem, hvis Lederskab havde bestaaet i at sidde ved et Skrivebord godt gemt for Gestapo og lægge Slagplaner.

Naturligvis kunde det ikke undgaas, at vi med vor Fremgangsmaade mistede Ledere, som enten faldt eller blev arresteret. Vi

saa os imidlertid altid om efter en aktiv Mand til at anbringe paa den tomme Plads, og da denne Mand fortsatte efter samme Linie som Forgængeren, erhvervede han sig hurtigt saadanne Egenskaber og Kundskaber, at han, hvis Invasionsdagen var kommet, vilde have været en første Klasses Leder. Dette var sandsynligt ikke mindst ud fra den Betragtning, at Invasionsopgaverne for Danmarks Vedkommende utvivlsomt vilde være blevet Partisanopgaver.

Det viste sig hurtigt efter Gustav Olsens Ankomst, at hans og mine Arbejdsmetoder ikke faldt sammen. I Begyndelsen forsøgte jeg dog i den Udstrækning, det var muligt, at tilpasse mig efter hans Synspunkter med skyldig Respekt for hans Alder, Uddannelse og større Erfaring. Denne Hensyntagen virkede imidlertid som en Bremse paa min Arbejdsevne og de Resultater, som kunde være opnaaet, og jeg følte mig derfor tvunget til først og fremmest at handle, som min Samvittighed bød mig.

Paa denne Maade opstod der et Modsætningsforhold mellem os, som førte med sig, at jeg den 4. December 1944 modtog et Brev, hvori Gustav Olsen meddelte mig, at mit Hverv som Regionschef var overdraget til Blad, til hvem jeg snarest skulde aflevere Regionen. Dette var en stor Skuffelse ikke blot for mig, men ogsaa for hele Personalet i Hovedkvarteret, idet alle hver paa sin Maade havde deltaget i det store Arbejde, der paahvilede os som Regionshovedkvarter. Afskedigelsen var begrundet med, at jeg ikke kunde overkomme Arbejdet med baade at være Regionschef og Nedkastningschef m. m., og vi følte dette som en Uretfærdighed, ikke mindst da vi var vidende om, at ingen af de andre Regioner paa nogen Maade var bedre forberedt end vor.

Jeg meddelte dog Gustav Olsen, at jeg var parat til at bøje mig for hans Bestemmelse.

Det viste sig imidlertid, at Hovedkvarteret i London intet kendte til denne Sag. Da jeg yderligere fik Mistanke om, at nogle Ord i Afskedigelsesbrevet om „Københavns Billigelse“ af Afskedigelsen dækkede over Officers-Kliken og ikke Frihedsraadet, meddelte jeg ham, at jeg naturligvis maatte afvente baade Lon-

dons og Frihedsraadets Godkendelse af Ændringen i Kommandoforholdene.

I København havde Situationen udviklet sig saaledes, at Officers-Kliken med Generalen i Spidsen i meget høj Grad havde trængt sig ind i Arbejdet. Officers-Kliken stod i snæver Kontakt med de gamle Samarbejds-Politikere, og det var derfor ganske naturligt, at den Linie, som disse Folk vilde anlægge, meget let kunde komme i Strid med de Synspunkter, som raadede indenfor vore Rækker. Frihedsraadet stod stadig overfor Folket som Hovedledelsen af Frihedskampen, men Magten var tilsyneladende gledet Raadet af Hænde. Saaledes havde Frihedsraadet overhovedet ingen praktisk Betydning i Forbindelse med den Kamp, vi førte. Vi modtog ikke paa noget Tidspunkt Ordre eller Retningslinier fra Raadet vedrørende det praktiske Arbejde. Bortset fra Frihedsraadets Indblanding i de faa Tilfælde, hvor det drejede sig om rent personelle Forhold eller vor Udsendelse af Communiquéer, kendte vi ikke mere til Raadets Virksomhed end alle andre, som aflyttede den svenske og den engelske Radio.

Fra England modtog jeg Telegram om, at man der fremdeles betragtede mig som Regionschef, men at man arbejdede med en Ændring af hele Lederspørgsmaalet. Indtil denne fremkom, skulde jeg for'sætte som hidtil, og jeg fulgte naturligvis denne Ordre.

England ønskede at komme i direkte Kontakt med Blad, og jeg fik Ordre til at udlevere ham en Kode samt sørge for, at hans Telegrammer blev afsendt via vore Telegrafister. Blad ønskede imidlertid ikke at paabegynde denne Korrespondance og meddelte mig, at han intet havde at korrespondere med England om.

De næste Maaneder var meget bevægede. Blad begyndte at rejse rundt for at opsøge Distriktcheferne og havde et Par Steder, hvor han i Forvejen kendte Lederne, Held til at faa Kontakt med dem.

En af Lederne fra Midtjylland, *Ingeniør Petersen*, besøgte jævnlige Randers, som efter Gustav Olsens Ordre skulde skilles ud fra Nordjylland og underlægges Region II, Midtjylland. Begrundelsen herfor var, at en Invasion i givet Fald vilde finde Sted paa Djursland, som hørte til Randers Distrikt, og at det

derfor af Forbindelseshensyn vilde være mest fordelagtigt, at hele dette Omraade var underlagt Aarhus.

Vi protesterede, da vi følte os uløseligt knyttet sammen med Randers-Folkene. De aktive Folk i Randers havde den samme Indstilling og modstod bravt alle intrigante Forsøg paa at skabe Splittelse.

Paa Forespørgsel i London blev der svaret, at man ikke havde nogen Interesse i en saadan Adskillelse, at kun meget vægtige Grunde kunde berettigede den, og at saadanne Grunde var det allierede Hovedkvarter ubekendt.

Vi havde intet hørt fra Frihedsraadet, men den 18. Januar ankom en Kurer med et Brev, hvori Raadet kaldte mig til Møde i København. Jeg svarede tilbage, at jeg vilde komme snarest muligt, men var nødt til at afvente Englands Godkendelse af min Bortrejse fra Jylland.

Sagen var nemlig den, at jeg kort forinden havde foreslaaet London at tage til Sverige eller England i nogle faa Dage for der med en Repræsentant for Hovedkvarteret i London at drøfte en Række vigtige aktuelle Spørgsmaal. Man afslog dette, idet man meddelte, at min Nærværelse i Jylland var højst paakrævet for Tiden. Dette i Forbindelse med, at Offensiven paa Vestfronten var i fuld Gang, fik os til at antage, at der var Mulighed for en nær forestaaende Invasion i Danmark, og det var udfra denne Antagelse, at jeg saa mig nødsaget til at sikre mig Englands Tilladelse til Afrejsen. Som Svar paa vor Forespørgsel modtog vi følgende Telegram:

21. Jan. 1945: Regret unable to release you for fortnight stop have informed Frihedsraadet stop.

(Oversat: Beklager ikke at kunne give Dem fri de første 14 Dage — har informeret Frihedsraadet.)

Allerede 10 Dage efter modtog vi uden Foranledning fra vor Side et nyt Telegram:

31. Jan. 1945: There can be no question of your visiting Copenhagen untill further notice stop meanwhile avoid getting

yourself committed in matters of principle which may be raised from Copenhagen stop.

(Oversat: Der kan ikke være Tale om Deres Besøg i København, før De hører nærmere — Undgaa i Mellemtiden Indblanding i principielle Spørgsmaal, som maatte blive rejst i København.)

Naturligvis maatte jeg adlyde denne Ordre, men Situationen blev stadig mere uholdbar, alt eftersom Blads og Ingeniør Petersens Aktivitet steg.

I Midten af Februar ankom *General Johansen* som Repræsentant for Frihedsraadet, og vi havde et Møde i Aarhus, hvori ogsaa deltog den civile Jyllandsledelse, som var blevet dannet et Par Maaneder før. Der blev ved denne Lejlighed opsat en Overenskomst, som alle Parter bøjede sig for — for mit Vedkommende hovedsagelig fordi den senere Tids Udvikling havde medført, at Modstandsfolk modarbejdede Modstandsfolk, hvilket naturligvis i Længden vilde være en uholdbar Situation og derfor maatte bringes til Ophør.

Blad blev indsat som Militærchef i Region I, men Regionen stod under Ledelse af et Raad paa fem Personer, hvoriblandt baade Blad og jeg. Min Stilling som Forsyningschef arbejdende direkte under Londons Kommando blev officielt anerkendt, og Fordelingen af Vaabnene skulde ske i Samraad med Jyllandsledelsen, hvoraf Gustav Olsen var Medlem. Ligeledes skulde Jyllandsledelsen i Fremtiden have Afskrift af de Fordelingsrapporter, jeg sendte til England.

Politik og Modstand.

De Gnidninger af forskellig Art, som kunde fremkomme ogsaa indenfor Modstandsbevægelsens Rækker, maa utvivlsomt ogsaa delvis tilskrives den politiske Infiltration, som i stadig højere Grad gjorde sig gældende. Fra Besættelsens Begyndelse var Politikernes Linie klart afstukket — man vilde samarbejde med Besættelsesmagten og dermed sikre sig en Plads i den nazistiske Nyordning. Politikerne har senere villet bortforklare denne

Holdning ved at fremhæve, at det netop var den, der var Begyndelsen til den aktive Modstandsbevægelse, og at dette paa Forhaand var Hensigten. Denne Forklaring er en oplagt Tilsnigelse, hvilket tydeligt fremgaar af den politiske Virksomhed, der blev udfoldet i Dagene omkring den 29. August og i Tiden derefter.

Da Folkestrejken i Odense var paa sit højeste umiddelbart før den 29. August, sendte man en Delegation af de mest fremtrædende Politikere og Fagforeningsfolk til Byen for at tale Folk til „Fornuft“. Det lykkedes ikke — Samarbejdspolitikens Nederlag var aabenbart.

Under Forhandlingerne om hvorvidt man kunde gaa ind paa det tyske Ultimatum, som Strejkerne havde affødt, udtalte Scavenius bl. a.:

Hvis jeg skal se helt objektivt paa det, og hvis det var muligt, vi kunde staa sammen om det, vilde jeg tilraade at akceptere for at skaane den danske Befolkning.

Bitterheden var stor indenfor de kasserede Lederes Kreds. Dette fremgaar bl. a. af den berygtede Skrivelse, som den tidligere Forsvarsminister Alsing Andersen, udsendte fra Socialdemokratisk Forbund i Begyndelsen af September 1943. Det hed heri:

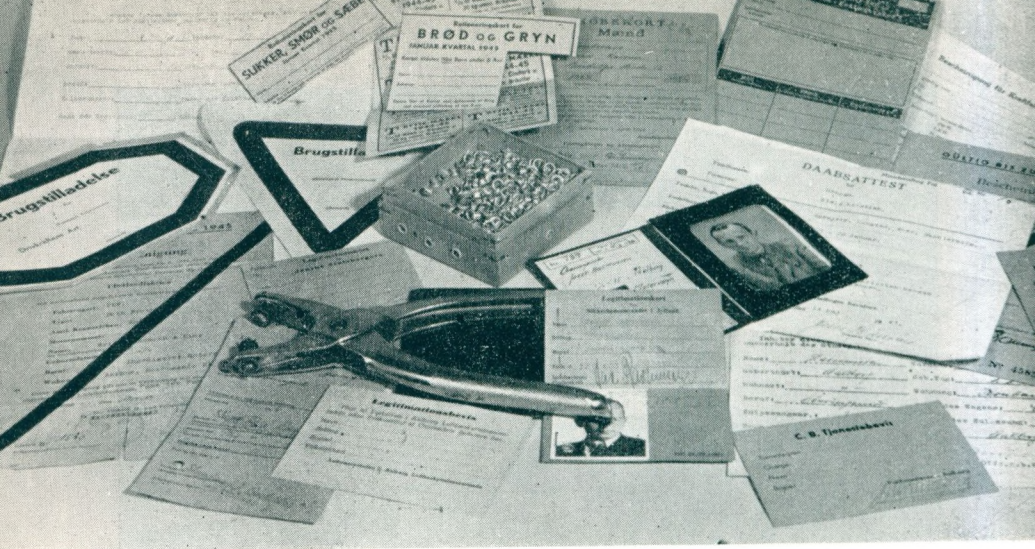
Gennem tre Aar viste vor Politik sin Berettigelse og sin Holdbarhed. Maalet at skaane Land og Folk for Krigstidens Ulykker naaedes saa vidt, at ingen anden Politik kunde have givet blot tilnærmelsesvis lige saa godt Resultat. *Og saaledes kunde det sikkert have fortsat til Krigens Slutning til Gavn for det danske Samfund og for hvert enkelt Medlem af vort Lands Befolkning.*

Efterhaanden som det tyske Tilbagetog gennem Rusland nærmede sig Kaos, gik det dog op selv for de politiske Kræmmere, at der ikke vilde komme nogen tysk Nyordning i denne Omgang, og man begyndte derfor at sadle om.

De højere militære Kredse var som Følge af et mangeaarigt Afhængighedsforhold til Politikerne kommet i en saadan Situation, at de havde svært ved at modstaa de politiske Kærligheds-erklæringer. Derved vandt Politikerne stadig større Magt. I

Interior fra det nordjydske Hovedkvarter. — Eksterior nogen Tid efter.

Udvalg af Hovedkvarterets Blanketter. Rationeringsmærker m. v.

Hovedkvarteret havde en stor Beholdning af Stemples og Brillers.

hvor høj Grad den militære Opfattelse var smittet af den politiske, afslører den hemmelige Dagsbefaling, som General Gørtz udsendte. Han opfordrede heri Befalingsmænd af højere Grader til ikke at deltage i Modstanden mod Tyskerne! En i Sandhed besynderlig Opfordring fra en General i Betragtning af, at Fjenden stod i Landet.

Virkningerne af det ejendommelige Venskabsforhold mellem Militære og Samarbejdspolitikere sporedes i høj Grad indenfor Modstandsbevægelsen. Officers-Kliken var efter 29. August Samarbejdspolitikernes villige Redskab og var medvirkende til at opretholde den passive Linie i Forholdet til Besættelsesmagten.

Vore Arbejdsmetoder var saa aabenlyst i Strid med den politisk-militære Opfattelse, at Ønsket om at faa min Person fjernet var en naturlig Konsekvens.

Den Korrespondance, der blev ført mellem Gustav Olsens og mit Hovedkvarter, var præget af Uoverensstemmelsen mellem vore Synspunkter. Det var ofte vanskeligt for mig at bevare den ærbødige og sømmelige Tone, som Gustav Olsen sikkert var vant til i de Kredse, han færdedes i.

Jeg var imidlertid selv klar over, at min stærke Side ikke var Diplomati og ansatte derfor Kjeld i Stillingen som en Slags diplomatisk Medarbejder.

Kjeld havde længe været en god Støtte for os i Salling, hvor han boede, men en Morgen kom Gestapo for at arrestere ham, og han blev derefter illegal.

Saa snart der opstod Gnidninger af nogen Art, blev det overladt Kjeld at rage Kastanjerne ud af Ilden, og han var snart her snart der for at føre Forhandlinger. Han naade altid et Resultat — først og fremmest fordi han var bekendt med mange Forhold vedrørende vort Arbejde, vort Tempo og de Vilkaar, vi havde at virke under.

Kjeld blev en uundværlig Hjælp for os. Erfaring og sund Fornuft er hos ham parret med Ro, Forhandlingsevne og den Egen-skab altid at kunne se Kernen i en Ting. Ikke bare for mig blev han en uvurderlig Støtte, men efterhaanden var han for mange den rare Onkel, der altid forstod at raade og opmuntre.

Ranum-Konventet.

Paa Grund af den noget uheldige Maade, hvorpaa Blad gjorde sin Entre i Regionen, herunder først og fremmest hans Forsøg paa at overtage Regionen uden at dette var godkendt paa højeste Sted, var mange af Distriktcheferne ikke stemt for at modtage ham paa en saadan Maade, at der vilde kunne skabes et frugtbringende Samarbejde. Jeg modtog mange Breve fra Lederne, som beklagede den nye Ordning, og da Udviklingen i Regionen, efter at Blad havde været rundt hos de fleste af dem, tydede paa, at det var umuligt at bringe et tilfredsstillende Samarbejde i Gang, blev jeg klar over, at der maatte gøres noget aldeles ekstraordinært og indkaldte Lederne til „Ranum-Konventet“.

Dette Møde, som utvivlsomt er enestaaende i sin Art, fandt Sted den 11.—12. Marts 1945. Overalt fra Nordjylland rejste Lederne til Ranum, hvor Mødet holdtes i Præstegaarden under Iagttagelse af alle mulige Sikkerhedsforanstaltninger. Under Forberedelserne var Deltagerne i god Tid blevet orienteret om Mødets Afholdelse, Tidspunkt osv., men først i sidste Øjeblik fik de pr. Kurer Meddelelse om, hvortil de skulde rejse. Dette viste sig iøvrigt at have sin store Betydning, idet en af dem, som skulde deltage, blev arresteret Dagen før Mødet, men dette medførte altsaa ikke, at vi følte os tvunget til at aflyse Sammenkomsten.

Jeg fik her Lejlighed til overfor Distriktcheferne at redegøre for hele Situationen og paalagde dem paa det alvorligste at vise den Loyalitet, som Arbejdet krævede, hvis et tilfredsstillende Resultat skulde naas.

Ranum-Konventet blev en af vore store Oplevelser under Besættelsen. Her mødtes 36 ansvarlige Ledere, hvoraf de fleste i Forvejen ikke kendte noget til hinanden. Naturligvis blev der ikke oplyst noget om deres Navne eller om, hvor de hver især arbejdede, og Mødet var i det hele taget paa enhver Maade arrangeret med Hensyntagen til den størst mulige security. Saaledes

var der udstillet bevæbnede Vagtposter ved alle Indkørsler til Byen, og Grupper af Modstandsfolk patruljerede Gaderne.

Der var en ganske særlig Stemning over dette Møde. Den haarde Virkelighed, som vi alle stod midt i, bandt os sammen i dyb Enighed om hver især at yde vort for at opnaa det bedst mulige Resultat. Det stod klart for os, at det ikke kunde vare mange Maaneder, før afgørende Begivenheder vilde indtræffe. Dette medførte ganske naturligt, at vi ogsaa drøftede Efterkrigsproblemer. Vi havde Følelsen af, at den Værdi, der laa i at saa mange var enige om saa meget, forpligtede os til, ogsaa naar Kampen mod Tyskerne var afsluttet, i Fællesskab at yde en Indsats for vort Fædreland. Det stod dog ikke ganske klart for os, paa hvilken Maade dette skulde gøres, men vi vedtog at holde sammen ogsaa efter Krigens Afslutning uden Hensyn til, hvilke Vilkaar Modstandsbevægelsen og dens Organisationer vilde faa.¹⁾

¹⁾ Ranum-Konvent holdtes i Marts 1946 i Hadsund og i Maj 1947 i Skive. Et af Resultaterne af disse Konventer var Mødet i Rebild i August 1947, hvor over 4000 Dropping-Folk deltog. Bladet „Ranum-Posten“ er Bindeleddet indenfor Kredsen omkring Ranum-Konventet.

Det nordjydske Hovedkvarter.

Vort Hovedkvarter indtog en Særstilling paa Grund af det forskelligartede Arbejde, som sorterede under det. Det var Regionshovedkvarter indtil Midten af Februar 1945, men tillige Hovedkvarter for Forsyningstjenesten for hele Jylland. Desuden var der knyttet mange specielle Opgaver til det.

Efter at de militære Opgaver i Nordjylland ikke mere sorterede under os, var Opbygningen følgende:

Sveriges-Ruterne dirigeredes fra dansk Side af SP-Gruppen med Nybo som Chef og i Göteborg af Dansk Hjælpetjeneste, hvis Chef var Lange. Nybo havde eget Kontor, egne Depoter osv., men modtog sine Ordre fra os, ligesom Aftaler om Kontakt mellem Baadene, Rekvirering af Materiel osv. dirigeredes fra vort Hovedkvarter.

Sea-operations var under Ledelse af Dahl og *Jørgen*, som begge var flyttet til Esbjerg. Der var aftalt en meget snæver Kontaktforbindelse ved Afbenyttelse af Statstelegrafene, idet Hurtighed var en meget afgørende Faktor med Hensyn til disse Operationer.

Water-droppings blev ledet af Ørn, der tillige beklædte Posten som Distriktchef i Vesthimmerlands Distrikt. Da disse Operationer hovedsagelig var tænkt gennemført i Limfjorden, var det muligt for ham at beklæde begge Poster.

Pressetjenesten blev dirigeret af Birk og Dragsted i Samarbejde. „Redaktionen“ fandtes i Hobro.

Eureca-Tjenesten blev ledet af Poul, som holdt til i Holstebro.

Motor-Afdelingen var under Ledelse af Tage og Hans med Hovedstation i Aalborg.

Radio-Tjenesten omfattede to Hold med henholdsvis Telegrafisterne Moses og Cain i Spidsen. Moses havde til Medhjælper Telegrafisten *Hermes*, der var kommet fra England som Faldskærmsmand, og Cains nærmeste Medarbejder var *Karl*.

Transport-Tjenesten havde Bloch Ansvar for, idet han paa sine Rejser var i daglig Kontakt med Hovedkvarteret og modtog nye Ordre.

I det nordjydske Hovedkvarter samledes alle Traade, og Ordreerne udgik herfra ved Anvendelse af alle Slags Meddelelsesmidler til Lederne af de forskellige Afdelinger. Desuden forestod Hovedkvarteret direkte Ledelsen af alle Nedkastningsoperationer og havde derfor ogsaa snæver Forbindelse med Cheferne i de 20 Nedkastningsdistrikter. De 20 Distrikter og deres Ledere var:

Vendsyssel: *Boye*.

Fjerritslev: *Lund* (tidl. *Kristen*).

Thisted, Nykøbing M.: *Baes*.

Aalborg: *Aabo* (tidl. *Thøgersen*).

Aalborg Landdistrikt: *Mogens*.

Vesthimmerland: *Ørn* (tidl. *Birk*).

Hobro: *Holm* (tidl. *Henrik*).

Aalestrup: *Poul Madsen*.

Randers: *Bækgaard* (tidl. *Balslev, Dahl, Sommer, Kjær, Christiansen, Skomageren, Østergaard*).

Djursland: *Henningsen* (tidl. *Søby, Greve*).

Viborg: *Mikkelsen*.

Skive: *Carl Winther* (tidl. *Stoffer, Sommer, Knold, Toldstrup*).

Struer: *Givskov* (tidl. *Sønderskov*).

Holstebro: *Marinus* (tidl. *Carl Winther*).

Herning: *Bruhn* (tidl. *Henriksen*).

Silkeborg: *Krebs* (tidl. *Bøgh*).

Horsens: *Bent Jensen* (tidl. *Ørn*).

Vejle: *Jens Lyhne*.

Aarhus: *Glarmesteren* (tidl. *Jørgen Jensen*).

Samsø: Ingen Nedkastninger i Krigens sidste Maaneder. (Tidligere Chefer *Marinus* og *Mønsted*).

Fra Hovedkvarterets første Etablering skiftede vi Kontorer og

foretog Flytning fra den ene By til den anden adskillige Gange. Efter at have flyttet fem Gange under vort Ophold i Aarhus, etablerede vi os i Aalborg i Begyndelsen af September 1944. Da vi flyttede til Grenaa i Begyndelsen af December, havde vi flyttet 15 Gange. I Grenaa var vi ca. 14 Dage og flyttede to Gange. Derfra gik Turen til Hobro, hvor Hovedkvarteret var etableret to Steder i Løbet af et Par Uger, og herfra vendte vi tilbage til Aalborg. Vi flyttede seks Gange, hvorefter vi tog til Salling. Her var Hovedkvarteret etableret i Selde, Sundsøre og Roslev. Efter 14 Dage i Salling gik Rejsen til Hadsund, hvor vi havde en dejlig Tid, idet vi holdt til samme Sted lige ved 14 Dage. For tredje Gang søgte vi til Aalborg, og i Tiden indtil 5. Maj flyttede vi seks Gange.

I Løbet af cirka 11 Maaneder flyttede vi altsaa 41 Gange med Personale og vort Kontorudstyr. Til Udstyret hørte ogsaa Vaaben, som i Tilfælde af Razzia skulde holde Gestapo paa Afstand, for at vi kunde faa Tid til at tilintetgøre Kartoteker, Koder osv.

Det var et Princip, at ingen af Personalet maatte bo paa det Sted, hvor Hovedkvarteret var etableret, og der blev kun i ganske særlige Tilfælde gjort Undtagelser fra denne Regel.

Det mest kompromitterende af vort Materiale, saasom Kartoteket over Nedkastningspladserne og Nedkastningsbogen med Rapporter om stedfundne Nedkastninger blev, hvor det var muligt, fjernet fra Hovedkvarteret om Natten, og vort Arkiv opbevarede paa Sygehuset i Hobro.

De mange Flytninger var et stort Handicap for Arbejdet, navnlig da de ofte førte med sig, at Post- og Kontaktadresser maatte forandres, men vi erhvervede os hurtigt stor Rutine i trods alle Vanskeligheder at holde Operationerne i Gang. At Flytningerne var nødvendige, fik vi mange Beviser paa. Flere Gange var vi lige rykket ud af et Hus, naar Gestapo rykkede ind, og flere Gange skete det, at de Ejendomme, hvor vi havde holdt til, blev sprængt i Luften.

Spredte Glimt fra Kampens Dage...

Der var visse Ting, som var daglig tilbagevendende, men det gik aldrig saadan, at Arbejdet i sin Helhed blev rutinemæssigt eller ensformigt. Situationen skiftede fra Dag til Dag, ofte fra Time til Time. Begivenhederne væltede ind paa os, alvorlige og opmuntrende mellem hinanden, og Stemningen i Hovedkvarteret svingede i Takt med Begivenhedernes Skiften.

Vi morede os, naar der var spillet Gestapo et Puds, men det hændte ogsaa ofte, at vi standsede Arbejdet et Øjeblik og i Vemod sænkede Hovederne, naar vi fik Budskabet om, at en Kammerat havde mistet Livet i Kampen.

Den fremherskende Stemning var imidlertid en forrygende Travlhed, hvortil Akkompagnementet var klaprende Skrive-maskiner. Pigerne sad bøjet over deres Arbejde ved en Servante, et interimistisk opstillet Skrivebord, paa Gulvet eller hvor der nu var Plads... overalt paa Gulvet, Borde, Stole osv. flød det med Papirer, Bøger, Kort, Kufferter, Pistoler, Haandgranater og Brandbomber — et Billede, som vilde havde givet en udenforstaaende Indtrykket af forceret Hastværk og haabløst Roderi. Men for os var der System i Tingene, og Tempoet blev drevet frem af en aldrig svigtende Vilje til at fortsætte og kæmpe Kampen til Ende, hvad det end skulde koste.

Radio-Vanskeligheder.

Bortset fra den korte Tid, vi havde Hovedkvarter paa Djursland, mærkede vi i 1944 ikke noget af Betydning til, at Tyskerne

pejlede vore Telegrafister, men fra Begyndelsen af 1945 blev Vanskelighederne større og større for Radiotjenesten paa Grund af stadig Pejling. Da vi havde haft Hovedkvarter i Hadsund i cirka 14 Dage, modtog vi fra en Forbindelse paa Telefoncentralen Besked om, at man fra den tyske Kommandantur i Byen havde telefoneret til Gestapo i Aarhus og anmodet om at faa en Pejlevogn til Egnen. Tyskerne havde Formodning om, at en illegal Sender var i Arbejde.

Den følgende Dag rykkede Gestapo ind paa Hotel „Hadsund“, og efter at have klaret Situationen endnu et Par Dage rykkede vi bort fra Egnen i to Biler.

Mit private Kvarter havde været i Præstegaarden, og jeg havde aftalt med Præsten, at jeg vilde komme og hente min Kuffert Klokken 19. Vi var netop paa dette Tidspunkt parat til at køre fra Hovedkvarteret med Personale og Bagage, da jeg fik den Indskydelse at lade mine private Kufferter blive staaende i Præstegaarden. Efter at jeg havde ringet og sagt Besked herom til Præsten, kørte vi ad Biveje til Aalborg.

Senere fik jeg at vide, at der lige før Klokken 19 var kørt en Gestapovogn op foran Præstegaarden, hvor den blev holdende en halv Times Tid. Min Vært havde gjort sig alle Anstrengelser for at advare mig og imødesaa Begivenhedernes Udvikling med den allerstørste Bekymring, indtil han modtog min telefoniske Besked om den ændrede Beslutning.

En lille gribende Episode kom til at danne Afslutningen paa vort Hadsund-Ophold. Hovedkvarteret havde haft til Huse hos en Plantageejer udenfor Byen i en dejlig Ejendom omgivet af Grantræer paa alle Sider.

Om det var Stedets Beliggenhed, de flinke Værtsfolk, den dejlige Natur eller maaske fire smaa lyslokkede Pigers muntre Leg mellem Grantræerne, som midt i Krigens Mørke og Travlhed en kort Tid fik os til at føle større Sikkerhed og Fred, end vi plejede, er svært at sige. Men med Gestapos Ankomst til Byen forsvandt Tryghedsfølelsen.

Vi har haft travlt med at faa Bilerne pakket og siger nu Farvel. Paa Trappen staar Husets Herre og Frue omgivet af de smaa

Piger. Han, en djærv Dansker, som har tilbragt mange Aar i fremmede Lande og maaske derfor har den Evne at kunne give et Haandtryk, som siger mere end bare Farvel — og hun, den yndige lille Mor, smilende, men synlig bevæget. Ogsaa hun har tilbragt nogle Aar i Udlandet, og idet vi starter, stemmer hun i med høj og klar Stemme: „Les enfants de la patrie . . .“.

Vi vinker, idet vi kører, og snart overdøves Sangen af Motorens Larm.

Pejlevognen flyttede med os til Aalborg, og den kommende Tid blev for Telegrafisterne et stadigt Kapløb med Gestapo. Efter at Hermes en Dag var færdig med at telegrafere, blev han arresteret, idet han traadte ud paa Gaden. Hans Medhjælpere var heldigvis gaaet i Forvejen, og Senderen var saaledes i god Behold. Hermes blev ført ind i Ejendommens Gaard, hvor nogle unge Mennesker, som han ikke kendte, stod lænket til et Stakit. Imidlertid havde Tyskerne ikke flere Haandjern, og han blev derfor spærret inde i en Stue i Ejendommen. Trods den tyske Vagtpost lige udenfor Vinduet saa Hermes sit Snit til at flygte denne Vej, og Gestapo havde ikke andet ud af Jagten end Fangsten af de uskyldige Mennesker. Dette var den alvorligste Episode, der indtraf for Moses og hans Radiohold, hvorimod Cain havde større Uheld.

En Dag opdagede en af Cains Vagtposter, *Max*, da han holdt Vagt paa et Gadehjørne, hvorfra han kunde ses fra den Lejlighed, hvor Cain arbejdede, to mystiske Personer. De havde begge en Mappe under Armen, og paa Mappens Bagside sad en eller anden Anordning, som de af og til pillede ved. Den ene af dem havde en Alpheue paa, som gik ned over det ene Øre, medens den anden var udstyret med en meget stor opslaaet Krave og en almindelig Filthat. *Max* fik Mistanke og naaede netop at faa sit Lommelærklæde frem for at tørre Sveden af Panden, hvilket var Advarselssignalet, inden han blev arresteret af tyske Soldater og Gestapofolk, som pludselig afspærrede hele Omraadet.

Cain og hans Medhjælper samt Lejlighedens Beboere slap

bort ad en Bagvej, medens Max førtes til Gestapos Hovedkvarter. De to Pejlere havde imidlertid pejlet nogle Huse forkert, og Tyskerne trængte ind til en Bager, hvor en Mand iført Overtøj opholdt sig i Stuen. Det var Bageren, som netop var kommet hjem, og han blev under Protest arresteret.

Under Forhøret fortalte Max, at han havde staaet paa Hjørnet for at vente paa en Kammerat, og han gjorde dette med en saadan Overbevisning, at han tre Timer senere blev sluppet fri. Inden dette skete, havde han imidlertid haft Lejlighed til at høre, at den stakkels Bager fik en god Omgang Prygl. Max mindedes Historien om for Smed at rette Bager og skyndte sig bort.

Den næste Gang, Cain havde Uheld, skulde det gaa meget værre. Store Bededags Aften en Uges Tid før Befrielsen arbejdede han i en Lejlighed paa Østerbro i Aalborg. De sædvanlige Vagtposter var ude, og Karl stod ved Vinduet for at holde Ud-kig, men den Dag svigtede Alarmeringssystemet.

Pludselig vrimlede Gaden med Gestapo og tysk Politi, og den Vagtpost, som skulde give Signal op til Vinduet, var arresteret, før han kunde foretage sig noget. Karl saa Gaden sort af Tyskere og alarmerede Cain, men allerede inden de var færdige med at pakke Senderen sammen, hørte de Tyskernes tunge Trin paa Bagtrappen. De skiltes for hver for sig at forsøge at komme ud af Huset, men først skulde Senderen ud af Lejligheden, og Karl løb op paa Loftet med den.

Imedens gik Cain ned ad Hovedtrappen, og idet han traadte ud paa Gaden, tændte han en Cigaret. Tyskerne vrimlede overalt, og en af dem stod med Maskinpistolen rettet mod Gadedøren. Der var naturligvis stimlet mange Danske sammen for at betragte Skuespillet, men det er alligevel uforstaaeligt, at det lykkes Cain i største Ro at gaa de 10—15 Meter til den nærmest-staaende Gruppe af Tilskuere.

Paa Loftet har Karl utvivlsomt indset det haabløse i at slippe bort. Han havde tidligere udtalt, at han aldrig vilde lade sig tage levende, og Begivenhedernes Udvikling skulde vise, at han stod

ved dette sit Ord. Han havde laast sig inde paa et Pulterkammer, da Tyskerne kom op paa Loftet, men inden han blev dræbt af en tysk Haandgranat, havde han strakt to Gestapofolk til Jorden med sin Pistol. Nogle Dage senere blev der i Værelset fundet følgende Brev skrevet paa et Blad af hans Lommebog:

Kære Mor og Far!

Nu skal jeg dø, og jeg er lidt bange, men jeg tror, Gud giver mig Styrke til at dø som Kristen og Dansk i Kamp for Danmark. Jeg vil bede ham velsigne jer og styrke jer. Jeg gjorde mit bedste, tror jeg, og vil hellere dø end fanges. Nu er de udenfor, og jeg vil sætte mig til Modværge. Gud i Vold.

Karl.

Enestaaende Security.

Chefen i Aalestrup-Distriktet Poul Madsen var en jævn og fornuftig Mand, som i alle Maader fulgte sine egne Synspunkter med Hensyn til det vigtige Begreb security. I den lille By kunde det være vanskeligt nok at forhindre, at et og andet sivede ud, men Poul Madsen havde sin egen Maade at bremse al Snak paa. Saa snart han hørte om en, som havde været aabenmundet, op-søgte han med Pistol i Baglommen den paagældende. Han paa-begyndte herefter et Krydsforhør, men kunde naturligvis ingen Vegne komme med den paagældende, som altid paastod, at han ikke havde snakket. Naar det kom dertil, tog Poul Madsen sin Pistol frem og saa faretruende ud, og herefter gik Synderen hurtigt til Bekendelse. Efter at have holdt et belærende Foredrag om, hvilke frygtelige Konsekvenser Gentagelsestilfælde vilde medføre, forlod Poul Madsen Ofret, som aldrig siden turde aabne sin Mund for at tale om illegale Ting. Omkring en Snes Personer paa Aalestrup-Eggen kom til at gennemgaa denne Kur.

De tyske Tropper, som befandt sig paa Eggen, var for en stor Del Polakker, og Poul Madsen holdt flittig Forbindelse med dem. Det var planlagt, at de i Tilfælde af allieret Invasion i Danmark straks skulde samarbejde med Modstandsbevægelsen, og nogle af dem var oven i Købet med paa Poul Madsens Nedkastningshold.

At Poul Madsen var en Mand, som kunde klare sig i en snæver

Vending, viste en Episode, som fandt Sted en mørk Aften i Nærheden af Aalestrup. Der skulde være Jernbane-Sabotage, og Poul Madsen, som altid selv gik i Spidsen for Aktionerne, kom cyklende. I en Rygsæk havde han Bomberne til Sabotagen og en Maskinpistol, da han pludselig saa, at Tyskerne havde afspærret Vejen forude. Hvis han vendte om, vilde Soldaterne maaske faa Mistanke til ham, og han besluttede derfor at køre igennem Afspærringen. Syngende af fuld Hals og slingrende fra den ene Side af Vejen til den anden nærmede han sig Tyskerne, som lo højt af den „drukne“ Dansker og lod ham passere uden Visitation.

Den kolde Generator.

Naar man kører i benzindreven Generatorbil og vil have Folk til at tro, at Bilen virkelig drives af Generatoren, skal man passe paa, naar det er Snevejr. Hans havde det største Besvær med at feje Generatoren fri for Sne, hver Gang vi holdt stille, men en Dag fik Tyskerne selv Lejlighed til at føle paa Generatoren og kunde overbevise sig om, at den var kold.

Det havde sneet meget, da vi kom kørende fra Hobro mod Aalborg. En stor tysk Lastbil havde forsøgt fra en Sidevej at dreje ind paa Hovedvejen, men var kørt fast paa Hjørnet. Vi kunde ikke komme forbi uden at køre helt over i højre Side, hvor der laa høj Sne, og netop da vi var ud for Lastvognen, sad vi fast. En Snes Tyskere sprang straks til og begyndte at skubbe os fri igen. Nogle af dem skubbede paa Generatoren, opdagede, at den var kold og fortalte det videre til Kammeraterne.

Sekunder efter for vi videre efterladende en Flok højligt forundrede tyske Soldater.

En af vore Grupper var engang ude for den ubehagelige Oplevelse at punktere, da den kom kørende med en Lastvogn fyldt med Vaaben og Sprængstof. Medens man var ved at skifte Hjul, samlede en Del Tilskuere, og da Vognen skulde starte igen, var gode Raad dyre. Den var forsynet med Generator, men i Virkeligheden benzindreven.

Medens en af Gruppen med Munden efterlignede den sum-

mende Lyd, som Blæseren paa en Generatorvogn frembringer, slog en anden med et Søm paa en Jernstang for at efterligne den klaprende Lyd fra Generatorens lille Spjeld. Et Øjeblik efter startede man Vognen, uden at nogen af Tilskuerne havde fattet Mistanke.

Hvordan Bloch arbejdede.

Bloch havde en forbavsende Evne til altid at være der, hvor det gik værst til, men han fulgtes til Stadighed af et Held, som ikke var helt almindeligt. Naar Tyskerne med et Maskingevær sprøjtede Projektiler imod ham, var han netop i den lille Aabning, hvor der ingen Projektiler kom, og fordi han saaledes, skønt han Gang paa Gang var meget nær ved Ilden, stadig undgik at blive brændt, fik han Tilnavnet „Zig-Zag“. Man sagde om ham, at han altid var i Zig, naar Gestapo var i Zag!

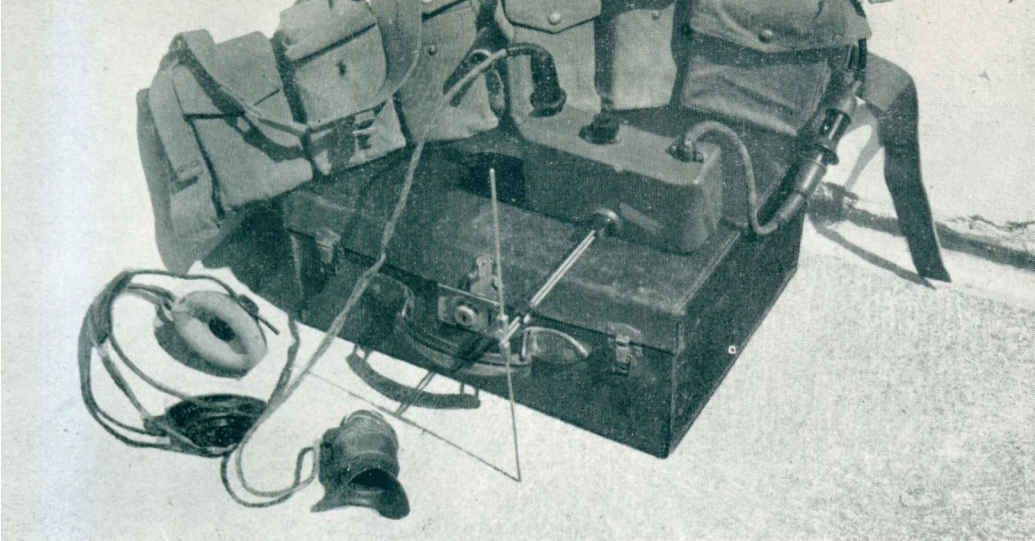
I Forbindelse med en Razzia i Randers var Lederen i Galten, *Nissen*, blevet arresteret. Vi havde paa det Tidspunkt Hovedkvarter i Grenaa, og da vi vidste, at et ret stort Depot blev opbevaret i en Hule i en Skov ved Galten, kørte Bloch, Bent og jeg derud Natten efter at vi havde modtaget Meddelelse om Arrestationen. Det lykkedes os dog ikke at finde Depotet, og det viste sig ogsaa umuligt at komme i Forbindelse med nogle af de lokale Folk, da alle var gaaet under Jorden. Bloch blev tilbage for at prøve at ordne Sagen den næste Dag. Han tog ind til Aarhus og fik Forbindelse med en af Folkene fra Galten, og om Aftenen tog de til Depotet efter at have faaet Assistance af Aarhus-Folk. Paa Grund af Vanskeligheder med Bilen naaede de kun at faa Halvdelen af Vaabnene flyttet, og Resten skulde saa fjernes den følgende Nat. Galten-Folkene, som efterhaanden havde fundet hjem til Egnen igen, fik Ordre til at indfinde sig direkte ved Depotet paa et bestemt Klokkeslet, og Bloch vilde saa komme fra Aarhus med en Vogn og yderligere Mandskab. Man aftalte et Fløjtesignal, for at man i Mørket kunde kende hinanden. Da det imidlertid viste sig umuligt at skaffe en Vogn i Aarhus den følgende Nat, tog Bloch med nogle Hjælpere af Sted paa Cykle, hvorfor han ankom til Depotet senere end beregnet. Idet de nær-

mede sig Skoven, stillede de Cyklerne fra sig for at gaa det sidste Stykke Vej. De fløjtede Signalet, som blev besvaret, uden at man bemærkede noget mistænkeligt, men da Folkene herefter gik frem, blev der pludselig aabnet Maskingeværild imod dem. De kastede sig straks ned paa Jorden, og det lykkedes dem alle at slippe væk og vende i Sikkerhed tilbage til Aarhus. Nogle af dem naaede dog først til Byen den følgende Eftermiddag.

Det viste sig, at Gestapo var kommet til Stede paa et tidligere Tidspunkt af Aftenen, og at der havde været Ildkamp mellem Gestapofolkene og Mandskabet fra Galten, som forøvrigt havde gjort deres bedste for at advare Bloch og hans Gruppe. Det var imidlertid mislykkedes, fordi de kom en anden Vej end den normale.

Flower og Parks var to allierede Flyvere, som var blevet skudt ned i Jylland — Flower et Sted i Midtjylland og Parks i Vendsyssel. De var begge eneste overlevende af de paagældende Maskiners syv Mands Besætning. Flowers Maskine blev skudt i Brand, og han maatte for at slippe fri af den gribe fat i en Jernstang, hvorved han blev i Stand til at slynge sig ud af Maskinen. Imidlertid var Jernstangen gloende, og hans Hænder blev frygtelig forbrændt. Parks havde under Udspring fra Maskinen forstuvet den ene Fod ret alvorligt. De to Patienter fik en omsorgsfuld Pleje hos gode Folk i Aalborg. Da de var nogenlunde raske — dog ikke mere end at Flower stadig havde stor Forbinding om højre Haand, medens Parks bevægede sig med Stok — skulde Bloch transportere dem til Grenaa, hvorfra de skulde overføres til Sverige. Da vi i længere Tid havde foranstaltet Jernbanesabotage, maatte Turen foregaa pr. Bil. De to Patienter havde Legitimationskort som Børstenbindere og bar Armbind som Døvstumme. Paa Djursland blev Vognen standset af en tysk Politipatrulje. Foruden de kompromitterende Passagerer medførte Bloch, der rejste som Læge, den forseglede Post til England i en indvendig Frakkelomme. Vognen blev grundigt undersøgt og „Lægen“ og „Børstenbinderne“ kropsvisiteret. Bloch slog

Radio-Telefonen S-phone.

»Rosalia«.
Fast stationeret Eureka. Under Brugen blev Antennen stukket ud gennem Vinduet.

Fra et illegalt Hovedkvarter.

To Sider af Nedkastningsbogen.

I				II			
Rapport over Nedkastningsbogen, den 11/4 1940.				Den 11/4.			
	Vor Rapport	Eng. Rapport	Fordeling		Vor Rapport	Eng. Rapport	Fordeling
Carl			Vedtaget X	Carl			
I	205 Karlshagen	Ferdinand 1/2 Lem		I	168 Havstrup	Sambo	(2 + 2 GNT 1/2 Cow)
	204 Ringvej	Arne		Givex			
And				II	55 Pct. 20	Spencer	Inklud.
II	85 Solense	Jarl		III	211 Givster	Ingvar	
	110 (Klask, febr. Irving)			Marime			
	124 Gydevej, 203			XII	216 Vejvad (Pct. 71)	Hector	
And				Hen			
III	212 Storbøl	Nicola		XIII	194 Ansbjergsø	Ingrid	
Marime					199 Tårnsgl.	Malle	
IV	177 Ålstrup	Piira			210 Fjanderup K.	Dorte	
	218 Smedens	Sigvard		Hen			
Hals				XIV	200 Grønstrup Sk.	Janus	
VI	71 Hæstehave	Winston			213 Sæderup	Ulla	
	114 Fæl	Marie			214 Kompassølle	Willy	
Højbjerg				Hen			
VII	79 Søsing Hæstehave			XV	126 Overby	Sise	
	200 Sønderlyst	Åsel			191 Tolstrup	Beza	
And					196 Kasse	Agnete	
VIII	94 Sønderby	Gevald		And			
	208 Poppelvej	Rita		XVI	195 Amesholm	Selsk	
	187 Ringvej	Eden			207 Lovrødt	Hagen	
Klask					206 Pct. 40	Leubite	
IX	12 Kasse	Silow			204 Bjelund Pl.	Halvor	
	116 Sønderby	Rita					
	118 Ringvej	Lene					
	144 Vindeh K.	Puk					
	186 Præst	Teresse					
	219 Bjørstede	Anser					

+ 12. Carl vil ikke blive fjernet
 + 8. Givex vil ikke blive fjernet (Carl, hentes i Nord af Bøll)

Hr. N.M.

Efter at have modtaget Rapport fra Struer om Afsporingen af General v. Lindemanns Tog, har jeg anmodet Byen om yderligere Oplysninger og derved faaet Underretning om, at De uden Bylederens eller Sektionslederens Vidende har foretaget den omtalte Aktion.

I den Anledning skal jeg paa det skarpeste paatale dels den Mangel paa Disciplin, De herved har udvist og dels selve Aktionens Art.

Den i en By værende ansvarlige Byleder er den eneste, der kan træffe Bestemmelse om, hvilke Opgaver der skal løses, og hvornår de skal løses, idet han alene har det tilstrækkelige Kendskab til Situationen og det fornødne Overblik til at afgøre, om en Aktion er til Gavn eller til Skade, og om Tidspunktet for Udførelsen er det rette.

Det er stridende mod de mest elementære Regler for Disciplin, hvis en Underfører uden Ordre begynder at føre Krig paa egen Haand, og jeg haaber, at De, hvis De tænker Dem en lille Smule om, saa kunne indse, at det vil føre os ud i det rene Kæds, hvis Grupperørere og andre underordnede uden Direktiver fra oven af sig selv finder Opgaver frem og løser dem, som de nu finder for godt, kun optaget af den Tanke, at "der skal ske noget" og "bære det knalder, saa er det mere uvæsentligt, hvad det er det gaar ud over."

I det foreliggende Tilfælde har De saaledes vist en i Forhold til Deres Uddannelse og Alder forbløffende Mangel paa Modenhed og Omtanke ved ikke at gøre Dem klart, hvilke frygtelige Konsekvenser for hele Landet, Deres Handling kunde have faaet, hvis den var lykkedes, idet jeg gaar ud fra, at Deres Mål var at slaa Generalen ihjel.

Men General Lindemanns Død vilde ikke - paa nærværende Tidspunkt - have den fjerneste militære Betydning for Tyskland eller de tyske Styrker heroppe. Arbejdet i hans Stab vilde fortsætte ganske roligt og uanfæktet, indtil hans Efterfølger var udnævnt, idet alle Planer og Overvejelser med Hensyn til eventuelle Kæmpe i Danmark naturligvis forlænges er gennemarbejdede og afsluttede og ikke ændres af den svaratkommanderendes Død.

At man selvfølgelig under Kampforhold lægger Vægt paa at edelgætte Kommandostationer for at desorganisere Kommandoføringen og forhindre Befalinger i at komme ud til de kompende Enheder i rette Øjeblikke er noget helt andet, der intet har med den foreliggende Situation at gøre.

For Danmarks Vedkommende vilde Generalens Død derimod have faaet de mestregulære Virkninger. Som det var saa, hvor der ikke skete anden Skade end en Afsporing, maatte de naboende Danakere bøde, idet de ved Afbrænding af deres Endomme praktisk talt mistede alt, saa man kan deraf slutte sig til, at Generalens Død vilde have medført frygtelige Repræssalier i Form af hensynsløse Nedskydning af Gidsler (jfr. tilsvarende Hændelser i Norge).

Danmark vil sikkert ikke takke Modstandsbevægelsen, hvis vi gør os skyldig i den Slags Ting, og vi saa erindre, at lige saa klart det er, at vi skal sætte haardt mod haardt, hvis Indsatsen er det værd, lige saa forkastelig vil det være at udføre Ueraringer, der uden Gevinst for os bringer Død og Ulykke over danske Medborgere. Saa hellere give Afkald paa den Smule Propaganda, der kan indeholdes i Affæren.

Jeg regner med, at De tager dette til Efterretning, og jeg skal tilføje, at lignende Tilfælde ikke vil blive tolereret, men medføre øjeblikkelig Eksklusion.

Tilstilles Herr *Junker*

gennem Sektionslederen.

Nedkastet Natten efter d.	Antal Containere	Rapport til Hovedkvarteret	Ud- og Ompakning	Rapport til Hovedkvarteret om Indholdet	Modtaget Fordelingsordre fra Hovedkvt.	Forsendelse
²³ / ₉ 1944 ved Gedved	12	²⁹ / ₉	²⁹ / ₉	²⁹ / ₉	⁴ / ₁₀	⁵ / ₁₀ pr. Lastbil til Horsens
⁶ / ₁₀ 1944 ved Gedved	12	⁷ / ₁₀	⁷ / ₁₀	⁸ / ₁₀	⁹ / ₁₀	¹¹ / ₁₀ pr. Lastbil til Horsens
¹ / ₁₁ 1944 ved Gedved	13	² / ₁₁	² / ₁₁	³ / ₁₁	⁴ / ₁₁	⁸ / ₁₁ pr. Lastbil til Horsens
²¹ / ₁₂ 1944 Vesthimmerland	24	¹ / ₁	² / ₁	² / ₁	³ / ₁	⁵ / ₁ pr. Lastbil til Løgstør ⁷ / ₁ pr. Tog til Aalborg
²⁰ / ₂ 1945 Vesthimmerland	12	—	—	—	—	¹⁹ / ₃ pr. Tog til Sønderjylland
⁸ / ₃ 1945 Vesthimmerland	12	—	—	—	—	
²⁶ / ₃ 1945 Vesthimmerland	14	²⁶ / ₃	²⁷ / ₃	²⁷ / ₃	²⁷ / ₃	¹⁸ / ₄ pr. Tog til Sønderjylland gaet tabt i Viborg
¹¹ / ₄ 1945 Vesthimmerland	14	¹² / ₄	¹³ / ₄	¹⁴ / ₄	¹⁹ / ₄	¹⁹ / ₄ pr. Lastbil til Løgstør
²⁰ / ₄ 1945 Vesthimmerland	14	²¹ / ₄	²¹ / ₄	²² / ₄	²⁶ / ₄	¹⁷ / ₄ pr. Lastbil til Aalborg
²³ / ₄ Water-dropping, Limfjorden	11	²⁵ / ₄	²⁵ / ₄	²⁵ / ₄	²⁶ / ₄	

Ørn har udarbejdet dette Skema over de Nedkastninger, han har ledet.

sin Frakke til Side, og Tyskerne befølte ham overalt, men glemte, at der ogsaa kan være et og andet i en Frakkelomme. Efter endt Visitation, hvorunder de „Døvtumme“ heldigvis ikke ytrede et Ord, fortsatte Bil og Passagerer. At Bloch var en lille Smule rystet, da han vendte hjem, var saare naturligt, men Episoder som denne fratog ham ingensinde Lysten til at paatage sig et farligt Job igen. Selvom Opgaven var aldrig saa haabløs, var han altid parat til at tage af Sted, naar Ordren lød, og han gjorde sig de største Anstrengelser for at naa et Resultat. Han fulgte den for vort Hovedkvarter gyldne Regel, at Arbejde gik forud for Mad, Drikke og Søvn, og det var kun, naar det virkelig *var* haabløst, at han maatte give op.

Af mere fredelig Art var hans Medvirken ved Befrielsen af de politiske Fanger fra Horsens Tugthus. Vi havde fra Folk i Sverige faaet et Praj om, at vi burde skaffe disse Fanger ud, og jeg satte straks Bloch i Gang med at undersøge Mulighederne. Inden længe havde vi en fuldt færdig Plan, som imidlertid ikke i første Omgang kom til Udførelse, da Ingeniør Petersen fra den midtjydske Ledelse satte sig imod udfra den Betragtning, at Aktionen kunde faa alvorlige Konsekvenser for de andre Fanger. Efter yderligere Forhandlinger bestemte Horsens-Folkene sig imidlertid paa Trods af de ængstelige Røster til at udføre Aktionen, som blev 100 pCt. vellykket. Der blev ved den Lejlighed befriet 18 Fanger, idet kun een — nemlig den Skipper, som havde transporteret Christmas Møller til Sverige — efter eget Ønske blev tilbage. I de følgende Dage havde vi travlt med at faa de mange Folk transporteret til Sverige. To af dem blev dog her i Landet og gik straks ind i det aktive Arbejde.

En Aften blev Bloch anholdt paa Gaden i Aalborg. Han medførte i en Mappe nogle Telegrammer fra England og den Kode, vi benyttede, naar vi sendte. Han var netop ved at skaffe sig Adgang til en Ejendom, hvor en af vore gode Forbindelser havde til Huse, da en forbigående tysk Patrulje fik Mistanke til den lille Mand, der netop den Dag havde anskaffet en ny Frakke, som uheldigvis var i Voksen-Størrelse. Paa Spørgsmaalet om, hvad han bestilte her, svarede han, at han boede i Ejendommen,

men da hans Legitimationskort uheldigvis viste noget andet, blev han taget med. Undervejs til Politigaarden mødte man en dansk Gestapomand, og hele Selskabet gik ind i en Port, hvor Bloch blev kropsvisiteret. Imedens dette skete, anbragte han Mappen mellem Knæene, og da man ikke fandt noget kompromitterende i Lommerne, sagde Gestapomanden, at man skulde lade ham gaa. Tyskerne gav Bloch en Omgang Lussinger, og han saa herunder sit Snit til at løbe.

Intet Bom om Onsdagen!

Efter Ændringen i Kommandoforholdene holdt den nydannede Nordjyllands-Ledelse Møde i Aalborg hver Onsdag. Blad, som havde Hovedkvarter i Viborg, rejste med Tog til disse Møder. Det vakte megen Munterhed blandt Distriktcheferne, da der en skønne Dag fra det nye Regionshovedkvarter kom en Ordre, som gik ud paa, at al Jernbanesabotage var forbudt Natten mellem Onsdag og Torsdag, da Regionschefen ellers var afskaaret fra atter at forlade Aalborg.

Holm som Læge.

Holm — Chefen for Hobro Distrikt — havde fundet ud af, at den bedste Maade, han kunde camouflere sin Vogn paa, var ved at anbringe et Lægekors ved Siden af Nummerpladen. Han havde „laant“ en legal Læges Identitet og havde paa Grundlag heraf udstedt falske Papirer.

Cain kørte som Telefoningeniør i Generatorvogn, og Benzintanken fungerede som Opbevaringssted for hans Sender. En Dag var han ude for et Uheld. En lille Dreng løb pludselig over Vejen og blev ramt af Bilens Forskærm, men medens Cain og Drengens Forældre raadløse stod og stirrede paa den lille Fyr, som var besvimet og blødte fra et Saar i Hovedet, kom en Lægevogn susende, og en Tilskuer standsede den. Trods den alvorlige Situation var det svært for Cain at bevare Fatningen, da „Læge“ Holm traadte ind i Stuen. Holm tog derimod Situationen meget roligt og erklærede med Overbevisning efter at have „undersøgt“ den forulykkede Dreng, at der ikke var Tvivl om, at han var sluppet med en Hjernerystelse, men at man for en Sikkerheds

Skyld hellere maatte rekvirere en Ambulance for at faa ham paa Hospitalet til Røntgenfotografering. Diagnosen var rigtig, og Drengen var allerede den næste Dag i god Bedring, men fra den Dag optraadte Holm altid som Dyrlæge. En Dyrlæge har nemlig altid den Udvej at skyde Patienten, og det var Holm mere kendt med.

Paa Visit hos Fjenden.

En Aften kommer Bent og jeg kørende til Randers, Bent som Chauffør og jeg som Ingeniør i Luftværnet. Vi skulde tale med Distriktchefen i Randers, som imidlertid ikke var hjemme. Da vi ikke havde faaet noget at spise hele Dagen, gik vi ind paa en Restauration for at spise et Par Stykker Smørrebrød. Det var ellers kun i Undtagelsestilfælde, at vi viste os paa Restaurationer, idet Gestapo og Stikkere ofte udfoldede en livlig Virksomhed saadanne Steder. Netop da vi skulde til at gaa, traf vi *Christian*, en af vore Folk fra Randers, som var i Selskab med to Kammerater, og da vi var i nogen Vanskelighed med Hensyn til at skaffe Kvarter for Natten, overlod vi straks denne Opgave til ham.

Kort efter lukkede Restaurationen, og vi steg alle ind i Bilen og kørte til et Værksted, hvor det var Hensigten at parkere Vognen for Natten. En tysk Vagt ved Porten traadte til Side, da vi kørte ind, og han protesterede ikke, da vi steg ud af Vognen, som vi havde anbragt midt paa Gaardspladsen. Næste Morgen kom Bent og jeg for at hente Bilen, men blev meget forbavset, da vi opdagede, at den var flyttet hen i et Hjørne af Gaarden. Da vi gik hen til den, var vi pludselig omringet af en Gruppe tyske Soldater, som meddelte, at Vognen var beslaglagt. Det var umuligt at faa at vide hvorfor, men Tyskerne erklærede, at først naar vi kom tilbage med dem, som havde været i Vognen den foregaaende Aften, kunde vi faa den udleveret.

Vi trak os tilbage i god Orden, men da vi havde spekuleret over Tingene en halv Times Tid, gik vi paany til Værkstedet. Jeg benyttede mit gamle Trick med at forsøge at dupere Tyskerne ved at overbevise dem om min betydningsfulde Stilling som Luft-

værnsmand, men der var intet der hjælp, hvorfor jeg forlangte at tale med en Officer. Kort efter kom en Feldwebel, og da jeg erklærede, at det var en Officer, jeg ønskede at tale med, bad han os om at stige ind, hvorefter vi med ham paa Bagsædet kørte til den tyske Kommandantur.

Her fik vi Lejlighed til at tale med den vagthavende Officer, og jeg optraadte straks fra Starten meget forarget og højroset, idet jeg skældte ud paa saa godt Tysk, som jeg formaaede. Officeren trak paa Skulderen — der var intet at gøre — en Ordre var en Ordre.

Jeg tog alle mine fine Papirer frem, Legitimationskort, Kørekort, tysk Køretilladelse, Bevis som Luftværnsofficer osv. og lagde dem paa en Række paa Bordet foran ham, idet jeg raabte:

— De kan jo se, at alle Papirer er i Orden!

Han rystede paa Hovedet og svarede med et bredt Grin:

— Ja, alles in Ordnung hier in Dänemark!

Da han begyndte at forklare, at Sagen var overgivet til Gestapo, og at vore Forhold skulde undersøges, fandt vi det raadeligst at foretage et Tilbagetog, hvorefter jeg kategorisk erklærede, at jeg samme Eftermiddag skulde komme med de Folk, der havde været med i Bilen og derefter ventede at faa den tilbageleveret. Bent og jeg sagde Farvel, og det skal ikke være nogen Hemmelighed, at vi trak Vejret lettere, da vi først stod paa Gaden igen.

Selvom vi var kede af at miste den gode Bil, morede vi os dog, da vi erfarede Grunden til Tyskernes Aktivitet. Kort efter at vi om Aftenen havde anbragt Bilen ved Værkstedet, havde den tyske Vagtpost hørt Støj ved et Plankeværk, hvorfor han afskød sit Gevær, og herved dels alarmerede det Vagtmandskab, som befandt sig i en Vagtsue ved Værkstedet, og dels Mandskabet paa nogle Marinefartøjer, som laa i Havnen. Marinesoldaterne sprang ud af deres Køjer og rykkede i spredt Orden frem mod Værkstedet, og da Soldaterne saa Skyggerne ude i Mørket, aabnede de Ild imod dem. Naturligvis var Marinesoldaterne ikke sene til at besvare Ilden, og saaledes udviklede der sig en Ildkamp, hvis egentlige Aarsag maaske skulde tilskrives en Kat

eller en Rotte. Imidlertid troede Tyskerne, at det var os, som efter aabenlyst at have parkeret Vognen i Gaarden agtede at foretage et Attentat mod Virksomheden.

Uheldig Postadresse.

De skiftende Postadresser kunde undertiden give Anledning til megen Morskab. Vi optraadte som Korrespondanceklubber med de mærkeligste Formaal, men selv da vi engang havde faaet lavet en Postadresse, som saa ganske normal ud, blev den Anledning til en pudsigt Misforstaaelse.

Vi havde lavet vort Camouflagenummer med at leje et Værelse paa et Hotel, og Adressen var „Konsulent Aage Lund“. Adressen var som sædvanlig blevet sendt ud i Kode, og ved Løsningen af en saadan Kode forekommer der ikke noget om, hvor et Ord ophører og et nyt Ord begynder. Vi havde ikke tænkt paa dette, da vi valgte Adressen og blev meget forbavsede, da en stor Del af vor Post i de første Dage derefter bar Udskriften „Konsul E. N. Taagelund“.

En Tid havde vi Postadressen „D. J. M., Restante, Aalborg“. For Modstandsfolk var der ingen Tvivl om, at Bogstaverne skulde oversættes med „Den jyske Modstandsbevægelse“.

En Gave til Royal Air Force.

Nat efter Nat bragte allierede Flyvere os kærkomne og haardt tiltrængte Gaver, og vi viste vor Taknemlighed overfor dem ved at gøre Brug af disse Gaver i det Omfang, det var muligt.

I Efteraaret 1944 opstod den Tanke, om vi ikke ogsaa paa anden Maade kunde give Udtryk for vor Taknemlighed, og vi besluttede at gøre et Forsøg paa at sende en Gave til Royal Air Force.

Ørn, der paa det Tidspunkt var Distriktchef i Løgstør, havde gjort en Opfindelse vedrørende Fremstilling af Reliefkort, og han fik nu fri en Tid til at fremstille et Kort over det jyske Nedkastningsomraade. Kortet blev til i en Villa ved Skaade i Aarhus, og Resultatet oversteg vore dristigste Forventninger. Det bestod af 12 Gipsplader, som sammenlagt viste Nord- og Midtjylland i Størrelsesforholdet 1:160 000 og Højdeforholdet

1:16 000. Alle Terrænets Enkeltheder var klart anskueliggjort, og alt fremtraadte i smukke Farver.

Da Kortet i sin lille Maalestok var en nøjagtig Kopi af Jyllands bakkede Terræn, dannede det i Virkeligheden et storartet Supplement til de allierede Flyveres Kendskab til Indflyvningsforhold og Neckastningsmuligheder.

Transporten fra Villaen i Skaade til England var et helt lille Eventyr. Den fandt Sted midt om Vinteren, da Sneen laa højt, og Jernbanerne var standset enten paa Grund af Sne eller som Følge af Sabotage. Via Aalborg gik den tunge Kasse med Lastbil til Grenaa, og derfra med Fiskekutter til Sverige. En engelsk Torpedobaad bragte Gaven det sidste Stykke Vej til England.

Som Tak for vore Anstregelser modtog vi kort efter et Telegram fra Royal Air Force. Telegrammet udtrykte Taknemmeligheden for den smukke Gave, som vilde være til „uvurderlig Støtte“. Kortet skulde efter Krigen indtage en Hædersplads paa Væggen i Luftfartsministeriet.

Randers — Razziaernes By.

Randers var Razziaernes By. Fra Starten var denne By med i Nedkastningsarbejdet, og det var ogsaa det Sted, hvor man paa et tidligt Tidspunkt var længst fremme med Forberedelserne til en eventuel Invasion. Dette første Arbejde blev med stor Dygtighed ledet af Østergaard, som var Kaptajn i Hæren, og Skomageren. Begge blev imidlertid arresteret i Forsommeren 1944, og et nyt Leder-Par Christiansen og Ravn overtog Distriktet.

Kort efter kom jeg til Randers en Søndag Eftermiddag. Jeg havde kørt fra Aarhus over Silkeborg, Herning, Holstebro, Skive og Viborg og skulde videre helt til Frederikshavn for at instruere Lederne om forskellige vigtige Spørgsmaal.

I Randers henvendte jeg mig til vor Kontaktmand, og her kom Christiansen kort efter. Der herskede en Del Røre i Byen. Den foregaaende Dags Morgen var Gestapo kommet til Ravns Bopæl for at arrestere ham. Medens de stod udenfor Døren og bankede paa, stak han en Pistol i den ene Lomme og en Haandgranat i den anden. Derefter forsvandt han ud af Vinduet, idet han her

havde anbragt et Tov med denne Situation for Øje. Han boede paa anden Sal, men uheldigvis var Tovet kommet i Uorden, saa det kun naaede til første Sal, hvorfor han maatte springe det sidste Stykke. I Springet forstuede han den ene Fod, men slæbte sig dog bort gennem de nærliggende Haver.

Gestapo udfoldede stor Energi for at faa fat paa ham, og han maatte flyttes fra det Sted hos nogle af vore Folk, hvor han havde søgt Tilflugt. Flytningen fandt Sted med en Taxa, men allerede samme Aften blev han med en anden Taxa ført til et Sommerhus paa Djursland, hvor han indlogeredes sammen med Gertrud, Christiansens Kone og vor senere Kontorpige. De havde faaet lavet Legitimationskort, som viste, at de var Ægtefolk, og Gertrud skulde passe Ravn, indtil hans Fod blev rask.

Netop da jeg kom til Randers, var den Taxachauffør, som havde kørt Ravn den første Gang, blevet arresteret, og man forudsaa Muligheden af en almindelig Arrestation af alle Byens Taxachauffører, hvilket meget let kunde føre til, at Gestapo blev klar over, hvor Ravn og Gertrud opholdt sig.

Medens jeg ordnede, hvad jeg skulde i Randers, tog Tage og Christiansen af Sted i „Rosalia“ for at hente Gertrud og Ravn. Ud paa Aftenen stødte jeg til dem i Langaa. Gertrud og Christiansen tog med Toget til Randers, og jeg fortsatte med Bilen for at transportere Ravn til Doktoren i Salling, Kjeld, som vi tidligere havde gjort flittig Brug af i lignende Situationer. Kjeld modtog os midt om Natten, og Ravn kom straks under Behandling. Den daarlige Fod var dobbelt saa stor, som den skulde være, og han havde stærke Smerter, men i Løbet af en Maanedes Tid var han saa rask, at han kunde sendes til Sverige.

Kort efter blev Christiansen arresteret under en Transport med nedkastet Gods. Han tilbragte Resten af Krigen i Koncentrationslejr efter at have gennemgaaet Gestapos sædvanlige Forhør uden at røbe nogle af Kammeraterne.

Herefter blev Kjær Distriktchef og senere Sommer, Dahl og Balslev. Hvert af disse Lederskifter faldt sammen med Razziaer

i Randers, men kun i eet Tilfælde blev Lederen arresteret. Der havde været en Sabotage mod nogle Kanoner, og Tyskerne havde i den Anledning afspærret nogle Gader. Sommer kom tilfældigt gaaende indenfor det afspærrede Omraade og blev arresteret sammen med et Par Hundrede Randers-Borgere. Dagen efter blev de fleste løsladt, men Sommer og en fem-seks andre blev holdt tilbage. Han havde tidligere været Leder i Skive og var som saadan eftersøgt, men det lykkedes ham i tre Maaneder at bluffe Gestapo, saaledes at de intet havde paa ham udover Mistanken.

Imidlertid medførte en ny Razzia i Randers, foranlediget af Kjærs Arrestation i Aalborg, at Gestapo efterhaanden havde faaet fat paa saa mange Randers-Folk, at Sommer blev afsløret. Efter at have været underkastet Tortur, og efter at han havde sikret sig, at en Advarsel var blevet sendt ud af Fængslet, maatte han give sig, og nogen Tid senere blev han ført til Dachau. Hans Kone var iøvrigt en af de faa, som overlevede Bombardementet af Gestapo i Aarhus. Hun havde den Dag henvendt sig paa Gestapo-Hovedkvarteret for at faa Tilladelse til at hilse paa sin Mand, og medens hun befandt sig paa 3. Sal i Bygningen, kom det engelske Bombeangreb. Ved et Samspil af mærkværdige Omstændigheder blev hun og en Veninde, som ledsagede hende, reddet. Sommer kom efter Krigen velbeholden tilbage fra Koncentrationslejren.

Den Razzia, som medførte, at Balslev maatte flyttes fra Randers og derefter knyttedes til Hovedkvarteret, bragte os betydelige Tab. Der var netop blevet flyttet et Vaabenlager, og uheldigvis havde man under Flytningen tabt en Patron. Nogle Drengene fandt den og legede med den i Nærheden af det nye Depot, da en tysk Soldat blev opmærksom paa deres Leg. Den ulykkelige Tilfældighed medførte, at en større Afdeling Tyskere omringede Depotet, netop medens en halv Snes af vore Folk var beskæftiget med Ompakning. Der udspandt sig en heftig Ildkamp, men vore Folk blev overmandet.

Vi havde haft et Vaabenlager i Kælderen under Teaterbygningen i Randers, men denne Bygning var nogen Tid forinden

blevet schalburgteret. Arrestationerne medførte, at ogsaa dette Lager faldt i Tyskernes Hænder, idet de gravede Depotet frem af Teatrets Ruiner.

Da Balslev maatte forlade Byen, var Blad i Mellemtiden blevet Regionschef, og det blev ham, der udnævnte den ny Distriktleder, som imidlertid ikke viste sig Opgaven voksen og faa Dage efter 5. Maj maatte erstattes af Dahl.

Randers var vort Smertensbarn. Ingen Steder florerede Stikkeriet saa kraftigt som her, og ingen Steder udfoldede Gestapo saa livlig en Aktivitet. Men hver Gang vore Grupper var blevet rullet op, var der nye Folk, som var parat til at tage fat, og Byen var i hele Besættelsestiden en Hjørnestein i det nordjydske Modstandsarbejde. Hertil bidrog ikke mindst, at en Gruppe lidt ældre og erfarne Borgere lige fra Starten stod bag de aktive Folk og var en god Støtte for Arbejdet. Hver Gang, en Razzia fandt Sted, maatte disse Folk gaa under Jorden, men naar der var gaaet nogle Dage, vendte de tilbage igen og fortsatte uanfægtet deres Arbejde. Først paa et meget sent Tidspunkt maatte vi undvære den moralske Støtte, som denne Gruppe havde været for os, idet dens Medlemmer efterhaanden enten var blevet arresteret eller havde maa'ttet rejse til Sverige.

Krigsjul 1944.

Faa Dage før Jul kom jeg igennem en Landsby paa Randers-Eggen. Jeg havde hørt, at Dyrslægen paa Stedet skulde være helt rigtig, og tog derfor ind for at hilse paa ham. Efter at have overbevist ham om, at jeg ikke tilhørte Gestapo, sagde jeg, at jeg havde tænkt paa at komme og holde Jul med min Familie i hans Hjem. Han blev ikke saa lidt forbavset, men baade han og Fruen udtalte deres Begejstring ved Tanken. Saaledes gik det til, at jeg Dagen før Juleaften mødtes med min Familie i Dyrslægehjemmet, efter at Børnene i det meste af et Aar havde gaaet rundt og fortalt, at Far var i Sverige — og selv havde troet paa det.

Ogsaa Gertrud holdt Jul hos Dyrslægen, men selvom vi havde faaet at vide fra England, at der ikke vilde komme Nedkastninger i Juledagene, kunde vi ikke ligge helt stille. Hver Dag skulde

en af os til Randers for at træffe en Kurer og udveksle Post og Telegrammer, og vi havde daglig nogle Timers Arbejde med at kode og dechifrere samt skrive Breve og Telegrammer.

Det blev rigtig Jul det Aar. Midt i Krigens Rasen holdt vi en lille Pause, og vi følte i det gæstfri Hjem Julefreden som aldrig før. Vi følte os sikre mod Gestapos Efterstræbelser bare for et Par Dage, og vi nød dem. Min Kone, som siden Marts havde flyttet fra Sted til Sted og ganske vist boet hos gæstfri og venlige Mennesker, hvis Hjælpsomhed dog ikke kunde befri hende for Uvisheden, følte sig glad og lykkelig. Aldrig havde hun sagt et bebrejdende Ord, naar jeg erklærede, at den Kamp, vi førte, kom i første Række og Kone og Børn i anden, eller naar jeg tog af Sted for at gaa ud til denne Kamp. Vi havde truffet hinanden nogle faa Gange og kun været sammen et Kvarter eller en halv Time, men naar jeg sagde Farvel, holdt hun sig tappert, skønt hun hver Gang vidste, at vi maaske aldrig skulde ses mere. Hun havde sit Hverv. Det var hende, som alene skulde tage Ansvaret for Børnene. Hun skulde beskytte dem og opdrage dem, saa de engang blev tjenlige til at fortsætte den Kamp, som vi stod midt i.

Hvad vilde Fremtiden have været værd, hvis vi ikke havde haft vore Koner til at røgte denne store Opgave? Og naar de foruden at varetage dette oven i Købet var eftersøgt af Gestapo, saa synes det mig, at deres Indsats var større end vor.

Mange Gange har jeg staaet overfor Mænd, som, naar man vilde have dem til at gøre en eller anden lille Ting, undskyldte sig med, at Hensynet til Kone og Børn forbød dem at paatage sig nogen Risiko. Hvor jeg foragter dem og deres Koner, naar jeg tænker paa min egen og mange andre gæve Modstandskoner.

Vi skiltes for at gaa ud til Opgaverne, men den hyggelige, fredfyldte Jul havde været en stor Opmuntring midt i Kampen.

Nytaarsaften i Operation.

Nytaarsaften 1944 fik vi ikke Lov at ligge stille. Alle Distrikterne havde en eller flere Nedkastninger, og det voldte ikke saa lidt Besvær for det Mandskab, som endnu var legalt, at forklare

det mærkværdige i, at de pludselig om Aftenen ved 19-Tiden maatte sende Afbud til Familiefester og lignende.

Resultatet var vellykket, idet ogsaa Tyskerne fejrede Nytaarsaften, men Operationerne forløb ikke uden flere pudsige Episoder.

Maskinerne kom ved 1-Tiden, og netop paa dette Tidspunkt vrimlede det med Folk paa Landevejene. Paa en Plads havde man netop hørt Maskinen komme og var ved at gøre klar til Modtagelsen, da en Flok Karle kom gaaende tværs over Pladsen. Nedkastningsholdet sprang ned i en Grøft, men i samme Øjeblik kom Maskinen lavt hen over Hovederne paa de overstadige Karle, som imidlertid i en Fart arrangerede et Festfyrværkeri med Kanonslag, Stjernekastere, Rakter osv. mod Maskinen. Piloten har sikkert et Øjeblik glemt, at det var Nytaarsaften, for han vendte straks om og vendte tilbage til England med de dyrebare Vaaben.

Andre Steder blev man ogsaa forstyrret i Arbejdet af ubudne Gæster, men da de ikke var i større Tal, benyttede man den Fremgangsmaade at beordre dem til at hjælpe med at bære de tunge Containere, og naar Arbejdet var endt, fortalte man dem, hvilken Livsfare, de nu svævede i efter selv at have deltaget i Vaabenmodtagelse. De fleste af dem, som paa denne Maade ufrivilligt kom med, var imidlertid begejstrede for det, og der var ingen Grund til fra vor Side at frygte nogen Anmeldelse.

Et Kors.

Der er Krig i Danmark. Søvnige, men alligevel højkæftede Tyskere er de eneste, man ser noget til i denne mørke Nat. Vi er paa Vej i „Rosalia“ fra Aarhus til Holstebro.

Maanen gør fortvivlede Forsøg paa at trænge igennem det tunge, mørke Skydække, men det bliver kun til et enkelt lille Strejf en Gang imellem — et lille Lysglimt, men dog et Lysglimt og en Opmuntring for den ensomme Vejfarende, som føler Mørket og Stilheden som et knugende Tryk, et Symbol paa den Situation, vi befinder os i.

Ved Vejkrydsene dukker Tyskerne op med deres Lygter og

kaster sig som Rovfugle over den enlige Vogn. De vejrer Bytte. Maaske er det deres eneste Chance i Nat — og dog lader de Byttet løbe fra sig. Vi standser ved en Grøftkant nogle faa Kilometer fra Silkeborg. Vi har passeret dette Sted mange Gange, men aldrig uden at holde stille et Øjeblik. I et Par Sekunder faar Maanen Held med sig, og vi kan se det — Korset. Fattigt staar det der, lavet af en ung Granstamme, samlet med et Par rustne Søm. Midt i Græsset og Lyngen er det rejst, midt i det stride danske Græs og den sejge Lyng.

Det var her, Kaj Munk blev myrdet en mørk Nat som denne. Han kæmpede sin Kamp, som vi kæmper vor. Rovfuglene kastede sig over ham, og i dette Tilfælde slap de ikke Byttet. Men var det dem, der sejrede — eller var det ham? De kom ud af Mørket og gik tilbage til Mørket med Hænderne plettede af Blod. De kunde ikke føle Sejrens Stolthed, for de vidste godt, at det, de gjorde, var Uret, og at de var som Forbrydere at regne.

Men Korset blev rejst. Det staar der og raaber til den Vejfarende:

— Stop, jeg har noget at sige dig! Den Jord, du staar paa, er hellig Grund — den er dansk og gennemvædet af dansk Blod.

Nogle hører dette Raab, andre hører det ikke. Men de, som hører, bøjer Hovedet, og Korset taler til dem. Hvor Knud Larvard faldt, sprang der en Kilde — hvor Kaj Munk faldt, rejste der sig et Kors. Og Korset taler sit tavse Sprog. Det opmuntrer den kæmpende — det ægger den vakte, og det kalder paa den ligegyldige. — Korset fik sin Betydning for Mennesker, da Manden, som ikke kendte til Uret og Svig, blev hængt paa det og pint til Døde. Fra den Dag har Korset talt sit Sprog til Mennesker.

Vi ruller videre i „Rosalia“, frem igennem Natten, men et Kors standsede os et Øjeblik.

Befriet og — dødsdømt.

To af vore Ledere laa som Gestapos Fanger paa Statshospitalet i Sønderborg. *Thorbjørn* var blevet arresteret i Sommeren 1944. Han havde været udsat for de frygteligste Mishandlinger, men først da Gestapo efter syv Maaneders Forløb maatte opgive at

faa noget ud af ham, blev han indlagt paa Hospitalet. Stoffer var blevet arresteret i Januar 1945 og led af en alvorlig Stofskiftesygdom ved Arrestationen. Ogsaa han blev efter overstaaet Forhør indlagt paa Hospitalet, og saaledes gik det til, at disse to traf hinanden. De laa paa samme Stue, og der var til Stadighed to tyske Politisoldater paa Vagt hos dem.

Flere Gange sendte jeg Folk til Sønderborg for at undersøge Muligheden for at arrangere en Bortførelse, men hver Gang fik jeg den Besked, at Bevogtningen var saa streng, at en saadan Aktion var udelukket. Desuden var Modstandsfolkene i Sønderborg imod et Befrielsesforsøg, idet de forudsaa, at dette kunde faa Følger for deres Arbejde.

I April sendte jeg Birk ned for at undersøge Forholdene, og det lykkedes ham at faa en Samtale med de to Patienter, hvorunder det opklaredes, at de forlængst havde aftalt et Flugtforsøg med de to Politisoldater, som begge var Østrigere.

Birk alarmerede Holm fra Hobro — de var begge Thorbjørns gamle Gruppekammerater. Holm startede straks Distriktets Vogn, der stadig var camoufleret med Lægekorset, og kom til Sønderborg ud paa Eftermiddagen, hvorefter Flugten fra Hospitalet straks fandt Sted. Den ene af Vagtposterne havde skrevet en falsk Udskrivningsseddel og underskrevet den med Navnet paa Lejrkommandanten i Frøslev, og efter at have afleveret Sedlen til Overlægen paa Sygehuset kørte man Nord paa. Turen forløb udmærket, idet de tyske Kontrolposter paa Vejen straks lod Vognen passere, naar de fik Øje paa de uniformerede Politisoldater. I en Skov Syd for Hobro smed Soldaterne Uniformen og iførtes civilt Tøj, og alle kom i god Behold til Hobro. Ud paa Aftenen kom jeg til Byen og havde Lejlighed til at tale med de to befriede Fanger, som var meget glade og taknemmelige. De var begge meget medtaget, og det blev bestemt, at de skulde paa Rekreation paa Hadsund-Eggen.

De to Østrigere havde faaet Løfte om at blive transporteret til Sverige, og den følgende Morgen kørte Hans og jeg til Aalborg med Østrigerne bag i Vognen. Erik og Holm kørte paa Motor-

cykle foran for at sondere Terrænet, men Turen forløb, uden at vi blev stoppet.

Da vi ikke vilde benytte den samme Vogn, som havde været i Sønderborg, til den videre Transport af de to Patienter i Hobro, kørte Hans tilbage for at bringe dem til Hadsund. Birk tog med paa Turen til Hadsund, som fik en tragisk Afslutning. Umiddelbart udenfor Hobro blev Bilen stoppet af en tysk Patrulje, og Hans, Birk, Thorbjørn og Stoffer blev arresteret.

Efter Forhørene kom Hans til Frøslev, medens Birk ved Kapitulationen endnu sad i Arresten i Aalborg. Han var blandt de tre Fanger, som Gestapo tog med sig om Morgenen den 5. Maj, da de flygtede Nord paa. Men i Løbet af Dagen meldte han sig i god Behold til Tjeneste i Hovedkvarteret i Aalborg.

Thorbjørn og Stoffer blev straks, da deres Identitet var fastslaaet, sendt tilbage til Frøslev, hvor de modtog en Dødsdom, idet Tyskerne var overbevist om, at vi havde dræbt de to Fangevogtere. Dødsdommen var ikke blevet eksekveret, da Befrielsen kom den 5. Maj, og de oplevede endnu en Gang Glæden ved at være frie Mænd.

Desværre skulde vi alligevel miste Stoffer. Hans Sygdom havde forværret sig, og han døde efter en Operation i Begyndelsen af Juni.

Han var min nærmeste Medarbejder, da jeg var Leder i Skive, og blev senere selv Chef for Distriktet. Han forenede en sjælden Energi med en flammende Idealisme, og jeg mistede i ham min bedste Ven.

Befrielsen.

Vi modtog stadig Rapport om Stemningen i Gestapo-Kredse og fik den 30. April at vide, at man blandt Gestapofolkene i Aalborg talte aabenlyst om, at Krigen var tabt for Tyskerne, og at Humøret var meget langt nede. I Løbet af Natten udarbejdede vi derfor følgende Skrivelse:

Til Gestapos Hovedkvarter i Aalborg!

For at undgaa at Befolkningen i Aalborg eventuelt i Forbindelse med Værnemagtsmedlemmer under den tyske Kapitulation skal foretage uoverlagte Handlinger overfor Gestapo, kan Modstandsbevægelsen tilbyde Dem Afvæbning og Internering under vor fulde Beskyttelse, imod at De omgaaende opfylder følgende Betingelser:

1. Gestapo og Sikkerhedspolitiet rømmer omgaaende Højskolehotellet og Politigaarden.
2. Samtlige Vaaben afleveres i uskadt Stand efter nærmere Aftale.
3. Samtlige politiske Fanger i Aalborg Amt frigives.
4. Alle Dokumenter og Papirer efterlades i uskadt Stand.
5. Det til Sikkerhedspolitiet knyttede danske Personale udleveres til os.

Forhandlinger mellem Sikkerhedspolitiets Chef og Modstandsbevægelsen kan omgaaende finde Sted gennem den lokale Røde Kors Afdeling.

Skrivelsen blev ikke 'til uden en vis Munterhed, og vi henvendte os den følgende Dag til Røde Kors for at drøfte Sagen. Lederen af Røde Kors var villig til at aflevere Brevet, men fandt det klogest at vente, da Gestapo netop denne Dag efter nogen Tids Stilstand havde udfoldet en vis Aktivitet. Stemningen var iøvrigt betydelig bedre, efter at en tilrejsende Gestapo-Officer den foregaaende Dag havde holdt et Propaganda-Foredrag for hele Styrken. Desværre blev vort Forsøg ikke prøvet, da Kapitulationen trods alt overraskede os.

Den 2. Maj.

Vi oprettede den 2. Maj direkte Telefonkontakt til Hovedkvarteret. Der udgik Kurer til alle Distriktchefer, som fik opgivet et Telefonnummer i Aalborg. Nummeret var Hotel Phønix, og Personalet ved Omstillingsbordet paa Hotellet var instrueret om, at de, naar der blev spurgt efter Forretningsinspektør Erik Olsen, skulde ringe vort Hovedkvarter op og stille de to Forbindelser sammen.

Samme Dag havde Gestapo Held til at tage min „Invasionsbil“. Vognen havde været omhyggeligt opbevaret, men da Behovet for Biler stadig steg, havde jeg taget den i Brug nogle Dage tidligere. Gestapo fik imidlertid Kig paa det fornemme Køretøj. Kjeld og jeg blev fotograferet af en Gestapomand, idet vi steg ud af Bilen paa Nytorv i Aalborg, og senere paa Dagen, da Vognen holdt ved Garagen, saa Tage Gestapo komme. Han kravlede straks ind under en anden Bil, som holdt i Nærheden, og tværede omhyggeligt Olie i Ansigtet og paa Hænderne, og da en Gestapomand lidt efter sparkede til hans Fødder, stak han et sort Fjæs frem. Gestapomanden spurgte, hvor Chaufføren til den anden Bil var henne, hvortil Tage svarede, at han lige var gaaet, men sikkert kom tilbage om et Øjeblik. Tage trak sig derefter i Stilhed tilbage fra Skuepladsen.

Da Gestapofolkene var blevet trætte af at vente, forsvandt de med Vognen.

Faldskærmene med Containerne frigøres fra Maskinen over Nedkastningspladsen.

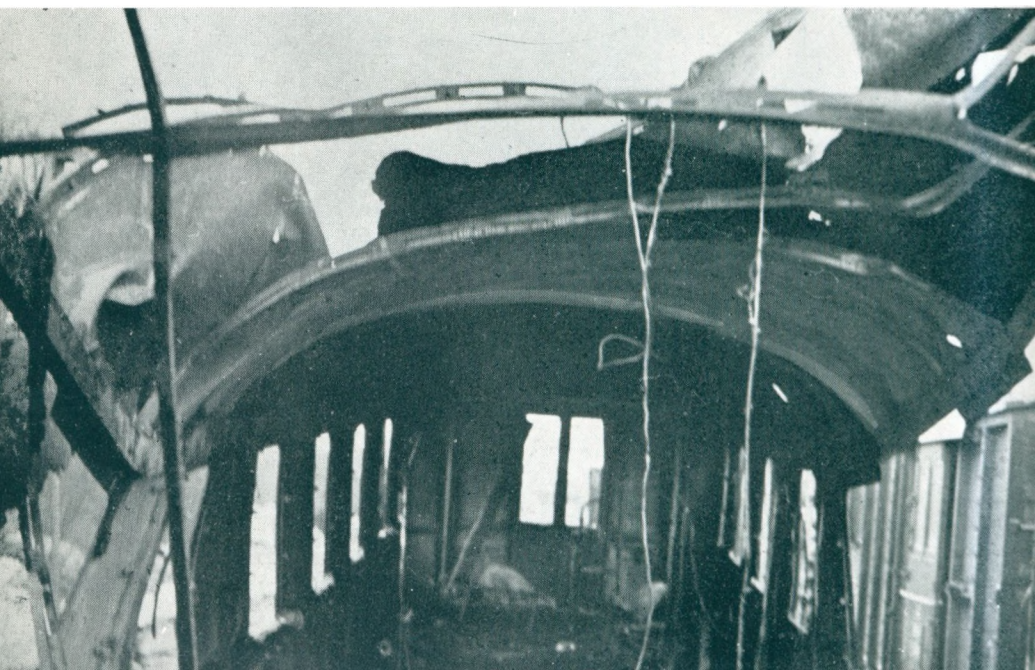
Gaven til Royal Air Force, Reliefkortet, fotograferet i Aalborg før Afsendelsen.

Vellykket Sabotageaktion mod elektro-mekanisk Værksted.
Alle Maskiner, Drejebænke m. v. er ødelagt.

Fra Eksprestoget, der var udsat for Schalburgtage ved Hobro.
En halv Snes tilfældige Mennesker blev dræbt.

Den 3. Maj.

Natten mellem den 2. og 3. Maj foranstaltede vi Kontrasabotage paa Aalborg Havn. Marinen havde længe haft en militær Sagkyndig, en Orlogskaptajn, stationeret i Aalborg. Han var ansat ved Statens civile Luftværn, men hans særlige Opgave var at virke som Modstandsbevægelsens Sagkyndige med Hensyn til Opgaver vedrørende Havneomraadet samt eventuelt lede Forsvaret af Havnen i Tilfælde af Kamphandlinger. En af de sidste Dage i April ankom imidlertid en ung Søløjtnant, *Johansen*, som havde faaet overdraget Løsningen af de aktuelle Opgaver. Han meldte sig igennem Kontaktadressen til mig. Vi blev enige om, at Tiden nu var inde til at træffe Sikkerhedsforanstaltninger til Imødegaelse af en tysk Ødelæggelse af Havnen.

Alle Kajer var forlængst af Tyskerne forberedt til Sprængning, og der fandtes paa Havneterrænet en Mængde Sprængningshuller dækket af Cementlaag. *Johansen* og jeg havde et Møde med Orlogskaptajnen, der imidlertid modsatte sig vore Planer, idet han var af den Opfattelse, at disse for det første ikke kunde gennemføres uden Tab, da Bevogtningen paa Havnen var meget streng, og at en eventuel Gennemførelse kunde faa de alvorligste Konsekvenser paa Grund af Tyskernes Raseri, naar de opdagede, hvad der var sket. Han indvilgede dog i, at vi som et Forsøg fyldte tre af Sprængningshullerne op med Cement.

Vi gav SP-Gruppen Ordre til at fylde alle Hullerne, og om Natten kørte *Nybo* og hans Folk langs med Kajen med en Trækvogn, hvorpaa var anbragt et Par store Kar med flydende Cement. Trods den meget strenge Bevogtning blev alle Hullerne fyldt..

Den 3. Maj havde jeg Konference med Jyllandsledelsen. Den egentlige Grund hertil var, at man fra Londons Side ønskede et Møde mellem *Gustav Olsen* og mig, efter at de mange Konfliktspørgsmaal var kommet lidt paa Afstand. Mødet fandt Sted i en Skov i Nærheden af *Gustav Olsens* Hovedkvarter en halv Snes Kilometer fra Aarhus, og det var paa det Tidspunkt syv Maa-neder siden, *Gustav Olsen* og jeg sidst havde truffet hinanden.

Der blev ved den Lejlighed drøftet visse Spørgsmaal i Forbindelse med de sidste Maaneders Tab af Materiel!

Den 4. Maj.

Et Budskab i Radioen: Tyskerne har kapituleret! Kampen er endt, og Danmarks Befrielsestid er inde.

Medens Folket jubler paa Gaderne, store Baal flammer op mod Himlen, levende Lys bliver tændt i Vinduerne og Nationalsangen høres overalt, hersker der Stilhed og Alvor i Hovedkvarteret. Bare en halv Times Tid slapper vi af. Vi tænker paa de gyldne Dage, vi har haft, paa det straalende Kammeratskab, paa de savnede Kammerater, paa Landsmænd i det Fremmede og paa det norske Folk. Selv i det Øjeblik, vi hæver Glasene for at sige Tillykke til hinanden, fyldes vi af en underlig vemodig Stemning — vort Arbejde er endt nu, det Arbejde, som har optaget os hver Time, hvert Minut. Vi har sejret — og dog føler vi os ikke som Sejrherrer. En naadig Skæbne har befriet Danmark, en naadig Gud har ladet os slippe for det tunge Aag, som var blevet lagt paa vort Folks Skuldre. Har vi fortjent det? Har det danske Folk fortjent det? Mon vort Folk vil forstaa, at dette forpligter ud i Fremtiden — forpligter til at søge Sandheden, at kæmpe for Retten, at yde det yderste for at vi aldrig igen skal opleve en 9. April.

Hvorfor jubler de dernede paa Gaden? Er det af Taknemmelighed og Glæde, og ligger der i denne Jubel et Løfte til Danmark? Eller er det fordi saa meget bliver lettere og behageligere nu?

Vi ved det ikke, men vi ser de kommende Dage i Møde med en Følelse af Angst for, at det hele har været forgæves.

Den 5. Maj.

Nye Ansigter: „De sidste Dages Hellige“ Det nye Begreb en „Frihedskæmper“ Telefoners Kimen Skrivemaskinernes Klappen Motorcykler, Biler Skyderi Arrestationer Hurraraab, Jubel Festmiddage, Taler, Parader Sang — kort sagt: Befrielsesrusen Puh!

Det var store Øjeblikke, da vi mødtes med dem, der vendte hjem fra Frøslev og de tyske Koncentrationslejre, og selvom vi undertiden i Forvirringen ikke fik gjort den Stads af dem, som de fortjente, betød det ikke, at vi havde glemt, at de var med til at lægge Grunden til det, vi byggede paa.

Det var ogsaa et stort Øjeblik, da to af vore Rutebaade den 5. Maj løb ind i Aalborg Havn med Lange og alle Kammeraterne, som havde arbejdet i Dansk Hjælpetjeneste. De havde straks forladt Sverige, da Kapitulationsbudskabet kom i Radioen, og marcherede op foran Hovedkvarteret paa Hotel Phønix fuldt udstyret med Uniformer, Hjelme, Vaaben o. s. v.

Dejligt var det at træffe dem, som fra den anden Side Nord-søen kæmpede sammen med os. Prægtige Royal Air Force-Gutter, hele Personalet fra Special Forces med Commander Hollingworth og Oberst Winkelhorn i Spidsen — disse Mennesker, som havde arbejdet energisk for Danmarks Fremtid i højere Grad end de fleste herhjemme. Vi havde aldrig set hinanden, men Samarbejdet havde gjort os til Venner, og dette Ven-skab vil holde for Livet.

Dejligt var det ogsaa at træffe hyggelige Generaler som Dewing og Mauclerc Ferrymann, som bare var ganske almindelige Mennesker, der kunde sludre med os og synge med os ved en hyggelig Middag, og for hvem Surhed, Stivhed og Etikette var fremmede Begreber.

Den 8. Maj.

En Regeringserklæring: Grænsen ligger fast!

Slutning.

Det blev August, før jeg kunde forlade Aalborg. Det var slet ikke let at faa afviklet den store Virksomhed, som jeg i saa lang Tid havde været Chef for.

Jeg kører ud af Aalborg en Eftermiddag. Udenfor Byen standser jeg Vognen og stiger ud for et Øjeblik at se tilbage og sige Farvel til denne By, i Ly af hvilken jeg i det meste af et Aar kæmpede en dødsensalvorlig Kamp mod et Folk, som havde gjort Magt, Løgn og Vold til Gud.

Men jeg er klar over nu, at Kampen ikke er endt. Det tyske Folk er slaaet, og Nazismen kvalt, men det danske Folk er allerede paa Vej til at glemme.

Den danske Materialisme er atter i Højsædet. Udrensningen er i fuld Gang, men ogsaa paa dette Omraade er vi Materialister. Den moralske Udrensning — den som skulde føre til at de Mænd, som havde Ansvar for vor Fornedrelse, aldrig mere fik Indflydelse — har vi ganske sprunget over. Vi er atter begyndt at hygge os i vor egen lille Rede. Vi bilder os ind, at vi har gjort en vældig Indsats. Vi tror, at vi kan klare os selv og styre med raske Skridt ind i den samme Neutralitetspolitik, som førte til fem lange Aars Besættelse.

Vi som var Modstandsfolk troede i nogle Dage efter Befrielsen, at hele Folket stod bag os, men vi tog Fejl. De mange har intet lært endnu. Kan du dog ikke forstaa, du danske Folk, at der var

Millioner af allierede Soldater, som maatte ofre Livet, for at du kunde vinde din Frihed?

Der gik en Sky for Solen, men nu klarer det op igen, og langsomt trænger Solskinnet frem over Markerne. Saadan maa det være. Kampen mellem Lys og Mørke skal fortsætte, men Lyset skal sejre til sidst. Kæmp, lyder det fra Solen; kæmp, og du vil sejre.

En lille Blomst bøjer sig for Vinden, men stritter imod og rejser sig igen. Kæmp, siger den; kæmp, og du vil sejre!

Og Mindet om dem, som faldt, taler sit stærke Sprog:

— Vi døde med Stolthed og Trods, fordi vi vidste, at I blev tilbage for at kæmpe og sejre.

Fra friske Grave i Danmark lyder Raabet:

— Kæmp — thi ellers døde vi forgæves. Kæmp — og du vil sejre!

Ja, nu ved jeg det og vil aldrig glemme det. Kæmp — og du vil sejre — thi uden Kamp er der ingen Sejr!

Navnefortegnelse.

Aabo: Se Søby.

Aksel: Fiskeskipper Axel Axelsen.

Andersen: Elektroingeniør Gødrich Andersen.

Annie: Fru Kaptajnløjtnant Annie Langberg, født Mouritzen.

Baes: Kaptajn Th. P. Ejby Nielsen.

Balslev: Læge Mogens Langballe.

Bang: Undervisningsassistent Niels Aage Nielsen.

Bent: Kaptajnløjtnant F. T. Vang.

Berthelsen: Landsretssagfører Holm Jørgensen.

Birk: Journalist N. A. Ejgenbroth.

Bjørn: Ostegrosserer Børge Hansen.

Blad: Se Lind.

Bloch: Læge Ejnar Ammundsen.

Boye: Kriminalbetjent Kaj Mortensen.

Bruhn: Ingeniør Ole Engberg.

Bækgaard: Intendant Johannes Andersen.

Bøgh: Fabrikant Henning Jensen.

Børge: Styrmand Finn Ibsen. Pag.: 101, 102, 103, 113, 114.

Børge: Bager Børge Larsen. Pag.: 84.

Cain: Kaptajnløjtnant J. G. Bergh.

Carl: Se Winther. Pag. 80, 81.

Carl: Stud. polyt. Carl Hare. Pag. 190, 191.

Christian: Prokurist Christian Boldsen.

Christiansen: Kriminalbetjent Karl Pedersen.

Christian U.: Stud. theol. Christian Ulrik Hansen. Henrettet den 23-6-1944.

Dahl: Kaptajnløjtnant Walther Lonsdale.

Diakonissen: Søster Ragna Rasmussen.

D. P.: Baadebygger Ditlev Pedersen.

Dragsted: Redaktionssekretær Jørgen Drachmann.

Emil: Kontorist Ib Olsen. Død efter Aktion i Nørresundby 21-2-45.

Erik: Kunststuderende Erik Nymann. Dræbt af Gestapo den 8-8-44. Pag.: 21.

Erik: Overassistent Kaj Rasmussen. Pag.: 170, 247.

Faber: Godsejer Flemming Juncker.

Flint: Oberstløjtnant O. J. Feddersen.

Gertrud: Fru Kriminalbetjent Gertrud Pedersen.

Givskov: Ingeniør Erik Rørbæk Madsen.

Glarmesteren: Fabrikant Elvin Geertsen.

Greve: Direktør Henrik Rosenvinge.

Gösse: Politikonstabel Gustav Lind.

Hans: Chauffør Hans Christiansen.

Hendrik: Gymnasiast Henning Grønlund Carlsen. Dræbt ved Sabotage-Aktion Syd for Aarhus Juni 1944.

Henningsen: Repræsentant Henning Hansen.

Henrik: Se *Mogens*.

Henriksen: Kommuneassistent Verner Nielsen.

Herluf: Fiskeskipper Herluf Aaen.

Hermes: Premierløjtnant Jørgen Thyregod. Dræbt ved Flyveulykke paa Sjælland 27-3-47.

H.H.: Pastor Harald Sandbæk.

Holm: Redaktør Otto Lippert.

Jensen, Bent: Vognmand Eigil Groot.

Jensen, Kontorchef: Overbetjent Peter Petersen. Dræbt ved Tog-Attentatet ved Hobro 8-10-44.

Johansen: Kaptajnløjtnant O. J., Odder.

Johansen, General: Oberstløjtnant Svend Wagner.

Jønne: Direktør Jørgen Rysgaard.

Jørgen: Pastor Kvist-Jensen.

Jensen, Jørgen: Kaptajnløjtnant E. Fisker.

Karl: Stud. polyt. Karl August Algreen Møller. Dræbt af Gestapo i Aalborg 26-4-45.

Kirsten: Frk. Kirsten Kretzschmar.

Kjeld: Læge Anton Rask. Pag.: 215, 241.

Kjeld: Maskinarbejder Svend Ulrich Pedersen. Dræbt af Gestapo i Aalborg 27-1-45. Pag.: 204.

Kjær: Politifuldmægtig Poul Larsen. Henrettet 10-3-45.

Knold: Direktør Erik Hansen.

Knud: Politibetjent Henrik Platou. Henrettet 10-3-45.

Krebs: Repræsentant Jens Krabbe Nielsen.

Koch: Direktør Jens Lillelund.

Kristen: Ingeniør Ingvard Petersen.

Lange: Direktør Werner Gyberg.

Larsen: Capt. Chr. Altenborg Hansen.

Lille Peter: Maskinmester Preben Lock Lindblad.

Lind (Blad): Oberstløjtnant C. G. Schøller.

Liss: Fru Fiskemester Liss Richardt, født Errboe.

Lund: Politibetjent Aksel Nørgaard.

Lyhne, Jens: Disponent Carl Evald Andersen.

Madsen, Poul: Vognmand Arne Dantoft.

Marinus: Typograf Marinus Hansen.

Max: Stud. jur. Henning Røge. Dræbt under Stikkerlikvidation i Nørresundby 11-10-44. Pag.: 76, 77.

Max: Grosserer Kaj Brint Nielsen. Pag.: 225.

Mikkelsen: Kaptajn C. O. Pedersen.

Mogens: Skovarbejder Hans Krarup Andreasen. Dræbt af Gestapo i Aalborg. Pag.: 204, 205.

Mogens (Henrik): Pastor C. V. A. Ruth. Pag.: 220.

Moses: Radiomaterielmester Poul Nielsen.

Møller: Faldskærmsfolkernes Chef: Flemming B. Muus.

Mønsted: Fyrmester Mønsted.

Neubert: Kommunelærer Ove Nielsen.

Nissen: Pastor Jul.-Rasmussen.

Noah: Radio-Kvartermester Friedrich Stotz. Selvmord i tysk Arrest November 1944.

Nybo: Direktør Arne Elstrøm.

Olsen: Stud. theol. Ole Finsen.

Olsen, Gustav: Generalmajor Vagn Bennike.

Overlæreren: Overlærer Graversen.

Petersen, Ingeniør: Kaptajn R. G. Petersen.

Pelle: Direktør Per Synnermann.

Peter: Vinkyper Peter Jensen.

Politikommisæreren: Politimester Knud Wiese.

Poul: Journalist Svend Erik Christensen.

Rasmussen: Landmand Chr. Michael Rottbøll. Skudt af Kriminalbetjent Øst 26-9-42.

Ravn: Lærer Ejvind Jacobsen.

Redaktionssekretæren: Redaktør Lars Egebjerg.

Skipperen: Skibsfører J. Skovgaard.

Skomageren: Otto W. Olesen.

Skrædderen: Skræddermester G. Storgaard.

Sommer: Fabrikant Poul Møller.

Specialarbejderen: Fabrikant Torkel Nielsen.

Stoffer: Lærer Knud Nørlem Andersen. Død 5-6-45.

Svend: Kaptajnløjtnant Verner Kofoed.

Søby (Aabo): Kriminaloverbetjent A. J. Jørgensen.

Sønderskov: Direktør V. Hoffmann Laursen.

Søren: Henrik Gulstad. Dræbt under Aktion i Nørresundby 21-2-45.

Tage: Mekaniker Tage Hansen.

Thora: Fru Bager Børge Larsen.

Thorbjørn: Kunstmaler Carlo Wognsen.

Thøgersen: Forretningsfører Adam A. Nikolaysen.

Toldstrup: Fabrikant A. I. Jensen.

Vagn: Korrespondent Vagn Hesseldahl. Pag.: 60, 61, 75.

Vagn: En Politibetjent. Pag.: 204, 205.

Viggo: Frantz Lassen.

Winther, Carl: Bogholder Willy Jensen.

Ørn: Læge Ove Høegh Guldborg.

Østergaard: Kaptajn Aage Olsen.